

VI FÖR SVERIGE FRAMÅT!

Kommitté 10: Bostad, organisationsfrågor

Centerpartiets partistämma 26-29 september 2019

KOMMITTÉ 10 – BOSTAD, KOMMUNIKATION, ORGANISATION, ÖVRIGT

[10.1](#), [10.2](#), [10.3](#): Ränteavdrag

10.1 att Centerpartiet driver att ränteavdraget avskaffas och ersätts av höjt grundavdrag, samt räntefritt ungdomslån till bostad.

10.2 att avveckla och fasa ut räntebidraget så snabbt som möjligt

10.3 att Centerpartiet påskyndar en blocköverskridande utredning av hur ränteavdragen för bostadslån kan trappas ner, i kombination med sänkning av andra skatter. Se även över om räntetaket kan sänkas redan nu.

Partistyrelsens yttrande

Centerpartiet har länge förespråkat en bred översyn av skatterna på bostadsområdet. Därför är det mycket positivt att januariavtalet slår fast att en omfattande skattereform ska genomföras som bland annat ska minska hushållens skuldsättning och bidra till att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. Vi vill också, i enlighet med tidigare stämmobeslut, införa ett skattegynnat bostadsparande för ungdomar.

Ränteavdraget bör vara en del av den översyn som görs inom ramen för kommande skattereform. Förändringar av ränteavdraget ger dock kraftiga effekter på hushållens ekonomi och det är viktigt att de sker i varsam takt. Frågan är komplicerad och behöver utredas, gärna blocköverskridande. Det är därför olämpligt att låsa fast sig vid just den lösning som föreslås i motionen. När det gäller ungdomars inträde på bostadsmarknaden finns en rad olika system i andra länder som är intressanta att undersöka. Centerpartiet har hittills valt att förespråka ett skattegynnat sparande snarare än förmånligare lån. Och partistyrelsen ser i dagsläget inte skäl att fatta beslut om att ändra den inriktningen.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:
10.3

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.1

10.2

32

33 [10.4](#), [10.5](#), [10.6](#): Reavinsskatt

34

35 10.4.1 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att reavinstskatt vid försäljning av bostad
36 ska beräknas exklusive inflation.

37

38 10.4.2 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten till sänkt reavinstbeskattning vid
39 försäljning av bostad.

40

41 10.4.3 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att kombinera sänkning av
42 reavinstbeskattning vid försäljning av bostad med nedtrappning av ränteavdrag för bostadslån.

43

44 10.5 att undersöka möjligheten till att tillsätta en utredning hur inlåsningseffekten som följd
45 av reavinstbeskattningen vid försäljning av bostad kan minskas eller rent av slopas.

46

47 10.6 att undersöka den praktiska nyttoeffekten av en utökning av möjliga ersättningsbostäder,
48 i syfte att skapa underlag för en reform av uppskovsreglerna.

49

50 **Partistyrelsens yttrande:**

51 Med målet att öka rörligheten och åstadkomma ett mer effektivt utnyttjande av det befintliga
52 bostadsbeståndet föreslår motionärerna en rad förändringar av reavinstskatten. Det handlar
53 bland annat om inflationsjustering av skatten, dels om sänkningar av skatten, men också om
54 en kombination av nedtrappning av reavinstskatten och ränteavdragen.

55

56 För Centerpartiet har det under en längre tid stått klar att Sverige behöver en genomgripande
57 översyn av de skatter som berör bostadsmarknaden. Reavinstskatten hör till dessa. Vi vill
58 också på olika sätt finna lösningar som kan öka rörligheten och ge ett bättre utnyttjande av
59 bostadsbeståndet. Men det är också viktigt att forma en bostadspolitik som är långsiktig och
60 som innebär både trygghet för det enskilda hushållet och förutsägbarhet för såväl husållen
61 som för företagen på bostadsmarknaden.

62

63 Mot bakgrund av att 243 av 290 kommuner rapporterar att man har ett underskott av bostäder
64 är det nödvändigt att på olika sätt pröva metoder för att få fram fler tillgängliga bostäder. Att
65 reformera uppskovsreglerna är ett exempel på hur det skulle kunna ske. Det är naturligt att
66 sådana förslag kan beaktas på vägen mot den skattereform som ska genomföras enligt
67 januariavtalet.

68

69 Reavinstskatten har stor påverkan både på hushållens ekonomiska förutsättningar och på
70 rörligheten på bostadsmarknaden. Just den bristande rörligheten är ett av de största problemen
71 för svensk bostadsmarknad. En rad olika förslag på hur reavinstskatten kan förändras har
72 diskuterats i debatten under de sista åren. Motionärens förslag hör till dessa. Exempel på andra
73 lösningar finns i våra grannländer. I Norge sänks reavinstskatten exempelvis för den som bott
74 länge i sin bostad. Runtom i Norden och Europa finns andra modeller. För Centerpartiet är det
75 angeläget att vi på vägen mot den skattereform som ska genomföras som en del av
76 januariavtalet kan utvärdera olika lösningar för att på bästa sätt uppnå syftet. Därför bör vi
77 inte låsa fast oss vid en specifik lösning såsom motionären föreslår. Mot bakgrund av

reformbehovet på skatteområdet instämmer dock partistyrelsen till stor del i motionärernas intentioner.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att Centerpartiet verkar för att en omfattande skattereform genomförs i syfte att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt.

Partistyrelsen föreslår partistämman att instämma i intentionerna i följande motioner:

10.4

10.5

10.6

10.7, 10.8: Momsavdrag för hyresrätter

10.7.1 att Centerpartiet tar fram ett förslag som ger fullt momsavdrag för hyresfastigheter, vilket skulle sänka kostnaden med 20% utan att kosta staten något nämnvärt eftersom det i dag i det närmaste inte byggs hyresrätter.

10.7.2 att om förslag A anses teoretiskt kostsamt att Centerpartiet tar fram ett förslag som ger fullt momsavdrag för hyresfastigheter, vilket skulle sänka kostnaden med 20% utan att kosta staten något nämnvärt eftersom det i dag i det närmaste inte byggs hyresrätter samt att det finansieras genom en ny momssats på 1-3% på hyresrätter

10.8 att agera kraftfullt för att få till stånd nyproduktion av hyresrätter och våga tänka i nya banor

Partistyrelsens yttrande:

Centerpartiet vill skapa en bättre fungerande hyresmarknad i Sverige. Syftet med att införa fri hyressättning i nyproduktion, i enlighet med januariavtalet, är just att uppnå långsiktighet, kostnadseffektivitet och ökad byggtakt. Enligt samma avtal ska en översyn av skatterna på bostadsmarknaden genomföras. Det är något som Centerpartiet förordat under lång tid.

Förslag om moms på hyran i hyresrätter har framförts från flera håll. Det är uppenbart så att en låg moms på hyran med fullt momsavdrag riskerar att få karaktären av en generell subvention, och det är långt ifrån självklart att det är den lösning som är bäst lämpad att möta de utmaningar som bostadsmarknaden i dagsläget står inför. Exempelvis behöver det vägas mot behovet av en modern social bostadspolitik där stöd riktas mot människor som annars

skulle ha mycket svårt att ta sig in på bostadsmarknaden över huvud taget. Tidigare har det också varit ifrågasatt huruvida detta är förenligt med EU-rätten. Mot bakgrund av den översyn av skatterna på bostadsområdet som ska göras vore det olyckligt om Centerpartiet låser fast sig vid specifika lösningar i linje med vad motionären föreslår. Partistyrelsen instämmer däremot i behovet av att få till stånd nyproduktion av hyresrätter.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.8

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.7

10.9: Bostadsbyggande på landsbygden

10.9 att bostadsbyggande stimuleras på landsbygd/glesbygd genom momslättnad för den fastighetsägare som vill investera på orter med låga fastighetsvärden.

Partistyrelsens yttrande:

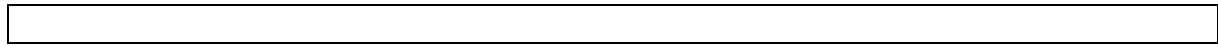
Motionärerna föreslår momslättnader för nybyggnation på landsbygden. Detta för att motverka den bostadsbrist som finns också utanför städer och större tätorter.

Att det finns förutsättningar att bygga och bo i hela landet är en mycket viktig fråga för Centerpartiet. Därför är det viktigt att nyttjandet av kreditgarantierna ökar, att kraftfulla regelförenklingar utanför detaljplanelagt område genomförs, att strandskyddet reformeras, att ROT-avdraget värnas med mera. Det behövs också en omfattande skattereform som förbättrar bostadsmarknadens funktionssätt samt en lång rad andra åtgärder för att minska bostadsbristen och stimulera tillgången till bra bostäder i hela landet. Exempelvis kopplat till nedskrivningsregler och stöd till kommunerna när det gäller att finna konstruktiva sätt att bedriva landsbygdsutveckling utan att hamna i konflikt med EU:s statsstödsregler.

Motionärernas intentioner är vällovliga. Däremot är det förslag som läggs fram i motionen svårt att förena med EU:s statsstödsregler, i synnerhet utanför stödområde A och B. Partistyrelsen menar därför att den framkomliga vägen för att åstadkomma fler bostäder på landsbygden är att fortsätta driva på för ovan nämnda reformer. Därutöver finns goda skäl att inte ytterligare komplicera momssättningen.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.9

141

142

[10.10](#), [10.11](#), [10.12](#): Trösklar till bostadsmarknaden

143

144 10.10.1 att Centerpartiet jobbar för att underlätta för förstagångsköpare antingen genom
145 sänkta krav på kontantinsats eller lägre amorteringskrav.

146

147 10.10.2 att Centerpartiet jobbar för att ge förstagångsköpare skattelättnader för sparande.

148

149 10.10.3 att Centerpartiet jobbar för att det utvecklas modeller som till exempel hyrköp för att
150 förenkla för unga människor att få sitt första boende.

151

152 10.11.1 att Centerpartiet tar fram ett nytt bostadspolitiskt program.

153

154 10.11.2 att Centerpartiet initierar en översyn av skatterna på bostäder med en tydlig
155 fördelningspolitiskt inriktning.

156

157 10.11.3 att de offentliga stöden till bostäder utreds, med målsättningen att stöden ska gynna de
158 boende och i synnerhet de som har sämst ekonomiska förutsättningar för att skaffa en bostad.

159

160 10.12 att centerpartiet föreslår ett skattefritt bosparande för unga.

161

Partistyrelsens yttrande:

162

163 I tillägg till de reformer som finns i januariavtalet vill motionärerna underlätta inträdet på
164 bostadsmarknaden genom sänkta krav på kontantinsats, sänkta amorteringskrav,
165 skattelättnader för bosparande och modeller för exempelvis hyrköp. Vidare föreslås att
166 Centerpartiet tar fram ett nytt bostadspolitiskt program, initierar en skatteöversyn och utreder
167 de offentliga stöden till bostäder.

168

169 Centerpartiet har under en följd av år drivit frågor som ligger i linje med vad motionärerna
170 föreslår. Unga möter stora problem med att komma in på bostadsmarknaden på grund av höga
171 priser på bostäder, höga krav på kontantinsats samt långa kötider på hyresmarknaden. De
172 skärpta amorteringskraven har ytterligare försvårat för unga och ensamstående att köpa eget
173 boende. Centerpartiet har också drivit på för en översyn av skatterna på bostadsområdet. Detta
174 är nu en del av januariavtalet, liksom att investeringsstöden för hyresrätter koncentreras och
175 effektiviseras.

176

177 Att amorteringskrav infördes var i grunden positivt mot bakgrund av kraftigt stigande
178 bostadspriser och en allt tilltagande skuldsättning. Däremot var det ett misstag att närmast
179 omedelbart införa skärpta amorteringskrav utan att de befintliga amorteringskraven hade
180 analyserats. Det kan finnas skäl att avskaffa det skärpta amorteringskravet, men innan det sker
181 bör en grundlig analys av amorteringskravens effekter göras. Bostadsmarknaden är på många
182 sätt i ett känsligt läge och det är inte klokt att ideligen förändra spelreglerna på densamma.
183 Däremot bör insatser göras för att underlätta för förstagångsköpare. Centerpartiet har till
184 exempel föreslagit att man bör se över möjligheten att införa ett riktat, skattegynnade
185 bosparande för unga. Hyrköp och ägarlänigheter bör också främjas.

186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201

När det kommer till de fördelningspolitiska aspekterna är det tydligt att den bostadspolitik som rått i Sverige inte tillräckligt väl kan hantera situationen för människor med svag ekonomisk ställning. Därför behvs en modern social bostadspolitik. Det är angeläget att denna fråga tas på allvar och kan utredas i syfte att skapa förutsättningar för fler att skaffa en egen bostad. Investeringsstöd och subventioner är i grunden inte lösningen på bostadspolitikens utmaningar. Däremot behöver förändringar av dessa stöd ske varsamt, och därför är det logiskt att de under en tid kvarstår, i synnerhet på svaga marknader och i landsbygdskommuner. I dessa delar instämmer partistyrelsen i motionärernas intentioner.

Partistyrelsen har stor förståelse för att önskemål om olika sakpolitiska program framförs. Det kan inte uteslutas att det i närtid kan uppstå ett behov av ett program för bostadspolitiken. Men det är viktigt att det finns en handlingsfrihet för partistyrelsen att göra prioriteringar när det gäller vilka sakpolitiska områden som bör bli föremål för politikutveckling och nya programförklaringar.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att det skärpta amorteringskravet utvärderas i syfte att pröva effekterna av att det avskaffas, samt att möjligheten att införa ett riktat bostadssparande för unga ses över och att nya modeller för hyrköp och ägarlägenheter främjas

202
203
204

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.10

10.11.2

10.11.3

10.12

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.11.1

205
206
207

10.13: Ungdomars inträde på bostadsmarknaden

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

10.13.1 att Centerpartiet verkar för att sänka kravet på den lagstadgade kontantinsatsen för unga upp till 30 år.

10.13.2 att Centerpartiet verkar för att Finansinspektionens krav i bankers KALP-kalkyl förändras så att fler grupper får möjlighet att ta bostadslån.

10.13.3 att Centerpartiet verkar för att införa fri hyressättning i hela hyresrättsbeståndet.

10.13.4 att Centerpartiet verkar för att tillåta fri hyressättning vid andrahandsuthyrning av bostadsrätter, ägarlägenheter och småhus/villor.

10.13.5 att Centerpartiet verkar för att underlätta andrahandsuthyrning genom att höja taket för beskattning av hyresinkomst.

10.13.6 att Centerpartiet verkar för att fler ägarlägenheter byggs.

10.13.7 att Centerpartiet verkar för att underlätta ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter.

10.13.8 att Centerpartiet verkar för att införa möjligheten till hyrköp.

10.13.9 att Centerpartiet verkar för att införa besöksstandard som en ny byggstandard i PBL.

10.13.10 att Centerpartiet verkar för att bostadsområden nära kollektivtrafik ska förtätas.

10.13.11 att Centerpartiet verkar för att alla typer av kommunala råd för att bedöma fastigheters utseende skrotas.

10.13.12 att Centerpartiet verkar för att fastighetsägare som drabbas av kulturmärkningar negativt och mot sin vilja kompenseras.

10.13.13 att Centerpartiet verkar för att antalet riksintressen kraftigt minskar för att underlätta byggande.

10.13.14 att Centerpartiet verkar för att göra det enklare att omvandla fastigheters verksamhetssyfte.

10.13.15 att Centerpartiet verkar för att sambolagen ska kunna tillämpas vid kollektivboende.

10.13.16 att Centerpartiet verkar för en blocköverskridande bostadspolitisk överenskommelse.

Partistyrelsens yttrande:

Motionen föreslår en lång rad åtgärder i syfte att underlätta ungdomars inträde på bostadsmarknaden.

Centerpartiet har under en följd av år drivit på för sänkta trösklar till bostadsmarknaden för unga. I en rad riksdagsmotioner har partiet föreslagit reformer som tar fasta på såväl den ägda som den hyrda marknaden.

Unga möter stora problem med att komma in på bostadsmarknaden på grund av höga priser på bostäder, höga krav på kontantinsats samt långa kötider på hyresmarknaden. De skärpta amorteringskraven har ytterligare försvårat för unga och ensamstående att köpa eget boende.

Centerpartiet har också drivit på för en översyn av skatterna på bostadsområdet. Detta är nu en del av januariavtalet, och ska genomföras. Partistyrelsen anser att det är viktigt att ansvariga myndigheters riktlinjer är transparenta, men menar samtidigt att andra verktyg än det som motionärerna föreslår är att föredra. Amorteringskrav och bolånetak drabbar inte enbart yngre. Därför måste en förändring kunna omfatta alla. Dock bör det övervägas om former för bospärande och statslån riktat till unga kan införas.

Att fri hyressättning som en följd av januariavtalet ska genomföras är ett viktigt steg mot en bättre fungerande hyresmarknad. Det är önskvärt att hyressättningen blir friare också i det övriga beståndet. Samtidigt är det tydligt att Sverige i dag saknar en modern social bostadspolitik värd namnet varför en fri hyressättning i hela beståndet inte är realistisk. Däremot bör målet för hyressättningen vara ökad avtalsfrihet och ökad långsiktighet. När det gäller andrahandsuthyrning finns skäl att underlätta för småskalig uthyrning. Det behöver finnas ett starkt skydd mot ockerhyror med möjlighet att rättsligt pröva hyresvillkoren, samtidigt som reglerna behöver vara enklare att hantera och beskattningen på andrahandsuthyrning mer förmånlig. Detta eftersom den kan vara en viktig pusselbit för att fler bostäder ska bli tillgängliga. Vilket är viktigt inte minst för rörligheten och arbetsmarknaden i många delar av landet.

Ägarlägenheter är en upplåtelseform som har potential att stärka svensk bostadsmarknad, och denna typ av lägenheter behöver främjas. Detta är en del av strävan efter en ökad grad av blandade upplåtelseformer. Hyrköp är också en upplåtelseform som bör stödjas. Hyrköp är inte olagligt i Sverige, men hyrköpens möjligheter utnyttjas inte i tillräcklig utsträckning. På samma sätt kan ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter i starkt segregerade områden bidra till en ökad mångfald som lokalt kan vara eftersträvarsvärd. Redan i dag har kommunerna betydande rådighet över ombildningar samtidigt som rimliga krav ställs på när en ombildning kan ske. Det kommunala självstyret bör respekteras. Partistyrelsen ser därför ingen anledning att i betydande utsträckning inskränka den kommunala rådigheten att styra över de allmännyttiga bostadsföretagen med ägardirektiv, eller att förändra de krav lagstiftningen ställer vid ombildningar.

Centerpartiet har under lång tid drivit på för underlättade byggregler. Detta arbete behöver fortsätta. Modern byggteknik medger att god tillgänglighet kan uppnås också i mindre lägenheter. Såväl statliga regelverk som kommunal planering bör ta hänsyn till detta. Givet de förutsättningar som modernt bostadsbyggande medger ser partistyrelsen inga skäl att införa ytterligare standarder då detta skulle utöka regelverken snarare än leda till förenklingar. Det utesluter dock inte att man i studentbostäder tillåter differentiering av tillgänglighetskraven inom beståndet.

Framtidens bostadsbyggande behöver bidra till ett mer klimatsmart samhällsbyggande. Att planera bostäder i kollektivtrafiknära lägen är en viktig del i detta. Hur detta bör ske bör vara ett kommunalt ansvar, samtidigt som en samordnad regional planering bör eftersträvas i syfte att skapa väl fungerande regioner, bostadsmarknader och trafikflöden. Den kommunala rådigheten över planfrågor och bostäder är en central del av bostadsplaneringen. Också kommunalt behöver strävan vara att förenkla regelverk och underlätta bostadsbyggande. Ett led i detta kan vara att ta bort lokala råd vars funktion är att bedöma frågor såsom estetik och arkitektur. Sveriges kommuner och deras förutsättningar skiftar dock i stor utsträckning, och partistyrelsen anser att det vore olyckligt att helt förbjuda denna typ av instrument om man i förekommande fall anser att de fyller en funktion. Ett lokalt kulturskydd bör vara tillåtet och trygghetsaspekter måste alltid beaktas i gestaltningen.

Riksintressena är lokalt ett stort hinder för utveckling. Strävan bör vara att riksintressena definieras tydligare och upptar mindre yta. Partistyrelsen har kopplat till andra motioner och program varit tydliga när det gäller att det krävs reformer på området. Dessutom kommer förändringar att ske till följd av januariavtalet. Som flera utredningar visat är det svårt att kraftigt begränsa riksintressena, speciellt de som pekats ut av försvarsmakten, däremot kan betydande förbättringar av regelverken ske. Däremot skulle kommunerna kunna underlätta tillgången till bostäder om lagen gav större möjligheter att i detaljplan ändra byggnaders syfte så att verksamhetslokaler kan omvandlas till bostäder.

Sambolagens syfte är att öka tryggheten för människor som väljer att bo tillsammans utan att gifta sig. Då endast två personer är inblandade i rättsförhållandet blir det också relativt tydligt vilken egendom som ska ingå i en eventuell bodelning om förhållandet upphör. Att vidga det antal personer som enligt sambolagen kan anses vara en del av rättsförhållandet skulle begränsa viljan för många människor att våga ingå i ett kollektiv eftersom de skulle riskera att förlora stora delar av sin egendom vid en flytt. Partistyrelsen tror att förslaget skulle skapa större problem än det är avsett att lösa. Det finns samtidigt inga lagliga hinder för att redan i dag skriva ett samäganderättsavtal inom ramen för ett kollektivboende.

Behovet av breda bostadspolitiska överenskommelser har länge varit tydligt. Till del uppnås detta av januariavtalet. Men det finns delar av såväl januariavtalet som bostadspolitiken i stort där ännu bredare överenskommelser skulle vara välkomna. Partistyrelsen anser att Centerpartiet bör vara berett att verka för att så sker i frågor där det finns ett stort behov av breda överenskommelser och långsiktiga spelregler. Ett sådant område är hela bostadsbeskattningen och finansieringsfrågorna, där spelreglerna måste vara långsiktiga och förutsägbara.

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.13.6 att Centerpartiet verkar för att fler ägarlägenheter byggs.

10.13.14 att Centerpartiet verkar för att göra det enklare att omvandla fastigheters verksamhetssyfte.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämman i intentionerna i följande motioner:

10.13.1

10.13.4

10.13.5

10.13.8

10.13.10

10.13.13

10.13.16

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.13.2

10.13.3

10.13.7

10.13.9

10.13.11

10.13.12

10.13.15

CUF reserverar sig till förmån för att bifalla motionen i sin helhet.

Centerstudenter reserverar sig till förmån för att bifalla följande motioner:

10.13.3, 10.13.4, 10.13.13, 10.13.16

10.14: Handpenning för bostad

10.14 att motsvarande CSN-lån ska kunna ges för handpenning till bostad.

Partistyrrelsens yttrande:

För att motverka att ungdomar tvingas flytta mellan olika andrahandskontrakt föreslår motionären en lösning med CSN-liknande lån till handpenning för köp av bostad.

Centerpartiet förordar ett riktat, skattegynnade bostadsparande för ungdomar som annars inte skulle ha förutsättningar att spara i detta syfte.

När det gäller ungdomars inträde på bostadsmarknaden finns en rad olika system i andra länder som är intressanta att undersöka. Centerpartiet har hittills valt att förespråka ett skattegynnade sparande snarare än förmånligare lån. Och partistyrelsen ser i dagsläget inte skäl att fatta beslut om att ändra den inriktningen.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.14

10.15: Vatteninsamling

10.15.1 att utreda möjligheterna för alternativa vatteninsamlingslösningar för vattenklosetterna.

10.15.2 att se över vilka byggregler som måste ändras för att den här typen av lösningar skall bli lagliga.

Partistyrelsens yttrande:

När risken för extrema värmeböljor och utbredd torka ökar blir tillgången till vatten en allt mer angelägen fråga. Motionärerna förespråkar bland annat insamling av regnvatten i syfte att använda detta för att spola i toaletter. Man vill också utreda vilka byggregler som kan komma att behöva ändras i detta syfte.

Centerpartiet ser klimatfrågan som en av de stora ödesfrågorna. Och att klimatanpassa byggnader och bostäder är ett led i att hantera klimatförändringarna. Men att hushålla med dricksvatten är också klokt ur resurshushållningsperspektiv.

Det finns inga lagliga hinder mot att använda regnvatten i toaletter. Det finns både små- och storskaliga exempel på detta i Sverige. Däremot ligger Sverige efter många andra länder i denna utveckling, vilket sannolikt har att göra med att vi relativt sett haft god tillgång på vatten. Eftersom det både är tillåtet och förekommer att regnvatten används i toaletter ser partistyrelsen ingen anledning att göra ytterligare tillägg i byggreglerna även om styrelsen instämmer i motionärens intentioner. Däremot finns skäl att stimulera varsam användning av dricksvatten i samband med byggprojekt. Exempelvis genom rådgivning. Centerpartiet vill också införa ett grönt avdrag för miljö- och klimatsmarta investeringar i det egna boendet, och den här typen av åtgärder är exempel på en investering som skulle kunna vara avdragsberättigad i ett sådant system. I sammanhanget finns dock skäl att beakta att det vatten som finns lagrat i toaletten kan ha betydelse i krissituationer. Om vattentillförseln stryps har hushållen, genom toaletten, fortsatt tillgång till ett antal liter rent vatten. Om regnvatten i högre utsträckning börjar användas i toaletter bör man därför på annat sätt säkerställa dricksvattentillgången vid krissituationer.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att lösningar som förbättrar vattenhushållningen stimuleras, bland annat genom rådgivning och införandet av ett grönt avdrag.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.15

10.16, 10.17, 10.18, 10.19: Klimatpåverkan

10.16 att Centerpartiet aktivt driver på för att så snart som möjligt införa krav på klimatdeklarationer för ett klimatbra byggande.

10.17 att centerpartiet ska verka för införande av byggregler som reducerar förbrukningen av tillförd energi i nya bostäder till noll.

10.18.1 att Centerpartiet ska undersöka vilka möjligheter som finns att med exempelvis informationsspridning underlätta och påskynda byggandet av fler passivhus i Sverige, såväl villor, flerfamiljshus som kommersiella och offentliga fastigheter.

10.19.2 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att införa ett särskilt grönt avdrag som ska gälla för nybyggnation och ombyggnad av befintliga byggnader till passivhusstandard.

10.19.3 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att göra passivhus till Svensk byggnorm.

10.20 att nybyggnation av allmänna byggnader skall i möjligaste ske med trä.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna tar upp frågan om passivhus och bostäders klimatpåverkan och föreslår bland annat byggregler som minskar nya bostäders klimatpåverkan. Vidare lyfts frågan om byggandets klimatkonsekvenser ur ett livscykelperspektiv samt träbyggnation.

Centerpartiet har i flera budgetmotioner föreslagit införandet klimatkrav vid nybyggnation och lyft fram passivhusen som ett exempel på energieffektivt byggande. Vi har också föreslagit ett grönt avdrag för klimatsmarta investeringar och betonat vikten av att analysera byggnadsmaterial ur ett livscykelperspektiv. Därtill är vi fast beslutna att bidra till att januariavtalet genomförs i sin helhet.

Boverket har haft i uppdrag av regeringen att lämna förslag om metod och regler för att redovisa byggnaders klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv. Det är viktigt att skapa förutsättningar för ett klimatsmart byggande, och just livscykelperspektivet är viktigt i sammanhanget eftersom det betyder att man måste ta hänsyn till vilka materialval som är lämpligast utifrån den enskilda byggnadens användningsområden med mera.

Klimatdeklaration är därför ett steg i rätt riktning och partistyrelsen instämmer i dessa

intentioner. Därutöver finns skäl att i förlängningen också ställa ytterligare krav på byggnaders klimatpåverkan för att vi ska kunna nå högt uppsatta ambitioner inom klimatpolitiken. Byggnaders energiprestanda bör också kunna vägas mot andra värden, exempelvis plusenergi och varifrån energin kommer. Mot bakgrund av ovanstående instämmer partistyrelsen i motionärernas intentioner i denna del. Det är dessutom viktigt att ansvariga myndigheter tillhandahåller relevant information, både för den som bygger nya bostäder och för den som vill renovera eller bygga om sitt hus. Också detta avseende instämmer partistyrelsen i motionärernas intentioner.

Trä har stor potential som byggnadsmaterial och eftersom klimatpåverkan från nybyggnation behöver minska instämmer partistyrelsen i intentionerna om behovet att öka byggandet i trä. Det är därför positivt att detta är en del av Januariavtalet. När klimatkrav och liknande regelverk utformas är det samtidigt viktigt med teknikneutralitet som stimulerar forskning och utveckling, och möjliggör att byggtekniker och materialval kan göras utefter de förutsättningar som råder på platsen och utifrån byggnaders användningsområde. Det som tidigare kallades svensk byggnorm är i dag uppdelat i Boverkets byggregler och Boverkets konstruktionsregler. Partistyrelsen förordar inte att dessa regelverk görs så detaljerade att nybyggnation förutsätter passivhus.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att Centerpartiet verkar för klimatdeklarationer för klimatbra byggnader.

Att Centerpartiet verkar för att en utformning av krav på byggnaders klimatpåverkan utreds i syfte att skapa ett system som leder till successivt minskande utsläpp.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.16

10.17

10.18.1

10.18.2

10.19

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.18.3

[10.20](#): Trästrategi

10.20 att i ägardirektiven inskriva att trä och andra förnyelsebara material ska företrädesvis väljas.

Partistyrelsens yttrande:

Den snabba utvecklingen när det gäller träbyggnation har skapat helt nya möjligheter att bygga också stora och komplexa byggnader med trä som huvudsakligt material. Motionärerna föreslår att det i ägardirektiven till statliga bolag skrivs in att trä och andra förnyelsebara material företrädesvis ska väljas.

Centerpartiet har tagit en lång rad initiativ för att skapa bättre förutsättningar för svensk skogsproduktion. I våra skogar växer bokstavligen lösningen på en lång rad utmaningar på miljö- och klimatområdet. Att skogen kan bidra med hållbart och närproducerat byggmaterial är ett exempel på det. Det är ingen tvekan om att trä har stor potential som byggnadsmaterial, och det är önskvärt att byggandet i trä ökar. Det är därför positivt att det är inskrivet i januariavtalet.

Även om betydligt fler byggnader kan uppföras med trä som huvudsakligt byggmaterial är det också angeläget att alla materialslag minskar sin klimatpåverkan, eftersom olika byggnader även i framtiden kommer att behöva olika byggmaterial beroende på exempelvis deras användningsområde och var de uppförs. Därför behöver klimatkrav ställas som innebär teknikneutralitet och som gynnar forskning och utveckling. Det finns däremot skäl att tro att skarpt utformade klimatkrav också kommer att gynna träbyggnation. Statliga bolag ska också drivas marknadsmässigt, och det är av den anledningen rimligt att de klimatkrav som ställs på nybyggnation ställs på allt byggande oavsett om det utförs av statliga eller privata företag. Genom att krav på successivt minskande klimatpåverkan från byggandet ställs över hela linjen kan också större klimatvinster göras än om krav ställs specifikt på de statliga bolagen.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.20

[10.21](#), [10.22](#): Regelkrångel

10.21.1 att Centerpartiet sätter ett mål om att enklare regler och lagar ska motsvara 20% av byggkostnaden.

10.21.2 att Centerpartiet kräver en genomlysning av samtliga myndighetskrav i akt och mening att minska antalet.

10.21.3 att Centerpartiet jobbar för att se över reglerna för överklagan i samband med bostadsbyggande.

541
542 10.21.4 att Centerpartiet initierar ett arbete för kortare ledtider från idé till byggklar mark.
543

544 10.22 att Centerpartiet tar fram ett förslag som innebär ingen kostnad för överklagande av
545 Plan/bygglov i steg ett, låg kostnad i steg två och högre kostnad för vidare överklaganden i
546 syfte att snabba på och sänka kostnader i plan och bygglovsprocesser.
547

548 **Partistyrelsens yttrande:**

549 I motionerna föreslås mål för hur stora kostnadsminskningar regelförenklingar ska motsvara i
550 samband med nybyggnation. Vidare föreslås genomlysningar av myndighetskrav och en
551 översyn av reglerna för överklagan och att snabba på bygg- och planprocesser.
552

553 Centerpartiet vill förenkla byggregler och öka byggtakten. Vi vill också se över reglerna för
554 överklagan, bland annat genom att begränsa sakägarkretsen och utreda en avgift för
555 överklagan.
556

557 I huvudsak är det som motionärerna föreslår i linje med den politik Centerpartiet driver. Det
558 finns dock uppenbara problem med att prissätta regelförenklingar. Det är självklart så att
559 enklare regler kan bidra till minskade byggkostnader. Men byggkostnaderna påverkas också
560 av en rad andra faktorer såsom markens beskaffenhet, markpriser, byggnadens
561 användningsområden och dess utformning. Därför motsätter sig partistyrelsen den typen av
562 mål, men instämmer givetvis i intentionerna att förenkla regelverken.
563

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att Centerpartiet verkar för en översyn av myndighetskrav i syfte att underlätta
nybyggnation i hela landet.

564

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.21.3 Att Centerpartiet jobbar för att se över reglerna för överklagan i samband med
bostadsbyggande

10.21.4 Att Centerpartiet initierar ett arbete för kortare ledtider från idé till byggklar mark

565

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

20.21.2

10.22

566

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.21.1

[10.23](#), [10.24](#), [10.25](#), [10.26](#): Fastighetsrelaterade skatter samt plan- och bygglagen

10.23 att verka för lättnader i Plan- och bygglagen, så att alla företag som är etablerade på definierad landsbygd lättare ska kunna expandera och utvecklas, med samma förenklade bygglovsregler som gäller för jordbruk.

10.24 att ge Partistyrelsen i uppdrag att agera för att en ny form av bygglov – Planbygglov – enligt ovan skissade förslag tas fram.

10.25.1 att hela plan- och bygglagen revideras för att få en rimlig handläggningstid och kostnaden fram till bygglov Tex 1 år 1 000 kr/BTA på landet, 2 år 1 500 kr/BTA i småstad och 3 år 4 000 kr/BTA i Stockholmscity

10.25.2 att kombinationen av LOU och planprocess beaktas

10.26.1 att vi verkar för att införa en landvärdesskatt på alla fastigheter. Skatten ska uppdateras varje år och vara oberoende av fastighetsvärdet.

10.26.2 att vi verkar för att avskaffa försäljningsskatten av privatbostäder

10.26.3 att vi verkar för att denna reform ska vara skatteneutral eller ge något högre skatteintäkter.

10.26.4 att vi verkar för att bygglovssystemet förenklas kraftigt, så att priserna för bostäder går ner och hyresköerna byggs bort.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna föreslår skattereformer samt förändringar i plan- och bygglagen för att underlätta byggande i syfte att stärka utveckling och företagsamhet i hela landet. Skatterna påverkar bostadsmarknaden i mycket hög utsträckning. Detta är något som motionären tagit fasta på och föreslår därför bland annat en landvärdesskatt. Vidare föreslås regelförenklingar kopplat till bygglov.

Centerpartiet har länge varit drivande för reformer av strandskyddet. Det finns också anledning att utanför detaljplanelagt område ersätta kravet på bygglov med anmälningsplikt och därutöver låta kommunen peka ut inom vilka områden bygglov alltså ska krävas – det kan exempelvis handla om områden med känsliga kulturmiljöer. Detta skulle stärka det kommunala självstyret. Men det skulle också kraftigt förenkla nybyggnation på landsbygden och öka människors möjlighet att förfoga över sin egen mark. Det innebär också att partistyrelsen instämmer i dessa intentioner.

Centerpartiet medverkade i den dåvarande Alliansregeringen till att den förutvarande fastighetsskatten avskaffades. Detta var viktigt då fastighetsskattens utformning var otidsenlig gav allvarliga konsekvenser i delar av landet. När det gäller flyttskatterna så är det tydligt att dessa är för höga och påverkar rörligheten på bostadsmarknaden negativt. Därför är det positivt att reformer på detta område också nu är en del av januariavtalet. I samma avtal slås också fast att en bred översyn av bostadsskatterna ska göras. Behovet av att det görs är mycket stort. Centerpartiet anser också lagar och regler som rör byggande bör förenklas. Då behövs större frihet för kommuner att pröva nya vägar för att åstadkomma detta samtidigt som man begränsar handläggningstiden för överklaganden. Detta innebär att partistyrelsen instämmer i motionärens intentioner när det gäller regelförenklingar kopplat till bygglov och liknande.

Under Alliansregeringen gjordes också viktiga förenklingar av plan- och bygglagen. Arbetet med att förenkla byggreglerna behöver dock fortsätta. Två av de vanligaste skälen till långa ledtider vid nybyggnation är hur man på kommunal nivå tolkar lagstiftningen samt återkommande överklaganden.

När det gäller frågan om ”planbygglov” påpekar motionären att hans förslag inte ska gälla i samband med nyexploatering av mark och större stadsbyggnadsprojekt. Det är rimligt eftersom det i sådana lägen finns behov för ett mer övergripande planarbete för att skapa en god bebyggd miljö. Med det sagt är förslaget intressant, men det förutsätter samtidigt att konsekvenserna av ett sådant förfarande utreds. Partistyrelsen instämmer i motionärens intentioner, och menar vidare att exempelvis ett ökat inslag av privat initiativrätt skulle kunna bidra till betydligt förkortade planprocesser. Möjligheten att mer aktivt använda sig av översiktsplaner i samband med utveckling av befintlig bebyggelse bör också undersökas ytterligare.

Mot bakgrund av att en översyn av skatterna på bostadsmarknaden nu ska genomföras är det inte lämpligt att fatta så detaljerade beslut som motionären föreslår i denna del. Däremot är det viktigt att arbetet för att förenkla byggandet fortsätter. Avskaffande av räntebeläggningen på uppskovsbeloppet är dock en del av januariavtalet, och det kommer att genomföras.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att förenklingar av planprocess och bygglovshandläggning utreds i syfte att samordna beslutsfattandet och påskynda förtätning och utveckling inom detaljplanelagt område, samt

Att möjligheterna till privat initiativrätt utökas.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.23

10.26.4

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.24

10.25

10.26.1

10.26.2

10.26.3

643 10.27: Attefallshus

644

645 10.27.1 att Plan- och bygglagen ändras så att det även på kulturskyddade fastigheter ges
646 möjlighet att bygga komplementhus, tillbyggnader m.fl. mindre åtgärder i strid med
647 detaljplanen.

648

649 10.27.2 att kulturvärdet skyddas genom att man i dessa områden först måste söka och beviljas
650 bygglov.

651

652 10.27.3 att kommunen beviljar bygglov för sådana åtgärder, som inte påverkar kulturmiljön
653 negativt.

654

655 **Partistyrelsens yttrande:**

656 Motionärerna vill förändra lagstiftningen så att det blir lättare att bygga så kallade
657 Attefallshus på kulturskyddade fastigheter.

658

659 Centerpartiet ser positivt på de liberaliseringar som gjorts kopplat till komplementbostadshus
660 och bygglovsbefriade åtgärder, och vi vill ta ytterligare steg i den riktningen.

661

662 Det är möjligt att bygga komplementbostadshus också i områden som anses särskilt
663 värdefulla. Däremot kräver det i vissa fall bygglov. Exempelvis kan kommunen bestämma
664 detta i detaljplan. Är det ett område som räknas som riksintresse gäller ibland särskilda regler.
665 Det är dock angeläget att se över riksintressena för att minska deras omfattning och tydligare
666 definiera dem.

667

668 I den mån kulturskyddet för den berörda fastigheten utfärdats på kommunal nivå är detta en
669 fråga som bör hanteras lokalt och det är inte lämpligt att partiet nationellt tar ställning i denna
670 fråga.

671

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.27

10.28: Byggande i exploaterade områden

10.28.1 att Centerpartiet vill ge småhusägare större möjligheter att bidra till bostadsbyggandet genom att förädla sina egna fastigheter.

10.28.2 att Centerpartiet vill sänka tillgänglighetskraven för komplementbostadshus (avser Attefallshus som används som bostad).

10.28.3 att Centerpartiet vill utöka den tillåtna byggnadsytan för Attefallshus från 25 till 40 kvadratmeter (avser såväl bostad som komplementbyggnad).

10.28.4 att Attefallslagstiftningen ändras så att det blir möjligt att inreda ytterligare två bostäder i ett ursprungligt enbostadshus.

10.28.5 att Centerpartiet verkar för att införa ett Attefalls-ROT så att det blir möjligt att göra skatteavdrag även vid byggnation av friliggande komplementbostadshus.

10.28.6 att Centerpartiet vill att tre meters avstånd till tomtgräns ska gälla som planbestämmelse för byggnation i äldre planer där inget annat anges.

10.28.7 att Centerpartiet vill sänka skatten och förenkla regelverket för andrahandsuthyrning.

10.28.8 att Centerpartiet vill ändra detaljplanekravet så att det blir möjligt att bygga ny sammanhållen bebyggelse trots avsaknad av detaljplan.

10.28.9 att Centerpartiet vill utreda hur antalet, och längden på, överklagandeprocesserna kan begränsas.

Partistyrelsens yttrande:

Genom ökade möjligheter att utnyttja sin fastighet kan fler bostäder byggas. Det menar motionärerna som lägger en lång rad förslag på området. De vill också göra det möjligt att bygga ny sammanhållen bebyggelse utan krav på detaljplan samt utreda begränsningar för överklaganden.

Centerpartiet vill motverka det underskott på bostäder som finns i många kommuner. Det behöver dels göras genom en bättre fungerande bostadsmarknad, men också genom att fler nya bostäder byggs. Attefallshusen innebär en välkommen möjlighet för exempelvis villaägare att bidra till ett ökat bostadsutbud, och partistyrelsen instämmer i motionärernas intentioner att öka storleken för bygglovsbefriade komplementbostadshus. Centerpartiet driver också på för enklare planprocesser och för att begränsa problemen med ständiga överklaganden.

Attefallshus som ska användas som permanentbostäder ska i dag uppfylla tillgänglighetskrav för människor med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. När det kommer till tillgänglighetskrav i flerbostadshus såsom studentlägenheter och liknande kan det finnas behov av att förändra tillgänglighetskraven för att åstadkomma ett mer effektivt byggande.

718 Samtidigt finns i dag möjlighet att bygga också små bostäder med höga krav på tillgänglighet.
719 Eftersom Attefallshusen i hög grad byggs industriellt är vinsterna med att sänka
720 tillgänglighetskraven för dessa sannolikt små.

721
722 När ett bostadshus utformas så att två eller fler lägenheter i huset hyrs ut räknas uthyrningen
723 som näringsaktivitet och beskattas annorlunda. För att öka utbudet av marknaden är
724 liberaliseringar av detta önskvärt. Likaså är det intressant att ta intryck av den norska
725 modellen som möjliggör uthyrning av upp till 50 procent av bostadsytan. Att göra
726 andrahandsuthyrning mer förmånlig är helt i linje med detta och något som partistyrelsen
727 instämmer i.

728
729 ROT-avdraget är till för renovering, ombyggnad och tillbyggnad. Avdraget är inte avsett för
730 nybyggnation och partistyrelsen avser inte att ändra på det. En sådan utveckling som
731 motionärerna föreslår skulle göra regelverket otydligt och i praktiken innebära ytterligare en
732 byggsubvention. Dessutom riskerar vi att hamna på ett sluttande plan. Det vore olyckligt om
733 vi hamnade i en situation där nybyggnation regelmässigt görs avdragsgill. Det skulle inte
734 minst riskera att bli mycket påfrestande för statsfinanserna.

735
736 Sedan 1 juli 1987 regleras byggnaders placering genom planbestämmelser i detaljplanen.
737 Detta innebär att om byggnaders placering inte regleras i detaljplan så finns det ingen
738 bestämmelse om placering. I ett bygglovsärende betyder det att en mer omfattande
739 lämplighetsbedömning av placeringen behöver göras. I äldre planer gäller att byggnader i linje
740 med äldre lagstiftning ska placeras 4,5 meter från tomtgräns. Partistyrelsen instämmer i att det
741 kan finnas skäl att se över om detta fortsatt ska gälla, om avståndet kan kortas eller om det
742 finns möjligheter att i stället tillämpa en lämplighetsbedömning i linje med vad som gäller i
743 nya planer.

744
745 Detaljplanekravet finns till för att möjliggöra samhällsplanering och god bebyggd miljö. I
746 normalfallet är det rimligt att krav på detaljplan fortfarande ställs i dessa fall. Däremot behövs
747 kraftfulla förenklingar av byggreglerna utanför detaljplanelagt område.

748

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att den tillåtna arean för bygglovsbefriade komplementbostadshus utökas.

749

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.28.1 att Centerpartiet vill ge småhusägare större möjligheter att bidra till bostadsbyggandet genom att förädla sina egna fastigheter.

10.28.9 att Centerpartiet vill utreda hur antalet, och längden på, överklagandeprocesserna kan begränsas.

750

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.28.3

10.28.4

10.28.6

10.28.7

751

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.28.2

10.28.5

10.28.8

752 [10.29](#): Flyttkedjor

753

754 10.29.1 att arbeta för ett ökat byggande av 55+, service-, trygghetsoch äldreboenden.

755

756 10.29.2 att verka för åtgärder som får fart på flyttkedjorna.

757

758 **Partistyrelsens yttrande:**

759 Motionärerna tar upp behovet av bostäder för äldre och bättre fungerande flyttkedjor.

760

761 Centerpartiet har länge drivit på för sänkta flyttskatter och bättre fungerande flyttkedjor. Vi
762 ser också ett stort behov av att se till så att det är möjligt att möta de behov av olika typer av
763 bostäder som finns lokalt. Exempelvis när det gäller bostäder för äldre.

764

765 243 av 290 kommuner rapporterar att de har ett underskott av bostäder, det gör att det finns
766 påtagliga behov av att bygga nytt. Men vi klarar inte att nå en balans på bostadsmarknaden
767 inom rimlig tid utan att också se till så att befintligt bostadsbestånd utnyttjas mer effektivt.
768 Därför är det viktigt att skapa förutsättningar för rörlighet och bättre fungerande flyttkedjor.
769 Det finns ett generellt behov av fler tillgängliga bostäder, men på många håll i landet är
770 behovet av bostäder för äldre en av de mest påtagliga utmaningarna. På svaga marknader
771 måste kommuner få instrument att hantera denna situation. Exempelvis genom stöd för hur
772 man kan värdera beståndet i allmännyttiga bolag, och hur lagstiftning och nedskrivningsregler
773 ska tolkas. Här finns också skäl att se över befintliga regelverk. Det innebär att partistyrelsen
774 också instämmer i intentionerna att åstadkomma ett ökat byggande för bostäder för äldre och
775 för bättre fungerande flyttkedjor. Samtidigt vill partistyrelsen understryka att bostadsplanering
776 i huvudsak är, och bör vara, ett kommunalt ansvar och allt för detaljerade beslut inte bör fattas
777 på nationell nivå.

778

779

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.29

[10.30](#): Äldreboenden och studentlägenheter

10.30 att verka för äldreboenden med studentlägenheter.

Partistyrelsens yttrande:

I motionen föreslås kombinationer av äldreboenden och studentlägenheter.

Centerpartiet har föreslagit förenklade byggregler för nybyggnation i allmänhet och studentlägenheter i synnerhet. Vi ser också positivt på initiativ som utvecklar bostadsmarknaden och som skapar mötesplatser där människor kan träffas över generationsgränserna.

Det som motionären föreslår är på många sätt tilltalande. Det finns i grunden inga formella hinder mot att göra verklighet av detta. Sannolikt är det så att varken alla äldre eller alla studenter vill bo i den typ av boenden som motionären föreslår, men det är i sig inget skäl att vända sig mot att de som vill kan erbjudas den möjligheten. Om intresset för den typen av lösningar är tillräckligt stort är det en intressant modell att pröva. Detta är dock en fråga som behöver hanteras på lokal nivå, i dialog mellan kommun, bostadsbolag, studenter och äldre.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.30

[10.31](#), [10.32](#): Äldreboenden

10.31 att med Centerpartiets bostadspolitiska valprogram som grund särskilt fokusera på att stimulera till nya äldreboenden genom markanvisningarna för kollektivboenden och/eller kooperativa boenden.

10.32 att med detta som grund hemställer vi att Centerpartiets partistämman beslutar ge uppdrag till partistyrelsen att arbeta för att med Centerpartiets bostadspolitiska valprogram som grund särskilt fokusera på att stimulera till nya äldreboenden genom markanvisningarna för kollektivboenden och/eller kooperativa boenden.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna tar upp behovet av äldreboenden och de problem som finns med ensamhet. Vidare lyfts kooperativ som upplåtelseform.

Centerpartiet ser ett stort behov av att se till så att det är möjligt att möta de behov av olika typer av bostäder som finns lokalt. Vi menar också att det är viktigt med blandade upplåtelseformer och att olika typer av upplåtelseformer bör prövas. Tillgången till bostäder för äldre är en viktig fråga och behovet av fler sådana bostäder är stort. När denna typ av bostäder planeras är det också viktigt att se till de äldres behov av service och gemenskap. Att vi inom ramen för januariavtalet tar steg för att minska flyttskatterna är mycket viktigt, inte minst för äldre som i dagsläget drabbas av tydliga inlåsnings effekter när man byter boende.

Kooperativ, ägarlägenheter, hyrköp och andra modeller eller upplåtelseformer kan tillföra värden till den svenska bostadsmarknaden och det finns skäl att se över hur förutsättningar kan skapas för att detta ska kunna prövas i högre utsträckning. Flertalet av åtgärderna som motionärerna tar upp är dock sådana som bör beslutas på lokal nivå, och det är inte lämpligt att partiet nationellt fattar så detaljerade beslut som föreslås.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.31

10.32

[10.33](#), [10.34](#), [10.35](#), [10.36](#): Hyresmarknad

10.33 att modellen med vertikal hyressättning prövas (i Linköping).

10.34.1 att utreda hur hyresrätten kan säkerställas och bevaras.

10.34.2 att utreda hur ombildningslagen kan förändras i syfte att bevara hyresrätten.

10.34.3 att utreda hur bostadsrättslagen kan förändras så att bostadsrättslägenhet alltid ges tillåtelse att hyras ut.

10.35 att; Centerpartiet inte ska jobba för att marknadshyror i nyproduktion genomförs, utan istället jobba för att hela bostadsmarknaden successivt ändrar karaktär så att läge och standard ska få styra hyressättningen i allt större grad.

10.36 att Centerpartiet driver att bostadspolitikerna ska bli mer marknadsanpassad.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna tar upp frågan om hyressättning och frågor som rör bostadsmarknadens funktionssätt. Bland annat föreslås att olika system för hyressättning bör användas på olika våningsplan i en och samma byggnad, förändringar i lagstiftningen kring ombildningar och att bostadsrätter ska bli lättare att hyra ut.

Centerpartiet vill skapa en bättre fungerande hyresmarknad i Sverige och skapa förutsättningar för ett ökat byggande. Det är framförallt två saker som krävs för att detta ska komma till stånd. Det handlar om att öka rörligheten på bostadsmarknaden, så att fler lägenheter blir lediga och bostadsbeståndet används mer effektivt och ger bostäder till fler. Det handlar också om att skapa långsiktiga förutsättningar för dem som bygger flerbostadshus, utan långsiktighet i investeringen blir den mer riskfylld och får till följd att nybyggnation i många fall uteblir. Idag saknas både långsiktighet och rörlighet på bostadsmarknaden.

Bruksvärdessystemet har lett till betydande inlåsnings effekter och bidragit till orimligt långa bostadsköer i större städer. Samtidigt begränsar hyresregleringen möjligheten till långsiktighet i kalkylerna i samband med nybyggnation. De förhandlade presumtionshyrorna medger högre hyror i nyproduktion men är kopplade till produktionskostnaderna och innebär med andra ord att de inte skapar drivkrafter för kostnadseffektivt byggande. Dessutom höjs presumtionshyror i allmänhet i lägre takt än bruksvärdeshyror för att de efter 15 år ska införlivas i bruksvärdessystemet. Det skapar i praktiken liknande svårigheter när det gäller långsiktigheten i kalkylerna som i fallet med bruksvärdeshyror. För att åstadkomma en bättre fungerande hyresmarknad med långsiktighet, kostnadseffektivitet och ökad byggtakt vill Centerpartiet införa fri hyressättning i nyproduktion. När nya hyresrätter byggs får fastighetsägaren välja om hyran ska sättas enligt bruksvärdessystemet eller om hyressättningen ska vara fri och avtalas direkt med hyresgästerna.

Fri hyressättning är inte detsamma som marknadshyror. Men en friare hyressättning kan bidra till en bättre balanserad hyresmarknad. Det är en stor framgång för Centerpartiet att Januariavtalet slår fast att hyresmodellen ska reformeras och att fri hyressättning ska införas i nyproduktion. Att fri hyressättning införs i nyproduktion innebär att reformeringen av hyresmarknaden sker under de ordnade former och över tid som motionären efterfrågar. Att reformer ska ske under ordnade former är syftet också med de utredningar som ska göras av den befintliga hyresmarknaden. Det framgår också tydligt i januariavtalet att lägenheternas kvalitet och läge ska få ett större genomslag i hyressättningen.

Ett införande av fri hyressättning i nyproduktion ökar också möjligheten att genomföra investeringar och skapar därmed förutsättningar för ett ökat byggande, något som bidrar till ett större utbud och därmed på sikt minskar risken för skenande hyror. Dagens system har tyvärr inneburit att de skillnader i efterfrågan som finns inte visar sig på hyresavin, utan att människor på lands- och glesbygd får betala en hög hyra i relation till efterfrågan medan det motsatta gäller i storstäder. En fri hyressättning skapar möjligheter att hantera dessa geografiska skillnader bättre.

Även om det system med vertikal hyressättning som en av motionärerna föreslår kan verka tilltalande ur ett socialt perspektiv medför det i praktiken vissa problem. Genom att byggnaden då på en och samma gång ingår i två helt olika hyressättningssystem så vilar hela byggprojektet på att Hyresgästföreningen ger sin tillåtelse till att hyressättningen är fri på de övre våningarna om man alls ska kunna bygga. Dessutom kan det komma att kräva en tredimensionell fastighetsbildning som tydliggör att delar av byggnaden utgör en fastighet där hyran sätts enligt bruksvärdessystemet, medan andra delar av byggnaden har fri hyressättning. Därav kan man anta att skötsel av gemensamma utrymmen i byggnaden kompliceras. Däremot finns redan i dag möjligheter att åstadkomma olika hyresnivåer inom ett och samma

byggnadsprojekt, om man till exempel bygger lägenheter med olika standard som på saklig grund kan sägas ha olika bruksvärde. Det förutsätter dialog mellan parterna på hyresmarknaden, men projekt av det slaget förekommer redan i dag i Sverige.

Centerpartiet förespråkar en samhällsbyggnadspolitik som bidrar till att skapa bostadsområden med blandade upplåtelseformer där människor har möjlighet att göra en bostadskarriär utan att nödvändigtvis flytta från området. Samtidigt värnar vi hyresrätten och hyresgästernas ställning. I områden med ett ensidigt utbud av upplåtelseformer finns det i vissa fall goda skäl att möjliggöra ombildning. I grunden innebär det också att fler ges möjlighet att äga sitt eget boende. I andra fall är det kanske mer lämpligt att förtäta med bostäder med en annan upplåtelseform än den som är dominerande i området. Vid ombildning krävs bland annat ”att hyresgästerna i minst två tredjedelar av de uthyrda lägenheterna skriftligen har förklarat sig intresserade av ombildningen, samt att dessa hyresgäster är medlemmar i föreningen och - om de är bostadshyresgäster och anmälan avser ombildning till bostadsrätt - även är folkbokförda på fastigheten”. Genom att genomföra nödvändiga reformer av hyresmarknaden kan hyresrättens ställning stärkas. Det vore däremot olyckligt att på olika sätt försvåra ombildning. Redan i dag har kommuner betydande rådgivning över ombildningspolitiken. För att öka utbudet av bostäder på hyresmarknaden är det däremot önskvärt att underlätta andrahandsuthyrning och partistyrelsen instämmer i dessa intentioner.

Enklare regler och kortare handläggningstider kan öka bostadsbyggandet och leda till en bättre fungerande bostadsmarknad i hela landet. Det finns också exempel på skattereformer som är nödvändiga för att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. Centerpartiet förespråkar även en friare hyressättning, och driver frågan om fri hyressättning i nyproduktion. Samtidigt behövs initiativ för att underlätta nybyggnation på svaga marknader och för att människor med en ekonomiskt svag ställning ska kunna få tak över huvudet. Men i huvudsak anser Centerpartiet att bostadsmarknaden ska bygga på marknadsmässiga principer.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att bostadsrättsinnehavare bör få större möjligheter att hyra ut sin lägenhet under en tid utan att bostadsrättsföreningen ska kunna stoppa det.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.34.3

10.36

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.33

10.34.1

10.34.2

10.35

930 10.37: Stadgar för bostadsrättsföreningar

931
932 10.37 att tillägg görs med den fetstilta texten i § 2 Ändamål och verksamhet. ”Föreningen
933 har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt förvalta
934 fastigheten ur miljösynpunkt och samhällsnyttan genom att i föreningens hus upplåta
935 bostadslägenheter och lokaler till nyttjande och utan tidsbegränsning”. Upplåtelsen
936 får... osv.

937

938 **Partistyrelsens yttrande:**

939

940 Motionären vill att Bolagsverket gör ett tillägg i det exempel på utformning av stadgar som
941 myndigheten tillhandahåller. Detta tillägg ska enligt förslaget utvidga bostadsrättsföreningens
942 ändamål till att också innefatta miljöhänsyn och samhällsnytta.

943

944 Centerpartiet anser att energieffektivisering, klimatåtgärder och installation av exempelvis
945 solceller är oerhört viktiga delar för att också våra bostäder ska bidra till minskade utsläpp.
946 Det kräver att vi från politiskt håll skapar goda förutsättningar för denna typ av åtgärder och
947 investeringar. Ju enklare den ekonomiska kalkylen går att få ihop desto mer attraktiva blir
948 klimatsmarta investeringar.

949

950 Varje bostadsrättsförening äger själv frågan om stadgarnas utformning så länge de håller sig
951 inom lagens ramar. En sådan förändring som motionären föreslår är fullt tillåten redan i dag.
952 Samtidigt är det rimligt att de exempel på stadgar som ansvarig myndighet tillhandahåller är
953 på en grundläggande nivå och att eventuella tillägg är en fråga för varje enskild
954 bostadsrättsförening.

955

Partistyrelsen föreslår partistämman att avslå följande motioner:

10.37

956 10.38, 10.39: Inomhusklimat

957

958 10.38 att Centerpartiets partistämman beslutar ge uppdrag till Centerpartiets partistyrelse att
959 arbeta för -att kommuner och andra fastighetsägare inom vårdverksamheter vidtar följande
960 A) att snarast, inom 6 månader efter beställning, besikta fastigheters tekniska status vad gäller
961 kyla sommartid och även värmen vintertid. B) att förslag med åtgärder samt tidplan ska
962 upprättas och tillställas ansvarig uppdragsgivare/fastighetsägare.

963

10.39 att kommuner och andra fastighetsägare inom vårdverksamheter vidtar följande åtgärder: att snarast, inom 6 månader efter beställning, besiktiga fastigheters tekniska status vad gäller kyla sommartid och värme vintertid och att förslag med åtgärder samt tidplan ska upprättas och tillställs ansvarig uppdragsgivare.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären tar upp frågan om extrema temperaturer och dess effekter på inomhusklimatet. De efterlyser också besiktning och åtgärdsplaner i syfte att fastighetsägare som bedriver vård och omsorg ska säkerställa att man håller inomhustemperaturerna på rimlig nivå.

Centerpartiet tycker att det är viktigt att byggnader, särskilt sådana som används för vård och omsorg, är utformade så att man kan upprätthålla ett gott inomhusklimat. Det är särskilt viktigt med tanke på att vi i takt med tilltagande klimatförändringar kan vänta oss allt mer av extrema väderhändelser, exempelvis iform av varma och torra somrar.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram en nationell vägledning för handlingsplaner inför värmeböljor. Vägledningen är skriven för kommuner, landsting, regioner och privata aktörer som ansvarar för vård och omsorg. I den nationella vägledningen finns utbildningsmaterial och checklistor för såväl chefer och verksamhetsledare som för personal. Det finns också lokala exempel där man arbetat med att ta fram handlingsplaner inför värmeböljor, bland annat i Västerås stad och Landstinget Västmanland.

I dag är fastighetsägare skyldiga att göra obligatorisk ventilationskontroll (OVK). Denna kontroll ska, beroende på vilken typ av byggnad det handlar om, genomföras vart tredje eller vart sjätte år. Kontroll ska också göras innan en byggnad tas i bruk. Om brister upptäcks är fastighetsägaren skyldig att åtgärda dessa omgående. Det är kommunens byggnadsnämnd som ska övervaka att byggnadens ägare sköter sina skyldigheter för OVK. Om OVK inte genomförs kan byggnadsnämnden förelägga ägaren att genomföra den. Om kraven om funktionskontroll inte uppfylls, kan byggnadsnämnden förelägga ägaren att åtgärda bristerna. Mot bakgrund av ovanstående skulle alltså det som motionären föreslår innebära att regelverket försvagas snarare än skärps.

Boverkets konstruktionsregler rekommenderar vilken som är den lägsta respektive högsta lufttemperatur som en byggnad bör dimensioneras för beroende på var i landet byggnaden finns. Boverkets byggregler föreskriver att den lägsta inomhustemperaturen ska vara 18 grader celcius för att termisk komfort ska uppnås. Någon högsta temperatur rekommenderas inte, där instämmer partistyrelsen i motionärernas uppfattning om att detta skulle behövas.

Partistyrelsen föreslår partistämman att instämma i intentionerna i följande motioner:

10.38

10.39

1004 **10.40: Egnahems-områden**

- 1005
- 1006 10.40.1 att skapa förutsättningar för Egnahems-områden genom att skapa provområden med
- 1007 lättnader i bygglagstiftningen (Brandoch konstruktionsregler undantagna).
- 1008
- 1009 10.40.2 att Egnahems-områden upplåts med tomträtt för att hålla nere kostnaderna.
- 1010
- 1011 10.40.3 att Egnahems-områden genomförs med skattelättnader och möjligheter till förmånliga
- 1012 lån för byggmaterial.

1013

1014 **Partistyrelsens yttrande:**

1015 I nästan hela landet ser vi i dag ett underskott på bostäder. I större städer är markpriserna

1016 höga. Byggkostnaderna gör det också svårt att bygga nya bostäder i delar av landet där

1017 bostadspriserna är relativt låga. Motionären föreslår att regler och skatterreformer för att

1018 stimulera framväxten av en ny egnahemsrörelse.

1019

1020 Centerpartiet vill underlätta för bostadsbyggande i hela landet. Vi ser behov av en rad

1021 reformer såsom förenklade byggregler, ett bättre utnyttjande av kreditgarantier, stöd till

1022 kommunerna när det kommer till värdering och nedskrivningsregler med mera. Centerpartiet

1023 värnar också civilsamhället och vill skapa större utrymme för människors inneboende kraft.

1024 Därför ser vi positivt på framväxten av en ny egnahemsrörelse och är öppna för reformer och

1025 regelförändringar som kan skapa förutsättningar för detta.

1026

1027 Att göra kraftfulla regelförenklingar vid nybyggnation utanför detaljplanelagt område är en

1028 viktig reform för att stimulera bostadsbyggande på landsbygden. Det behövs också en översyn

1029 av skatter och kreditgarantier för att öka bostadsbyggandet och rörligheten på

1030 bostadsmarknaden. Möjligheten att använda sig av tomträtter finns i dag, men leder samtidigt

1031 till att man som husägare påverkas kraftigt av kommunala beslut kring tomträttsavgälder,

1032 vilket inte är riskfritt för det enskilda hushållet. I de fall där tomträtt används är det rimligt att

1033 klausuler finns som möjliggör friköp; man kan också tänka sig modeller där hus upplåts som

1034 hyresrätt. Huruvida tomträtter ska användas eller ej är dock i grunden en kommunal fråga och

1035 inget som lämpar sig för beslut på nationell nivå. I den mån nybyggnation sker på privat mark

1036 är det en fråga mellan den som bygger sitt hus och markägaren.

1037

1038 Frågan om att åstadkomma en ny egnahemsrörelse är dock intressant, och partistyrelsen

1039 instämmer i motionärens intentioner när det gäller att se över möjligheterna för detta, gärna i

1040 kombination med en skatteöversyn och lättnader i regelverken.

1041

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.40.1

10.40.3

1042

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.40.2

1043

1044 [10.41](#): Kulturskyddssystem

1045

1046 10.41 att Centerpartiet verkar för att införa ett enkelt och enhetligt kulturskydd för fastigheter
1047 i Sverige, förslagsvis genom skydd i detaljplan.

1048

1049 **Partistyrelsens yttrande:**

1050 Det finns en rad olika typer av skydd för kulturhistoriskt viktiga byggnader i Sverige.

1051 Motionärerna argumenterar för en renodling av de olika typerna av kulturskydd.

1052

1053 Förenklade regler i förhållande till plan- och byggfrågor är något som Centerpartiet
1054 prioriterar. Det måste vara tydligt för medborgare och fastighetsägare att veta vad som gäller.
1055 Skyddet av kulturhistoriskt viktiga byggnader är till för att värna historiska miljöer och bidrar
1056 till forskning, kunskapsupbyggnad och ökad trivsel.

1057

1058 För att öka förståelsen för regelverket kring kulturskydd av olika byggnader är det rimligt att
1059 systemet ses över och om möjligt förenklas. Inte minst för att enkla och tydliga regler också
1060 underlättar efterlevnaden av vad som gäller exempelvis vid renovering eller restaurering av
1061 skyddade byggnader. Där detta kan göras i detaljplan är det önskvärt, men det måste också
1062 finnas möjlighet att skydda kulturhistoriskt viktiga byggnader utanför detaljplanelagt område,
1063 och då helst utan att krav ställs på upprättande av detaljplan. Det skulle exempelvis kunna ske
1064 genom förtydliganden i översiktsplanen. Vill kommuner utforma ytterligare
1065 bevarandeprogram eller liknande så är det något som i förekommande fall bör beslutas lokalt.
1066 Med detta sagt bör också ett förenklat system för kulturskydd anpassas till byggnader som är
1067 av nationellt eller rentav globalt intresse.

1068

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.41 att Centerpartiet verkar för att införa ett enkelt och enhetligt kulturskydd för fastigheter i Sverige, förslagsvis genom skydd i detaljplan.

1069 [10.42](#): Nationalstadsparken

1070

1071 10.42.1 att Centerpartiet verkar för att utreda hur en omreglering av Nationalstadsparken kan
1072 ske på ett sådant sätt som tillåter mer bostadsbyggande i Nationalstadsparkens närmiljö.

1073

1074 10.42.2 att Centerpartiet verkar för att tillåta bostadsbyggande i lämpliga och idag redan
1075 exploaterade delar av Nationalstadsparken, enligt motionens intentioner.

1076

1077 **Partistyrelsens yttrande:**

1078 Nationalstadsparken är skyddad i lag, men också som ett riksintresse. Därtill finns inom
1079 området en lång rad fornlämningar, byggnadsminnen och liknande. De kultur- och
1080 naturvärden som finns inom parken har, som motionären beskriver, sedan parkens instiftande
1081 1994 begränsat möjligheterna till nybyggnation och exploatering i parken och i dess absoluta
1082 närhet. Vilket också får anses vara syftet med dess instiftande. Men i den lag som reglerar
1083 parken finns inget hinder för byggnation om ”åtgärden höjer parkens natur- och kulturvärden
1084 eller tillgodoser ett annat angeläget allmänt intresse”. Detta är dock föremål för bedömning i
1085 varje enskilt fall.

1086

1087 Nationalstadsparken var den första nationalparken i sitt slag i Sverige, och är som sådan av
1088 särskild betydelse. Partistyrelsen anser att det är viktigt att värna parken och de höga kultur-
1089 och naturvärden som finns där. Syftet med en nationalpark är att den ska ge ett starkt skydd
1090 för områden som är särskilt värdefulla.

1091

1092 Partistyrelsen ser mot bakgrund av de regler som gäller i dag inget behov av att reglera
1093 nationalstadsparken, eller kommande nationalstadsparker i ytterligare. Det är viktigt att inte
1094 undergräva nationalparkers ställning varför ändringar i lagstiftningen endast bör göras när
1095 synnerligen starka skäl föreligger. Frågan om hur byggnation i och vid parken ska tillåtas
1096 utifrån gällande lagstiftning bör hanteras av berörda kommuner och länsstyrelser. I den
1097 prövning som görs ska hänsyn tas till angelägna allmänna intressen, men de värden som gör
1098 att parken fått status som nationalpark är givetvis av grundläggande betydelse och ska värnas.

1099

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.42

1100 10.43: Bo på båt

1101

1102 10.43 att det ska bli lagligt bo på sin båt om man har sin egen regelbundna kajplats.

1103

1104 Partistyrelsens yttrande:

1105 Motionären tar upp ett antal problem för människor som vill bosätta sig på sin båt, och
1106 föreslår att detta bör underlättas.

1107

1108 Centerpartiet ser i grunden positivt på att möjliggöra för människor att välja den typ av
1109 boende som passar dem bäst.

1110

1111 När 243 av landets 290 kommuner anger att de har underskott på bostäder finns det goda skäl
1112 att välkomna kreativa lösningar som kan minska bostadsbristen. Redan i dag är det tillåtet att
1113 bosätta sig på en båt. Man kan folkbokföra sig på båten under förutsättning att kajplatsen har
1114 en fullständig adress. I sådant fall är det också möjligt att sätta upp en brevlåda om man har
1115 markägarens tillstånd. Däremot är det inte alltid lätt att få information om vad som gäller och
1116 hur man kan gå tillväga om man vill bosätta sig på en båt. Partistyrelsen instämmer i
1117 motionärens intentioner och vill understryka att det inte minst är viktigt att det finns
1118 tillgänglig och relevant information att tillgå för den som vill bosätta sig på sin båt.

1119

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.43

1120

1121 **10.44:** Lagring av livsmedel

1122

1123 10.44.1 att i den nationella livsmedelsstrategins anda driver fram en kapacitetshöjning av
1124 fryskapacitet i hyreslägenheter.

1125

1126 10.44.2 att Svenska konsumenter genom en informationskampanj får påvisat vilka fantastiska
1127 råvaror vi producerar i Sverige och att vi får en kunskapshöjning om tillvaratagandet av dessa.

1128

1129 **Partistyrelsens yttrande:**

1130 Att kunna förvara matvaror hemma är viktigt i en krissituation, men det är naturligtvis också
1131 en fråga om livskvalitet, bra boende och möjlighet att själv laga sund och säker mat.

1132 Motionären tar upp frågor som rör både förvaringskapaciteten i svenska bostäder och
1133 informationen om svensk mat.

1134

1135 Centerpartiet tycker att det är viktigt med vissa standarder som underlättar byggande och
1136 samtidigt medger att byggkostnader kan hållas nere. Vi anser också att möjligheten att förvara
1137 livsmedel är av stor betydelse för en fungerande och bra bostad. Och vi vill också öka svenska
1138 livsmedelsproducenters konkurrenskraft så att den svenska matproduktionen kan öka.

1139

1140 Från och med 2018 gäller en ny standard för utformning av kök som är antagen av den
1141 europeiska standardiseringskommittén. Denna standard är dock inget hinder för en hyresgäst
1142 att på egen hand eller via sin hyresvärd utöka kapaciteten för förvaring av livsmedel. Vi ser
1143 dock problem med att Sverige ensidigt skulle frångå standarder som är till för att förenkla på
1144 den europeiska marknaden. När det gäller nyproduktion av bostäder behövs dessutom snarare
1145 färre regler än fler. Samtidigt finns ingen anledning att förhindra att initiativ likt det som
1146 motionären föreslår tas, exempelvis av enskilda hyresvärdar. Information om olika livsmedel
1147 och hur de bör hanteras är viktig och ska tillhandahållas av ansvariga myndigheter. Likaså är
1148 det viktigt att kvaliteten inom hemkunskapsundervisningen är god. Men vill vi öka
1149 konsumtionen av svenskproducerade livsmedel är troligen den viktigaste insatsen att sträva
1150 efter en förbättrad konkurrenskraft för svenska bönder.

1151

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.44

1152 **10.45:** Buller

1153

1154 10.45 att WHO:s nya rekommendationer blir riktvärden vid nybyggnation av förskolor och
1155 skolor samt att riktlinjerna även styr bullernivåer vid befintliga förskolor och skolor.

1156

1157 **Partistyrelsens yttrande:**

1158 Växande städer och ökande trafik innebär uppenbara risker för att bullret ökar. Även spår- och
1159 flygtrafik liksom industriella verksamheter bidrar på olika sätt till buller. Motionärerna tar upp
1160 denna problematik och fäster särskild uppmärksamhet vid skolor och skolbarns utsatthet. De
1161 hänvisar också till Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer och anser att dessa
1162 bör bli riktvärden vid nybyggnation av skolor och förskolor samt styra bullernivån vid
1163 befintliga skolbyggnader. I Sverige regleras buller genom miljöbalken, särskild förordning
1164 och en miljö kvalitetsnorm för buller. Denna norm grundar sig i EU:s regler. Enligt EU-
1165 lagstiftningen är myndigheterna skyldiga att informera allmänheten om bullrets effekter och
1166 om planerade motåtgärder. Och EU baserar bland annat detta på WHO:s kartläggningar. Den
1167 svenska normen är utformad som en inriktning mot åtgärder för minskat buller. Därtill finns
1168 rekommendationer för nya respektive befintliga skolgårdar.

1169

1170 Centerpartiet tycker att det är viktigt att säkerställa en god livsmiljö i hela landet. Det är
1171 särskilt viktigt att barn och ungdomar har en bra och hälsosam skolmiljö där det finns goda
1172 förutsättningar att ta till sig kunskaper. När det gäller bostäder menar Centerpartiet att det
1173 finns skäl att lägga större vikt vid bullernivåer innanför fasad eftersom teknikutvecklingen
1174 gjort att det i dag är möjligt att skapa tysta inomhusmiljöer också i bullerutsatta områden.
1175 Bakgrunden till att vi ser detta som nödvändigt är att behovet av fler bostäder och effektivt
1176 markutnyttjande är stort, samtidigt som regelverken inte anpassats till den teknikutveckling
1177 som skett på byggsidan. Utomhusmiljöer såsom skolgårdar är dock per definition inte lika
1178 skyddade, och där är det därför viktigt att ta ett betydande ansvar när nya planer tas fram och
1179 att aktivt arbeta för att minskat buller.

1180

1181 I dag är riktvärdena för nya och befintliga skolgårdar att dygnsmedelvärdet bör underskrida
1182 50 respektive 55 decibel. Likaså bör den maximala ljudnivån underskrida 70 decibel.

1183 Kommuner med över 100 000 invånare är skyldiga att åtrekommande kartlägga
1184 bullernivåerna. Detta ska också ske vid större vägar, järnvägar och flygplatser.

1185 Kartläggningarna utgör sedan grund för åtgärdsprogram som tas fram i samverkan mellan
1186 kommuner och ansvarig myndighet. Även mindre kommuner ska sträva efter att begränsa
1187 bullernivåerna. Genom att Sveriges miljö kvalitetsnorm är utformad som en inriktning: *“det
1188 ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa”*
1189 medger regelverket i grunden en allt högre ambitionsnivå. Samtidigt är det rimligt att svenska
1190 myndighetersriktlinjer och rekommendationer anpassas till forskning, EU:s regelverk och
1191 därigenom WHO:s rekommendationer. (Tilläggas kan också att WHO:s rekommendationer
1192 varierar beroende på om det exempelvis är trafik, järnväg eller flyg som orsakar bullret.) Men
1193 lika viktigt som att kartlägga bullret på den plats där en skola planeras är att utvärdera vilka
1194 möjligheter som finns att begränsa bullret i samband med byggnation. Detta för att inte
1195 omöjliggöra exploatering där sådan kan göras på ett bra sätt även om miljön i grunden är
1196 utsatt för buller. Den nationella samordning i bullerfrågor som i dag bedrivs av ansvariga
1197 myndigheter är därför viktig och bör utvecklas. Samtidigt som kommunerna har ett viktigt
1198 ansvar att ta i samband med planeringen. Såväl nationellt som lokalt finns behov av att
1199 utveckla arbetet med bullerfrågor och partistyrelsen instämmer i motionens intentioner.

1200

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

Att Centerpartiet verkar för att den nationella bullersamordningen utvecklas och tar fasta på tekniska framsteg, samt

Att Centerpartiet verkar för att främja forskning i syfte att stärka arbetet med miljö kvalitetsnormen för buller, i synnerhet för att förbättra miljön på skolgårdar.

1201

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.45

1202 [10.46](#): Statlig kreditgaranti

1203

1204 10.46 att ett förenklat system för statliga kreditgarantier tas fram för att möjliggöra för
1205 privatpersoner att bygga/renovera egna hem på landsbygden.

1206

1207 **Partistyrelsens yttrande:**

1208 Motionären vill underlätta för byggande på landsbygden och föreslår därför ett förenklat
1209 system för statliga kreditgarantier.

1210

1211 Att det finns förutsättningar att bygga och bo i hela landet är en mycket viktig fråga för
1212 Centerpartiet. Kreditgarantierna är ett av fler verktyg för att åstadkomma detta. Under
1213 Alliansregeringen förstärktes kreditgarantierna men de nyttjas inte fullt ut. Därför har vi i
1214 budgetförslag och riksdagsmotioner förespråkat åtgärder för ett ökat nyttjande och att
1215 kreditgarantierna fokuseras ytterligare för att stimulera byggandet på landsbygden.

1216

1217 Eftersom kreditgarantierna inte används i den utsträckning som avsetts finns skäl att se över
1218 dem. Både för att göra dem mer effektiva, men också för att förenkla regelverket och på andra
1219 sätt stimulera nyttjandet av dem.

1220

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.46 att ett förenklat system för statliga kreditgarantier tas fram för att möjliggöra för
privatpersoner att bygga/renovera egna hem på landsbygden.

1221 [10.47](#): Offentliga toaletter

1222

1223 10.47.1 Att Centerpartiet verkar för att kommunerna tar sitt ansvar för att göra den byggda
1224 miljön tillgänglig med till tillräckligt många och bra offentliga toaletter

1225
1226 10.47.2 Att en riktlinje skapas för bedömning av lämpligt antal toaletter, med bra utformning
1227 för offentlig miljö

1228

1229 **Partistyrelsens yttrande:**

1230 Motionen lyfter hur brist på offentliga toaletter kan leda till att människor får svårt att under
1231 längre stunder vistas i det offentliga rummet.

1232 Centerpartiet vill arbeta för levande och välkomnande stadsmiljöer där människor trivs och
1233 kan vistas på lika villkor.

1234 Behovet av offentliga toaletter ser olika ut på olika orter. Förutsättningarna att installera
1235 offentliga toaletter varierar också mycket beroende på den offentliga miljöns utformning på
1236 den enskilda platsen. Det är viktigt att de frågeställningar som motionären lyfter upp beaktas i
1237 samhällsplaneringen, men den här typen av frågor bör beslutas på lokal nivå, och det är inte
1238 lämpligt att partiet nationellt fattar så detaljerade beslut som föreslås.

1239

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.47

1240 **10.48: Inlösen av fastigheter**

1241

1242 10.48 att Centerpartiet ska verka för att fastighetsägare får erbjudande om inlösen av berörda
1243 fastigheter redan innan en beslutad plan (t.ex. järnvägsplan) vinner laga kraft.

1244

1245 **Partistyrelsens yttrande:**

1246 I motionen föreslås att fastighetsägare i samband med exempelvis en järnvägsplan ska få
1247 erbjudande om inlösen av sin fastighet innan planen vunnit laga kraft.

1248

1249 Centerpartiet värnar äganderätten och anser att det är mycket viktigt att fastighetsägare vars
1250 mark tas i anspråk får ersättning, och gärna i ett så tidigt skede som möjligt. ersättning, och
1251 gärna i ett så tidigt skede som möjligt.

1252

1253 Sedan 2013 finn en skyldighet för Trafikverket att i undantagsfall och under vissa
1254 omständigheter, på fastighetsägarens begäran, lösa in hel eller del av en fastighet även om det
1255 ännu inte finns någon gällande vägplan eller järnvägsplan. Detta kallas tidig inlösen. I princip
1256 gäller ingen gräns för hur tidigt i planeringsskedet inlösen kan ske, men det ska vara sannolikt
1257 att projektet kommer att genomföras på ett sådant sätt att fastighetsägaren ändå i ett senare
1258 skede hade fått rätt till ersättning. Planeringsarbetet bör också ha drivits så långt att en
1259 korridor lagts fast.

1260

1261 Skillnaden mellan gällande lagstiftning motionärens förslag är att fastighetsägaren själv måste
1262 begära tidig inlösen, det är alltså inte myndigheternas ansvar att erbjuda det. Detta är dock en
1263 rimlig ordning. En laga kraftvunnen plan ger Trafikverket rätt att lösa in mark. Denna rätt
1264 motsvaras av en skyldighet att lösa in samma typ av mark om en fastighetsägare begär det.
1265 Förr eller senare har alltså fastighetsägaren rätt till ersättning, och vill man ha det tidigare är
1266 det logiskt att man själv begär det. I grunden har man som fastighetsägare ett ansvar att hålla
1267 sig informerad i denna typ av frågor. Dessutom har man sannolikt under en följd av år också
1268 haft möjlighet att uppmärksamma hur kommande väg- och järnvägssträckningar beskrivits i
1269 den kommunala översiktsplanen. När det gäller riksintressen förekommer det att mark pekas
1270 ut under lång tid utan att den tas i anspråk, i sådana fall är det viktigt att riksintressen
1271 regelbundet aktualiseras och kan tas bort om marken inte i anspråk tas.
1272
1273

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.48

10.49: Bostadsstrategi för hemlösa

10.49 att Centerpartiet initierar en nationell strategi för att lösa bostadsfrågan för hemlösa.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna föreslår att Centerpartiet initierar en nationell strategi för att lösa bostadsfrågan för hemlösa.

Ingen förtjänar att leva i hemlöshet. Centerpartiet har identifierat behovet av en modern social bostadspolitik och vill sträva efter lösningar som kan ge hemlösa tak över huvudet.

Det är tydligt att nuvarande hyresreglering inte är den lösning på hemlöshet och sociala utmaningar som man från vänsterhåll gärna vill hävda. Att finna en ny modell för hur människor med svag ekonomisk ställning ska ges möjlighet till eget boende är dock långt ifrån enkel. Det finns exempel i vår omvärld på olika typer av lösningar där vissa har varit mer framgångsrika än andra. Sociala myndigheter behöver finnas med i bilden för att resultat ska uppnås, men det behövs också metoder för att få fram bostäder. Att bygga hela områden i detta syfte är dock inte en tilltalande modell. Snarare bör vi inrikta oss på att enskilda bostäder i såväl befintligt bestånd som i nybyggnation kan vikas för detta ändamål. Det är viktigt att kommuner prövar sig fram för att finna modeller för detta, samtidigt behöver frågan utredas för att finna framkomliga vägar till en bättre lösning för utsatta människor.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.49

1298 **10.50: Förebyggande arbete mot hemlöshet**

1299

1300 10.50.1 att Centerpartiet kraftfullt verkar för att uppdraga åt kommunerna att införa
1301 strukturerade handlingsplaner för att förebygga hyresskulder och i och med detta förebygga
1302 vräkningar och bostadslöshet bland barnfamiljer.

1303

1304 10.50.2 att Centerpartiet verkar för en rekommendation till kommunerna att dessa
1305 handlingsplaner skall innefatta uppmaning till samverkan mellan socialtjänst, Budgetoch
1306 skuldrådgivare, Kronofogdemyndigheten, bostadsföretag, arbetsmarknadsåtgärder,
1307 sjukvården, skola/förskola samt det civila samhällets organisationer.

1308

1309 **Partistyrelsens yttrande:**

1310 Motionen tar upp frågan om barnfamiljer som befinner sig i hemlöshet och för fram förslag på
1311 hur samhällets insatser genom samverkan och strukturerade handlingsplaner bättre kan
1312 förebygga hemlöshet.

1313 Samhället har en mycket viktig uppgift att se till att inga barn saknar en varaktig bostad. Även
1314 om det saknas tillförlitlig statistik över exakt hur många barn i Sverige som lever i hemlöshet,
1315 tros det röra sig om tusentals. Få av dessa barn tvingas att leva på gatan, utan bor ofta i
1316 tillfälliga boenden eller hos släktingar och vänner. Målet måste dock vara att inget barn i
1317 Sverige ska behöva vara hemlös.

1318 Den vanligaste orsaken till hemlöshet generellt är idag ekonomisk utsatthet kombinerat med
1319 bristen på billiga bostäder. Inte minst ökar problemet i storstäderna. Orsakerna är ofta att
1320 barnets föräldrar befinner sig i en ekonomiskt utsatt situation och att det saknas billiga
1321 bostäder. För att motverka hemlöshet krävs därför både insatser för att fler människor ska få
1322 ett arbete och en bättre fungerande bostadsmarknad.

1323

1324 Försäkringskassan har idag möjlighet att öronmärka bostadsbidraget. Centerpartiet har sedan
1325 tidigare föreslagit att denna möjlighet slås fast i lag. På så sätt riskerar ingen som tar emot
1326 bostadsbidrag att bli vräkt för att man inte har betalt hyran.

1327 Hemlöshet hänger också många gånger samman med psykisk sjukdom och/eller
1328 missbruksproblem. För att hjälpa människor tillbaka till en bra tillvaro behövs framförallt
1329 insatser mot missbruk och psykisk ohälsa. Därefter måste människor få hjälp att hitta en
1330 sysselsättning och en ny bostad.

1331 Partistyrelsen ser positivt på om kommunerna arbetar för att ta fram strukturerade
1332 handlingsplaner i syfte att motverka hemlöshet. Eftersom problemens omfattning skiljer sig åt
1333 mellan kommuner och att man har olika etablerade arbetsformer för hur man jobbar
1334 förebyggande, anser dock inte partistyrelsen att partistämman bör specificera i detalj hur
1335 kommunerna ska arbeta.

1336

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.50

1337

1338 [10.51](#), [10.52](#), [10.53](#): Forum för idédebatt

1339 10.51 att ge Partistyrelsen i uppdrag att snarast initiera och ekonomiskt stödja skapandet av en
1340 rikstäckande arena för idédebatt – en nystart av Politisk tidskrift i modern tappning.

1341 10.52 att Centerpartiet startar utgivningen av en tryckt debatt- och idétidsskrift tillgänglig för
1342 alla medlemmar i centerorganisationerna.

1343 10.53 att starta en ideologisk debattsskrift där olika politiska idéer kommer till tals

1344 **Partistyrrelsens yttrande:**

1345 De två senaste partistämmorna har prövat motioner med liknande förslag. Att intresset för
1346 erfarenhetsutbyte, diskussioner och idédebatt är stort ser partistyrelsen positivt på. Idédebatt
1347 är viktig för ett politiskt parti och för att upprätthålla en ideologisk spänst. Efter stämman i
1348 Falun 2015 har också satsningar gjorts för att främja detta. Tidningen C kommer ut oftare och
1349 finns såväl digitalt som analogt. Tidningen speglar vad som händer i hela Center-Sverige –
1350 lokalt, regionalt och nationellt. Nyhetsbrev skickas kontinuerligt och den digitala
1351 mötesplatsen Connect har utvecklats. Dessutom finns sociala kanaler tillgängliga för dialog
1352 och diskussion.

1353

1354 Partistyrrelsens bedömning är att det viktiga syfte som motionen lyfter fram kan uppnås med
1355 de verktyg som Centerpartiet redan har till sitt förfogande. En tidskrift kräver stora resurser i
1356 form av personal och ekonomi, resurser som redan läggs ovanpå de tidigare nämnda
1357 aktiviteterna. Vid sidan av detta anser Partistyrelsen också att satsningar på utåtriktade
1358 aktiviteter behöver prioriteras framför att bygga upp nya interna strukturer.

1359

1360 Partistyrelsen har påbörjat ett arbete som kommer att presenteras under partistämman och som
1361 handlar om att göra 2020 till ett ”utvecklingsår” för Centerpartiet. Utvecklingsåret är tänkt att
1362 innehålla en rad utåtriktade aktiviteter och dialog med allmänheten där kretsar och distrikt ges
1363 möjlighet att föra systematiska utåtriktade diskussioner om viktiga kommunala och regionala
1364 frågor. Även detta är ett led i att utveckla formerna för politisk debatt och diskussion.
1365 Partistyrelsen avser även att använda detta år till att initiera ett brett arbete med bl.a.
1366 politikutveckling som omfattar hela organisationen.

1367

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.51

10.52

10.53

1368 **10.54: Bildbank**

1369 10.54.1 att Centerpartiet skaffar ett bildbankssystem.

1370 10.54.2 att riksorganisationen fyller på med professionella bilder inför kampanjer / stora
1371 utspel.

1372 10.54.3 att bildbanken fylls på med generella bilder inom olika politikerområden så det finns
1373 generella bilder att använda för till exempel kretsar som vill göra annonser / utspel.

1374 **Partistyrelsens yttrande:**

1375 Att det finns bilder att tillgå som speglar vår politik på ett tydligt och kraftfullt sätt är viktigt.
1376 Därför arbetar riksorganisationen systematiskt med att samla in bilder och filmklipp som kan
1377 användas på det sätt som motionären föreslår.

1378 Det finns redan en bildbank särskilt för Centerpartiet på Flickr, som är avsedd att användas
1379 för detta ändamål, varför Partistyrelsen instämmer i motionen intentioner vad gäller påfyllnad
1380 av och åtkomst till de bilder som finns på Flickr.

1381

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:
10.54

1382 **10.55: Opinionsbildning och marknadsföring**

1383 10.55 att Centerpartiets ledning från första början och systematiskt och kontinuerligt knyter
1384 professionellt sakkunnig specialistkompetens inom opinionsbildning och marknadsföring till
1385 alla viktiga processer för att ta fram och formge våra politiska huvudteman och huvudvalfrågor.

1386 **Partistyrelsens yttrande:**

1387 Politisk kommunikation, att göra svåra budskap begripliga och vardagsnära är ett av
1388 Centerpartiets viktigaste kommunikativa uppdrag. Det handlar om att göra oss relevanta och
1389 angelägna för människor så att väljare vill lägga sin röst på oss. Det förhållningssättet är något
1390 som ska genomsyra uppdraget som såväl förtroendevalda som tjänsteman har inom
1391 organisationen.

1392 Den största kommunikationskompetensen besitter alla som dagligen jobbar för Centerpartiet.
1393 Det är alla medlemmar och förtroendevalda i organisationen som har den bredaste
1394 kompetensen och den genuina känsla som behövs för att kommunicera Centerpartiets politik
1395 på bästa sätt. Som stöd i detta viktiga arbete finns medlemsutbildningar i kommunikation och
1396 ledarskap.

1397 På riksorganisationen finns även en kommunikationsenhet med specialistkompetens inom
1398 flera områden, så som mediehantering, sociala medier, reklam, budskapsformulering,
1399 pressfrågor och webb. Kommunikationsenheten arbetar tillsammans med de förtroendevalda
1400 för att både få så stort genomslag som möjligt för Centerpartiets politik och för att se till att vi
1401 är relevanta i människors vardag. Inför större händelser som till exempel ett riksdagsval tar
1402 Centerpartiet även hjälp av externa experter från exempelvis reklambyråer och
1403 kommunikationskonsulter för att vassa våra budskap. Sammantaget menar Partistyrelsen att

1404 detta är en bra ordning som ger organisationen den flexibilitet som kräva inför t.ex. en
1405 valrörelse och att detta förhållningssätt stämmer väl överens med motionens intentioner om
1406 att Centerpartiet ska ha professionell kompetens inom opinionsbildning och marknadsföring.
1407

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:

10.55

1408 10.56: Internationella kontakter

1409 10.56 att ge Partistyrelsen i uppdrag att utveckla kontakterna med de centergröna partierna i
1410 första hand runt Östersjön, men även i övriga Europa.

1411

1412 Partistyrrelsens yttrande:

1413 Partistämman har vid de två senaste stämmorna prövat liknande förslag och liksom tidigare
1414 delar partistyrelsen motionärens syn på att samarbeten med syskonpartier runt om i världen är
1415 viktiga.

1416 Samarbeten ökar förståelsen för och kunskapen om andra partier och kan inspirera vår egen
1417 politiska utveckling. Därför har också Centerpartiet ett omfattande utbyte med våra
1418 syskonpartier. Partierna besöker varandras stämmor men har även andra gemensamma möten,
1419 där man framför allt delat med sig av varandras kampanjmetoder, organisationsarbete samt
1420 även politiska frågor. Inte minst gäller detta utbytet mellan de nordiska centerpartierna, vilket
1421 precis som tidigare varit relativt frekvent. Delegationer från partierna har besökt varandra och
1422 erfarenhetsutbyten har skett i olika frågor. Därtill har samarbeten skett inom ramen för
1423 Nordiska rådet, Europaparlamentet, ALDE och Liberal International.

1424

1425 För att få genomslag för vår politik måste vi vara verksamma i de strukturer och i de
1426 samsamarbetsorganisationer som medger inflytande när framtidens frågor formas och beslutas,
1427 vilket de samsamarbetsorgan som Centerpartiet idag är representerat i gör. Partistyrelsen menar
1428 att samarbeten har störst möjlighet att bli fruktsamma om det utgår från en gemensam
1429 värdegrund och i den bemärkelsen avser partistyrelsen att även framgent bibehålla och
1430 utveckla kontakter med partier både runt Östersjön och i övriga Europa och därför instämmer
1431 partistyrrelsens i motionens intentioner. Istället för att påbörja uppbyggnaden av nya
1432 verksamheter prioriterar partistyrelsen att utveckla vårt medlemskap i ALDE och i LI och att
1433 realisera det uppdrag som redan finns om att ta fram en strategi för hur ett nordiskt liberalt
1434 samarbete kan påbörjas och realiseras under 2020-2021. Målet med detta är ett tätare nordiskt
1435 liberalt samarbete med årliga träffar som har potentialen att på längre sikt utvecklas till ett
1436 formaliserat samarbete och den Nordiska Liberalen.

1437

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:

10.56

1438 [10.57](#), [10.58](#), [10.59](#), [10.60](#), [10.61](#): Centralt och
1439 regionalt stöd till kretsar och distrikt

1440 10.57.1 att distrikten i första steget kallar sina kretsar till möte och diskussion om rådande
1441 situation samt behov av och formerna för olika typer av stödåtgärder.

1442 10.57.2 att distrikten skall göra en behovsanalys av bedömt resursmässigt stöd, både
1443 personellt och ekonomiskt, och från denna analys ta fram ett förslag till aktuella kretsar hur
1444 stödet kan lösas.

1445 10.57.3 att mer av distriktens inriktning, med stöd av regional organisations-/verksam-
1446 hetsutveckling, görs mot resurssvaga kretsar med kraftsamling till valåret 2022.

1447 10.58.1 att mer ekonomiska resurser avsätts till distrikt och kretsar, och att dessa resurser
1448 fördelas mellan avdelningar och nätverk mellan valperioderna och valen.

1449 10.58.2 att mer ekonomiska resurser avsätts till distrikt som saknar riksdagskvinnor/män.

1450 10.58.3 att Centerpartiet i hela Sverige och i Blekinge driver en aktiv landsbygdspolitik fram
1451 till nästa val.

1452 10.59 att riksorganisationen bekostar en grundläggande personalbemanning i alla distrikt.

1453 10.60 att Centerpartiet nationellt anslår 10 miljoner kronor per år och tilldelar distrikten
1454 utifrån lämplig variabel, en summa att fördelas lokalt och regionalt för arrangemang i syfte att
1455 arrangera möten där olika åsikter möts kring dagsaktuella frågor.

1456 10.61 att alla medarbetare i Centerpartiet anställs av riksorganisationen.

1457

1458 **Partistyrelsens yttrande:**

1459 Centerpartiets alla kretsar och distrikt tillika riksorganisationen är alla egna juridiska personer
1460 med eget ekonomiskt ansvar. I detta ligger också att självständigt inom ramen för våra stadgar
1461 styra över sin del av organisationen efter förmåga och ekonomiska förutsättningar.

1462 Riksorganisationen tar årligen stora kostnader som direkt berör verksamheten i kretsar och
1463 distrikt. Sammantaget handlar det om att ca 27 miljoner kronor av RO:s årsbudget används för
1464 ett direkt eller indirekt stöd till kretsar och distrikt.

1465 Att den nationella nivån tar stora kostnader som direkt berör den lokala och regionala nivån är
1466 helt annorlunda än hur det fungerar i andra partier. I exempelvis de andra allianspartierna står
1467 den lokala och regionala nivån för en långt större del av finansieringen av t ex utbildningar
1468 och stämmor/kongresser samt även för finansiering av central verksamhet.

1469 Några exempel på kostnader som riksorganisationen idag tar är följande:

- 1470 • Ett antal konferenser är antingen kostnadsfria eller kraftigt subventionerade av RO.
- 1471 • Kretsarna får behålla hela medlemsavgiften om totalt ca. 4,3 Mkr.
- 1472 • Organisationsenheten, som inrättades under förra mandatperioden, har som sin primära uppgift
1473 att stötta distrikt och kretsar.
- 1474 • Material till distrikt och kretsar är gratis eller subventionerat av riksorganisationen.
- 1475 • RO erbjuder både HR- och IT-support till kretsar och distrikt.
- 1476 • Mikrostöd om 3 000:- kan årligen sökas av alla kretsar.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 1477 • Riksorganisationen tar därutöver varannat år alla kostnader, ca. 7 mkr, för krets- och distrikts-
1478 ombudens medverkan på partistämman.
- 1479 • Erbjudande om HR-stöd till kretsar och distrikt som har anställd personal, t.ex. rådgivning inför
1480 anställningar, utvecklingssamtal eller avslut av anställningar.
- 1481 Av de uppräknade punkterna ovan är Organisationsenheten (tidigare DRO och regionenheten)
1482 kanske det tydligaste stödet, då samtliga tjänstemän på enheten arbetar med att stödja kretsar
1483 och distrikt när det gäller organisationsutveckling, kommunikation och politikutveckling.
- 1484 Organisationsenhetens tillkomst var resultatet av ett arbete som Partistyrelsen initierade 2007.
1485 Med utgångspunkt i rapporten ”Jämförelse av arbetsgivarrollen i andra ideella organisationer”
1486 tillsatte Partistyrelsen då en arbetsgrupp med namnet ”Professionella arbetsgivare”. Gruppen
1487 avrapporterade sitt arbete till Partistyrelsen i augusti 2009 och presenterade en vision för
1488 framtidens ombudsmän som dels skulle avlasta de förtroendevälda deras arbetsgivaransvar, och
1489 dels förändra ombudsmännens arbetsuppgifter till att fokusera mer på politik och organisation
1490 än administration.
- 1491 Inför valåret 2010 gjorde arbetet paus för att återupptas efter valet. Efter en omfattande dialog
1492 med dåvarande distriktsordförandekår beslutade Partistyrelsen under våren 2011 att etablera
1493 organisationsenheten (då kallat decentraliserad riksorganisation, DRO) som ett projekt fram
1494 till valet 2014. Efter utvärdering av projektet permanentades organisationsenheten 2015.
- 1495 Då det nu gått ett antal år sedan Partistyrelsen tog initiativ till den utredning som ledde fram
1496 till dagens organisation genomfördes avser Partistyrelsen att genomföra en ny utredning
1497 utifrån de intentioner som förs fram i motion 287. Utredningen ska med utgångspunkt i
1498 motionens förslag beskriva konsekvenserna av bl.a. arbetsgivarfrågan, arbetsledning och
1499 finansiering, men även belysa momsfrågan som kan vara aktuell om verksamhetens klassas
1500 som personaluthyrning.
- 1501
- 1502 Att distrikten oaktat det stöd som ges från Riksorganisationen har möjlighet till en
1503 ombudsmannatjänst kan många gånger vara avgörande för att gemensamma angelägenheter i
1504 distriktet ska kunna skötas på ett bra sätt, om detta arbete ideellt ska belasta distriktsstyrelsen.
1505 Ett samråd mellan kretsar och distrikt om hur man gemensamt kan finansiera detta är ett första
1506 steg mot att göra detta möjligt. Det kan t.ex. handla om hur man tillsammans kan använda
1507 partistöd till att skapa ekonomiskt utrymme för en bemannad distriktsexpedition som kan
1508 komma vara till nytta för hela distriktet.
- 1509 Centerpartiets stadgar föreskriver att distrikten i början av varje mandatperiod ska ta initiativ
1510 till ett samråd med kretsarna om hur distriktets samlade resurser bäst används, samt vilka
1511 avsättningar som ska göras till valfond. Utöver vad som står i stadgarna bör inte partistämman
1512 detaljstyra varken hur samrådet går till eller effekterna av detsamma.
- 1513 Möten och arrangemang med politiskt innehåll är lite av Centerpartiets kärnverksamhet, och
1514 något som inom ramen för Centerpartiets stadgar bör prioriteras på samtliga nivåer. Formerna
1515 för detta kan se olika ut, och inte minst lokalt och regionalt kan ett samarbete med
1516 Studieförbundet Vuxenskolan bidra till att skapa förutsättningar för detta. Sammantaget tar
1517 Riksorganisationen mer än dubbelt så stora kostnader för den lokala och regionala
1518 verksamheten än vad motionären efterfrågar.
- 1519 Politik som medger en ledande landsbygd är ett av Centerpartiets signum och lyfts i motion
1520 147. Hur denna politik ska utformas diskuteras av partistämman under en annan punkt på
1521 dagordningen. Att Centerpartiet driver denna fråga i så väl Blekinge som i övriga landet är
1522 dock av stor vikt.

1523

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta:

att riksorganisationen även fortsättningsvis ger stöd till kretsar och distrikt motsvarande den omfattning som beskrivs i Partistyrrelsens yttrande.

att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av centrala anställningar för distriktspersonal.

1524

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.57

10.58

10.59

10.60

10.61

1525

1526 [10.62](#): Placeringspolicy

1527 10.62.1 att Centerpartiet ska ta fram en policy som ger klara riktlinjer åt kapitalförvaltarna om
1528 hur Centerpartiets kapital ska investeras.

1529

1530 10.62.2 att vi ska ställa högre och tydliga krav på social och miljömässig hållbarhet när vi
1531 investerar Centerpartiets kapital.

1532

1533 **Partistyrrelsens yttrande:**

1534 Centerpartiet kapital ska självklart investeras på ett ansvarsfullt sätt. Motionen lyfter därför
1535 både viktigt och relevanta frågor. Det är viktigt att alltid leva och leda i både ord, tanke och
1536 handling.

1537 Partistyrelsen menar dock att Centerpartiet redan har en policy som väl följer de krav som förs
1538 fram. Centerpartiet har sedan kapitalförvaltningen inom Randello Invest AB inleddes en, av
1539 Partistyrelsen fastställd, Placeringspolicy för ansvarsfulla investeringar. Policyn finns i
1540 sammanfattad form på partiets hemsida.

1541 I sina riktlinjer anger Partistyrelsen att Randellos placeringsstrategi ska vara långsiktig.
1542 Placeringspolicyn preciserar att god etik, miljöhänsyn och jämställdhet mellan könen är en
1543 nödvändig förutsättning för en långsiktigt god lönsamhet i företag. Randello ska i sin
1544 förvaltning premiera företag som på ett trovärdigt sätt visar att de kan hantera sina etiska,
1545 miljömässiga och sociala risker. Människan och företagen samverkar ekologiskt och ska
1546 verka för en hållbar utveckling av samhället. Företagen ska i sin användning av naturkapitalet
1547 ta hänsyn även till kommande generationers behov. Randello premierar därför i sina
1548 investeringar även sådana företag som förmår ta vara på de affärsmässiga möjligheterna i

1549 detta arbete och som driver utvecklingen framåt. Ett företag måste kunna hantera dessa risker
1550 och möjligheter för att kunna vara långsiktigt konkurrenskraftigt.

1551 Med god etik avses avståndstagande från kriminalitet, respekt för seriösa affärsmetoder och
1552 de mänskliga rättigheterna enligt FN:s definition. Exempel på god etik är också att kräva
1553 avståndstagande från tagande av muta, prostitution, pornografi, illegal narkotikaverksamhet,
1554 barnarbete, diskriminering och segregation. Vidare ska Randello ej investera i bolag som
1555 upprepat eller medvetet bryter mot något av dessa kriterier för god etik. Randello skall inte
1556 investera i företag som tillverkar vapen eller vitala vapendelar som omfattas av konventionen
1557 om inhumana vapen eller konventionen om antipersonella minor. Investeringar skall ej heller
1558 göras i länder som är föremål för, av Sverige sanktionerad, handelsblockad av FN eller EU.

1559 Partistyrelsen menar att motionens intentioner redan idag är verkställda då den gällande
1560 policyn väl svarar mot motionärens yrkande, och partistämman föreslås därför instämma i
1561 motionens intentioner. Policyn reglerar ramarna för den centrala kapitalförvaltningen och
1562 säkerställer genom detaljerade riktlinjer att kapitalplaceringar blir långsiktigt ansvarsfulla och
1563 hållbara.

1564

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:
10.62

1565 10.63: Val till krets- distrikts- och partistyrelsen

1566 10.63.1 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 6 Kretsstämma Mom. 2 Kallelse, tid och
1567 plats enligt förslag

1568

1569 10.63.2 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 14 Distriktsstämma och
1570 nomineringsstämma Mom. 2 Kallelse, tid och plats enligt förslag

1571

1572 10.63.3 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 21 Partistämman Mom. 2 Kallelse, tid och
1573 plats enligt förslag

1574

1575 **Partistyrelsens yttrande:**

1576 De senaste 12 åren har Centerpartiets stadgar reviderats vid flera tillfällen och justerats vid
1577 andra. Samtliga partistämmor sedan 2007 har på ett eller annat sätt gjort förändringar i
1578 stadgarna. Inför den senaste partistämman 2017 initierade Partistyrelsen en större översyn av
1579 stadgarna. Resultatet av översynen presenterades för partistämman som diskuterade förslaget
1580 och beslutade i frågan. Förhoppningen med denna större översyn var att inte behöva göra
1581 justeringar i stadgarna de kommande åren, för att på så sätt skapa stabilitet och kontinuitet i
1582 organisationen.

1583 Motionen föreslår att stadgarna ska kompletteras med en fast tidsgräns för när nomineringar
1584 till en styrelse senast ska vara inne för att den ska kunna prövas av respektive stämma. Idag är
1585 det möjligt att nominera personer till styrelsen under sittande möte, dvs. under respektive
1586 stämma. De val som ska göras på stämman ska förberedas av en valberedning vars förslag ska
1587 finnas tillgängligt i stämmohandlingen. Valberedningen har stämmans uppdrag att förbereda

1588 valen och det är i första hand detta förslag som organisationen bör diskutera inför beslut.
1589 Enskilda medlemmars möjlighet att själva lägga motförslag gentemot valberedningens förslag
1590 är ett sätt att säkerställa att valberedningens förslag verkligen kan prövas. Partistyrelsen anser
1591 inte att den möjligheten bör regleras ytterligare i stadgarna.

1592

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.63

1593 [10.64](#): Medlemsavgift

1594 10.64 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 4 Medlemskap Mom. 2 Medlemsavgift och
1595 fördelning av densamma enligt förslag

1596

1597 **Partistyrelsens yttrande:**

1598 De senaste 12 åren har Centerpartiets stadgar reviderats vid flera tillfällen och justerats vid
1599 andra. Samtliga partistämmor sedan 2007 har på ett eller annat sätt gjort förändringar i
1600 stadgarna. Inför den senaste partistämman 2017 initierade Partistyrelsen en större översyn av
1601 stadgarna. Resultatet av översynen presenterades för partistämman som diskuterade förslaget
1602 och beslutade i frågan. Förhoppningen med denna större översyn var att inte behöva göra
1603 justeringar i stadgarna de kommande åren, för att på så sätt skapa stabilitet och kontinuitet i
1604 organisationen.

1605 Motionen föreslår att stadgarna ska justeras så att kretsarna själva kan besluta om en högre
1606 medlemsavgift än den partistämman beslutat om. Partistyrelsen anser inte att den möjligheten
1607 bör finnas. Centerpartiet är ett parti där medlemmars rättigheter är reglerade i stadgarna och
1608 det är då rimligt att avgiften i föreningen är en och samma, oavsett vilken krets som
1609 medlemskapet ligger i.

1610

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.64

1611 [10.65](#): Medlemstillhörighet

1612 10.65.1 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 3 Organisation mom.2 Tre organisationsled
1613 enligt förslag

1614

1615 10.65.2 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 4 Medlemskap Mom. 1 Medlemskapets
1616 giltighet enligt förslag

1617

1618 **Partistyrelsens yttrande:**

1619 De senaste 12 åren har Centerpartiets stadgar reviderats vid flera tillfällen och justerats vid
1620 andra. Samtliga partistämman sedan 2007 har på ett eller annat sätt gjort förändringar i
1621 stadgarna. Inför den senaste partistämman 2017 initierade Partistyrelsen en större översyn av
1622 stadgarna. Resultatet av översynen presenterades för partistämman som diskuterade förslaget
1623 och beslutade i frågan. Förhoppningen med denna större översyn var att inte behöva göra
1624 justeringar i stadgarna de kommande åren, för att på så sätt skapa stabilitet och kontinuitet i
1625 organisationen.

1626 Centerpartiets organisationsstruktur är reglerad i våra stadgar: "Centerpartiet har tre
1627 organisationsled - krets, distrikt och riksorganisation - som var för sig är egna juridiska
1628 personer med eget ekonomiskt ansvar. Centerpartiets riksorganisation består av enskilda
1629 medlemmar organiserade i kretsar. Kretsarna är sammanslutna i distrikt." Enskilda
1630 medlemmar rättigheter utgår från den krets där personen har sitt medlemskap, dvs. alla
1631 medlemmar tillhör en krets, vilket är naturligt i en decentraliserad organisation:
1632 "Medlemsrättigheterna utgår från den krets där medlemmen är folkbokförd om medlemmen
1633 inte själv valt något annat." Partistyrelsen kan inte se att den förändring som motionären
1634 föreslår skulle vara till gagn för ökad tydlighet eller verksamhet i organisationen, varför
1635 motionen avslås.

1636

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.65

1637 10.66: Processen vid uteslutningsärenden

1638 10.66 att en översyn görs av partiets stadgar och arbetsordning i enlighet med intentionerna
1639 och förslagen i motionen.

1640

1641 **Partistyrelsens yttrande:**

1642 Frågan om uteslutning av en medlem regleras i Centerpartiets stadgar. En krets- eller
1643 distriktsstyrelse kan begära att Partistyrelsen ska utesluta en medlem. Motiven för uteslutning
1644 finns att hämta i stadgarnas skrivningar: "medlem som bryter mot stadgarna, motverkar
1645 partiets syfte eller på annat sätt allvarligt skadar Centerpartiet". Vidare säger stadgarna att en
1646 begäran om uteslutning ska hanteras skyndsamt, och att den som är föremål för uteslutning
1647 ska ges möjlighet att yttra sig innan Partistyrelsen fattar beslut i frågan. Efter beslut ska den
1648 som blivit utesluten få detta besked i skrift med motivering till uteslutningen. Vidare säger
1649 stadgan att den som blivit utesluten kan ansöka hos Partistyrelsen om återinträde i
1650 Centerpartiet.

1651 Uteslutningar är relativt ovanligt i Centerpartiet, och varje fall är unikt. Partistyrelsen tar ett
1652 ärende om uteslutning på största allvar. Det är inget lättvindigt beslut, utan det diskuteras
1653 noga. Men även om diskussion och beslut i sig är sker på ett ansvarsfullt sätt är det viktigt att
1654 framhålla att frågan om uteslutning inte är någon juridisk process utan den ideella förenings
1655 rättighet att själva sätta upp regler för vem som kan vara medlem och inte. Därför ska inte ett
1656 uteslutningsärende liknas vid en rättsprocess, och därför är olika former av "straff" inte heller
1657 aktuella.

1658 Såvida det inte rör sig om direkta oegentligheter har ett uteslutningsärende ofta föregåtts av
1659 långvariga problem eller samarbetssvårigheter. Partistyrelsen vill framhålla hela

1660 organisationens ansvar för att lösa konflikter och hitta kompromisser som gör det möjligt att
1661 föra organisationen framåt. Riksorganisationen kan erbjuda stöd för kretsar och distrikt som
1662 behöver arbeta med rollfördelning, tydlighet eller direkt konflikthantering. Varje
1663 uteslutningsärende ska ses som ett misslyckande för hela organisationen.

1664

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.66

1665 10.67: Vitalisera demokratin vid riksstämman

1666 10.67 att tillsätta en arbetsgrupp med syfte att föreslå stadgeförändringar som vitaliserar
1667 riksstämman i enlighet med intentionerna i motionen.

1668 Partistyrrelsens yttrande:

1669 De senaste partistämmorna har Partistyrelsen arbetat med att föreslå förändringar i
1670 debattregler och stämmoteknik för att med olika förändringar öka ombudens tid för debatt
1671 istället för att formalia tar tid från stämman. Några exempel på detta är:

- 1672 • Alla yrkanden ska lämnas in i förväg innan debatten för att därmed kunna vara beredda,
- 1673 • Fasta tidsramar med debattslut utan att formellt beslut om streck i debatten behöver tas,
- 1674 • En personlig talartidskvot om 6 minuter, kombinerat med tidsbegränsning för respektive inlägg
1675 för att göra det möjligt för flera röster att höras,
- 1676 • Att alla motioner där det bara finns ett förslag till beslut kan beslutas i ett och samma klubbslag.

1677

1678 Medlemmarnas allmänna motionsrätt, där varje medlem har rätt att få sin motion prövad av
1679 partistämman utan att någon annan instans kan hindra detta är en fin rättighet inom en
1680 folkrörelse. Samtidigt ser vi att detta innebär en mycket stor belastning på de ombud som ska
1681 läsa in sig på stämmohandlingarna och kunna ta ställning till tusentals att-satser.

1682 En förhoppning med den stadgeförändring som gjordes 2017, om att alla motioner ska passera
1683 en distriktsstämma, var att detta skulle minska antalet motioner skrevs till partistämman. Att
1684 så inte blev fallet är tydligt i år, när över 700 motioner ska behandlas av partistämman. Även
1685 om motionsrätten är värd att slå vakt om, vill Partistyrelsen ändå fästa stämmans
1686 uppmärksamhet på att ett flertal motioner återkommer år efter år medan andra lägger förslag
1687 om sådant som helt eller delvis redan är Centerpartiet politik.

1688 Förutom ärendemängden är partistämman också mycket stor i antalet personer som den berör.
1689 Över 500 ombud och därtill drygt lika många tillresa göra att de lokalmässiga
1690 förutsättningarna att kunna genomföra en stämma inte finns på många håll. Förutom själva
1691 stämmolokalen sätter antalet hotellrum ofta ett tak för vilka orter som kan klara av detta
1692 arrangemang. Att stämman har så många ombud är en följd av att ombud kommer både från
1693 kretsar och från distrikt. Kretsarna har ett ombud vardera, oavsett storlek på krets, medan
1694 distriktens ombud fördelas utifrån medlemstal. Dock har alla distrikt (krets- och
1695 distriktsombud sammantaget) minst tio ombud på partistämman.

1696 De två senaste stadgerevisionerna har diskuterat just detta förhållande, och många röster har
1697 höjts för att minska antalet ombud. Dock innebär ordningen med krets och distriktsombud att

1698 vi sitter fast i ett slags moment 22 där beslut blockeras: Varken kretsar eller distrikt är beredda
1699 att avstå ombud – även om man anser att dagens stämma är för stor. Att frågan om vitaliserad
1700 demokrati vid partistämman nu väcks genom en motion ser Partistyrelsen som en möjlig
1701 öppning i frågan. Partistyrelsen är därför beredd att bifalla motionen, men vill samtidigt
1702 påpeka att detta innebär att det måste finnas en lyhördhet i hela organisationen när det gäller
1703 att finna lösningar på detta inför en eventuell framtida stadgerevision. Mandatet som den
1704 arbetsgrupp som föreslås får, bör dock preciseras av Partistyrelsen i samband med att gruppen
1705 tillsätts.

1706

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.67 att tillsätta en arbetsgrupp med syfte att föreslå stadgemässiga förändringar som vitaliserar riksstämman i enlighet med intentionerna i motionen.

1707 10.68: Medlemskap

1708 10.68.1 att utesluta alla medlemmar som ägnat sig åt varje typ av terrorism, inte minst
1709 djurrättsterrorism

1710 10.68.2 att tydligt ta parti för den utsatta parten, att visa att det är viktigt med ett livaktigt
1711 tryggt svenskt jordbruk inte minst för en hållbar livsmedelsförsörjning

1712

1713 Partistyrelsens yttrande:

1714 Rapporterna om hot och trakasserier mot lantbrukare väcker avsky. Förutom de problem detta
1715 för med sig för såväl duktiga svenska lantbrukare som vår livsmedelsproduktion skadar det
1716 hela tilltron till rättsstaten och vår demokrati. Det är dags att agera. Problemet har eskalerat
1717 de senaste och omfattar alla djurproducerande verksamheter inom lantbruket, ridskolor,
1718 pälsnäringen, forskningsanläggningar, myndigheter, jägare med flera.

1719 Enligt en undersökning från Landja Marknadsanalys känner var fjärde lantbruksföretagare oro
1720 över att utsättas för hot och trakasserier av militanta djurrätsaktivister. Att hota företagare
1721 som arbetar med laglig verksamhet är helt oacceptabelt. Ska de gröna näringarna kunna
1722 fortsätta att producera livsmedel av hög kvalitet behöver vi se till att öka tryggheten för dessa
1723 verksamheter.

1724 För Centerpartiet är detta inte ett branschproblem utan ett demokratiproblem. Vi som
1725 samhälle ska inte acceptera icke demokratiska metoder i politiskt syfte.

1726 Grunden för medlemskap i Centerpartiet är att man delar Centerpartiets värderingar. Den som
1727 ägnar sig åt handlingar som dessa delar inte Centerpartiets grundläggande värderingar om ett
1728 öppet demokratiskt samhälle och alla människors lika värde och rättigheter. Dagens
1729 skrivningar i stadgarna är tydliga på denna punkt, och Partistyrelsen föreslår därför att
1730 partistämman instämmer i motionens intentioner mot bakgrund av de skrivningar som finns i
1731 Centerpartiets stadgar.

1732

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:

1733 **10.69, 10.70: Seniorers inflytande i Centerpartiet**

1734 10.69.1 att rekommendera att seniornätverket får en adjungerad plats i partistyrelsen,
1735 distriktsstyrelserna och i kretsstyrelserna samt nomineringskommittéer och valberedningar.

1736 10.69.2 att utreda frågan om att bilda ett seniorförbund med samma stadgemässiga status för
1737 representation som partiets övriga syskonorganisationer besitter idag.

1738 10.70.1 att rekommendera att seniornätverket får en adjungerande plats i partistyrelsen,
1739 distriktsstyrelserna och i kretsstyrelserna samt nomineringskommittéer och valberedningar

1740 10.70.2 att utreda frågan om att bilda ett seniorförbund med samma stadgemässiga status för
1741 representation som partiets övriga syskonorganisationer har idag

1742

1743 **Partistyrrelsens yttrande:**

1744 Våren 2017 bildades Centerpartiets nationella seniornätverk. Det skedde vid en träff i
1745 riksdagshuset dit samtliga distrikt bjudits in. Intresset var stort över 30 deltagare slöt upp från
1746 flera av de lokala och regionala seniornätverk som redan fanns, och i augusti 2017 beslutade
1747 Partistyrelsen att ge Seniornätverket officiell status som ett nationellt nätverk inom
1748 Centerpartiet. Detta i enlighet med vad stadgarna föreskriver om nätverk inom Centerpartiet.

1749 Centerpartiets Seniornätverk vänder sig till medlemmar som är 65+ och har ett intresse att
1750 diskutera äldre frågor i stort och hur äldre kan få plats i den politiska debatten, t.ex. genom att
1751 kandidera till beslutande församlingar. Genom nätverket ska medlemmarna erbjudas en
1752 plattform för erfarenhetsutbyte och politisk diskussion.

1753 Att seniorfrågorna väcker intresse visar det stora engagemang som finns bland nätverkets
1754 medlemmar. Ett flertal nationella samlingar har genomförts och nätverket har även genomfört
1755 seminarier i anslutning till kommundagarna. Inför valet 2018 var seniornätverket mycket
1756 aktivt och delaktigt i utformningen av programmet Trygghet och valfrihet – Centerpartiets
1757 seniorpolitik. I programmet beskrivs de utmaningar som finns och den politik som krävs bl.a.
1758 för att skapa en tryggare vardag, en mer tillgänglig och nära vård, möjligheter att arbeta även
1759 efter 65 och fler bostäder för äldre. Programmet sammanfattar de centerpartists politik som
1760 ska förbättra villkoren för seniorer och ge ökad tryggheten och valfriheten för äldre i hela
1761 landet.

1762 Partistyrelsen är medvetna om det stora engagemang som finns för seniorfrågor.
1763 Engagemanget är en bra och viktig utgångspunkt för att dessa frågor på allvar ska ta fart inom
1764 Centerpartiet och Partistyrelsen uppmanar alla distrikt att möjliggöra regionala nätverk inom
1765 seniorområdet.

1766 De skrivningar som finns i arbetsordningen uppmanar alla valberedningar och
1767 nomineringskommittéer att arbeta för att Centerpartiet ska få en bredd på alla nivåer när det
1768 gäller partiets representation både vad gäller interna och externa förtroendeuppdrag. Den
1769 erfarenhet som många seniorer kan tillföra organisationen är en viktig aspekt att beakta.
1770 Centerpartiets stadgar och arbetsordning gör det möjligt för styrelser inom alla våra
1771 organisationsled att adjungera personer man anser behövs för att styrelsen ska kunna verka
1772 fullt ut. Partistyrelsen anser att det bör vara upp till varje styrelse att själv avgöra vilka
1773 funktioner och färdigheter man behöver adjungera, och att partistämman därför inte bör
1774 utfästa en rekommendation kring adjungering.

1775 Att bilda ett seniorförbund, dvs. en ny stadgefäst del av Centerrörelsen är ett omfattande
1776 arbete och en långsiktig process som kräver omfattande förändringar av partiets stadgar på
1777 samtliga nivåer. Risker med att den tid och energi som skulle krävas för byggandet av en
1778 sådan organisation riskerar att ta tid och kraft från det viktiga arbete som nätverket redan idag
1779 kan utföra, och den kompetens som seniora medlemmar redan idag kan bidra med. Det finns
1780 en uppenbar risk att det blir mer fokus på organisationsbygge än på verksamhetens och
1781 politikens innehåll om ett sådant arbete skulle påbörjas.

1782 Partistyrelsen ser mycket positivt på det engagemang som idag uppvisas inom nätverket och
1783 anser att frågorna bäst gagnas av att organisationen här och nu kan ta tillvara på detta - utan
1784 den väntetid som förändringar i arbetsordning eller stadgar skulle innebära. Partistyrelsen
1785 avser att under hösten ta kontakt med nätverket för att diskutera hur formerna för arbetet bäst
1786 kan bedrivas inom gällande stadgar. Därför föreslår Partistyrelsen att partistämman ska
1787 instämma i motionens intentioner, men inte genom ett bifall till motionen låsa arbetet vid en
1788 bestämd form.

1789

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:

10.69

10.70

1790 [10.71](#): Ändra datum för partistämman

1791

1792 10.71 att partistämman flyttas till en för de gröna näringarna lämplig tid under året.

1793

1794 **Partistyrelsens yttrande:**

1795 Inför 2015 års stämman genomfördes en särskild utredning om stämmans form och storlek.
1796 Där var tidpunkten för stämman en av frågeställningarna som diskuterades och 83 % av de
1797 svarande ansåg att den ordning som gäller idag, dvs. stämma före den sista september är bra.

1798 Partistämman 2017 tog ställning till en motion som föreslog att partistämman skulle flyttas till
1799 en för de gröna näringarna lämplig tid under året, dvs. samma förslag som nu föreligger, och
1800 partistämman beslutade då att motionen ansågs besvarad med den motivation som
1801 Partistyrelsen åter anför.

1802 Partistyrelsen vill påminna om att vi under en övervägande del av Bondeförbundet/Center-
1803 partiets snart 110-åriga historia tidigare har genomfört riksting och partistämma i juni månad
1804 då höskörden pågick som bäst i stora delar av landet. Frågan om partistämman förläggning i
1805 tid diskuterades även under den senaste stadgerevisionen och Partistyrelsen föreslår ingen
1806 förändring gentemot de gällande stadgarna.

1807

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.71

1808 [10.72](#): Centerpartiet och Liberalerna

1809 10.72.1 att partistyrelsen omgående påbörjar ett arbete med Liberalernas dito med syfte att
1810 åstadkomma ett samgående mellan partierna.

1811 10.72.2 att målsättningen är att samgåendet ska genomföras under innevarande mandatperiod.

1812

1813 **Partistyrelsens yttrande:**

1814 I november 1973 samlades Centerpartiets förtroenderåd för att diskutera en sammanslagning
1815 med Folkpartiet. Båda partiernas ledare, Fälldin och Helén var hårt engagerade för en
1816 sammanslagning och i valet några månader tidigare hade partierna tillsammans samlat nära 35
1817 % av väljarna. Förtroenderådet, som efteråt kom att kallas Uppsala möte, stoppade dock alla
1818 planer på en sammanslagning. Beslutet var dock inte slutet på den mittensamverkan som växt
1819 allt starkare under framför allt 60-talet. Under de borgerliga regeringsåren 1976-82 hävdade
1820 Centerpartiet och Folkpartiet att regeringen måste ha sin tyngdpunkt i mitten vilket bl.a.
1821 gjorde det möjligt för Thorbjörn Fälldin att fortsätta som statsminister även efter valet 1979
1822 när moderaterna blivit största borgerliga parti.

1823 Den före PF-ledaren Lars Leijonborg berättar i sina memoarer hur han under hösten 2002
1824 försökte få med Maud Olofsson på en partisammanslagning, ett försök som dock rann ut i
1825 sanden. I början av 2010-talet återlanserade partiernas respektive ungdomsförbund åter idén
1826 om en sammanslagning och så sent som 2018 ansåg Dagens Nyheter på sin ledarsida att
1827 Centerpartiet borde växla in sitt väljarstöd och partikassa mot Liberalernas ”intellektuella
1828 kapital”...

1829

1830 Idén om att slå samman de två svenska liberala partierna väcks således från tid till annan.
1831 Partistyrelsen har dock svårt att hitta positiva erfarenheter från partisammanslagningar i den
1832 svenska kontexten. En sådan process förutsätter framför allt ett genuint intresse från bägge
1833 partiernas medlemmar för en sammanslagning. Och även om detta intresse skulle finnas
1834 riskerar en sådan process att ta mycket tid och kraft från det vardagliga politiska arbetet. Detta
1835 utan några garantier för att resultatet blir så mycket bättre än det två partier var och en kan
1836 prestera idag. Dessutom anser Partistyrelsen att en sammanslagningsprocess tar långt mycket
1837 längre tid än vad motionären föreslår och partistyrelsen har heller inte för avsikt att initiera en
1838 sådan process och föreslår att motionen avslås.

1839

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.72

1840 [10.73](#) Liberalismen

1841 10.73 att Centerpartiet startar en bred program- och idédebatt i kretsar och distrikt kring de
1842 frågor som behandlas i motionen.

1843

1844 **Partistyrelsens yttrande:**

1845 ”Centerpartiets liberalism är social, decentralistisk och grön. Den är jordnära och frihetlig.
1846 Den bygger på rättvisa och hållbarhet. Den ser samhället som större än bara staten, som en
1847 gemenskap där alla behövs.” Så beskrivs Centerpartiets förhållande till liberalismen i vårt
1848 gällande idéprogram, En hållbar framtid, där också även våra liberala rötter beskrivs: ”Den
1849 landsbygdsliberala rörelsen kombinerade strävan efter ökad ekonomisk frihet med viljan att
1850 förbättra de allra fattigastes livsmöjligheter.”

1851 Inför beslutet om vårt gällande partiprogram var det en bred och djup diskussion både i och
1852 utanför Centerrörelsen om våra värderingar och vårt förhållande till liberalismen i stort. När
1853 idéprogrammet antogs av Framtidsstämman i mars 2013 var det efter omfattande diskussioner
1854 i hela Centerrörelsen vilket ledde fram till ett beslut i stor enighet.

1855 Sedan 1912 har Bondeförbundet/Centerpartiet antagit 11 idéprogram/partiprogram med jämna
1856 mellanrum. Partistyrelsen menar att den typen av bredare program- och idédiskussioner som
1857 motionären efterfrågar hör hemma i en framtida idéprogramsdiskussion.

1858

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.73

1859 10.74: Välkomnande av nya medlemmar

1860 10.74.1 att centerdistriktet och förbundet säkerställer rutiner för att medlemmar ska hamna
1861 rätt och att den nya medlemmen därmed känner sig välkommen, delaktig och betydelsefull.

1862

1863 10.74.2 att CK-medlemmar som tillhör Centerkvinnor Gotland, men fortfarande vill delta i
1864 avdelningarnas arbete, inte glöms bort vid kallelser till Center-avdelningarnas möten.

1865

1866 **Partistyrelsens yttrande:**

1867 Att nya medlemmar välkomnas till organisationen är mycket viktigt. Riksorganisationens
1868 välkomstbrev kan inte ersättas av den personliga kontakt som bör tas i kretsen för att lyssna in
1869 förväntningar på medlemskapet och det politiska engagemang som en ny medlem kommer
1870 med. Därför finns sedan åskilliga år tillbaka en rutin där riksorganisationen meddelar kretsen
1871 och distriktsombudsmannen när en ny medlems begärt inträde.

1872 Kretsen är basen för allt engagemang. Det är i sin hemkommun alla medlemmar i
1873 Centerpartiet har sitt medlemskap och det är där som de demokratiska möjligheter som
1874 medlemskapet erbjuder bäst kan utövas. Oavsett vilken del av Centerrörelsen – Centerpartiet,
1875 Centerkvinnorna, CUF eller Centerstudenter – som en medlem valt att engagera sig i, har man
1876 fulla medlemsrättigheter i sin hemkrets. Därför är det stadfäst att alla medlemmar i
1877 Centerörelsen ska kallas till kretsens årsmöten, och att alla där också har samma demokratiska
1878 rättigheter oavsett organisationstillhörighet. Detta gäller även Centerkvinnorna på Gotland.
1879 Partistyrele instämmer i motionens intentioner.

1880

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:

10.74

1881 [10.75](#): Kandidatqualificering

1882 10.75.1 att kandidat till riksdagen ska kunna visa att hen har någon form av arbetslivs-
1883 erfarenhet.

1884 10.75.2 att en ledamot i riksdagen endast har möjlighet att väljas in för max 2 perioder i följd
1885 utan hen däremellan varit ute i arbetslivet.

1886

1887 **Partistyrelsens yttrande:**

1888 Att vara förtroendevald är något mycket fint. Den som fått uppdrag inom Centerpartiet har fått
1889 medlemmarnas förtröende och alla med offentliga uppdragen i kommunfullmäktige,
1890 regionfullmäktige och riksdagen har ytterst fått medborgarnas förtröende genom de allmänna
1891 valen.

1892 Beslutande församlingar behöver en mångfald av erfarenheter. Genom att många olika
1893 kunskaper och färdighet möts tas bättre beslut. Centerpartiet har en ordning för hur våra
1894 nomieringar ska gå till. I våra stagar framhåller vi att Jämlikhet, jämställdhet och mångfald är
1895 ledord när förtroendeuppdrag ska fördelas. Detta kompletteras sedan i vår arbetsordning som
1896 framhåller att Centerpartiet på alla nivåer ska ha bredd i partiets representation och
1897 kompetenta, engagerade företrädare som tillsammans bildar en mångfald av erfarenhet och
1898 bakgrund. Därför är aspekter som engagemang, bakgrund, erfarenheter, kön och ålder viktiga
1899 att beakta när valsedlar utformas och val förrättas.

1900

1901 Partistyrelsen menar att de regler vi idag har för nomieringar väl fyller sitt syfte och att krav
1902 på arbetslivserfarenhet är något för nomineringskommittén att beakta tillsammans med annan
1903 erfarenhet. Inte heller ser Partistyrelsen något behov av att maximera antalet mandatperioder
1904 för en förtroendevald. Lämpligheten i nomineringen prövas inför varje val av medlemmarna
1905 på respektive nomineringsstämma.

1906

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.75

1907 [10.76](#): Medlemsutskick

1908 10.76 att Centerrörelsen inrättar en funktion för automatiserade utskick som kan användas av
1909 avdelningar och kretsar.

1910

1911 **Partistyrelsens yttrande:**

1912 Det är viktigt att alla kretsar har en återkommande kommunikation med alla sina medlemmar.
1913 Billigast och enklast sker detta via mejl och Partistyrelsen uppmanar därför alla kretsar att
1914 regelbundet arbeta med att förbättra kvalitén i medlemsregistret genom att ta in mejladresser

1915 från medlemmarna och rapportera dessa till medlemsservice. För de som inte har mejl återstår
1916 kontakt via telefon eller med traditionellt brev. Ett öppet ”vykort” kan få dock inte innehålla
1917 information så att personens namn kan koppas till medlemskap i Centerpartiet. Att t.ex. öppet
1918 skriva ”till dig som är medlem i Centerpartiet” är inte tillåtet. Då krävs kuverttering för att
1919 budskapet ska kunna sändas ut. Partistyrelsen avser dock inte att introducera en central
1920 funktion för detta.

1921

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.76

1922 [10.77](#): Organisationsförändring

1923 10.77 att Centerpartiet på Gotland utreder möjligheten till, och konsekvenserna av att
1924 avveckla eller omorganisera kretsarna på Gotland Visby.

1925

1926 **Partistyrelsens yttrande:**

1927 Den stadgerevision som genomfördes 2017 introducerade ett nytt begrepp i Centerpartiet:
1928 distriktsavdelningar. Detta innebär att i enlighet med stadgarnas § 13 moment 2 finns nu en
1929 möjlighet för de distrikt som också är kretsar (Stockholms stad, Göteborg och Gotland) att
1930 införa organisatoriska enheter som t.ex. innebär att kretsstämman kan få ett ombudsförfarande.

1931

1932 Möjligheten att genomföra en utredning så som motionären föreslår finns alltså redan, men
1933 beslut om detta ska göras överlämnar Partistyrelsen med varm hand till distriktsstyrelsen på
1934 Gotland. Eftersom möjligheten finns instämmer Partistyrelsen dock i motionens intentioner.

1935

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.77

1936 [10.78](#): Klimatkompensera för flygresor

1937 10.78.1 att Centerpartiets sammankomster förläggs på tider och platser, så att så gott som alla
1938 deltagare kan ta sig dit med andra färdmedel än flyg.

1939 10.78.2 att Centerpartiet klimatkompenserar för de resor som deltagarna gör med flyg till
1940 partiets sammankomster.

1941

1942 **Partistyrelsens yttrande:**

1943 Partistämman respektive kommundagarna är Centerpartiets största arrangemang till antalet
1944 deltagare. Långt ifrån alla anläggningar och orter har möjlighet att inrymma dessa då både
1945 möteslokal och hotellkapacitet måste vara av viss storlek. Även om Partistyrelsen stävar efter
1946 att sprida dessa arrangemang geografiskt över landet är det många gånger svårt, och årets

1947 partistämman i Karlstad är ett talande exempel då det är tredje gången sedn 2013 som våra
1948 stora arrangemang återvänder till Karlstad.

1949 När start- och stopptid sätts för ett arrangemang görs detta alltid efter att ha kontrollerat hur
1950 tågen ankommer till aktuell ort. Därefter görs en rimlighetsbedömning om när ett arrangemang
1951 kan starta respektive avslutas i förhållande till resorna.

1952 Sverige är ett avlångt land och ibland är flyg det enda realistiska alternativet för en mängd
1953 deltagare. Riksorganisationen klimatkompenserar sedan flera år de flyg- och bilresor som
1954 bekostas av Riksorganisationen (t.ex. för partistämmans ombud). Köp av klimatkompensation
1955 och biobränsle görs efter avstämning av periodens faktiska resande. Idag erbjuder vissa
1956 flygbolag även biobränsletillägg. När det gäller t.ex. partiledarns resor köper
1957 Riksorganisationen sådana tillägg även för resor som sker med andra bolag.

1958

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Riksorganisationen även fortsättningsvis klimatkompenserar de flyg- och bilresor som
bekostas av Riksorganisationen.

1959

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.78

1960 [10.79](#): Resekostnadsutjämning för kommundagarna

1961 10.79 att Centerpartiet inför en resekostnadsutjämning för kommundagarna.

1962

1963 **Partistyrelsens yttrande**

1964 Kommundagarna är Centerpartiets störs årliga arrangemang. Till skillnad mot partistämman,
1965 där ombudens resor bekostas av Riksorganisationen, får deltagarna på kommundagarna själva
1966 stå för sin resekostnad.

1967 Eftersom de anläggningar som kan inrymma kommundagarna är begränsade är
1968 kommundagarna hänvisade till ett fåtal orter. Många svenska städer har inte tillgång till de
1969 anläggningar och därmed den kapacitet som krävs för ett sådant stort arrangemang. Det gör att
1970 resekostnaderna fördelas orättvist mellan deltagarna även över tid då kommundagarna
1971 återkommer till samma orter.

1972 Förslaget om ett system med resefördelning är därför intressant och något som Partistyrelsen
1973 är beredd att utreda vidare, pröva 2020 och därefter utvärdera. Partistyrelsen instämmer
1974 således i motionens intentioner, men avser att först pröva och utvärdera modellen innan den
1975 eventuellt införs permanent.

1976

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att utreda ett system med resefördelning för kommundagarna

att pröva ett system med resefördelning på kommundagarna 2020 för att därefter utvärdera detsamma.

1977

Partistyrelsen föreslår partistämman besluta instämma i intentionerna i följande motioner:
10.79

1978 **10.80: Bra konsumentval av oss själva i**
1979 **Centerpartiet**

1980 10.80 att Centerpartiet vid egna arrangemang gör upphandlingar där man väger in hälsa och
1981 miljö.

1982

1983 **Partistyrelsens yttrande:**

1984 Konsumenternas makt är stor, och det måste därför vara enkelt för konsumenterna att göra
1985 medvetna val.

1986 Vid Centerpartiets nationella evenemang som Partistämman, kommundagar, utbildningar etc.
1987 säkerställer vi att råvarorna i största möjliga utsträckning är närodlade och att allt kött som
1988 serveras är från Sverige, och vi tackar nej till flaskvatten.

1989 Partistyrelsen vill uppmana kretsar och distrikt att inför sina egna arrangemang göra medvetna
1990 val, och instämmer därför i motionens intentioner.

1991

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.80

1992 **10.81: Utställarverksamhet**

1993 10.81 att Djurens rätt och liknande sammanslutningar som stödjer terroriserande verksamhet
1994 inte får ställa ut eller på något vis närvara vid våra sammankomster.

1995

1996 **Partistyrelsens yttrande:**

1997 Rapporterna om hot och trakasserier mot lantbrukare väcker avsky. Förutom de problem detta
1998 för med sig för såväl duktiga svenska lantbrukare som vår livsmedelsproduktion skadar det
1999 hela tilltron till rättsstaten och vår demokrati. Det är dags att agera. Problemet har eskalerat
2000 de senaste och omfattar alla djurproducerande verksamheter inom lantbruket, ridskolor,
2001 pälsnäringen, forskningsanläggningar, myndigheter, jägare med flera.

2002 Enligt en undersökning från Landja Marknadsanalys känner var fjärde lantbruksföretagare oro
2003 över att utsättas för hot och trakasserier av militanta djurrättsaktivister. Att hota företagare
2004 som arbetar med laglig verksamhet är helt oacceptabelt. Ska de gröna näringarna kunna

- 2005 fortsätta att producera livsmedel av hög kvalitet behöver vi se till att öka tryggheten för dessa
2006 verksamheter.
- 2007 För Centerpartiet är detta inte ett branschproblem utan ett demokratiproblem. Vi som
2008 samhälle ska inte acceptera icke demokratiska metoder i politiskt syfte.
- 2009 Under Partistämman och kommundagarna erbjuder Centerpartiet möjligheten för
2010 organisationer och företag att vara utställare för att på så sätt skapa en dialog med viktiga
2011 beslutsfattare. Den som är utställare behöver inte vara Centerpartist eller bejaka alla våra
2012 sakpolitiska förslag, men en gemensam nämnare är att man delar våra grundläggande
2013 värderingar om ett öppet demokratiskt samhälle och alla människors lika värde och
2014 rättigheter.
- 2015 Att säkerställa att alla utställare ställer upp på demokratiska värderingar anser Partistyrelsen
2016 är en bättre ordning än att peka ut enskilda organisationer som icke önskvärda.
- 2017

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.81

2018 [10.82](#): Smarta möten

- 2019 10.82.1 att partiorganisationen omgående tar fram riktlinjer, utbildning och utrustning för
2020 distansmöten.
- 2021
- 2022 10.82.2 att distansmöte används och förordas som komplement inom och utom partiet.
- 2023
- 2024 **Partistyrelsens yttrande:**
- 2025 Centerpartiet erbjuder stöd för utbildningar i hela organisationen. I december 2015 antog
2026 partiet en utbildningsstrategi som presenterar utbildningar i tre olika nivåer/steg som
2027 riksorganisationen erbjuder och tillhandahåller stöd kring. Utöver detta finns ett urval av
2028 utbildningar som kan vara till stöd för organisationen och medlemmarna. Läs mer om dessa
2029 under fliken övriga utbildningar.
- 2030 Utbildningsstrategin presenterar och ger stöd till utbildningar på tre olika nivåer; krets nivå,
2031 distrikts-/regionnivå och nationell nivå. Parallellt med behovet av ”traditionella” utbildningar
2032 uppkommer hela tiden nya behov av utbildning, som inte ryms i strategin. Det kan exempelvis
2033 vara projekt som drivs under en tid och som också identifierar utbildningsbehov. Utbildningar
2034 som identifieras inom projekt har stor betydelse för organisationen – och genomförs
2035 fristående från denna utbildningsstrategi samt vävs in i själva utbildningsuppläggen, i de fall
2036 det är lämpligt.
- 2037 Under 2018 har utbildningsstrategin setts över och utvecklats, bl.a. i den del som rör digitala
2038 möten och möjligheten att gå utbildningar på distans. Erfarenheter kring digitala utbildningar
2039 kan användas även i ett framtida arbete med digitala möten. Det finns redan idag en rad
2040 tekniska möjligheter som möjliggör digitala möten, men som motionären skriver behöver
2041 riktlinjer eller erfarenhet för att digitala möten ska bli riktigt bra.

2042 Om digitala möten ska kunna användas fullt ut, t.ex. vid omröstningar på partistämman, krävs
2043 dock även en översyn av stadgarna och inte minst en anpassning av debattreglerna för att
2044 säkerställa att omröstningar går rätt till. I den senaste stadgeöversynen inför partistämman
2045 2017 diskuterades detta, men stadgekommittén valde då att inte lägga fram ett sådant förslag
2046 till Partistyrelsen. Sammantaget instämmer Partistyrelsen i motionens intentioner. Det finns
2047 flera fördelar med distansmöten, men samtidigt är det fysiska mötet många gånger ändå är
2048 överlägset. Inte minst då den sociala del som t.ex. stämmor på olika nivåer erbjuder.
2049 Partistyrelsen avser att följa frågan noga, men är inte beredd att i nuläget föreslå en så
2050 definitiv väg som motionären föreslår.

2051

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.82

2052 [10.83](#): Almedalsveckan

2053 10.83.1 att det blir kostnadsfritt att registrera programpunkter för lördag och den senare
2054 söndagen under Almedalsveckan även om man anmäler sent.

2055 10.83.2 att Almedalsveckan läggs någon annanstans under lördag och den senare söndagen,
2056 antingen samma stad varje år, eller att man alternerar från år till år.

2057

2058 **Partistirelsens yttrande:**

2059 Huvudarrangörer för Almedalsveckan är de lokala partierna på Gotland som även finns
2060 representerade i riksdagen. Region Gotland är värd för Almedalsveckan och ansvarar bland
2061 annat för att samordna programmet, infrastrukturen kring och under veckan, ordna ett
2062 presscenter och den övergripande kommunikationen. Centerpartiets partistämman bör inte
2063 besluta om hur Almedalsveckan ska utformas då det ligger utanför partistämmans
2064 beslutskompetens.

2065

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.83

2066 [10.84](#): Lösenordspolicy

2067 10.84.1 att Centerpartiets lösenordspolicy lyder som följer: *Lösenordet ska innehålla minst 8
2068 tecken. *Lösenordet får innehålla alla tecken, inklusive emojis och mellanslag. *Välj gärna en
2069 lösenordsFRAS som innehåller flera ord. Fraser är enkla att komma ihåg och ger långa
2070 lösenord.

2071 10.84.2 att lösenordspolicyn blir synlig vid skapandet av lösenord; både vid registrering och
2072 vid byte av lösenordet.

2073 10.84.3 att tvingande lösenordsbyten endast ska ske vid databasintrång eller liknande
2074 händelser.

2075

2076 **Partistyrelsens yttrande:**

2077 Det är viktigt att de lösenord som används är starka och därmed bidrar till en säker IT-miljö
2078 och därför är detta i grunden en rimlig motion. Oavsett detta anser Partistyrelsen att det vore
2079 mycket olyckligt om partistämman beslutar om hur en lösenordspolicy ska se ut. Det skulle i
2080 förlängningen kraftigt begränsa Centerpartiets möjlighet att utveckla och hålla vår IT-miljö
2081 uppdaterat i takt med att ny teknik implementeras.

2082 Ett partistämmobeslut om en lösenordspolicy skulle låsa organisationen vid ett sådant
2083 förhållningsätt de kommande två åren, dvs. fram till nästa stämma oavsett hur den tekniska
2084 utvecklingen ser ut. Innehåller i en lösenordspolicy är med andra ord inte en fråga som
2085 partistämman bör besluta om.

2086

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.84

2087 **10.85: Digitaliserad idéutveckling**

2088 10.85.1 att Centerpartiet köper in och implementerar ett ärendehanteringssystem där goda
2089 idéer kan lämnas in, presenteras, diskuteras, bedömas, skickas vidare som motion till stämma,
2090 och eventuellt flaggas upp till berörda politiker.

2091 10.85.2 att en grupp på central nivå får ett nytt eller utökat ansvar för Centerpartiets idé och
2092 utvecklingsarbete.

2093 10.85.3. att Centerpartiet, redan under 2019 och på prov, genomför ett antal digitala
2094 politiksmidjor där man baserat på en samhällsutmaning i grupp systematiskt får arbeta fram
2095 konkreta förslag och idéer.

2096

2097 **Partistyrelsens yttrande:**

2098 Idé- och politikutveckling är mycket viktigt för ett politiskt parti och något som aldrig får
2099 avstanna. Att utforma ny politik baserade på vår värdegrund i den kontext som vår samtid
2100 utgör gör det möjligt att komma med politiska förslag och lösningar.

2101 Idéutvecklingen inom Centerpartiet pågår ständigt, och de senaste partistämmorna har
2102 Partistyrelsen lagt fram ett 15-tal politiska program som efter beslut utgör basen och ger
2103 inriktningen för vår politik. Partistämmans roll, som högsta beslutande organ i Centerpartiet,
2104 är mycket viktig i detta arbete. Arbetet inför stämmorna har lagts upp på olika sätt, där
2105 sammansättningen av de grupper som arbetat fram förslag bestått både av intern och extern
2106 kompetens. Inte minst inför 2011 års stämma prövades nya former för idéutveckling med
2107 goda resultat.

2108 För att ytterligare stärka idéutvecklingsarbetet har det inom riksdagskansliet inrättats ett
2109 särskilt policyteam, vars arbete ska komma hela Centerpartiet till nytta när det gäller att ta
2110 fram nya förslag till politisk inriktning inom olika områden. Det finns således redan idag en
2111 grupp som har ett särskilt ansvar för idéutvecklingen.

- 2112 Centerpartiet har tidigare prövat möjligheten med öppen, digitalt baserad idéutveckling.
2113 Under den senaste idéprogramsprocessen användes bl.a. en öppen wiki där alla som önskade
2114 kunde vara med och bidra i arbetet. Erfarenheter från detta kan användas i framtida
2115 politikutvecklingsprocesser, oavsett om de sker digitalt eller i mer traditionella former.
- 2116 Från distriktsordförandekåren har framkommit önskemål om möjligheten till ett för
2117 organisationen mer aktivt deltagande i utvecklingsarbetet, t.ex. genom någon form av
2118 remissförfarande. 2020 är lite av ett ”mellanår” utan planerade partistämmor eller planerat
2119 allmänt val. Partistyrelsen avser att använda detta år till att initiera ett brett arbete med bl.a.
2120 politikutveckling som omfattar hela organisationen och där bl.a. digitala metoder kan
2121 tillämpas. Motionens förslag kan fungera som inspiration för detta arbete ska läggas upp.

2122

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.85.2

10.85.3

2123

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.85.1

2124

2125 [10.86](#): Digitalt motionssystem

- 2126 10.86.1 att Centerpartiet använder ett digital motionsystem för alla nivåer.
2127 10.86.2 att alla yrkanden, yttranden och beslut följer med hela vägen så att man kan se vad
2128 tidigare instanser har tyckt.
- 2129 10.86.3 att medlemmar från olika kretsar och distrikt kan skriva under samma motion så
2130 samma motion kan passera genom flera ben på vägen upp utan att vara kopior av varandra.

2131

2132 **Partistyrelsens yttrande:**

- 2133 Ett digitalt motionssystem håller ihop processen från motionsskrivande till beslut. Sedan ett
2134 antal partistämmor tillbaka ska motionerna lämnas in digitalt och sedan den ordningen
2135 infördes har både tekniken och teknikmognaden hos användarna utvecklats.

- 2136 Centerpartiet äger inget motionshanteringssystem. Istället har vi hyrt system av olika
2137 leverantörer de senaste åren. Att organisationen själv skulle ta på sig drift och utveckling av
2138 ett motionshanteringssystem skulle vara förenat med stora kostnader. Detta rör inte minst
2139 själva genomförandedelen under partistämman vid förhandlingarna i plenum. För att systemet
2140 ska kunna användas fullt ut krävs att alla ombud har tillgång till läsplatta eller dator av
2141 liknande standard. För partistämmans del hyr riksorganisation in läsplatser, och bedömningen
2142 är att kostnaderna för organisationen som helhet att använda ett sådant system i 290 kretsar
2143 och 26 distrikt skulle vara allt för stor, och därmed något som organisationen skulle ha svårt
2144 att bära.

2145 Däremot avser Partistyrelsen att även inför kommande partistämmor arbeta med digitala
2146 system för motionsinlämning och ärendehantering. I takt med att teknikens utvecklas kan den
2147 också komma organisationen till del, utan att Centerpartiet står som ägare till ett sådant
2148 system.

2149 Tidigare partistämmors beslut - både vad gäller motioner och politiska program - finns
2150 presenterade på Connect i digital form tillbaka till partistämman 2005.

2151

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.86

2152 10.87: Digitalt arkiv

2153 10.87.1 att ett nationellt e-arkiv inrättas för Centerpartiets avdelningar, kretsar, distrikt,
2154 kommun och regiongrupper och andra relevanta organ.

2155 10.87.2 att partiets stadgar kompletteras så att dessa delar av partiet genom stadgarna
2156 anmodas att ordnat och konsekvent ladda upp dokumentationen i detta e-arkiv.

2157

2158 Partistyrelsens yttrande:

2159

2160 2020 fyller Centerpartiet 110 år. Ett parti som nått en sådan avsevärd ålder och dessutom är
2161 decentraliserat till sin struktur har åtskilliga historiska dokument värda att bevara för
2162 eftervärlden.

2163 Centerpartiets RO har tidigare fört över stora delar av vårt historiska material till Riksarkivet.
2164 De delar av Centerpartiets material som är tillgängligt för forskning ligger på Riksarkivet i
2165 Stockholm. Material som rör distrikt och lokala kretsar finns på landstings-, kommun- och
2166 statsarkiv – eller motsvarande - ute i landet. Tyvärr är inget av materialet i Riksarkivet
2167 digitaliserat, men det är sökbart <https://sok.riksarkivet.se/nad> och enligt fastställda riktlinjer
2168 tillgängligt för forskning.

2169 Under 2016 genomfördes ett arkiveringsprojekt på riksorganisationen som syftade till att
2170 föreslå regelverk, instruktioner och tillämpade rutiner som säkerställer att allt arkivmaterial
2171 vid RO kan hanteras på ett för riksorganisationen fullgott sätt i överensstämmelse med
2172 gällande regler och riksorganisationens önskemål.

2173 Partistyrelsen anser att det är viktigt att Centerrörelsens olika delar tar ansvar för sitt
2174 arkivmaterial. Som stöd för detta avser Partistyrelsen att ta fram råd och riktlinjer för
2175 arkivering i avdelningar, kretsar och distrikt. Partistyrelsen är dock i nuläget inte beredd att bli
2176 huvudman för ett e-arkiv i den omfattning som motionären föreslår varför motionen föreslås
2177 avslås.

2178

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner

10.87

2179 **10.88: Avskaffa partistödet**

2180 10.88 att partistödet i dess nuvarande form avskaffas.

2181

2182 **Partistyrelsens yttrande:**

2183 Det finns ingen skyldighet att ge ut partistöd men alla kommuner, landsting och regioner gör
2184 det idag.

2185 Partistödet är en viktig del av den lokala demokratin och bidrar till att partier kan finansiera
2186 sin verksamhet med offentliga medel utan att vara beroende av externa givare eller eget
2187 kapital.

2188 Reglerna för partistöd i kommuner, landsting och regioner regleras i kommunallagen.
2189 Fullmäktige har utifrån lagens skrivningar rätt att besluta om partistödets omfattning och
2190 formerna för det. Stödet får inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett
2191 parti. Det baseras därför på en blandning av grundstöd och mandatstöd. Den exakta
2192 utformningen och nivån varierar mellan kommuner, landsting och regioner.

2193 Partistyrelsen anser att partistödet utgör en viktig del av vårt demokratiska system, och att
2194 dagens ordning med att formerna för möjligheten att ge detta stöd regleras i kommunallagen.
2195 Att beslut om utformningen av stödet fattas i kommuner och regioner gör det möjligt att
2196 anpassa stödet efter lokala och regionala förutsättningar.

2197

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.88

2198

2199

2200 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2201 [10.01 Ränteavdrag](#)

2202 *Magnus Schalin*

2203

2204 Ränteavdraget får människor att låna mer. Det är även storstäderna som gör de största
2205 avdragen, ränteavdraget blir med andra ord extra skattestöd till storstäderna. Ränteavdraget
2206 ger även konstiga signaler, låna mer och betala mindre skatt

2207

2208 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2209 att Centerpartiet driver att ränteavdraget avskaffas och ersätts av höjt grundavdrag. Samt
2210 räntefritt ungdomslån till bostad.

2211

2212 **Distriktets yttrande**

2213 Stämman beslutade:

2214 att avslå motionen

2215

2216

2217

2218 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2219 10.02 Ränteavdrag

2220 *Carola Andersson Östergötland*

2221

2222 Avveckla räntebidraget snabbt därför att det:

- 2223 • bidrar till att skuldberget hos hushållen ökar
- 2224 • ökar på en överhettad bostadsmarknad
- 2225 • ger höga kostnader för staten

2226 Enligt Statistiska Centralbyrån , SCB, så är det den rikaste tiondelen av hushållen som får den
2227 absolut största delen av räntebidraget och enligt Konjunktursinstitutet , KI, kommer
2228 räntebidraget att öka mycket och snabbt pga att skuldberget ökar och KI räknar med att
2229 räntorna stiger.

2230 Jag menar att ingen annan skatt eller reform har lika stor effekt i att omfördela från
2231 ekonomiskt svaga till ekonomiskt starka medborgare.

2232

2233 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2234 att avveckla och fasa ut räntebidraget så snabbt som möjligt

2235

2236 **Distriktets yttrande**

2237 Distriktsstyrelsen yttrande

2238 Distriktsstyrelsen delar motionärens uppfattning att ränteavdraget inte är hållbart på sikt.
2239 Ränteavdraget kostar idag statskassan c:a 17 miljarder kronor. 2027 förväntas kostanden för
2240 statskassan uppgå till 65 miljarder kronor. Det är nästan lika mycket som staten lade på
2241 hälsovård, sjukvård och social omsorg under förra året.

2242 Samtidigt är det svårt att se hur ränteavdraget skulle kunna avskaffas utan att det samtidigt
2243 görs större reformer inom bostads- och skattepolitiken. Avskaffandet av ränteavdraget måste
2244 därför vara del av en större reform och distriktsstyrelsen anser att de skrivelser som finns i
2245 Januariavtalet är ett gott första steg i den riktningen.

2246 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta att instämma i motionens intentioner.

2247 Distriktsstämmans beslut

2248 Stämman beslutade enligt distriktsstyrelsens förslag.

2249

2250 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2251 10.03 Ränteavdrag

2252 *Pietro Marchesi, Täby*

2253

2254 Hushållens höga skuldsättning gör att ränteavdragen bör trappas ned. Med ett stigande
2255 ränteläge kommer ränteavdraget bli alltmer kostsamt för staten. Nedtrappningen av
2256 ränteavdragen bör påbörjas nu när ränteläget fortfarande är rekordlångt. För att inte hushållens
2257 samlade ekonomi ska påverkas negativt, krävs att förändringen kopplas till sänkningar av
2258 andra skatter.

2259

2260 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2261 att Centerpartiet påskyndar en blocköverskridande utredning av hur ränteavdragen för
2262 bostadslån kan trappas ner, i kombination med sänkning av andra skatter. Se även över om
2263 räntetaket kan sänkas redan nu.

2264

2265 **Distriktets yttrande**

2266 Bifalla motionen

2267

2268 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2269 10.04 Reavinstskatt

2270 *Pietro Marchesi, Täby Stockholms län*

2271

2272 Bostadsbristen i Sverige är stor och en bidragande orsak är den inlåsningsseffekt som en hög
2273 reavinstskatt medför. En del av prisökningen på bostäder är inflation. För en pensionär som
2274 köpte hus år 1979 och som säljer idag så är merparten av värdeökningen inflation. Med en
2275 inflationsjusterad och sänkt reavinstskatt skulle rörligheten i bostadsbeståndet kunna
2276 normaliseras. Detta skulle leda till att exempelvis äldre får möjlighet att flytta från sina alltför
2277 stora bostäder, som därmed blir tillgängliga för trångbodda barnfamiljer. En ökad rörlighet på
2278 bostadsmarknaden medför större skatteintäkter och ger ett bättre utnyttjande av
2279 bostadsbeståndet.

2280

2281 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2282 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att reavinstskatt vid försäljning av bostad ska
2283 beräknas exklusive inflation.

2284 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten till sänkt reavinstbeskattning vid försäljning av
2285 bostad.

2286 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att kombinera sänkning av reavinstbeskattning
2287 vid försäljning av bostad med nedtrappning av ränteavdrag för bostadslån.

2288

2289 Distriktets yttrande

2290 Bifalla hela motionen

2291

2292 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2293 10.05 Reavinstskatt

2294 *Thomas Dansk Täby, Annica Nordgren (kommunalråd) Täby, Benita Funke (Kretsord-*
2295 *förande)Täby, Stockholms län*

2296

2297 Reavinstbeskattningens negativa effekter vid försäljning av bostad och dess
2298 inlåsnings effekter. Vid vinst på försäljning av bostad betalas det reavinstskatt i Sverige.
2299 Nominella skattebeloppet beräknas på skillnaden mellan anskaffningskostnaden och
2300 försäljningspriset. Genom att multiplicera skillnaden med $(22/30 * 30\%)$ får man fram
2301 reavinstskatten. Detta belopp har man som säljare rätt att skjuta upp till senare betalning vilket
2302 kallas "uppskovsbeloppet". Som säljare av sin bostad blir man aldrig av med
2303 uppskovsbeloppet utan den skall förr eller senare alltid betalas. Vid arv, bodelning, gåva eller
2304 om ersättningshuset säljs, dvs om man flyttar igen, faller beloppet alltid direkt till betalning.
2305 Idag belastas uppskovsbeloppet dessutom med en ränta om 0,5 %. Det är i sig inte fel att
2306 betala skatt i Sverige men just denna skatt får en högst oönskad effekt nämligen att folk drar
2307 sig för att flytta, "inlåsnings effekten". Barnfamiljer drar sig för att skaffa större och för barnen
2308 lämpligare bostad. Pensionärspår, med utflugna barn, drar sig för att flytta till mindre och
2309 bättre passande bostad. Ungdomar kommer inte in på bostadsmarknaden och ges inte
2310 möjlighet att köpa de mindre bostadsrätterna. Dessutom så slår skatten mot familjer som
2311 drabbas av skilsmässa, eftersom bodelning trigger skatteeffekten direkt. Denna skatt begränsar
2312 valfriheten på bostadsmarknaden och skapar en inlåsnings effekt som är direkt skadlig för
2313 Sverige och för företag verksamma i Sverige.

2314

2315 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2316 att undersöka möjligheten till att tillsätta en utredning hur inlåsnings effekten som följd av
2317 reavinstbeskattningen vid försäljning av bostad kan minskas eller rent av slopas.

2318

2319 **Distriktets yttrande**

2320 Bifalla motionen

2321

2322 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2323 10.06 Reavinstskatt

2324 *Rasmus Carlsson, Malmö*

2325

2326 Bakgrund

2327 En central del i Centerpartiets bostadspolitik är att lösa bostadsbristen genom ökad rörlighet
2328 på bostadsmarknaden. Centerpartiet vill bland annat förenkla regelverk och göra det möjligt
2329 för fler att äga sin bostad – alltså skapa bostäder som passar alla behov och plånböcker. Vi
2330 behöver hitta lösningar för att möjliggöra bostadsbyggnation i fastigheter och lokaler som
2331 tidigare använts för andra ändamål. Ett hinder för detta är de nuvarande reglerna kring
2332 uppskov av reavinstskatt vid försäljning av privatbostad.

2333 Nuvarande regler och villkor

2334 Den som har sålt sin privatbostad med vinst måste betala skatt på vinsten. Vid köp av en
2335 dyrare ersättningsbostad – ett vanligt scenario för exempelvis en barnfamilj som flyttar från
2336 en liten bostadsrätt till en villa – är det möjligt att få uppskov med beskattningen. I stället för
2337 att betala in skatten kan familjen då använda pengarna till att renovera huset. Ett hinder i
2338 flyttkedjan är dock att uppskov är möjligt endast om ersättningsbostaden är ett småhus, en
2339 bostadsrätt, en ägarlägenhet eller en tomt där det uppförs småhus eller ägarlägenhet. Den som
2340 vill köpa en annan typ av fastighet – exempelvis en mindre industrifastighet eller någon annan
2341 sorts verksamhetslokal – för att bygga om till ett två- eller flerfamiljshus kan alltså inte få
2342 uppskov för att finansiera ombyggnationen, utan måste betala in skatten direkt. Detta hindrar
2343 ett mer effektivt utnyttjande av fastighetsbeståndet. Folk har svårt att hitta tak över huvudet
2344 samtidigt som lokaler står tomma eller rivs för att ersättas av nybyggen. Det är ett slöseri med
2345 resurser som i stället skulle kunna förädlas och användas bättre.

2346 Idé till förändring

2347 Ett skäl till att vissa typer av fastigheter inte berättigar till uppskov är att lagstiftaren har velat
2348 undvika ett utnyttjande av tidigare, mer generösa regler som möjliggjorde för enskilda att
2349 kunna köpa andra typer av fastigheter utan att egentligen ha för avsikt att bo där, främst som
2350 ett sätt att undvika beskattning. Detta förfelade uppskovets ursprungliga syfte, men det torde
2351 gå att justera reglerna så att det blir möjligt att få uppskov för den som köper en
2352 näringsfastighet i syfte att omvandla den till bostad och faktiskt gör så genom att bygga om
2353 och taxera om den inom en viss tid, exempelvis inom samma tid som fristen för att få slutligt
2354 uppskov enligt nuvarande regler, d.v.s. senast den 2 maj andra året efter försäljningsåret.

2355 En eventuell förändring av nuvarande uppskovsregler måste ta hänsyn både till lagstiftarens
2356 avsikt att skapa en rättvis beskattning och till samhällets behov av att det skapas fler bostäder.
2357 Frågan är komplex och behöver granskas i detalj innan mer konkreta förslag läggs fram, men
2358 det är icke desto mindre angeläget för Centerpartiet att ta fram praktiska tillämpningar av den
2359 politik vi står för.

2360

2361 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2362 att undersöka den praktiska nyttoeffekten av en utökning av möjliga ersättningsbostäder, i
2363 syfte att skapa underlag för en reform av uppskovsreglerna.

2364

2365 **Distriktets yttrande**

2366 Motionären föreslår att undersöka den praktiska nyttoeffekten av en utökning av möjliga
2367 ersättningsbostäder, i syfte att skapa underlag för en reform av uppskovsreglerna. Detta ska
2368 göras genom att fastigheter som i dagsläget inte är taxerade med rätt fastighetstyp inte faller
2369 under uppskovsreglerna.

2370 De bostäder som i dagsläget är av typen industrifastighet alternativt annan form av
2371 verksamhetslokal har oftast i grunden en detaljplan som styr användandet och det räcker
2372 därmed oftast inte med att ändra fastighetstypen utan det krävs även alltid en
2373 detaljplaneändring samt ett bygglov. Vid de fall att det inte finns en detaljplan räcker det dock
2374 enbart med ett bygglov.

2375 Att ändra en detaljplan är både tids och kostnadskrävande samt att det inte alltid är möjligt att
2376 genomföra.

2377 Dock är motionen väldigt lovvärd då Centerpartiet anser det är viktigt med fler bostäder då
2378 bostäder saknas. Att undersöka den praktiska nyttoeffekten för att få till en ny reform där man
2379 exempelvis beviljas tillfälligt uppskov i väntan på planförändring alternativt bygglov som
2380 tidsbegränsas är fullt möjligt

2381 Distriktsstämman föreslår Partistämman

2382 att bifalla motionen

2383

2384 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2385 10.07 Momsavdrag för hyresrätter

2386 *Mikael Andersson, Sotenäs*

2387

2388 Vi måste agera kraftfullt för att få till stånd nyproduktion av hyresrätter och våga tänka i nya
2389 banor. Att ge marknadsförutsättningar för att göra det lönsamt att bygga hyresrätter och sänka
2390 hyrorna i nyproduktion. Centerpartiet vill utveckla hela landet. En förutsättning för det är att
2391 nyproduktion av bostäder kan ske. Bostadsbristen i Sverige är vi alla medvetna om. Vi måste
2392 arbeta för regelförenklingar och i sin helhet skapa ekonomiska incitament som gör det möjligt
2393 att belåna och bygga framförallt hyresrätter på rimliga villkor i såväl stad som på landsbygd.
2394 Det är extra svårt att få till hyresrättsbyggande på många orter i Sverige trots att det finns
2395 mycket stor efterfrågan på bostäder. Det är till och med så att en ort bara några kilometer ifrån
2396 en stark tillväxtort kan ha problem, trots att det kan finnas en lång kö till befintliga
2397 flerfamiljshus. Trots att en nybyggnation där allt kan vara uthyrt innan första spadtaget togs,
2398 är finansieringen svår.

2399 Oftast är det av tre anledningar som det inte går: En anledning är bankernas oskäligt höga
2400 krav på egeninsats, som många gånger kan vara dubbelt så hög som inne i en stad eller
2401 motsvarande byggnation av egnahem eller bostadsrätter. En annan anledning är krav på direkt
2402 nedskrivning av investeringar när allmännyttiga bolag producerar hyresbostäder, vilket
2403 påverkar bolagets balansräkning. Den tredje och kanske viktigaste att det helt enkelt inte är
2404 lönsamt att bygga hyresrätter någonstans i Sverige p.g.a. hyresreglering och näst intill omöjlig
2405 finansiering.

2406 Vi måste skapa marknadsförutsättningar för att göra det lönsamt att bygga hyresrätter. Bidrag
2407 inom byggnadssektorn kan ge ytterst komplexa effekter, medan avdrag blir mer riktade. Till
2408 exempel momsavdrag eller momsbefrielse för hyresrätter skulle kunna ge minskade
2409 byggherrekostnader på byggnationen. Om sedan omformning sker till tex bostadsrätt får
2410 ägaren betala momsen vid sådan omvandling. Detta är ett billigt sätt att ge förutsättningar för
2411 byggande av hyresrätter, det skulle ge många arbetstillfällen och hjälpa till att lösa
2412 bostadsproblemen. En variant skulle kunna vara att lägga 1 eller någon % moms på hyran och
2413 ge full avdragsrätt vid byggnation. Byggadministrationen, plan-kostnader och krav gör
2414 byggande onödigt dyrt och här borde man kunna sänka trösklar och krav för att snabba upp
2415 processen. Vi måste agera kraftfullt för att få till stånd nyproduktion av hyresrätter och våga
2416 tänka i nya banor.

2417

2418 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2419 att Centerpartiet tar fram ett förslag som ger fullt momsavdrag för hyresfastigheter, vilket
2420 skulle sänka kostnaden med 20% utan att kosta staten något nämnvärt eftersom det i dag i det
2421 närmaste inte byggs hyresrätter.

2422 att om förslag A anses teoretiskt kostsamt att Centerpartiet tar fram ett förslag som ger fullt
2423 momsavdrag för hyresfastigheter, vilket skulle sänka kostnaden med 20% utan att kosta staten
2424 något nämnvärt eftersom det i dag i det närmaste inte byggs hyresrätter samt att det
2425 finansieras genom en ny momssats på 1-3% på hyresrätter

2426

- 2427 Distriktets yttrande
- 2428 Distriktsstyrelsen delar motionärens syn på att det behöver bli mer lönsamt att bygga
2429 hyresrätter. Det råder en obalans mellan olika upplåtelseformer, så som bostadsrätter,
2430 hyresrätter och villor, på bostadsmarknaden idag. Därför vill vi ha så likvärdiga skattevillkor
2431 mellan upplåtelseformer som möjligt.
- 2432 För att minska bostadsbristen krävs en bostadsmarknad i balans där utbudet möter efterfrågan.
2433 Det måste bli möjligt att bygga billigare bostäder med bra standard. Samtidigt måste
2434 bostadsföretag få möjlighet att ta ut hyror som motsvarar vad det faktiskt kostar att bygga.
2435 Reglerad hyressättning, krångliga byggregler och dålig konkurrens i byggsektorn som har
2436 gjort det onödigt dyrt att bygga.
- 2437 Att sänka kostnaderna att bygga är därför väsentligt. Det krävs enklare reglerna för byggande,
2438 bättre konkurrens och kortare handläggningstider för detaljplaner och bygglov. Skatter och
2439 avgifter är en annan viktig del. Det kan ske på olika sätt för att öka byggande. Vi motsätter
2440 oss subventioner då det visat sig vara ineffektivt för att få fler bostäder utan leder till dyrare
2441 byggkostnader. Att sänka skatter för företag för att öka byggandet skulle dock utifrån
2442 marknadsmässiga principer kunna leda till att fler bostäder byggs. Vi utesluter därför inte
2443 motionärens förslag med momsavdrag, utan är positiva till intentionerna men anser att det bör
2444 utredas vidare för att effekten ska bli den önskade.
- 2445 Distriktsstämmans beslut:
- 2446 Att bifalla motionens intentioner
- 2447 Att skicka motionen vidare till Centerpartiets partistämma
- 2448

2449 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2450 10.08 Momsavdrag för hyresrätter

2451 *Mikael Andersson, Sotenäs*

2452

2453 Vi måste agera kraftfullt för att få till stånd nyproduktion av hyresrätter och våga tänka i nya
2454 banor för att ge marknadsförutsättningar som gör det lönsamt att bygga hyresrätter och sänka
2455 hyrorna i nyproduktion.

2456 Centerpartiet vill utveckla hela landet. En förutsättning för det är att nyproduktion av bostäder
2457 kan ske. Bostadsbristen i Sverige är vi alla medvetna om. Vi måste arbeta för
2458 regelförenklingar och i sin helhet skapa ekonomiska incitament som gör det möjligt att belåna
2459 och bygga framförallt hyresrätter på rimliga villkor i såväl stad som på landsbygd.

2460 Vi måste skapa marknadsförutsättningar för att göra det lönsamt att bygga hyresrätter. Bidrag
2461 inom byggnadssektorn kan ge ytterst komplexa effekter, medan avdrag blir mer riktade. Ett
2462 momsavdrag eller momsbefrielse för hyresrätter skulle ge minskade kostnader och därmed
2463 hyror i nyproduktion. Om sedan omformning sker till tex. bostadsrätt får ägaren betala full
2464 moms vid sådan omvandling. Detta är ett billigt sätt att ge förutsättningar för byggande av
2465 hyresrätter, det skulle ge många arbetstillfällen och hjälpa till att lösa bostadsproblemen.- Vi
2466 måste agera kraftfullt för att få till stånd nyproduktion av hyresrätter och våga tänka i nya
2467 banor

2468 Yrkar Att Centerpartiet utreder förutsättningarna för fullt momsavdrag för nybyggda
2469 hyresfastigheter, vilket skulle sänka kostnaden med 20%.

2470

2471 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2472 agera kraftfullt för att få till stånd nyproduktion av hyresrätter och våga tänka i nya banor

2473

2474 **Distriktets yttrande**

2475 Distriktsstyrelsens motivering

2476 Distriktsstyrelsen delar motionärens syn på att det behöver bli mer lönsamt att bygga
2477 hyresrätter. Det råder en obalans mellan olika upplåtelseformer, så som bostadsrätter,
2478 hyresrätter och villor, på bostadsmarknaden idag. Därför vill vi ha så likvärdiga skattevillkor
2479 mellan upplåtelseformer som möjligt. För att minska bostadsbristen krävs en bostadsmarknad
2480 i balans där utbudet möter efterfrågan. Det måste bli möjligt att bygga billigare bostäder med
2481 bra standard. Samtidigt måste bostadsföretag få möjlighet att ta ut hyror som motsvarar vad
2482 det faktiskt kostar att bygga. Reglerad hyressättning, krångliga byggregler och dålig
2483 konkurrens i byggsektorn som har gjort det onödigt dyrt att bygga. Att sänka kostnaderna att
2484 bygga är därför väsentligt. Det krävs enklare reglerna för byggande, bättre konkurrens och
2485 kortare handläggningstider för detaljplaner och bygglov. Skatter och avgifter är en annan
2486 viktig del. Det kan ske på olika sätt för att öka byggande. Vi motsätter oss subventioner då det
2487 visat sig vara ineffektivt för att få fler bostäder utan leder till dyrare byggkostnader. Att sänka
2488 skatter för företag för att öka byggandet skulle dock utifrån marknadsmässiga principer kunna
2489 leda till att fler bostäder byggs. Vi utesluter därför inte motionärens förslag med momsavdrag,

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 2490 utan är positiva till intentionerna men anser att det bör utredas vidare för att effekten ska bli
2491 den önskade.
- 2492 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman:
- 2493 Att bifalla motionens intentioner
- 2494 Stämman beslutade
- 2495 Att bifalla motionens intentioner
- 2496 Att sända motion med svar från distriktsstämman till partistämman
- 2497

2498 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2499 10.09 Bostadsbyggande på landsbygden

2500 *Per Annersson, Anna Roos & Malin Svan, Hylte Halland.*

2501

2502 På landsbygden/glesbygden är det, trots hög inflyttning och bostadsbrist, svårt att få
2503 fastighetsägare att våga stå risken att bygga nytt. Detta gör att landsbygdskommunerna
2504 riskerar att hamna ännu mer i kölvattnet på större kommuner/städer.

2505 Byggbonusen till kommunerna för att stimulera byggande som funnits under förra
2506 mandatperioden har inte kommit alla kommuner till del då det bland annat krävts en aktuell
2507 översiktsplan. I vår kommun har översiktsplanen inte varit prioriterad då kommunen under
2508 många år minskat i befolkning och inte haft behov av stora infrastrukturprojekt. Det är
2509 annorlunda nu – en stor befolkningsökning har lett till bostadsbrist och stort behov av nya
2510 bostäder. Men ingen vågar ta den ekonomiska risken att bygga.

2511 För att stimulera bostadsbyggande på landsbygden eller i glesbygd skulle vi vilja se stimulans
2512 i form av momslättnader för dem som vågar satsa. Vi önskar ett enkelt system, som inte
2513 kräver någon större administration och handläggning som stimulerar fastighetsägare att vågar
2514 satsa på att bygga flerfamiljshus på landsbygd/glesbygd. För att få igång flyttkedjor krävs att
2515 det byggs bostäder för äldre som vill lämna sina hus – men även lägenheter för dem som
2516 flyttar hemifrån för första gången eller de familjer som går isär och behöver en bostad i
2517 närheten av barnens förskola/skola och den andra föräldern. Många som bott på landet hela
2518 sitt liv vill gärna bo i markplan med möjlighet till en liten täppa – vilket gör byggnationen
2519 dyrare än det varit att bygga flera våningar på höjden.

2520

2521 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2522 att bostadsbyggande stimuleras på landsbygd/glesbygd genom momslättnad för den
2523 fastighetsägare som vill investera på orter med låga fastighetsvärden.

2524

2525 Distriktets yttrande

2526 Distriktsstyrelsens yttrande

2527 Att hitta olika lösningar för att tillgodose behovet av nybyggnationer på landsbygden är
2528 viktigt för en utveckling där hela Sverige ska leva. Kan man hitta enklare lösningar i redan
2529 befintliga system underlättar det för införandet och det borde inte behövas så mycket byråkrati
2530 för ett förslag som motionärerna föreslår.

2531 Distriktsstyrelsen föreslår stämman

2532 att bifalla motionen.

2533 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:

2534 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag

2535 att bifalla motionen

2536

2537 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2538 10.10 Trösklar till bostadsmarknaden

2539 *Madelaine Jakobsson, Nordmaling, Ulf Eriksson, Vännäs & Lars Tängden Robertsfors,*
2540 *Västerbotten.*

2541

2542 De punkter inom Januari-avtalet som berör byggande är bra och det är väldigt glädjande att de
2543 finns med. Men det finns mer som behöver göras. En av de stora anledningarna till att
2544 bostadsbyggandet minskar beror på kreditrestriktioner. Kravet på 15 procents kontantinsats,
2545 skärpta amorteringskrav på lån högre än 4,5 gånger årsinkomsten i kombination med
2546 bankernas väl tilltagna kalkylräntor stoppar många unga från att komma in på
2547 bostadsmarknaden och det får stora konsekvenser för hela samhället. För att lösa denna
2548 situation krävs nya politiska reformer.

2549

2550 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2551 att Centerpartiet jobbar för att underlätta för förstagångsköpare antingen genom sänkta krav
2552 på kontantinsats eller lägre amorteringskrav.

2553 att Centerpartiet jobbar för att ge förstagångsköpare skattelättnader för sparande.

2554 att Centerpartiet jobbar för att det utvecklas modeller som till exempel hyrköp för att förenkla
2555 för unga människor att få sitt första boende.

2556

2557 Distriktets yttrande

2558 Motionen tar upp en väldigt viktig fråga, möjligheterna för människor att komma in på
2559 bostadsmarknaden genom att köpa sin första bostad. Något som försvårats de senaste åren
2560 beroende på prisökningar, kontantinsatskrav mm.

2561 Givetvis är det viktigt att undvika överskuldsättning hos hushållen, men samtidigt så är det
2562 viktigt att underlätta för de som önskar anskaffa sin första bostad och de förslag som föreslås i
2563 motionen underlättar för förstagångsköpare.

2564 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta

2565 att bifalla motionen.

2566 Kommittén föreslår distriktsstämman besluta enligt distriktsstyrelsens förslag.

2567 Distriktsstämman beslutar enligt kommitténs förslag.

2568

2569 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2570 10.11 Trösklar till bostadsmarknaden

2571 *Lennart Pettersson och Fredrik Jönsson, Svalöv*

2572

2573 Att kunna hålla sig varm, d v s att ha tak över huvudet, samt att kunna äta sig mätt, är två
2574 grundläggande behov för att ha ett drägligt liv.

2575 Vi är och har varit duktiga i Sverige på att tillgodose det senare behovet till alla, genom t.ex.
2576 stöd till lantbrukarna och genom en lägre matmoms.

2577 Inom bostadsområdet har vi inte varit lika lyckosamma med följderna att det är en stor
2578 bostadsbrist idag, vilket får negativa effekter både för enskilda och för samhället i stort.

2579 Det behövs ett helhetsgrepp med målet att skapa ny bostadspolitik, där målsättningen ska vara
2580 att bostadsbristen försvinner. Bostadssubventioner är inget som står i första rummet, men
2581 stöd som går direkt till de boende kan vara en tänkbar lösning. Det kan t.ex. ske genom
2582 bostadsbidrag eller att stödet riktas så att hyrorna hålls nere. Det ska alltså gå direkt till de
2583 boende och inte till vare sig byggföretag eller fastighetsägare.

2584 Det kan också ske genom ett bostadsbidrag som är lika för alla, oberoende om man är i
2585 arbetsför ålder eller om man är pensionär. Familjeinkomsten, försörjningsansvaret och
2586 hyresnivån bör vara de faktorer som är avgörande.

2587 Bostadsskatterna är en tung del i bostadspolitiken. De fördelningspolitiska effekterna är en
2588 viktig faktor och där vi har det gemensamma ansvaret för främst de med sämst ekonomiska
2589 förutsättningar för att kunna ha ett eget boende.

2590 En ny bostadspolitik ska vara hållbar ett antal år fram i tiden. Det är långsiktiga investeringar
2591 och beslut som ligger till grund för både byggande och boende och detta ska beaktas i de
2592 förslag som läggs fram.

2593

2594 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2595 att Centerpartiet tar fram ett nytt bostadspolitiskt program

2596 att Centerpartiet initierar en översyn av skatterna på bostäder med en tydlig
2597 fördelningspolitiskt inriktning

2598 att de offentliga stöden till bostäder utreds, med målsättningen att stöden ska gynna de boende
2599 och i synnerhet de som har sämst ekonomiska förutsättningar för att skaffa en bostad

2600

2601 Distriktets yttrande

2602 Distriktsstämman föreslår Partistämman

2603 att bifalla distriktsstyrelsens förslag

2604 att bifalla tilläggsförslaget att intentionerna med en ny bostadspolitik ska vara att bryta
2605 segregationen på bostadsmarknaden och att bryta det demokratiska utanförskapet.

2606

2607 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2608 10.12 Trösklar till bostadsmarknaden

2609 *Annika Almborg, Stockholm*

2610

2611 Unga har svårt att spara ihop till kontantinsatsen för att köpa sin första egna bostad. Det
2612 behövs ett skattefritt bostadssparande riktade till unga liknande det tidigare
2613 pensionssparandet.

2614

2615 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2616 att centerpartiet föreslår ett skattefritt bosparande för unga.

2617

2618 **Distriktets yttrande**

2619 Det är många hinder för unga att komma in på bostadsmarknaden. Har man inte kontakter
2620 eller ekonomisk hjälp hemifrån är det i det närmaste omöjligt att komma över ett
2621 förstahandskontrakt eller en egen lägenhet. Inte minst med de nya amorteringsreglerna och
2622 bankernas krav på att man ska klara mångdubbla högre räntor mot idag.

2623 I Norge sker ett nära samarbete mellan bankerna och kommunerna för att erbjuda ett
2624 subventionerat bosparande, startlån, subventionerade bottenlån och bostadsbidrag. Det har lett
2625 till att 60 procent av 30-åringarna i Norge äger sina bostäder. I Sverige är motsvarade siffra
2626 fallande och under 20 procent. Det finns all anledning även i Sverige att underlätta för fler
2627 ungdomar att kunna få köpa sin första bostad. Det är tydligt inte minst i vår region. Därför vill
2628 vi införa ett statligt subventionerat system som mycket mer än idag gynnar de som sparar till
2629 sin första bostad. (Se Centerpartiets regionala valplattform i Stockholm 2018).

2630 Distriktsstyrelsen anser att motionären tar upp ett förslag som ligger i linje med det som
2631 Centerpartiet vill och föreslår därför att distriktsstämman beslutar:

2632 Att bifalla motionen

2633 Distriktsstämmans beslut:

2634 Att bifalla motionen

2635

2636 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2637 10.13 Ungdomars inträde på arbetsmarknaden

2638 *Centerpartiets Ungdomsförbund*

2639

2640 Liberalismen grundar sig i alla individers möjlighet till social rörlighet, oavsett vilken
2641 bakgrund man har. Sverige har idag kommit långt i liberaliseringen, men bostadsmarknaden
2642 har inte hunnit med. Januariavtalet ger oss en möjlighet att faktiskt gå till botten med
2643 problemen i bostadsmarknaden. Nu är det läge att, så att säga, vara liberala på riktigt. En
2644 överreglerad, icke-fungerande marknad gör idag att unga inte kan flytta hemifrån och
2645 individer får tacka nej till jobb och studier. Avsaknaden av långsiktiga politiska förslag gör att
2646 bostadsmarknaden blir som ett svart hål och borgerligheten har knappa svar på hur ungdomar
2647 faktiskt ska kunna flytta hemifrån. Förutom klimatet är detta faktiskt det största
2648 generationssveket genom tiderna. För att inte låta det fortsätta vill CUF göra en rad
2649 förändringar, genom att göra bostadsmarknaden till en riktig marknad och sänka trösklarna till
2650 den första bostaden. Det är dags för fler inflyttningsfester!

2651 Kreditkraven måste anpassas

2652 För att ta bostadslån krävs idag mycket av en individ, vilket inte i sig är dåligt, men när
2653 regleringar på regleringar på regleringar gör det i princip omöjligt för unga att ta lån (såvida
2654 man inte har rika föräldrar) för att komma in på bostadsmarknaden är något fel. Kravet på
2655 kontantinsatsen är idag 15%. Eftersom hyresmarknaden inte är en marknad och eftersom den
2656 av samma anledning inte heller fungerar, så förpassas många unga till andrahandsmarknaden
2657 som ofta är dyr och osäker. Många unga får således svårt att spara ihop till kontantinsatsen
2658 och får inte möjlighet att komma in på den ägda bostadsmarknaden. CUF anser att detta
2659 stänger ute en stor grupp individer som borde få sätta in nyckeln i dörren och ta klivet över till
2660 sitt egna ägda hem. För att underlätta för fler grupper, framförallt unga, att ta klivet in behöver
2661 vi anpassa kravet på kontantinsats för unga upp till 30 år och slopa bolånetaket för denna
2662 grupp.

2663 Finansinspektionen reglerar bankverksamheten och sätter bland annat krav på bankernas
2664 KALP-kalkyl, alltså den kvar-att-leva-på-kalkyl som bankerna räknar på när de bedömer
2665 kreditvärdigheten hos en eventuell låntagare. CUF anser att det är rimligt att det finns någon
2666 typ av kalkyl som bankerna räknar på och att denna kalkyl ska vara transparent så att
2667 låntagare också vet vad som förväntas av dem. Däremot anser vi att kalkylen ska hållas
2668 realistisk, så att faktiskt även unga och grupper med lägre inkomst ska kunna ta ett bostadslån.
2669 Det är inte bara en fråga om fler inflyttningsfester, utan också en rimlig åtgärd för att göra
2670 bostadsmarknaden mer jämställd.

2671 Friare hyressättning för bättre utbud

2672 Det råder ingen tvekan om att det måste byggas mer. Men faktum är att vi också måste
2673 utnyttja det befintliga beståndet av bostäder bättre. För att fler ska ta steget att hyra ut sin
2674 bostad, oavsett upplåtelseform, behöver ett antal reformer göras. Januariavtalet måste bara
2675 vara början på den liberalisering som hyresmarknaden kräver. För att få en marknad i balans
2676 där utbud möter efterfrågan måste vi tillåta fri hyressättning i hela beståndet och dessutom
2677 tillåta fri hyressättning vid andrahandsuthyrning av bostadsrätter, ägarlägenheter och
2678 småhus/villor. Med friare hyressättning kommer fler fastighetsbolag våga satsa på att bygga
2679 hyresrätter utan att riskera att aldrig få igen sin investering. Januariavtalet går halvvägs, men

- 2680 det är dags att ta steget. Vi tror ju att alla andra marknader fungerar utan onödiga pekpinnar -
2681 varför ska då hyres”marknaden” befinna sig i planeconomiskt läge?
- 2682 Fler bostadsformer för fler målgrupper
- 2683 Småhus, bostadsrätt, hyresrätt. Det finns egentligen inte fler alternativ att välja på när
2684 individer vänder sig ut på marknaden för att införskaffa sig en bostad. CUF tror att
2685 bostadsformen ägarlägenhet behöver ta större plats i Sverige. I Norge dominerar
2686 ägarlägenheter marknaden, vilket har gjort att många investerar i ägarlägenheter för att sedan
2687 hyra dem vidare. Det gör att utbudet är stort på lägenheter att hyra. Ägarlägenheter ger större
2688 frihet till ägaren att disponera och förvalta sin lägenhet som denne vill, något som vi bör se
2689 som positivt. Därför anser CUF att fler ägarlägenheter är bra för marknaden och att denna
2690 bostadsform kan vara en viktig del för att stimulera ett större utbud av lägenheter att hyra.
- 2691 Det krävs långtgående liberaliseringar av bostadsmarknaden för att den ska börja fungera
2692 någorlunda. Men också individens frihet och rättigheter måste beaktas. Mellan 1965-1975
2693 byggdes Miljonprogrammet. Det resulterade i en stor mängd nya bostäder, vilket var bra, men
2694 har lett till problem. Miljonprogramshus byggdes i stor utsträckning utanför städer och tätorter
2695 och blandades inte med annan bebyggelse eller andra upplåtelseformer. Detta har medverkat
2696 till att många av dessa områden är segregerade och homogena. CUF tror att det på lång sikt är
2697 positivt för individer att äga sitt boende. Därför vill vi också underlätta ombildningar från
2698 hyresrätter till bostadsrätter. Kommuner och fastighetsbolag ska inte stoppa viljan från
2699 hyresrättstagarna om bedömningen görs att ombildningen kan ha en positiv integrationseffekt.
- 2700 Tröskeln för att köpa en bostadsrätt är idag hög. För att göra det möjligt för fler att så
2701 småningom äga sitt boende vill CUF införa en ny typ av bostadsform, nämligen hyrköp. Där
2702 äger individen först ungefär 10% av bostaden för att sedan successivt köpa in sig,
2703 kvadratmeter för kvadratmeter. Ju större andel individen äger, desto lägre blir hyran och på
2704 sikt ägs lägenheten av individen. Detta skulle göra det lättare även för socioekonomiskt
2705 svagare grupper att ta sig in på den ägda marknaden, vilket bör ses som positivt.
- 2706 Få upp takten på bostadsbyggandet
- 2707 För att få igång flyttkedjorna behöver det totala bostadsbeståndet ökas snabbt. Dagens
2708 byggregler gör det dock svårt att bygga snabbare och mer effektivt. Försöksprojekt har visat
2709 att om endast ett par byggregler skulle undantas skulle antalet nybyggda lägenheter bli fler, gå
2710 fortare och vara mer effektiva. CUF är glada att partiet sedan tidigare driver frågan om bland
2711 annat bullerregler och strandskydd, men anser att en helt ny standard av bostäder och
2712 fastigheter behöver ingå i plan- och bygglagen. En besöksstandard skulle undanta ett antal
2713 rådande byggregler, till exempel viss handikappanpassning. Detta skulle exempel medföra att
2714 fler lägenheter skulle kunna byggas på samma yta som tidigare. Vanlig byggstandard skulle
2715 fortsätta byggas, men fler exempelvis studentlägenheter eller mindre lägenheter skulle kunna
2716 byggas med något sämre standard för att få ner kostnader för både fastighetsbolag och för de
2717 boende.
- 2718 När man bygger måste kommuner och regioner också bygga smartare. Bostadsområden nära
2719 kollektivtrafiken bör därför, där det är lämpligt, förtätas i största mån. Vi måste över hela
2720 landet utnyttja kollektivtrafiken bättre och skapa incitament för fler att ställa bilen och istället
2721 välja grönare transportmedel. CUF anser därför att partiet på alla nivåer bör främja förtätning
2722 i kollektivtrafiknära lägen.
- 2723 Därtill finns det flera instanser som förhåller byggprocesser och där statens pekpinnar går för
2724 långt. CUF anser att alla typer av kommunala råd för att bedöma fastigheters utseende ska
2725 skrotas, då det är helt orimligt att ett antal politiker ska peka på vad som är fint eller fult vid
2726 byggnation. Tycke och smak ska inte kunna stoppa byggprojekt som kan vara helt avgörande

2727 för samhällens utveckling. Staten kan också peka ut fastigheter som skyddsvärda genom olika
2728 typer av kulturmärkningar. CUF anser att alla individer som drabbas av dessa typer av
2729 märkningar negativt och mot sin vilja ska kompenseras, då staten annars inkräktar på
2730 individens äganderätt. Partiet bör på alla nivåer verka för att stoppa denna typ av statlig
2731 detaljreglering som inte gynnar individen eller samhället. Förutom detta finns det också stora
2732 problem med märkningen riksintresse. Det finns kommuner i Sverige, exempelvis Karlsborg,
2733 vars yta nästintill helt är märkt som riksintresse. Det innebär att det blir i princip omöjligt att
2734 utveckla, renovera och bygga på de områdena. Riksintressena uppgår idag till 55% av
2735 Sveriges totala land- och vattenyta. Det finns ingen rimlighet i att så stora areal inte får
2736 samma möjlighet att utvecklas. CUF anser därför att partiet bör verka för att antalet
2737 riksintressen kraftigt minskar för att underlätta byggande.

2738 Dessutom bör det bli enklare att omvandla fastigheters verksamhetssyfte, så att exempelvis
2739 butikslokaler kan omvandlas till bostäder utan en mängd byråkrati. Detta för att till fullo
2740 kunna utnyttja redan befintliga fastigheter till sin fulla potential.

2741 Rättsligt skydd vid kollektivboende

2742 Att bo kollektivt är idag för många en självklarhet, framförallt bland unga. Sambolagen är
2743 idag en lag som bestämmer vad som gäller mellan två sambor. Lagen innehåller framför allt
2744 bestämmelser om vad som händer när två sambor flyttar isär, men även regler om vad sambor
2745 får göra med den gemensamma bostaden utan den andras samtycke. CUF anser att
2746 sambolagen borde göras antalsneutral, så att fler än två personer kan få rättsligt skydd och
2747 omfattas av sambolagens syften om de så önskar. Dessutom borde lagen ses över och inte
2748 enbart gälla personer som lever under så kallade äktenskapsliknande förhållanden, då detta är
2749 godtyckligt och inte heller innefattar till exempel ett gäng studenter som sambor.

2750 En långsiktig bostadspolitik för en bättre marknad

2751 Denna motion tar upp ett antal frågor som CUF anser att partiet bör driva på för. Detta är inte
2752 på något sätt en fullständig lista över vad som behöver göras för att Sveriges bostadsmarknad
2753 ska börja fungera. Därför yrkar även CUF att Centerpartiet under mandatperioden verkar för
2754 att blocköverskridande bostadspolitiska samtal förs, så att bostadspolitiken får en bred
2755 uppgörelse som ger goda förutsättningar för alla parter att bygga, införskaffa sig, utveckla
2756 eller renovera bostäder.

2757

2758 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2759 att Centerpartiet verkar för att sänka kravet på den lagstadgade kontantinsatsen för unga upp
2760 till 30 år

2761 att Centerpartiet verkar för att Finansinspektionens krav i bankers KALP-kalkyl förändras så
2762 att fler grupper får möjlighet att ta bostadslån

2763 att Centerpartiet verkar för att införa fri hyressättning i hela hyresrättbeståndet

2764 att Centerpartiet verkar för att tillåta fri hyressättning vid andrahandsuthyrning av
2765 bostadsrätter, ägarlägenheter och småhus/villor

2766 att Centerpartiet verkar för att underlätta andrahandsuthyrning genom att höja taket för
2767 beskattning av hyresinkomst

2768 att Centerpartiet verkar för att fler ägarlägenheter byggs

2769 att Centerpartiet verkar för att underlätta ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter

2770 att Centerpartiet verkar för att införa möjligheten till hyrköp

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 2771 att Centerpartiet verkar för att införa besöksstandard som en ny byggstandard i PBL
- 2772 att Centerpartiet verkar för att bostadsområden nära kollektivtrafik ska förtätas
- 2773 att Centerpartiet verkar för att alla typer av kommunala råd för att bedöma fastigheters
- 2774 utseende skrotas
- 2775 att Centerpartiet verkar för att fastighetsägare som drabbas av kulturmärkningar negativt och
- 2776 mot sin vilja kompenseras
- 2777 att Centerpartiet verkar för att antalet riksintressen kraftigt minskar för att underlätta
- 2778 byggande
- 2779 att Centerpartiet verkar för att göra det enklare att omvandla fastigheters verksamhetssyfte
- 2780 att Centerpartiet verkar för att sambolagen ska kunna tillämpas vid kollektivboende
- 2781 att Centerpartiet verkar för en blocköverskridande bostadspolitisk överenskommelse
- 2782
- 2783 Distriktets yttrande
- 2784
- 2785

2786 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2787 10.14 Handpenning för bostad

2788 *Emilie Johansson, Hägersten Stockholms län.*

2789

2790 Unga utan bostad borde kunna ta ett CSN-lån eller motsvarande för handpenning till en
2791 lägenhet. Detta skulle trygga livet för många unga som är vana att flytta runt mellan
2792 andrahandskontrakt flera gånger om året. Samtidigt får de förbättrade möjligheter att etablera
2793 sig på arbetsmarknaden, och göra bostadskarriär utan att vara beroende av sin familjs
2794 ekonomiska möjligheter och beslut.

2795

2796 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2797 att motsvarande CSN-lån ska kunna ges för handpenning till bostad.

2798

2799 **Distriktets yttrande**

2800 Distriktsstyrelsen antar här att motionären menar kontantinsatsen som krävs för att köpa en
2801 bostad. Bankerna är enligt lag tvungna att ta ut en kontantinsats på 15% av bostadens värde.
2802 Man brukar även kunna få låna till kontantinsats på bankerna.

2803 (En handpenning brukar vara 10% som man ger i förskottsbetalning till säljaren/mäklaren för
2804 att ”få” affären, bankerna kan oftast låna ut även till handpenningen).

2805 I Centerpartiets regionala valplattform (2018) i Stockholm vill vi underlätta för unga att äga
2806 sin bostad genom att låta bankerna kunna reducera kraven på kontantinsats. Men det krävs
2807 alltså en lagändring för det.

2808 Att låta CSN, eller motsvarande, låna ut pengar till kontantinsats är ett sätt att subventionera
2809 och gå i borgen för en grups möjlighet att köpa bostad. Distriktsstyrelsen menar att det inte
2810 är Centerpartiets ambition att lägga till subventioner och regler för olika grupper. Vi vill
2811 istället förenkla och öka bostadsbyggandet och rörligheten på marknaden så att alla ska ha råd
2812 att köpa eller hyra en bostad.

2813 Distriktsstyrelsen föreslår därför att distriktsstämman beslutar:

2814 Att avslå motionen

2815 Distriktsstämmans beslut:

2816 Att avslå motionen

2817

2818 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2819 10.15 Vatteninsamling

2820 *Peter Feuerbach Halmstad, Anders Eriksson Kungsbacka, Lisberth Riberth Falkenberg,*
2821 *Gudrun Pettersson Laholm & Jonas Wahlbeck Halmstad, Hallands län.*

2822

2823 Vatten är människans viktigaste livsmedel och grunden för alla arters liv på Jorden. Sverige
2824 har varit ett föredöme vad gäller minskning av transporten av näringsämnen till vattendrag
2825 och hav. Övergödningens negativa effekter på naturmiljön har kunnat minskas. Sedan början
2826 av 80 talet har flera tusen våtmarker anlagts i odlingslandskapet samtidigt som
2827 odlingsmetoderna förbättrats till att bli mer miljövänliga. Reningsverken har utvecklat nya
2828 reningsmetoder och tillverkningen av dricksvatten har med ny teknik blivit säkrare.

2829 Det senaste decenniet har hållbarheten i det vi gör och hur vi lever fått stort genomslag i vårt
2830 samhälle, t ex i synen på energianvändning eller källsortering. På senare år har även
2831 användningen av dricksvattnet till annat än livsmedel börjat diskuteras.

2832 Frågan har särskilt aktualiserats under 2017 och 2018 när stora delar av Sverige fått mindre
2833 nederbörd än vanligt vilket på många håll ledde till minskade grundvattenmagasin och brist på
2834 vatten. Vädjan om sparsam vattenanvändning, samt till och med bevattningsförbud och
2835 begränsningar för teknisk användning av dricksvatten infördes i många kommuner.

2836 Våra vattenklosetter spolas idag med det högkvalitativa livsmedlet dricksvatten, vilket ur
2837 hållbarhetsperspektiv är helt förkastligt. Det bör inom den närmaste framtiden utvecklas
2838 koncept för nybyggen liksom för befintligt bostadsbestånd, som ger handledning och
2839 beslutsunderlag för hur man kan ändra på detta. En närliggande lösning är att till toaletterna
2840 använda takvattnet, som är relativt rent och därför i jämförelse med t ex vatten från dammar
2841 klarar sig med enklare filtersystem. Regnvattnet kan samlas på vinden, i källaren eller i
2842 nedgrävda cisterner och därifrån pumpas vidare till ett separat ledningsnät som är kopplat till
2843 enbart toaletterna. I vissa länder i Europa återanvänder man även vattnet från duschen,
2844 handfaten mm till vattenklosterorna.

2845 Vid nybyggnation skulle uppstå enbart små marginella kostnader för ett sådant dubbelt
2846 ledningssystem. En uppgradering inom befintliga bostäder behöver inte bli särskilt dyr heller,
2847 om man kan samköra åtgärderna med ordinarie byte av stamledningar. Den största kostnaden
2848 för ett sådant koncept utgör själva lagringsbehållarna och ev behov av pumpning. De
2849 koncepten som bör tas fram kommer att belysa åtgärdernas ekonomiska aspekter samt
2850 noggrant värdera samtliga ekosystemtjänsternas värden som kan genereras genom en
2851 omställning till en mer hållbar dricksvattenanvändning.

2852

2853 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2854 att utreda möjligheterna för alternativa vatteninsamlingslösningar för vattenklosetterna

2855 att se över vilka byggregler som måste ändras för att den här typen av lösningar skall bli
2856 lagliga.

2857

2858 **Distriktets yttrande**

2859 Distriktsstyrelsens yttrande

2860 Vatten är människans viktigaste livsmedel och grunden för alla arters liv. Det är motionens
2861 första mening och säger egentligen allt om hur människan borde hantera vattenfrågan. Tyvärr
2862 gör människan inte det utan använder vårt livsmedel till att spola i avlopp, rengöra saker med,
2863 förorena mm. Under senaste åren har det dessutom varit brist på vatten i Sverige, trots att
2864 Sverige ändå har 25 % av Europas vattenreservoar. Det är hög tid att börja använda vatten på
2865 rätt sätt. Rätt vatten till rätt användningsområde. Vatten som vi ska dricka måste sluta
2866 användas till att exempelvis spola i vattenklosetter med. Motionärernas vilja att få fram
2867 många alternativa vatteninsamlingslösningar är avgörande för hur vattnet i framtiden ska
2868 räcka till alla.

2869 När det gäller att använda dagvatten (regnvatten) till att spola i vattenklosetter så är det redan
2870 idag möjligt enligt Boverkets byggregler, BBR. Kraven på kvalitén i avloppsvattnet påträffas
2871 under BBR 6:61 ”Byggnader och deras installationer ska utformas så att vattenkvalitet och
2872 hygienförhållanden tillfredsställer allmänna hälsokrav”. Detta ska tolkas som att spolvattnet
2873 inte ska avge en illaluktande doft, inte vara missfärgat och det får inte sprida sjukdomar från
2874 vatten till människa. I övrigt är det fritt att använda dagvatten.

2875 Vidare står det i BBR 6:63 ”Installationer för övrigt vatten får inte kopplas samman med
2876 installationer för tappvatten.” Den enda koppling mellan ”renvatten” och dagvatten kommer
2877 finnas på tanken vid regnvattentanken. Detta för att fylla upp tanken vid händelse av längre
2878 torrperioder och tanken inte lyckas tillfredsställa vattenklossettbehovet. Den kopplingen är
2879 tekniskt enkel att lösa.

2880 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta

2881 Att bifalla motionens första att-sats

2882 Att avslå motionens andra att-sats.

2883 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:

2884 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag

2885 att bifalla motionens första att-sats

2886 att avslå motionens andra att-sats

2887

2888 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2889 10.16 Klimatpåverkan

2890 *Christian Ottosson, Kommunalråd Huddinge kommun Stockholms län*

2891

2892 Boverket har sedan tidigare fått i uppdrag av regeringen att föreslå metod och regler för att
2893 redovisa byggnaders klimatpåverkan, med beaktande av ett livscykelperspektiv. I
2894 januariavtalet tas också byggandets klimatpåverkan upp (punkt 48), vilket är lovande.
2895 Centerpartiet måste nu tydligt driva denna fråga.

2896 Denna motion föreslår inte så kallade särkrav, som annars har dominerat debatten de senaste
2897 åren. Särkrav kallades de möjligheter som kommunerna hade att ställa högre krav på
2898 byggandet än vad som följer av lagstiftning och nationella byggregler. Ända sedan den så
2899 kallade stopplagen infördes har faktiskt vissa ledande centerpartister ifrågasatt att
2900 kommunernas frihet kringskärs. Förutsatt att hållbarhetskrav framförs i ett tidigt skede så
2901 innebär inte dessa ”särkrav” egentligen någon större merkostnad. Men Centerpartiets linje har
2902 varit den som gäller idag, att sådana krav inte får ställas.

2903 Ett hållbart bostadsbyggande innebär att ta ansvar för klimatpåverkan. Idag finns det verktyg
2904 för att bättre uppskatta byggandets konsekvenser utifrån ett livscykelperspektiv över tid. Detta
2905 kommer att bli allt viktigare i takt med att energianvändningen efter inflyttning utgör en allt
2906 mindre del av byggandets totala miljöpåverkan. Vi behöver fokusera mer på
2907 produktionsskedet och inte bara driftsskedet, och inkludera avfallshantering och materialval.

2908 Som kommunpolitiker står vårt hopp nu till det redan påbörjade arbetet med
2909 klimatdeklarationer. Det finns redan aktörer på marknaden, exempelvis Folkhem, som har
2910 visat att det både går att bygga klimatsmart och att dokumentera det på ett gediget sätt.

2911

2912 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2913 att Centerpartiet aktivt driver på för att så snart som möjligt införa krav på klimatdeklarationer
2914 för ett klimatbra byggande

2915

2916 **Distriktets yttrande**

2917 Bifall

2918

2919 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2920 [10.17 Klimatpåverkan](#)

2921 *Ulf Jonsson Arvika Värmland*

2922

2923 Bakgrund: Energiförbrukningen var 2017 enligt statistik från energimyndigheten fördelat
2924 på. Industri 143 TWhTransporter 88 TWhBostäder och Service 146 TWhMed den bakgrunden
2925 bör det tas fram ett program och regelverk som innebär att det byggs bostäder som förbrukar
2926 mindre energi både i byggande och drift. Speciellt drift är viktigt då förbrukning av energi i det
2927 vi bygger idag kommer att finnas i drift och påverka klimatet i uppåt 100 år.

2928 Moderna byggmetoder med bra isolering, hög värmeåtervinning och sol-el produktion på
2929 taken kan reducera behovet av tillförd energi till nästan noll.

2930

2931 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2932 att centerpartiet ska verka för införande av byggregler som reducerar förbrukningen av tillförd
2933 energi i nya bostäder till noll

2934

2935 **Distriktets yttrande**

2936 En bra ambitionsnivå är att energiförbrukningen ska minska i bostadssektorn. Då behövs det
2937 högre krav på detta. Om däremot noll tillförd energi är den lämpliga nivån är DS osäker på.

2938 Distriktsstämman tillstyrker motionen.

2939

2940 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2941 10.18 Klimatpåverkan

2942 *Pietro Marchesi, Täby Stockholms län*

2943

2944 Att bygga nya passivhus och bygga om äldre hus till passivhusstandard är det kraftfullaste
2945 sättet att nå klimatmålen i tid. Miljön, klimatet, samhället, företag, jobb, elnätet, hyresgäster
2946 och husägare vinner på passivhus.

2947 Runt en tredjedel del av Sveriges energianvändning går till uppvärmning av bostäder. För att
2948 nå klimatmålen krävs riktigt energisnåla hus. Lösningen är att bygga passivhus. Passivhus
2949 förbrukar endast en 1/3 av energin jämfört med hus som byggs enligt dagens byggnorm.
2950 Passivhus är så välisolerade att solinstrålningen, värmen från människor, elektriska apparater
2951 och ett mycket litet tillskott av värme de kallaste dagarna på året räcker för att hålla huset
2952 lagom varmt. Ett FTX ventilationssystem återvinner värmen från inomhusluften mycket
2953 effektivt.

2954 Uppvärmningskostnaden är extremt låg, el behövs mest för varmvatten, ventilation och
2955 hushållsel. Det låga effektbehovet gör att passivhus lämpar sig mycket bra för en kombination
2956 av batterilagring eller vätgaslagring och solpaneler. Detta minskar behovet av köpt el till nära
2957 noll större delen av året. Tack vare allt bättre och billigare lagring kommer allt fler passivhus
2958 kunna generera all el de själva behöver året runt. Har du solpaneler och en elbil kan du ladda
2959 och köra gratis på din egen solcell redan idag.

2960 Byggnadskostnaden för ett passivhus är på väg ner. Idag får man räkna med 5-10% högre
2961 byggnadskostnad än för ett ordinärt hus. Vid bygget av ett passivhus är man noggrannare och
2962 lägger mer på isolering av klimatskalet och sparar in på avsaknaden av ett traditionellt
2963 värmesystem och dess framtida underhåll. Ett passivhus har lång livslängd och extremt låga
2964 driftskostnader.

2965 Fördelar med passivhus:

2966 Låg miljö- och klimatpåverkan, genom extremt låg energianvändning minimeras utsläppen av
2967 växthusgaser.

2968 De strikta kvalitetskraven och kontroller medan bygget pågår innebär en hållbar konstruktion
2969 med lång livslängd och låga boendekostnader.

2970 Driftskostnaderna blir mycket låga tack vare att det inte finns något konventionellt
2971 uppvärmningssystem med rör och värmeelement.

2972 Mycket bra inomhusklimatet tack vare ett FTX ventilationssystem som filtrerar in-luften och
2973 byter ut inomhusluften men återför 75-85% av värmen.

2974 Passivhus är nära nog okänsliga för ökande energipriser.

2975 Nybyggnation är möjlig även om det råder brist på kapacitet i elnätet.

2976 Ombyggnad av befintliga hus till passivhusstandard ger samma fördelar som nybyggnation
2977 och minskar dessutom det totala effektuttaget av el kraftigt.

2978

2979 Jag/vi föreslår partistämman besluta

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 2980 att Centerpartiet ska undersöka vilka möjligheter som finns att med exempelvis
2981 informationsspridning underlätta och påskynda byggandet av fler passivhus i Sverige, såväl
2982 villor, flerfamiljshus som kommersiella och offentliga fastigheter.
- 2983 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att införa ett särskilt grönt avdrag som ska gälla
2984 för nybyggnation och ombyggnad av befintliga byggnader till passivhusstandard.
- 2985 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att göra passivhus till Svensk byggnorm
2986
- 2987 **Distriktets yttrande**
- 2988 1 Bifall
- 2989 2 Bifall
- 2990 3 Avslag
- 2991

2992 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

2993 [10.19 Klimatpåverkan](#)

2994 *Anders Danielsson, Kristdala, Oskarshamns kommun*

2995

2996 Trä är ett förnyelsebart material till skillnad från stål och betong. Jag tycker att allmänna
2997 byggnader i möjligaste mån skall byggas i trä.

2998

2999 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3000 att nybyggnation av allmänna byggnader skall i möjligaste ske med trä.

3001

3002 **Distriktets yttrande**

3003 Inget yttrande insänt från distriktet

3004

3005 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3006 10.20 Trästrategi

3007 *Andreas Karlsson, Karin Jonsson C-Krokom*

3008

3009 Bolag med statligt ägande behöver en trästrategi. Staten är en betydande bolagsägare i
3010 Sverige. I den statliga bolagsportföljen finns 47 hel- och delägda bolag, varav två är
3011 börsnoterade. Det uppskattade sammanlagda värdet på den statliga bolagsportföljen uppgår
3012 till 570 miljarder kronor. Statens ägarpolicy anger ramverket för bolagsförvaltningen och
3013 klargör förhållandet mellan ägare, styrelse och ledning. I ägarpolicyn redogör regeringen för
3014 sina förvaltningsmandat och sin inställning i viktiga principfrågor

3015 Att bygga hållbara samhällen och levnadsmiljöer är en global utmaning. Vi måste ta vår del
3016 av ansvaret genom att bygga i trä och följa riktlinjer för hållbart byggande. Skogen är en av
3017 våra viktigaste naturtillgångar och ökad användning av trä i byggandet är en mycket viktig
3018 komponent i satsningen på att bli koldioxidneutrala.

3019 Därför vore det önskvärt att statens bolag inför en trästrategi i sina ägardirektiv och följa det
3020 som många kommuner gör idag. Skapa möjligheter för ett bättre klimat, näringsliv och ett
3021 grönare Sverige.

3022 Därför skall trä eller andra förnyelsebara material ska företrädesvis väljas när det tekniskt och
3023 ekonomiskt är försvarbart i samtliga statliga bolagskoncernens bygg och anläggningsprojekt.

3024

3025 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3026 att i ägardirektiven inskriva att trä och andra förnyelsebara material ska företrädesvis väljas.

3027

3028 **Distriktets yttrande**

3029 Andreas Karlsson yttrar sig

3030 Bosse Svensson yttrar sig

3031 Stämman beslutar att:

3032 anse motionen besvarad.

3033

3034 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3035 10.21 Reglekrångel

3036 *Henrik Oretorp, Halmstad & Henrik Lander, Karlstad, Hallands län*

3037

3038 Det finns ett stort behov av billigare bostäder i vårt samhälle. Det är också en otroligt viktig
3039 sak för sammanhållningen i ett samhälle – att människor har råd med tak över huvudet och
3040 möjlighet till ett eget boende. Vi vill inte se ett samhälle utvecklas där endas sättet att lösa
3041 detta blir så kallad social housing.

3042 Tvärtom vill vi se generella minskningar av myndighetskrav och minskad omfattning av
3043 regler som gör det möjligt att bygga billigare. En linje som Centerpartiet också driver, men
3044 det är dags att börja kvantifiera detta i kronor. Investeringsbidraget för hyreslägenheter har
3045 inneburit att hyresnivån sjunkit med i storleksordningen 20-25 %, vilket är betydande för en
3046 hyresgäst. Bidrag är inte långsiktigt hållbart, men sänkningen av hyresnivån som ett
3047 investeringsbidrag innebär är bra.

3048 Vi menar att ska Centerpartiets krav på minskade myndighetskrav och regler bli trovärdig
3049 måste vi sätta ett mål med hur mycket en hyresnivån eller byggkostnad borde sjunka.

3050 Ett mål på sänkta byggkostnader med 20% ger möjlighet till nyproducerade bostäder med en
3051 rimlig hyra.

3052 Vi tycker att det är dags att lyfta och ifrågasätta samtliga myndighetskrav och för att nämna
3053 de mest kostnadsdrivande såsom tillgänglighet, parkerings-norm, buller och dagsljus.
3054 Exempelvis kan en väg framåt vara att istället för att alla lägenheter ska vara tillgängliga ställa
3055 kravet att 25 % av lägenheterna i ett flerfamiljshus ska var fullt tillgängliga eller att det är
3056 olika buller- och dagsljuskrav beroende på var i Sverige det är.

3057 Ett annat stort och kostnadsdrivande problem är de långa ledtiderna från idé tills att man kan
3058 sätta spaden i marken. En del av lösningen är minskade myndighetskrav, men en annan del är
3059 också att reglera hur lång tid en detaljplan verkligen får ta – från igångsättande till antagande.
3060 Vi behöver ifrågasätta både kommunala och statliga myndigheters tidsåtgång men också om
3061 vi har rimliga regler för till exempel överklagan. Vi behöver ifrågasätta om inte färre ska ha
3062 möjlighet att överklaga och om det inte ska vara förenat med en kostnad för den som
3063 överklagar. Exempelvis vid vissa typer av mål får den förlorande parten betala den andra
3064 partens nedlagda rättegångskostnader.

3065 Vid nyproduktion av bostäder ställs det många myndighetskrav och de tycks hela tiden öka -
3066 inte minska.

3067

3068 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3069 att Centerpartiet sätter ett mål om att enklare regler och lagar ska motsvara 20 % av
3070 byggkostnaden

3071 att Centerpartiet kräver en genomlysning av samtliga myndighetskrav i akt och mening att
3072 minska antalet

3073 att Centerpartiet jobbar för att se över reglerna för överklagan i samband med
3074 bostadsbyggande

3075 att Centerpartiet initierar ett arbete för kortare ledtider från idé till byggklar mark

3076

3077 **Distriktets yttrande**

3078 Distriktsstyrelsens yttrande

3079 Motionärerna föreslår flera åtgärder för att underlätta för att bygga billigare bostäder och
3080 samtidigt minska ledtiderna. Utan tvekan finns det ett stort behov av att sänka kostnaderna vid
3081 nyproduktion av bostäder i Sverige. En av de åtgärder man skulle kunna vidta är att på allvar
3082 genomföra ordentliga regelförenklingar. Vidare vore det önskvärt med kortare tid från idé till
3083 hus, vilket är en fråga som i huvudsak åligger kommunerna att hantera, men som också skulle
3084 kunna påverkas av ett minskat regelverk och en förändring av överklagansrätten.

3085 Distriktsstyrelsen föreslår stämman

3086 att bifalla motionen.

3087 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:

3088 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag

3089 att bifalla motionen

3090

3091 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3092 10.22 Regelkrångel

3093 *Mikael Andersson, Sotenäskretsen och Fyrbodals Centerdistrikt*

3094

3095 Centerpartiet vill utveckla hela landet. Idag kan i princip vem som helst i stort sett utan skälig
3096 grund överklaga, förhåla och fördyra alla planer och byggprocesser. Det är viktigt att plan
3097 och byggprocesser sker rättssäkert samt att alla har en möjlighet att granska och ifrågasätta.
3098 Att överklaga ett första beslut i en första instans bör alltid kunna ske gratis eller till tex. en
3099 avgift om några hundralappar.

3100 För att få överklaga ytterligare bör en del av kostnaden, förslagsvis några tusenlappar samt
3101 kanske 10% av den fortsatta processkostnaden åläggas tjäranden/överklagande parten. Både i
3102 England och i Tyskland används såvitt jag kan förstå en snabbare process där rättssäkerheten
3103 uppehålls men man agerar snabbare och effektivare samt fördelar kostnader så att
3104 överklagande part bidrar i någon del, därmed överväger överklagande part mer och antalet
3105 överklaganden sjunker.

3106 Yrkar Att Centerpartiet tar fram ett förslag som innebär ingen kostnad för överklagande av
3107 Plan/bygglov i steg ett, låg kostnad i steg två och högre kostnad för vidare överklaganden i
3108 syfte att snabba på och sänka kostnader i plan och bygglovsprocesser.

3109

3110 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3111 att Centerpartiet tar fram ett förslag som innebär ingen kostnad för överklagande av
3112 Plan/bygglov i steg ett, låg kostnad i steg två och högre kostnad för vidare överklaganden i
3113 syfte att snabba på och sänka kostnader i plan och bygglovsprocesser.

3114

3115 **Distriktets yttrande**

3116 Distriktsstyrelsen delar motionärns syn att många plan- och byggprocesser idag kan
3117 förhålas eller fördyras av dagens överklagande process. Centerpartiet är drivande för att
3118 minska byggkostnaderna och korta ledtiderna. Det är viktigt för att fler skolor, hus och
3119 hyresrätter ska kunna byggas och nyttjas. Möjligheten att kunna överklaga beslut är en
3120 viktig rättsprincip att värna. Centerpartiet vill att överklagandeprocessen ska vara både
3121 rättssäker samt snabb och effektiv. Idag driver vi idag därför ett förslag om att införa en
3122 tidsgräns för handläggning av överklaganden.

3123 Distriktsstyrelsen anser att motionärns förslag att låta det fortsatt vara kostnadsfritt att
3124 överklaga i första instans, men att det införa en viss avgift för att överklaga till nästa
3125 instans och en högre avgift till högsta instans är intressant. Det skulle värna
3126 rättssäkerheten och alla människors möjlighet att överklaga, samtidigt som det ger ett
3127 incitament att övervärdera hur man ska agera om man förlorat i första instans.

3128 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifalla motionen.

3129 Johanna Svensson yrkar på följande tillägg: ”Att Centerpartiet agerar för att ta bort
3130 Länsstyrelsen som första överklagandeinstans i alla PBL-mål.” Mikael Andersson och Bo
3131 Carlsson yrkar bifall till distriktsstyrelsens förslag.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 3132 Stämman beslutar
- 3133 Att bifalla motionen
- 3134 Att bifalla tilläggsyrkande ”Centerpartiet agerar för att ta bort Länsstyrelsen som första
- 3135 överklagandeinstans i alla PBL-mål”.
- 3136 Att sända motion med svar från distriktsstämman till partistämman
- 3137

3138 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3139 10.23 Fastighetsrelaterade skatter samt plan- och
3140 bygglagen

3141 *Carina Sundbom Skellefteå, Leif Holmqvist Skellefteå*

3142

3143 För att öka förutsättningarna för en levande landsbygd måste alla företag få likvärdiga
3144 förutsättningar och enklare regler för att kunna expandera.

3145 Ett företag kan innebära många olika typer av verksamheter. Gemensamt är att det är en
3146 verksamhet som registrerats som företag. Dit räknas även jordbruk.

3147 Här kan man se stora skillnader i regelverken mellan dessa företagsgrupper. När ett
3148 jordbruksföretag vill göra utbyggnader på sin mark är regelverket mycket enkelt. Men om en
3149 annan typ av företag vill göra förändringar på sin företagsetablering krävs mycket större
3150 insatser, tillstånd och bygglov, för att göra de tillbyggnader som man behöver för att kunna
3151 expandera.

3152 Samhället måste bli mer företagsvänligt för att underlätta för landsbygdens företag. Ett av
3153 många positiva förändringar som följer med enklare regler är att utökad etablering inom
3154 befintlig bygg rätt, oftast följs av att fler erbjuds anställning.

3155 För att företagen på landsbygden för att kunna utveckla och expandera sitt företag vill vi att
3156 regelverken ses över så att det blir enklare att söka tillstånd och bygglov.

3157

3158 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3159 att verka för lättnader i Plan- och bygglagen, så att alla företag som är etablerade på definierad
3160 landsbygd lättare ska kunna expandera och utvecklas, med samma förenklade bygglovsregler
3161 som gäller för jordbruk.

3162

3163 **Distriktets yttrande**

3164 Det krävs en mängd olika åtgärder för att stimulera till utveckling av näringslivet på
3165 landsbygden. Motionen belyser den möjlighet som finns för lantbruksföretag att uppföra nya
3166 ekonomibyggnader utanför områden som är detaljplanlagda eller omfattas av
3167 områdesbestämmelser.

3168 Detta är något som sänker kostnaderna, minskar byråkratin och underlättar företagandet. Det
3169 vore därför en alldeles utmärkt idé att låta alla företag på landsbygden få samma möjlighet.
3170 Ett sätt att förbättra tillväxten, och möjligheterna att leva och bo i hela landet!

3171 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta

3172 att bifalla motionen.

3173 Kommittén föreslår distriktsstämman besluta enligt distriktsstyrelsens förslag.

3174 Under stämmans behandling yrkas:

3175 -Anders Nilsson, Vännäs, avslag på motionen

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 3176 -Sixten Jonsson, Vännäs, att även bostadsbyggande på landsbygden ska omfattas av enklare
3177 bygglovsregler som stärker landsbygdens konkurrenskraft.
- 3178 -Ingrid Sundbom, Robertsfors, att verka för lättnader i Plan- och bygglagen, så att alla företag
3179 som är etablerade på definierad landsbygd lättare ska kunna expandera och utvecklas.
- 3180 Distriktsstämman beslutar enligt Ingrid Sundboms yrkande.
- 3181

3182 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3183 10.24 Fastighetsrelaterade skatter samt plan- och
3184 bygglagen

3185 *Gert Andersson Lund*

3186

3187 Planbygglov – ny form av bygglov för att underlätta den administrativa hanteringen – ta bort
3188 dubbla processer - för ökat bostadsbyggande.

3189 Det finns ett stort behov av att bygga fler bostäder. Under senare år har bostadsbyggandet
3190 ökat, men fortfarande är planprocessen alltför trög och långsam. Möjligheten att överklaga
3191 detaljplaner och bygglov har ofta ifrågasatts och förslag på begränsning av denna möjlighet
3192 hörs ofta i den allmänna debatten. Det har också kommit olika förslag på förenklingar av
3193 processen bl.a. att överklagande av detaljplaner inte ska hanteras av Länsstyrelserna.

3194 Alla dessa förändringar är vällovliga, men fortfarande är det så att om man har en lämplig
3195 tomt, investeringsförslag, en hyresgäst och en entreprenör som är beredd att bygga måste man
3196 ändå börja med att söka detaljplan (ofta 3-5år) och sedan bygglov som med överklagande ofta
3197 kan ta ytterligare år. Ofta finns varken investerare, hyresgäst, entreprenör eller behov kvar
3198 efter så lång tid och många gånger har dessutom behoven ändrats till något som inte den nu
3199 antagna planen är anpassad för.

3200 Januariöverenskommelsen

3201 I överenskommelsens punkt 46 som rör regelförenklingar, står följande: “förenkla och
3202 förkorta planprocessen och därmed göra byggandet snabbare och billigare. Bland annat införs
3203 enklare regler för byggnation utanför detaljplanelagt område, nya regler om utökade
3204 möjligheter för privat initiativrätt med bibehållet kommunalt ansvar för översiktsplanering,
3205 planbeslut och bostadsförsörjning.

3206 ”Planbygglov

3207 En förändring/ett verktyg för att få till stånd delar av de önskade förändringarna i punkt 46,
3208 vore att införa en ny form av bygglov utan gällande detaljplan.

3209 Låt oss kalla det ”Planbygglov”. I befintliga detaljplaner finns ofta goda möjlig-heter till
3210 förtätningar. I de fall där bygglov söks för förtätningar som i skala och utform-ning bedöms
3211 passa in i befintlig miljö skall kommunen kunna lämna bygglov utan att behöva ändra
3212 gällande detaljplan, utan istället ge ”Planbygglov”. För ett sådant planbygglov skall givetvis
3213 krav kunna ställas på de extra utredningar som normalt sker i den vanliga
3214 detaljplaneprocessen, exempel på detta kan vara trafikutredning, miljökonsekvens-utredning,
3215 bullerutredning och sociala konsek-venser som barn-perspektiv.

3216 Planbyggloven bör även, för att följa den demokratiska processen, hanteras i
3217 kommunfullmäktige. De bör vidare kunna överklagas, precis som en detaljplan till
3218 Länsstyrelse och Mark- och miljödomstol, men skillnaden blir ändå en mycket snabbare
3219 handläggning och att produktionen kan påbörjas tidigare. Tiden från ansökan till laga kraft
3220 vunnet bygglov borde kunna minskas till ett år, eftersom man tar bort den dubbla process som
3221 dagens system innebär.

3222 Förfarandet skall inte vara en process för exploateringsmark eller större utbyggnads-områden,
3223 utan i befintlig miljö där det bedöms passa in i befintlig skala. Inga 6-våningshus i

- 3224 villaområden, men kanske i bostadsområdet där det redan finns 4-våningshus. Kommunerna
3225 skall ha en fri rätt att ställa krav på bebyggelsen och besluta om var ordinarie detaljplan skall
3226 krävas.
- 3227 Kommunernas arbete med detaljplanerna minskar
- 3228 Kommunernas arbete med detaljplaner skulle radikalt minska. Många ändringar av
3229 detaljplaner, som syftar till att anpassa verksamheter eller boende till nya förutsättningar men
3230 där detaljkrav i gällande detalj- och stadsplaner är hindrande, skulle kunna undvikas. Allt från
3231 villaägaren som vill bygga till garaget där alla grannar godkänner, men en ny detaljplan
3232 erfordras - till förtätning av våra bostadsområden på parkeringar mm där man är bunden av
3233 nuvarande detaljplanekrav.
- 3234 ”Planbygglov” skulle också kunna bidra till att många av de tillfälliga bygglov för t.ex.
3235 modulbostäder, som många kommuner planerar för, kan undvikas. Dessa skulle kunna
3236 ersättas av långsiktigare, miljövänligare och hållbarare alternativ. Idag kan man bygga SABO
3237 Kombohus eller Boklok mm på mot-svarande tid som moduler, men eftersom det krävs
3238 flexibla lösningar för att få tillfälliga bygglov är detta inte möjligt med dagens regelverk. Med
3239 ”Planbygglov” skulle nya möjligheter finnas.
- 3240 Boverket bör få i uppdrag att ta fram vilka lämpliga kriterier och regler som ger kommunerna
3241 rätt att inom redan planlagda områden fatta beslut om bygglov utan behöva genomföra en
3242 lång process för att justera gällande detaljplan.
- 3243 För Södra Sandby Centerpartiavdelning inom Lunds Centerkrets, Gert Andersson
- 3244
- 3245 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 3246 att ge partistyrelsen att partistyrelsen i uppdrag att agera för att en ny form av bygglov –
3247 Planbygglov – enligt ovan skissade förslag tas fram.
- 3248 **Distriktets yttrande**
- 3249 Ett ökat bostadsbyggande är en synnerligen angelägen fråga, liksom att de ärenden som
3250 beskrivs i motionen snabbare kan handläggas. Centerpartiet är också drivande i frågan om att
3251 underlätta bostadsbyggande i landsbygdskommuner samt utanför detaljplanerat område. Här
3252 är förändringar på gång, vilket motionären så observant har uppmärksammat.
- 3253 Vi förstår det dock som att motionen syftar till att införa en ny form av bygglov som skulle
3254 fungera som tillstånd att göra undantag från gällande detaljplan i syfte att inte behöva ändra i
3255 denna. Det är då värt att notera att det redan idag finns ett antal undantag vad gäller lovplikt,
3256 exempelvis enl PBL 9 kap 4§ och 10-12§§ samt 4 kap 15§. Sådana intentioner anges också i
3257 Boverkets allmänna råd om planbestämmelser för detaljplan, punkt 8.2. När det gäller lov i
3258 strid mot gällande detaljplan har kommunen även sådana möjligheter enl MarkByggl,
3259 exempelvis:
- 3260 • det i detaljplanen fastställda användningsändamålet för en byggplats
 - 3261 • det i detaljplanen fastställda tillåtna antalet våningar på byggplatsen
 - 3262 • byggrätt som bestämts i någon annan plan än en detaljplan
 - 3263 • andra detaljplanebestämmelser, ringa avvikelser beviljas i samband med
3264 bygglov
 - 3265 • ombyggnad av fritidshus till bostadshus för åretruntboende
 - 3266 • bestämmelserna i byggnadsordningen
- 3267 Distriktsstämman föreslår Partistämman
- 3268 att bifalla motionen
- 3269

3270 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3271 10.25 Fastighetsrelaterade skatter samt plan- och
3272 bygglagen

3273 *Patrik Renström Kungälv*

3274

3275 Det är riktigt svårt och dyrt att klara av byråkratin innan man äntligen kan bygga.
3276 Planprocessen har vuxit till en knut som låser ute många från en egenbostad. Sverige mår inte
3277 bra av det. Kostnaderna för utredningar och överväganden är stora ofta någon miljon för bara
3278 några tomter. Till detta kommer flera nyckfulla moment och kostnader, överklagan, lång
3279 handläggningstid och att åläggas dyra åtgärder.

3280 Till och med de offentliga drabbas. Ofta är tiden för plan, bygglov, upphandling så lång att
3281 behovet av nya äldreboenden och skollokaler inte är känt när man behöver börja planeringen
3282 för att bli klar i tid.

3283 Krånglet gör det dyrt och risken för stopp gör man satsar mest på lyxsegmentet. Vi har många
3284 gånger sagt att vi vill minska krånglet, men det har inte hjälpt tillräcklig. Det måste vara ett
3285 helt om tag där allt formas för att vara tillräckligt snabbt för att kunna leverera skolor i tid och
3286 arbeta ner bostadsbristen samt öppna för mindre aktörer. De mindre aktörerna är en indikation
3287 på en frisk funktion och erbjuder en priskonkurrens.

3288 Det kan vara på sin plats att säga att plan och bygglagen innehåller mycket bra så det är fritt
3289 att återanvända så mycket som man vill bara kan nå tids och kostnads mål.

3290

3291 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3292 att hela plan- och bygglagen revideras för att få en rimlig handläggningstid och kostnaden
3293 fram till bygglov Tex 1 år 1 000 kr/BTA på landet, 2 år 1 500 kr/BTA i småstad och 3 år 4
3294 000 kr/BTA i Stockholmscity

3295 att kombinationen av LOU och planprocess beaktas

3296

3297 **Distriktets yttrande**

3298 Distriktsstyrelsens svar:

3299 Plan och bygglagen har haft en revidering omkring 2011 och då trädde den ny PBL i kraft.
3300 Motionären har rätt i att regelverk och osäkerhet fördyrar byggandet av bostäder och att
3301 förenklingsarbetet måste fortsätta. I och med januariavtalet så genomförs regelförenklingar för
3302 att förenkla och korta byggprocessen bland annat införs enklare regler för byggnation utanför
3303 detaljplanelagt område, nya regler om utökade möjligheter för privat initiativrätt. Vidare görs
3304 översyn av riksintressen och strandskyddet.

3305 Detta är bra men löser inte problemet med långa handläggningstider som många gånger beror
3306 på okynnesöverklaganden. För att få bukt på okynnesöverklagande kan eventuellt en avgift
3307 på överklagandet behöva införas. Det är viktigt att ge spelarna i byggsektorn rimliga
3308 förutsättningar till ett hållbart och effektivt byggande. Detta ställer i stället krav på det
3309 planmonopol som kommunerna besitter.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 3310 Det är en kommunal fråga gällande planerna och även avgifterna i både plan och
3311 bygglovsskedet där måste det vara upp till varje kommun att sätta sina egna taxor då
3312 förutsättningarna är olika i hela landet.
- 3313 Även när det gäller markanvisningarna så kan kommunerna med fördel dela upp det planlagda
3314 området i mindre bitar för att ge mindre byggare tillfälle att bygga en del av området. Inte
3315 bara sälja till de stora byggarna. Även detta är enbart ett kommunalt ansvar om det är
3316 kommunal mark annars så har kommunen inget att säga till om när det gäller
3317 markanvisningen.
- 3318 LOU är en lagstiftning som kan användas vid upphandling av exempelvis plankonsulttjänster
3319 så den har enligt vår mening inget med PBL att göra.
- 3320
- 3321 Avslag till motionen
- 3322 Beslut från distriktsstämman:
- 3323 Beslut att bifalla distriktsstyrelsens förslag.
- 3324

3325 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3326 10.26 Fastighetsrelaterade skatter samt plan- och
3327 bygglagen

3328 *Johan Byttner, Linköping Östergötland.*

3329

3330 Att folk inte flyttar leder till stagnerande samhällen med vinnarorter och förlorarorter.

3331 Folks rätt att flytta leder till att dåliga orter måste skärpa sig. Böhlmark och Lindahl (2012)
3332 visade på ökad nivå i hela skolsystemet när friskolorna infördes och kommunala skolor
3333 behövde göra sitt jobb.

3334 Men skenande fastighetspriser och decenniers kö gör en flytt omöjlig för de som inte redan är
3335 vinnare. Det byggs inte tillräckligt, både då det är krångligt och man inte tjänar på det.
3336 Marken i många storstäder används dåligt då en villa i centrum inte kostar personen, men
3337 kostar samhället. Samhället tjänar på att man bygger högre och tätare centralt, så att folk kan
3338 hänga med.

3339

3340 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3341 att vi verkar för att införa en landvärdesskatt på alla fastigheter. Skatten ska uppdateras varje
3342 år och vara oberoende av fastighetsvärdet.

3343 att vi verkar för att avskaffa försäljningsskatten av privatbostäder.

3344 att vi verkar för att denna reform ska vara skatteneutral eller ge något högre skatteintäkter.

3345 att vi verkar för att bygglovssystemet förenklas kraftigt, så att priserna för bostäder går ner
3346 och hyresköerna byggs bort.

3347

3348 **Distriktets yttrande**

3349 Kretsstyrelsens svar på motionen

3350 Att stimulera byggande på landsbygden är en viktig fråga. Förenklingar av bygglovssystemet
3351 hör till det vi motionerat om till Kommunfullmäktige i Linköping under den gångna
3352 mandatperioden. De övriga förslag som motionären lägger kräver omläggningar av hela
3353 skattesystemet, och är därmed mycket mer komplexa. Att en översyn och analys av rådande
3354 system med förslag om förändringar kunde vara rimligt är en sak. Men det är inte det
3355 motionären föreslår, utan preciserade direktiv med förslag till hur lösningarna ser ut.

3356 Kretsstyrelsen yrkar därför på att punkterna 2 och 4 bifalles, och övriga avslås.

3357 Kretsårsmötet beslutade att tillstyrka punkterna 2 och 4 och att avstyrka punkterna 1 och 3.

3358 Distriktsstyrelsen yttrande

3359 I flera av landets kommuner är det bostadsbrist. Fler bostäder behövs och det skall vara så få
3360 hinder som möjligt på vägen fram till nya bostäder. Därför ser distriktsstyrelsen positivt på
3361 att-satserna 2 och 4.

3362 Däremot skulle att-satserna 1 och 3 innebära större omläggningar av skattesystemet vilket
3363 distriktsstyrelsen ej ser som genomförbart.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 3364 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman bifalla att-satserna 2 och 4.
- 3365 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman avslå att-satserna 1 och 3.
- 3366 Distriktsstämmans beslut
- 3367 Stämman beslutade enligt distriktsstyrelsens förslag.
- 3368

3369 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3370 10.27 Attefallshus

3371 *Johan Krogh Nacka & Christian Ottosson Huddinge Stockholms län*

3372

3373 De nya möjligheterna i plan- och bygglagen att få bygga mindre komplementhus,
3374 tillbyggnader m.fl. mindre byggnationer i strid med detaljplanen är den stora vinsten med de
3375 nya bygglovsfria åtgärderna. Den något förenklade byråkratin i relation till kommunen är den
3376 mer försumbara vinsten.

3377 Enligt lagens undantagsregler krävs dock sedvanligt bygglov, när det gäller kulturhistoriskt
3378 värdefulla fastigheter eller områden. Detta innebär att ett stort antal fastighetsägare i en
3379 kommun som exempelvis Nacka inte kan använda den nya friheten, då deras fastigheter
3380 antingen omfattas av riksintresse och/eller är utpekade i Nacka kommuns kulturmiljöprogram
3381 som särskilt värdefulla.

3382 Att äga en sådan fastighet medför generellt en avsevärd inskränkning i rådigheten över
3383 fastigheten och krav på bygglov för olika åtgärder är i och för sig befogat. Men med kravet på
3384 bygglov bortfaller enligt lagen i sin nuvarande utformning också möjligheten till alla
3385 byggåtgärder, som inte följer detaljplanen, vilket drabbar dessa fastighetsägare mycket
3386 negativt i jämförelse med övriga.

3387 Vårt förslag är att även dessa fastigheter ska få möjlighet att utnyttja den del av de nya
3388 reglerna som innebär att komplementhus, tillbyggnader mm får göras i strid med detaljplanen,
3389 men att det då krävs att kommunen först prövar frågan i ett bygglovsförfarande, så att krav på
3390 god anpassning till miljö tillgodoses.

3391 Detaljplanerna i dessa områden är ofta gamla, all byggrätt är ofta utnyttjad och punktprickad
3392 mark kan kanske med dagens synsätt även på dessa fastigheter kunna bebyggas med mindre
3393 byggnad. Det skulle därför kunna ligga både i fastighetsägarnas och kommunens intresse att
3394 kunna bejaka önskemål på väl anpassade åtgärder även på dessa fastigheter.

3395

3396 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3397 att Plan- och bygglagen ändras så att det även på kulturskyddade fastigheter ges möjlighet att
3398 bygga komplementhus, tillbyggnader m.fl. mindre åtgärder i strid med detaljplanen.

3399 att kulturvärdet skyddas genom att man i dessa områden först måste söka och beviljas
3400 bygglov.

3401 att kommunen beviljar bygglov för sådana åtgärder, som inte påverkar kulturmiljön negativt.

3402 **Distriktets yttrande**

3403 Instämman i motionens intentioner

3404

3405 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3406 10.28 Byggande i exploaterade områden

3407 *Johan Krogh Nacka och Christian Ottosson Huddinge, Stockholms län.*

3408

3409 Den här motionen handlar om att använda möjligheterna som finns att utveckla fler bostäder i
3410 områden där människor redan bor. I exempelvis bra kollektivtrafiklägen kan ett byggande ske
3411 som är mer hållbart än att bygga på icke exploaterad mark.

3412 Låt folk få förädla sina tomter

3413 Att ge enskilda husägare möjligheten att utveckla sin egen tomt har flera fördelar. Det skapar
3414 möjligheter för fler aktörer att bli delaktiga i bostadsbyggandet, det ökar egenmakten för
3415 fastighetsägarna som själva får bestämma och det ger tillskott i form av småskaliga
3416 förtätningsprojekt där husägarna kan inspirera varandra. Det småskaliga husägandet har i
3417 olika studier visat sig ha en stor sammanlagd bostadsbyggandepotential.

3418 Utveckla Attefallsreformen och ROT-avdraget

3419 Komplementbostadshus, det vill säga Attefallshus som används som bostäder, kan fylla en
3420 viktig funktion för såväl generationsboenden, bostadsrättsbildning som nya hyresrätter. Dessa
3421 bör undantas från tillgänglighetskraven samt tillåtas vara 40 kvadratmeter stora. En viktig del
3422 av Attefallsreformen är att det blev möjligt att inreda ytterligare en bostad i befintlig byggnad
3423 oavsett vad som regleras i detaljplanen. Det är ett effektivt sätt att skapa nya bostäder utan att
3424 genomföra dyra och långa planändringar. Idag medger lagstiftningen att endast en bostad får
3425 inredas i befintlig bostad (oavsett vad detaljplanen säger). Med rådande bostadsbrist är det läge
3426 att utveckla ROT-avdraget ytterligare. Idag gäller det vid ombyggnation av ett småhus.
3427 Avdraget gäller däremot inte om en fastighetsägare vill bygga till ett friliggande Attefallshus.
3428 Därför avstår många som skulle kunna bygga nya lägenheter. Vi ser därför ett behov av att
3429 inför ett ”Attefalls-ROT” som ökar incitamenten att bygga Attefallshus som
3430 komplementbostadshus (ej komplementbyggnad). Ökad frihet att använda fastigheter som har
3431 äldre detaljplaner

3432 En annan vanlig begränsning för att utnyttja en småhustomt är regeln om minst 4,5 meter
3433 mellan byggnad och tomtgräns. Denna regel gör att en våt filt läggs över en stor andel av en
3434 normal villatomt; exempelvis ligger 53 procent av en villatomt på 600 kvadratmeter (20 x 30
3435 m) inom 4,5 metersgränsen. Ursprungligen fanns bestämmelsen om 4,5 meter i
3436 Byggnadsstadgans 39 § och i dagsläget anger Boverket på sin hemsida att denna regel ”ska
3437 fortsättningsvis tillämpas som planbestämmelse i äldre planer om inte annat är föreskrivet.”

3438 För sådana fastigheter som har äldre detaljplaner som inte specificerar något annat så föreslår
3439 vi, särskilt i områden som i Översiktsplanen är angivna som förtätningsområden, att minsta
3440 avstånd mellan byggnad och tomtgräns ska vara tre meter, vilket i exemplet med villatomten
3441 skulle frigöra ytterligare 16 procent som möjlig byggnadsyta (dock alltid beroende på vad
3442 planen säger i övrigt).

3443 Främja andrahandsuthyrningen

3444 Något som många är överens om idag är att den låga rörligheten på bostadsmarknaden gör det
3445 svårare för många att köpa en bostad. Många villaägare anser själva att de idag bor på en för
3446 stor yta. Somliga skulle förmodligen kunna tänka sig att hyra ut en del av bostaden.
3447 Skattenivån för andrahandsuthyrning behöver därför sänkas.

3448 Byggande utanför detaljplanelagt område

3449 Det finns gott om lämpliga platser att bygga bostäder utanför detaljplanelagt område. Det
3450 handlar om både obebyggda tomtar i redan uppförda områden men också byggnation i helt
3451 outvecklade områden. Idag finns ”detaljplanekravet” som innebär att en detaljplan måste
3452 upprättas om det handlar om ny sammanhållen bebyggelse, vilket enligt praxis kan vara ett
3453 fåtal huskroppar. Vi föreslår därför att kravet på detaljplan ändras. Nödvändiga funktioner
3454 som normalt regleras i detaljplanen kan istället regleras genom ett utökat bygglovsskede.
3455 Slutligen kan många idag vittna om långa planprocesser till följd av överklaganden. Självklart
3456 ska denna möjlighet finnas men vi kan inte blunda för att många bostäder försenas av denna
3457 anledning. Det är dags att göra något åt detta.

3458

3459 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3460 att Centerpartiet vill ge småhusägare större möjligheter att bidra till bostadsbyggandet genom
3461 att förädla sina egna fastigheter

3462 att Centerpartiet vill sänka tillgänglighetskraven för komplementbostadshus (avser
3463 Attefallshus som används som bostad)

3464 att Centerpartiet vill utöka den tillåtna byggnadsytan för Attefallshus från 25 till 40
3465 kvadratmeter (avser såväl bostad som komplementbyggnad)

3466 att Attefallslagstiftningen ändras så att det blir möjligt att inreda ytterligare två bostäder i ett
3467 ursprungligt enbostadshus

3468 att Centerpartiet verkar för att införa ett Attefalls-ROT så att det blir möjligt att göra
3469 skatteavdrag även vid byggnation av friliggande komplementbostadshus

3470 att Centerpartiet vill att tre meters avstånd till tomtgräns ska gälla som planbestämmelse för
3471 byggnation i äldre planer där inget annat anges

3472 att Centerpartiet vill sänka skatten och förenkla regelverket för andrahandsuthyrning

3473 att Centerpartiet vill ändra detaljplanekravet så att det blir möjligt att bygga ny sammanhållen
3474 bebyggelse trots avsaknad av detaljplan.

3475 att Centerpartiet vill utreda hur antalet, och längden på, överklagandeprocesserna kan
3476 begränsas

3477

3478 Distriktets yttrande

3479 Avslag på att-satser:6 & 8.

3480 Övriga att-satser bifalls

3481

3482 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3483 10.29 Flyttkedjor

3484 *Lars Dahlström, Dan Öjvind Gasstorp, Göteborg*

3485

3486 Andelen äldre i befolkningen ökar snabbt. Bara av det skälet finns anledning att satsa på en
3487 kraftig ökning av byggandet av äldre- och trygghetsboenden.

3488 Det finns en stor ensamhet bland äldre, en ensamhet som menligt påverkar hälsan och kan
3489 förväntas ge ökade vårdbehov i framtiden. Många av dem som idag går i pension har lagt all
3490 sin kraft och fått en stor del av sina sociala kontakter på jobbet. Som pensionärer har de svårt
3491 att hitta nya intressen och umgängen. Än värre när ens partner gått bort. Med fler 55+/service-
3492 /trygghetsboenden med olika spännande inriktningar och lägen skulle många negativa
3493 hälsoeffekter kunna byggas bort utan större, samhälleliga kostnader.

3494 Många äldre bor kvar i mycket större bostäder än de egentligen behöver. Detta trots att
3495 bostäderna ofta är dåligt anpassade till den minskade styrka och de rörelsehinder som brukar
3496 komma med åren. Med robotgräsklippare, trapphiss, RUT-tjänster och hemtjänst hänger man
3497 kvar. De barnfamiljer som skulle behövt de större ytorna fastnar i trångboddhet eller tvingas
3498 till sovstäder långt från jobben.

3499 Med det så kallade Januariavtalet togs ett litet steg för att lindra ”flyttskatten” i och med att de
3500 fyra partierna blev överens om att slopa eller kraftigt sänka räntan på uppskov med att betala
3501 reavinstskatt om man använder vinsten från en bostadsförsäljning till att köpa en ny bostad.
3502 Centerpartiet bör arbeta för att åtgärden förankras brett, så att den blir varaktig. En sänkning
3503 av reavinstskatten – kanske finansierad av minskade ränteavdrag – bör också övervägas.

3504

3505 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3506 att arbeta för ett ökat byggande av 55+, service-, trygghets- och äldreboenden

3507 att verka för åtgärder som får fart på flyttkedjorna

3508

3509 **Distriktets yttrande**

3510 Distriktsstyrelsens yttrande:

3511 Centerpartiet i Göteborg har i det kommunala handlingsprogrammet som antogs på
3512 distriktsstämman 2018 med flera förslag för en trygg äldrevård med kvalitet och valfrihet. Ett
3513 axplock av dessa är att fler platser behöver skapas inom korttidsboenden och äldreboenden för
3514 olika grader av vårdbehov utan att någonsin kompromissa med exempelvis rätten att få leva
3515 ihop med sin partner. Fler boendeformer för äldre som trygghetsboende och seniorboende
3516 skall skapas som ger en ökad trygghet för äldre och anhöriga och bidrar till att skapa naturliga
3517 flyttkedjor med större rörlighet på bostadsmarknaden.

3518 Äldreboenden kan profilera sig med olika inriktningar, exempelvis språk, intressen, djur eller
3519 trädgårdsodling och stöd skall ges till pensionärers föreningsliv med möjlighet att delta i
3520 dagaktiviteter som exempelvis promenader, utflykter och kulturupplevelser.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 3521 På partistämman 2015 besvarades en Bostadspolitisk motion: att Centerpartiet verkar för att
3522 avskaffa reavinstskatten (10.2.2), genom att Centerpartiet skall arbeta med fortsatt
3523 regelförenkling och översyn av beskattningen på boende, däribland flyttskatter,
3524 reavinstskatter och ränteavdragen i syfte att öka rörligheten och hindra en osund
3525 prisutveckling.
- 3526 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta
- 3527 Att anse motionen besvarad
- 3528 Distriktsstämman beslutar:
- 3529 att bifalla distriktsstyrelsens förslag.
- 3530

3531 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3532 10.30 Äldreboenden och studentlägenheter

3533 *Emilie Johansson, Hägersten Stockholms län*

3534

3535 Att vara äldre och bo på äldreboende innebär för många en ensam tillvaro, utan särskilt många
3536 besök eller vänner. Vårdskötarna har sällan tid att bara socialisera eller umgås med de boende.
3537 Varför då inte göra äldreboenden som även innehåller lägenheter för studenter? Lägenheterna
3538 skulle kunna bli något subventionerade mot att en student livar upp tillvaron för våra äldre,
3539 antingen genom att äta lunch eller middag med den äldre, att göra hemlagad middag på ett
3540 rullande schema, eller att ta en promenad eller skjutsa runt personen på en tur i rullstolen,
3541 någon eller några dagar i veckan. Det skulle sannolikt bidra till en bättre hälsa hos våra äldre
3542 som de känner sig sedda och värdefulla - samtidigt som unga personer skulle lära sig oerhört
3543 mycket.

3544

3545 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3546 att verka för äldreboenden med studentlägenheter.

3547

3548 **Distriktets yttrande**

3549 Distriktsstyrelsen håller med motionären att det är bra att människor i olika åldrar får träffas
3550 och att det blir en win-win situation. Det finns exempel på äldreboenden där även unga bor i
3551 t.ex Holland. I Finland har man också ett pågående projekt.

3552 I Österåker lade man (S) tidigare en motion (1/2017) och det ledde till att man tog fram en
3553 modell för hur ett äldreboende med subventionerad hyra för yngre skulle ske. Projektet föll
3554 dock på att man inte hade några som helst lediga lägenheter att erbjuda på något äldreboende.
3555 Att man kunde genomföra projektet i Finland berodde på att man hade en handfull tomma
3556 lägenheter tillgängliga på ett äldreboende som skulle avvecklas.

3557 Idag är det ett skriande behov av både äldreboende och lägenheter för unga. Så fort en
3558 lägenhet blir ledig på ett äldreboende ges den direkt till nästa i kön. Ibland kan det uppstå en
3559 skarv i samband med ombyggnad eller nedläggning då det borde finnas möjlighet att under en
3560 begränsad tid kunna erbjuda ett boende för en yngre person. Distriktsstyrelsen föreslår att man
3561 lägger till en att-sats som täcker den situationen.

3562 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman beslutar:

3563 Att instämma i motionens intention

3564 Att man verkar för att erbjuda studenter/ungdomar lägenheter på kortare kontrakt t.ex vid
3565 ombyggnad eller nedläggning av äldreboende

3566 Distriktsstämmans beslut:

3567 Att instämma i motionens intention

3568 Att man verkar för att erbjuda studenter/ungdomar lägenheter på kortare kontrakt t.ex vid
3569 ombyggnad eller nedläggning av äldreboende

3570

3571 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3572 10.31 Äldreboenden

3573 *Seniornätverket +65, Norrtälje, Bengt Ericsson*

3574

3575 Trygghetsboende - boende med omvårdnad.

3576 I dag saknas bostäder för många grupper i samhället. Det gäller främst personer som uppnått
3577 högre åldrar.

3578 Det är helt naturligt att de allra flesta vill bo kvar hemma i den invanda miljön – den egna
3579 bostaden. Få personer väljer att flytta medan det fortfarande är 'rätt' tid. Följden blir
3580 kvarboende mot sin vilja som i sin tur i många fall innebär ensamhet – förödande för de flesta
3581 äldre. Ofrivillig ensamhet upplevs av många svårare än sjukdomar. Ensamhet kan även leda
3582 till självskadebeteende och i vissa fall självmord.

3583 En vanlig anledning att man inte väljer att flytta är bristen på lämplig bostad - det gäller även
3584 när hälsan börjar svikta. En attraktiv bostad måste innehålla ett antal plusfaktorer. Först då
3585 ökar intresse att byta bostad i 'rätt tid'.

3586 Några av dessa faktorer är:

3587 Läget. Måste vara på attraktiv plats på orten. Såsom nära kommunikationer, affärer,
3588 restaurang/er och annan samhällsservice som bibliotek och badhus. Allt detta går självfallet
3589 inte att tillgodose överallt – men viktigt är att inte placera boendet i någon avlägsen utkant
3590 med mörk granskog in på knutarna.

3591 För att bryta "äldre-boende-reservat-känslan" kan byggnaden uppföras i ett naturligt
3592 sammanhang där olika generationer kan samexistera harmoniskt och berika varandra. För
3593 detta krävs samverkan med en kunnig arkitekt, vilken kan tänka i dessa banor på ett praktiskt
3594 sätt.

3595 Service. Inom byggnaden krävs visst mått av service. Trygghetsboendets innehåll är viktigt.
3596 Det som behövs i ett trygghetsboende är någon form av trygghetsvärd, gemensamma ytor för
3597 samvaro och måltid. Plats för besökande vid födelsedagar och fester.

3598 Upplåtelseform. Bostäder för äldre bör inte bli någon handelsvara för penningstinna
3599 spekulanter. Därför bör upplåtelseformen Kooperativ upplåtelse provas i mycket större
3600 omfattning. Bostadsrätt och vanlig hyresrätt kan förekomma – men för denna typ av boende är
3601 den Kooperativa formen värd att pröva i större utsträckning. Det finns goda förebilder, bl a
3602 SKB i Stockholm /www.skb.org/ och Solhem på Vaddö i Roslagen
3603 /www.forenadesolhem.se/. Den kooperativa hyresrätten är en socialt och ekonomiskt hållbar
3604 boendeform. Föreningen ägs av medlemmarna och är öppen för alla.

3605 Vi har med tillfredsställelse noterat att den s k 'januariöverenskommelsen' innehåller
3606 borttagande av räntan på reavinst vid försäljning av bostäder, vilket lindrar den s k
3607 inlåsningsseffekten.

3608

3609 Jag/vi föreslår partistämman besluta

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

3610 att med Centerpartiets bostadspolitiska valprogram som grund särskilt fokusera på att
3611 stimulera till nya äldreboenden genom markanvisningarna för kollektivboenden och/eller
3612 kooperativa boenden.

3613

3614 **Distriktets yttrande**

3615 Instämna i motionens intentioner

3616 Reservation: Annica Nordgren till förmån för avslag

3617

3618 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3619 10.32 Äldreboenden

3620 *Christina Linderholm, Kent Ivarsson Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Eva Britt Sandlund,*
3621 *Karin Halldin, Bengt Ericsson, Catharina Mann, Magnus Eriksson*

3622

3623 I dag saknas bostäder för många grupper i samhället. Det gäller främst personer som uppnått
3624 högre åldrar.

3625 Det är helt naturligt att de allra flesta vill bo kvar hemma i den invanda miljön – den egna
3626 bostaden. Få personer väljer att flytta medan det fortfarande är 'rätt' tid. Följden blir
3627 kvarboende mot sin vilja som i sin tur i många fall innebär ensamhet – förödande för de flesta
3628 äldre. Ofrivillig ensamhet upplevs av många svårare än sjukdomar. Ensamhet kan även leda
3629 till självskadebeteende och i vissa fall självmord.

3630 En vanlig anledning att man inte väljer att flytta är bristen på lämplig bostad - det gäller även
3631 när hälsan börjar svikta. En attraktiv bostad måste innehålla ett antal plusfaktorer. Först då
3632 ökar intresse att byta bostad i 'rätt tid'.

3633 Några av dessa faktorer är läget. Måste vara på attraktiv plats på orten. Såsom nära
3634 kommunikationer, affärer, restaurang/er och annan samhällsservice som bibliotek och badhus.
3635 Allt detta går självfallet inte att tillgodose överallt – men viktigt är att inte placera boendet i
3636 någon avlägsen utkant med mörk granskog in på knutarna.

3637 Inom byggnaden krävs visst mått av service. Trygghetsboendets innehåll är viktigt. Det som
3638 behövs i ett trygghetsboende är någon form av trygghetsvärd, gemensamma ytor för samvaro
3639 och måltid. Plats för besökande vid födelsedagar och fester.

3640 Därför bör olika upplåtelseformer prövas i mycket större omfattning. Bostadsrätt och vanlig
3641 hyresrätt kan förekomma – men även den Kooperativa formen värd att pröva i större
3642 utsträckning. Det finns goda förebilder, bl a SKB i Stockholm /www.skb.org/ och Solhem på
3643 Vaddö i Roslagen /www.forenadesolhem.se/. Den kooperativa hyresrätten är en socialt och
3644 ekonomiskt hållbar boendeform.

3645 Stygruppen för Centerpartiets seniornätverk i Stockholm stad och län

3646

3647 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3648 att med Centerpartiets bostadspolitiska program som grund vill vi särskilt fokusera på att
3649 stimulera till nya äldreboenden genom markanvisningar för olika boendeformer t.ex
3650 trygghetsboende för äldre.

3651

3652 **Distriktets yttrande**

3653 Att instämma i motionens intentioner

3654 Reservation: Annica Nordgren till förmån för avslag

3655

3656 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3657 10.33 Hyresmarknad

3658 *Bengt Walla Linköping Östergötland*

3659

3660 Till Centerpartiets kretsstämma, distriktsstämma och riksstämma 2019 baserad på:

3661 [http://www.corren.se/asikter/insandare/blandade-omraden-oppnar-mojligheter-](http://www.corren.se/asikter/insandare/blandade-omraden-oppnar-mojligheter-om4786842.aspx)
3662 [om4786842.aspx](http://www.corren.se/asikter/insandare/blandade-omraden-oppnar-mojligheter-om4786842.aspx)Integrationsbyggandemed vertikal hyressättning

3663 Januariöverenskommelsens punkt 44 om fri hyressättning är redan en konfliktpunkt.

3664 Samtidigt vill vi möta ett behov av billiga bostäder, integrerade i samma kvarter. Det går bra
3665 att bygga bara dyra bostäder, men svårt att bygga bara billiga bostäder.

3666 En centerkompromiss kan bli vertikal hyressättning i nybyggnation. (och kanske äldre hus?)

3667 Släpp hyran fri i den övre tredjedelen i utbyte mot billiga bostäder i den nedre tredjedelen och
3668 behåll traditionell hyresreglering i den mellersta tredjedelen. Då har ingen part fått allt, men
3669 alla har fått något med lyxlägenheter, standardlägenheter, riktigt billiga lägenheter och
3670 verksamhetslokaler i samma hus. Studenten och direktören åker i samma hiss.

3671 Husets översta våningar blir dyra lyxlägenheter med bästa utsikten som genererar ett
3672 överskott till billiga bostäder på de nedre våningarna i samma hus. Högst 1 000 kr/m²/år.

3673 BoTrygg kallar modellen internfinansiering i Nedre Vasastaden med Vasatornet.

3674 Mellanvåningarna får basstandard med hyresreglering och alla barn går i samma skola.

3675 Gatuplanet reserveras för verksamhetslokaler mot gatan och parkering i mitten med en
3676 upphöjd innergård på garagetaket och växthus på hustaken.

3677 Modellen med dyra och billiga hyresrätter i varje hus har flera variabler som kan bli
3678 förhandlingsbara parterna emellan: Hur stora ska de tre andelarna bli? Hur hög hyra kan det
3679 bli i de dyra lägenheterna med helt fri hyressättning? Hur långt under 1000 kr/m²/år kan det
3680 bli i de billiga lägenheterna och traditionell hyresförhandling däremellan. Hyran i gatuplanets
3681 verksamhetslokaler beror på lokalmarknaden över tid, från cykelgarage till guldsmid.

3682

3683 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3684 att Modellen med vertikal hyressättning provas (i Linköping).

3685

3686 **Distriktets yttrande**

3687 Distriktsstyrelsen yttrande

3688 Den fria hyressättningen i nyproduktion som motionären nämner ger utrymme för
3689 fastighetsägare att sätta hyror så som nämns i motionen – Om fastighetsägarna vill det. Fler
3690 billiga boenden är en viktig fråga, och distriktsstyrelsen delar motionärens engagemang i
3691 detta. 73-punktsöverenskommelsen innebär att initiativ tas för att börja lösa upp denna knut.

3692 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta att instämma i motionens intentioner.

3693 Distriktsstämmans beslut

3694 Stämman beslutade att avslå motionen.

3695

3696 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3697 10.34 Hyresmarknad

3698 *Thomas Dansk Täby, Stockholms län*

3699

3700 Säkerställ upplåtelseformen hyresrätt och underlätta uthyrningen av bostadsrätter för att öka
3701 valbarheten på bostadsmarknaden. Detta behövs för att skapa en dynamisk bostadsmarknad.
3702 Tyvärr har många hyresrätter blivit bostadsrätter de senaste 10 åren. Orsaken är delvis
3703 ombildning från hyresrätt till bostadsrätt enligt ombildningslagen. De som flyttar in i en
3704 hyresrätt vill ofta bo kvar i den formen och inte motvilligt "tvingas" in en
3705 ombildningsprocess. Vid någon tidpunkt ombildas ofta hyresrätten till bostadsrätt till ett högt
3706 pris, i regel i fastighetens tekniska slutskede, vilket får till följd att bostadsrättsinnehavarna
3707 ofta får hantera en teknisk skuld i många år.

3708 Ombildningar startar ofta med att en bostadsrättsförening bildas och att föreningen tar ett
3709 ickemajoritetsbeslut i syfte att försöka köpa fastigheten de bor i. Detta tvingar ofta de som
3710 fortfarande vill bo i hyresrätt till att antingen motvilligt gå med i förvärvet eller så småningom
3711 flytta.

3712 Hyresrätten är behövd på bostadsmarknaden för att ge människor valbarhet i boendeform.
3713 Livet förändras ofta snabbt och unga som gamla samt nyanlända mfl behöver möjligheten att
3714 hitta bostad snabbt och smidigt utan att för den del ha en ekonomisk insatts till en bostadsrätt.
3715 Det är fel att byggda hyresrätter ombildas när den en gång skapades för den upplåtelseformen
3716 och det är ännu mera fel att fastighetinvestorer skall kunna köpa upp hyresrättsfastigheter för
3717 att sedan sko sig i en ombildningsprocess som ofta betingar högre värde än en hyresrätt och
3718 då på de boendes bekostnad.

3719

3720 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3721 att utreda hur hyresrätten kan säkerställas och bevaras.

3722 att utreda hur ombildningslagen kan förändras i syfte att bevara hyresrätten

3723 att utreda hur bostadsrättslagen kan förändras så att bostadsrättslägenhet alltid ges tillåtelse att
3724 hyras ut.

3725

3726 Distriktets yttrande

3727 Avslag av att-sats 1 & 2

3728 Bifalla att sats 3

3729

3730 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3731 10.35 Hyresmarknad

3732 *Erik Dalen, tillhör Karlshamns Centerpartiets Blekinge*

3733

3734 Att något måste göras åt dagens bostadsmarknad är uppenbart. Det råder stor brist på bostäder
3735 på många håll i landet och trots att bristan har funnits under lång tid så kvarstår den. Alltså
3736 måste vi anta att något inte fungerar med det nuvarande regelverket. Utifrån detta är det bra
3737 att Sveriges partier börjar ta tag i frågan. Ett viktigt steg vore att ändra vår stela lagstiftning på
3738 området och möjliggöra ökad rörlighet och ökat byggande. Därför kan man tolka
3739 januariavtalet som ett viktigt steg i rätt riktning, men tyvärr är det nog inte så enkelt. Allt mer
3740 pekar på att januariavtalets del om marknadshyror i nyproduktion inte är rätt väg framåt. Och
3741 eftersom bostadspolitiken är ett så viktigt område där lagstiftningen redan skapar problem så
3742 är det extra viktigt att förändringar löser fler problem än de skapar.

3743 För det första måste vi inse att förändringar på bostadsmarknaden måste ske långsamt över tid
3744 med en tydlig riktning, för att ge medborgare och företag tid på sig att anpassa sig till de nya
3745 förutsättningarna. Alla hastiga rörelser riskerar att skapa mer oro än nödvändigt, vilket
3746 riskerar att leda till mindre rörlighet och att färre bostäder byggs. Orsaken är enkel, om man
3747 inte vet vad som väntar så sitter folk "stilla i båten" och investerare rör sig bort från
3748 marknaden.

3749 Ett stort problem med marknadshyror i nyproduktion är att prisskillnaden på gamla och ny
3750 bostäder bara kommer öka. Detta kommer göra att rörligheten på bostadsmarknaden kommer
3751 minska ännu mer, eftersom de som redan sitter på gamla hyreskontrakt får än mindre
3752 anledning att lämna dem. Detta kommer troligen också leda till att det blir mer lönsamt att
3753 sälja kontrakt svart och att ägna sig åt andrahandsuthyrning.

3754 Det är viktigt att centerpartiet tänker på att stora och snabba ändringar på bostadsmarknaden
3755 riskerar leda till ökade boendekostnader för många. Och om boendekostnaderna ökar riskerar
3756 det inte leda till att folk flyttar till billigare bostäder, som några spekulerar i, utan att
3757 boendekostnaderna ökar som andel av hushållens utgifter. Om det blir så, så kommer färre ha
3758 råd med att köpa svenskproducerat och miljövänligt. Alltså riskerar ett dåligt genomtänkt
3759 förslag på bostadsmarknaden, ungefär som detta, att leda till andra värden centerpartiet håller
3760 högt går förlorade.

3761 Det finns även en ren strategisk risk med detta förslag. Om centerpartiet är med och genomför
3762 liberal politik som få tycker om och som leder till fler problem än förslaget löser, så riskerar
3763 man skrämman bort väljare till anti-liberala partier. Vi kan inte vara "tok-liberala" och
3764 genomdriva förslag enbart utifrån ideologi, vi måste se till att de faktiskt leder till att Sverige
3765 blir bättre, enbart då kan vi på sikt växa och bli en ännu starkare liberal kraft i politiken.

3766 Ett bättre förslag vore, precis som en annan del av januariavtalet föreslår, att låta kvalitet och
3767 läge få större genomslag på hyressättningen. Det är bättre eftersom det sker på hela
3768 bostadsbeståndet och inte skapar parallella system. Det är även mycket bättre då det tillåter
3769 olika nivåer i olika delar av landet, en prismodell som behövs i Stockholm idag behövs
3770 kanske inte varje del av landet. Genom att låta läge få större genomslagskraft kan Stockholm
3771 utvecklas i den takt som är bra för Stockholm medan andra delar av marknaden kan utvecklas
3772 i en annan takt och riktning.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

3773 Självklart kan centerpartiet inte lämna januariavtalet på grund av denna punkt, men kanske
3774 kan vi bidra till att punkten blir så bra den bara kan.

3775

3776 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3777 att Centerpartiet inte ska jobba för att marknadshyror i nyproduktion genomförs, utan istället
3778 jobba för att hela bostadsmarknaden successivt ändrar karaktär så att läge och standard ska få
3779 styra hyressättningen i allt större grad.

3780

3781 **Distriktets yttrande**

3782 Vår uppfattning är att alla förändringar behöver genomföras efter noggrann utredning. Frågan
3783 om eventuella marknadshyror i nyproduktion kommer att belysas från flera olika håll i den
3784 utredning som regeringen så småningom tillsätter och vi är övertygade om att det förslag som
3785 landar på riksdagens bord är ordentligt konsekvensbedömt. Det är dock vår uppfattning att
3786 dagens system är stelbent och behöver förändras i grunden.

3787 Januariavtalens skrivningar om friare hyressättning i nyproduktion är enligt vår uppfattning
3788 rätt väg att gå för att få till en förändring.

3789 Centerpartiet i Blekinge rekommenderar därför partistämman att:

3790 Anse motionen besvarad.

3791

3792 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3793 10.36 Hyresmarknad

3794 *Christer Gustafsson, Sala Västmanlands län*

3795

3796 Med antal bostäder och en bostadsyta per person som hör till de högsta i världen är det
3797 egentligen konstigt att det ska finnas bostadsbrist i Sverige. Boverket har gång på gång utrett
3798 frågan och alltid kommit fram till att det största problemet är den statliga regleringen av
3799 marknaden. Att den reglering som skulle lösa problem i sig själv skapat problem. En annan
3800 faktor är byggregler som trissar upp priserna. Det kan finnas situationer i livet då man hellre
3801 bor i en enkel lägenhet som man har råd med än i en dyr lägenhet som endera kräver en hög
3802 skuldsättning eller kräver att den betalas med bidrag (vilket inte gör den billigare för
3803 samhället).

3804

3805 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3806 att Centerpartiet driver att bostadspolitikerna ska bli mer marknadsanpassad

3807

3808 Distriktets yttrande

3809 Distriktsstämmans yttrande ang motion ”Bostadspolitik”.

3810 I motionen föreslås ”Centerpartiet driver att bostadspolitikerna ska bli mer marknadsanpassad”.

3811 Nästan alla kommuner i Sverige anger att det råder bostadsbrist i den egna kommunen. Den
3812 idag hårt reglerade bostadsmarknaden behöver helt klart ses över.

3813 En av de viktigaste åtgärderna som behövs är att göra det mer billigare att bygga. Här driver
3814 Centerpartiet på för flera olika åtgärder. Sänkta arbetsgivaravgifter, förenklade regler och
3815 lägre kostnader för företag etc.

3816 En översyn av hyresregleringen en annan prioriterad åtgärd. I stämmoprogrammet ”Låt inte
3817 Sverige klyvas” från 2017 står bland annat:

3818 ”För att öka rörligheten på hyresmarknaden krävs att systemet med hyresreglering görs om.
3819 På vägen till en reform av hyresregleringen bör till en början nybyggda bostäder slippa
3820 reglering på obestämd tid.”

3821 I Januariavtalet mellan S, C, L och MP finns både en mer marknadsanpassad hyresreglering
3822 och förenklade byggregler med. Vilket betyder att det ska utgöra regeringens politik den
3823 kommande mandatperioden.

3824 Distriktsstämman anser därmed att det som anförs i motionen redan är en del av
3825 Centerpartiets politik och till viss del även genomförd.

3826 Distriktsstämman beslutar därmed att anse motionen besvarad enligt vad som framförs i
3827 yttrandet.

3828

3829 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3830 10.37 Stadgar för bostadsrättsföreningar

3831 *Anders Kullstam Eskilstuna kommunkrets Sörmlands län*

3832

3833 Jag yrkar att tillägg görs med den fetstilta texten i § 2 Ändamål och verksamhet. "Föreningen
3834 har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt förvalta fastigheten ur
3835 miljösynpunkt och samhällsnyttan genom att i föreningens hus upplåta bostadslägenheter och
3836 lokaler till nyttjande och utan tidsbegränsning". Upplåtelsen får osv.

3837 Det är vanligt i bostadsrättsföreningar med relativt hög medelålder och då är det många
3838 medlemmar inte prioriterar miljöåtgärder och senarelägger underhållsinvesteringar då dessa
3839 åtgärder inte ger omedelbar lägre månadsavgift de närmaste kommande åren.

3840 Detta förhållande är naturligtvis olyckligt sett ur miljösynpunkt och för samhället i stort.

3841 En av anledningarna till motionen är att vi är några boende i en bostadsrättsförening som
3842 kämpat för att få en solelsanläggning installerad.

3843 Motstånd från många medlemmar, och styrelsemedlemmar, hänförs till att vi inte skall frångå
3844 stadgarna som skriver att vi bara skall främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att
3845 i föreningen osv.

3846 De äldre ville inte se långsiktigt och motiverade sig i detta fall med: att de bara får vara med
3847 och ta risken, får inte vara med och "skörda" eftersom de ekonomiska vinsterna kommer
3848 senare och att vi enbart skall underhålla fastigheten med avseende på slitage/nyttjande då de
3849 köpt in sig för att i första hand bo billigt på äldre da(ga)r.

3850 Många medlemmar värderar därför inte investeringar ur miljö- och samhällssynpunkt och ser
3851 kortsiktigt på fastighetsunderhållet.

3852 Antages motionen föreslås att Bolagsverket tillskriver och rekommenderar
3853 bostadsrättsföreningarna att revidera stadgarna.

3854 Centerpartiets Eskilstunakrets' årsmöte 2019-02-25: Stämman beslutar att ställa sig bakom
3855 intentionerna i motionärens förslag.

3856

3857 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3858 att tillägg görs med den fetstilta texten i § 2 Ändamål och verksamhet. "Föreningen har till
3859 ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt förvalta fastigheten ur
3860 miljösynpunkt och samhällsnyttan genom att i föreningens hus upplåta bostadslä

3861

3862 Distriktets yttrande

3863 Motionären vill förändra i bolagsverkets standardföreskrifter för att öka möjligheterna till att
3864 investera i bland annat energieffektiviseringar och investeringar i fossilfri uppvärmning.

3865 I dagens stadgar kan man tolka det som att det enbart är nuvarande medlemmars ekonomiska
3866 intressen som ska vara styrande och inte för framtida samhällsnytta.

3867 Distriktsstyrelsen tycker det är viktigt att både föreningar och företag arbetar för att bidra till
3868 samhällsnyttan och gör klimatsmarta investeringar. Däremot anser vi inte att stämman kan ta

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 3869 ställning till den exakta formuleringen i stadgarna utan anser att det är ett arbete som får ske i
3870 riksdagen i arbetet med att genomföra intentionen i motionen.
- 3871 Distriktsstyrelsens förslag till beslut:
- 3872 att ställa sig bakom motionens intentioner
- 3873 att ge riksdagsgruppen i uppdrag att arbeta för att förändra bolagsverkets standardstadgar för
3874 bostadsrättsföreningar enligt motionens intentioner.
- 3875 Distriktsstämman beslutar
- 3876 att ställa sig bakom motionens intentioner
- 3877 att ge riksdagsgruppen i uppdrag att arbeta för att förändra bolagsverkets standardstadgar för
3878 bostadsrättsföreningar enligt motionens intentioner.
- 3879

3880 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3881 10.38 Inomhusklimat

3882 *Seniornätverket +65 Norrtälje, Bengt Ericsson*

3883

3884 Extremhettan sommaren 2018-gav skadligt inomhusklimat för många, framförallt äldre.

3885 Sommaren 2018 går till historien som en av de varmaste på lång tid. Höga temperaturer

3886 utomhus ledde till orimligt varma lägenheter. Brist på tekniska lösningar för kyla och svalka

3887 gjorde att de boende fick stora besvär. I vissa fall med livshotande följder.

3888 Sommarens hetta: dödligheten ökade under de fyra hetaste veckorna 2018

3889 (Folkhälsomyndigheten: 700 personer) Kommuner och andra utövare med uppdrag att

3890 tillhandahålla bostäder för olika grupper inom vårdverksamheter blev tagna på sängen. Många

3891 fastigheter saknade eller hade för ändamålet bristfällig teknisk utrusning.

3892 Med ovanstående som grund anser vi att det snarast måste göras besiktning (undersökning) i

3893 befintligt bostadsbestånd. Rapporten ska innehålla förslag till åtgärder med åtföljande tidplan.

3894 Rapporterna ska innehålla besked om inomhusklimatet såväl sommar- som vintertid.

3895

3896 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3897 Vi hemställer att Centerpartiets partistämman beslutar ge uppdrag till Centerpartiets

3898 partistyreelse att arbeta för att kommuner och andra fastighetsägare inom vårdverksamheter

3899 vidtar följande A) att snarast, inom 6 månader efter beställning, besikta fasti

3900

3901 **Distriktets yttrande**

3902 Avslag

3903

3904 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3905 10.39 Inomhusklimat

3906 *Christina Linderholm, Kent Ivarsson Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Eva Britt Sandlund,*
3907 *Karin Halldin, Bengt Ericsson, Catharina Mann, Magnus Eriksson*

3908

3909 Extremhetta gav skadligt inomhusklimat för många, framför allt äldre.

3910 Sommaren 2018 går till historien som en av de varmaste på lång tid. Höga temperaturer
3911 utomhus ledde till orimligt varma lokaler och vårdinriktningar. Brist på tekniska lösningar för
3912 kyla och svalka gjorde att de boende fick stora besvär. I vissa fall med livshotande följder.

3913 Kommuner, regioner och andra utövare med uppdrag att tillhandahålla lokaler för olika
3914 grupper inom vårdverksamheter blev tagna på sängen. Många fastigheter saknade eller hade
3915 för ändamålet bristfällig teknisk utrustning.

3916 Med ovanstående som grund anser vi att det snarast måste göras besiktning (undersökning) i
3917 befintligt lokalbestånd. Rapporten ska innehålla förslag till åtgärder med åtföljande tidplan.

3918 Styrgruppen för Centerpartiets seniornätverk Stockholms stad och län

3919

3920 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3921 att kommuner, regioner och andra vårdgivare inom vårdverksamheter åläggs att snarast
3922 besikta fastigheters tekniska status vad gäller kyla sommartid och värme vintertid.

3923 att förslag med åtgärder samt tidplan ska upprättas och tillställas ansvarig uppdragsgivare.

3924

3925 **Distriktets yttrande**

3926 1 Instämna i motionens intentioner

3927 2 Avslag

3928

3929 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3930 10.40 Egnahemsområden

3931 *Charlotte Wennerberg-Liljeblad Hallands län*

3932

3933 Det är dyrt att bygga och bo, Sverige har Europas högsta byggpriser. Många människor har
3934 svårt att uppvisa den ekonomiska styrkan som behövs för att skaffa en bostad. Priserna är
3935 skyhöga, speciellt i tätorterna.

3936 För människan är det ett grundläggande behov att ha tillgång till en bostad. En bostad är en
3937 plattform för mänskligt liv, att ha ett hem utgör en trygghet för att kunna fungera i samhället.
3938 Vikten av att ha en bostad, ett hem kan inte underskattas.

3939 En ny Egnahemsrörelse kan skapa ett tillskott av nybyggda bostäder. Kostnader skulle kunna
3940 hållas nere med självbyggeri, sakkunnig ledning och god organisation. Byggmaterial kan
3941 handlas in en gros och förmånliga lån kan förhandlas fram.

3942 Tillåt provområden för Egnahemsbyggeri med lättnader i bygglagstiftningen, brand och
3943 hållfasthetskrav kan inte minimeras. Upplåt områden för Egnahemsbyggeri med tomträtt för
3944 att hålla nere kostnaderna. Markområden på landsbygden kan lämpa sig särskilt väl.
3945 Egnahemsområden kan ha gemensam bilpool och tvättstuga som exempel på möjligheter att
3946 hålla kostnaderna för boendet på lägre nivåer.

3947

3948 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3949 att skapa förutsättningar för Egnahems-områden genom att skapa provområden med lättnader
3950 i bygglagstiftningen (Brand- och konstruktionsregler undantagna)

3951 att Egnahems-områden upplåts med tomträtt för att hålla nere kostnaderna

3952 att Egnahems-områden genomförs med skattelättnader och möjligheter till förmånliga lån för
3953 byggmaterial.

3954

3955 **Distriktets yttrande**

3956 Distriktsstyrelsens yttrande

3957 Motionären föreslår att skapa förutsättningar för en ny egnahemsrörelse i Sverige.
3958 Egnahemsrörelsen uppstod i Sverige vid 1800-talets slut och syftade till att ge mindre
3959 bemedlade möjlighet till egna eller förbättrade boenden. Rörelsen började på landsbygden
3960 under relativt enkla former och spred sig sedan till städerna där den kom att leda till nya
3961 bostadsområden bestående av småhusbebyggelse som oftast var av lite enklare slag.
3962 Grundidén var att med hjälp av fördelaktiga villkor minska trångboddheten och hjälpa
3963 människor till ett eget boende.

3964 Idén om att skapa en ny egnahemsrörelse för att möta dagens brist på billiga bostäder i
3965 Sverige är spännande. Samtidigt finns det onekligen en hel del svårigheter med förslaget, till
3966 exempel att det riskerar att snedvrider förhållandena på bostadsmarknaden eller att skapa
3967 bostäder utan tillräckligt god standard. Det är dock värt att arbeta vidare med förslaget för att
3968 se på vilket sätt det eventuellt skulle kunna realiseras.

3969 Distriktsstyrelsen föreslår stämman

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 3970 att bifalla intentionerna i motionen.
- 3971 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:
- 3972 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag
- 3973 att bifalla intentionerna i motionen
- 3974

3975 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

3976 10.41 Kulturskyddssystem

3977 *Johan Krogh Nacka och Christian Ottosson Huddinge*

3978

3979 Den här motionen argumenterar för att antalet kulturskydd ska minskas. Kommunen ska,
3980 menar vi, skydda genom planbestämmelser istället för svepande program.

3981 Ett vanligt hinder som byggnadsnämnder runt om i Sverige stöter på är frågan om
3982 kulturskydd. Sverige har ett rikt kulturhistoriskt arv av byggnader av olika slag - ett arv som
3983 till stor del är värt att bevara. Problemet är att det i dagsläget inte finns ett enhetligt verktyg
3984 för bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader utan det finns flera, ibland
3985 motsägelsefulla verktyg, som bromsar och förvirrar snarare än möjliggör. De olika typer av
3986 kulturskydd som används idag är skydd genom detaljplan (k, q-märkning mfl.), riksintresse
3987 för kulturmiljövården, byggnadsminnen, lokala kulturmiljöinventeringar/program och
3988 kulturresevat.

3989 Kulturskydd genom detaljplan är ett tydligt verktyg både ur den enskildes perspektiv och ur
3990 ett myndighetsperspektiv. I detaljplanen framgår tydligt vad som får och inte får göras med
3991 byggnaden. De andra är mer diffusa, i synnerhet riksintresse för kulturmiljövården och
3992 kulturmiljöinventeringar. Istället för att vara specifika som skyddet i detaljplaner är de
3993 svepande och lämnar stort utrymme för tolkning åt olika håll. För att få ett mer tydligt och
3994 enkelt system för kulturskydd borde antalet kulturskydd begränsas till ett fåtal. Genom dialog
3995 med berörda instanser torde det rättsliga kulturskyddet i detaljplan utgöra skydd gott nog för
3996 att ta till vara på de kulturhistoriska intressena i Sverige.

3997

3998 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3999 att Centerpartiet verkar för att införa ett enkelt och enhetligt kulturskydd för fastigheter i
4000 Sverige, förslagsvis genom skydd i detaljplan

4001

4002 **Distriktets yttrande**

4003 Instämna i motionens intentioner

4004

4005

4006 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4007 10.42 Nationalstadsparken

4008 *Alfred Askeljung, Stockholm*

4009

4010 Bostadsbristen i Sverige har länge varit akut, något som inte minst har märkts i de orter i
4011 landet som har en stark befolkningstillväxt. Stigande priser på bostäder och byggbar mark, allt
4012 längre köer till hyresrätterna och en ökande trångboddhet ses i fler och fler delar av landet,
4013 den senaste tidens prisnedgångar till trots.

4014 Det är upp till kommuner och regioner att själva göra allt de kan för att lösa bostadsbristen. På
4015 många håll i landet lyckas man bättre och bättre med det, inte minst under centerpartistisk
4016 ledning. Tyvärr finns det alltför många fall där staten aktivt hindrar nytt bostadsbyggande.
4017 Speciellt gäller detta i Stockholm, där lagen om Nationalstadspark hindrar en utveckling av
4018 Stockholm och Solna. Ett av de senaste exemplen på detta är att antalet studentbostäder i
4019 forskningsområdet Albano fick minskas med tusen stycken, för att husen skulle synas från
4020 koppartälten i Hagaparken. Det är självklart att Hagaparken ska bevaras i nuvarande skick.
4021 Men lika självklart måste det vara att en attraktiv storstad kan växa också i närhet till och
4022 inom synhåll från sina parkmiljöer. De stora stadsparkerna i städer som London, Berlin,
4023 München och New York får alla sin attraktivitet från sitt läge mitt i den urbana staden.
4024 Nationalstadsparken skulle kunna utvecklas på samma sätt med en tätare och högre
4025 exploatering nära parken, utan att naturvärdena går förlorade.

4026 Nationalstadsparken sträcker sig från Fjäderholmarna i Lidingö och Djurgården i centrala
4027 Stockholm, upp till Solna. Många av miljöerna i den, såsom Hagaparken, Skeppsholmen och
4028 Djurgården är starkt skyddsvärda och borde fortsatt ha ett starkt skydd i lag. Många av
4029 platserna, såsom närförorten Bergshamra i Solna, bebyggda delar av Stockholms universitet,
4030 KTH och Albano utgör dock miljöer där tät, grön och kollektivtrafiknära stadsutveckling
4031 skulle kunna ske, under förutsättning att det inte var hindrat i lag. Flera motorvägar, järnvägar
4032 och större bilvägar går idag genom parken och skulle kunna däckas över med gröna bostäder.

4033 För närvarande byggs 1000-tals bostäder i Norra Djurgårdsstaden och ytterligare flera 1000
4034 planeras i Värtanområdet och Loudden. Viss kompletterande bebyggelse kan komma att ske i
4035 anslutning till de redan bebyggda delarna av Gärdet. Det borde också vara möjligt med
4036 förtätning och komplettering med framför allt studentbostäder vid Stockholms universitet och
4037 Kräftriket.

4038 Att ge de berörda kommunerna rådighet över de miljöer som inte har starkt skyddsvärde
4039 skulle kunna skapa stora möjligheter till miljövänlig stadsutveckling, skapa stora värden och
4040 nyttor för de människor som väljer att flytta dit och lösa en liten del av bostadsbristen i
4041 Sverige. Staten borde överlåta till berörda kommuner att få utveckla de områden i
4042 Nationalstadsparken som kan och bör utvecklas.

4043

4044 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4045 att Centerpartiet verkar för att utreda hur en omreglering av Nationalstadsparken kan ske på
4046 ett sådant sätt som tillåter mer bostadsbyggande i Nationalstadsparkens närmiljö

4047 att Centerpartiet verkar för att tillåta bostadsbyggande i lämpliga och idag redan exploaterade
4048 delar av Nationalstadsparken, enligt motionens intentioner

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

4049

4050 **Distriktets yttrande**

4051 Inget distriktsyttrande har inkommit

4052

4053 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4054 10.43 Bo på båt

4055 *Jasmine Karam, Västra Götaland*

4056

4057 Idag bor människor på sina båtar, men trots att de hyr en regelbunden kajplats får de inte
4058 registrera båten/platsen som hem i skatteverket, de får inte sätta upp en brevlåda vid
4059 kajplatsen eller skaffa hemförsäkring.

4060

4061 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4062 att de ska bli lagligt bo på sin båt om man har sin egen regelbundna kajplats.

4063

4064 **Distriktets yttrande**

4065 Distriktsstyrelsens yttrande:

4066 Reglerna kring boende på båt är snåriga och tillämpas olika i olika kommuner. Skatteverket
4067 har i ett ställningstagande 2017 (Dnr: 202 326521-17/111) konstaterat att en husbåt kan
4068 betraktas som en fastighet om vissa förutsättningar är uppfyllda, exempelvis måste bygglov ha
4069 beviljats för minst fem år, båten ska vara fast förankrad och ansluten till el och VA. Under
4070 dessa förutsättningar kan en husbåt klassas som fastighet och blir föremål för
4071 fastighetstaxering. Då torde det även vara möjligt att kunna registrera sig som permanent
4072 boende.

4073 Motionärens avsikt är att personer ska kunna skriva sig permanent på olika typer av båtar,
4074 även sådana som inte klassas som husbåtar enligt Skatteverkets definition. Om detta har bland
4075 annat gjorts försök med sådant boende i Västerås, dock är det oklart om personer på de
4076 båtarna kan registrera stadigvarande boende.

4077 Utifrån de oklara och snåriga regler som gäller skulle det vara bra att få den här frågan
4078 ordentligt belyst och utredd. Dagens moderna båtar erbjuder goda möjligheter för permanent
4079 boende och det finns ett flertal marinor/båthamnar som har året runt-service.

4080 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta

4081 Att bifalla motionen

4082 Att föreslå partistämman besluta att Centerpartiet ska verka för att frågan om
4083 permanent boende på båtar ska utredas och utmynna i klara riktlinjer som
4084 gör det lagligt att bo på sin båt.

4085 Distriktsstämman beslutar:

4086 att bifalla distriktsstyrelsens förslag.

4087

4088 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4089 10.44 Lagring av livsmedel

4090 *Styrelsen Ockelbo Centerpartikrets*

4091

4092 Vi har fått en nationell livsmedelsstrategi, och snart har även landet täckts av regionala
4093 strategier. Dessa utgår ifrån att vår produktion och konsumtion av livsmedel producerade
4094 inom landets gränser skall öka.

4095 Dock ser vi att såväl kunskap som kapacitet att långtidslagra livsmedel genom nedfrysning
4096 minskat tydligt under de senaste åren. Vi vill bryta den trenden genom att regler för
4097 minimimått för frysar i hyreslägenheter höjs, och att informationskampanjer startas som visar
4098 på vilka möjligheter som finns för att ta tillvara inhemska råvaror på ett bra sätt.

4099

4100 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4101 I den nationella livsmedelsstrategins anda driver fram en kapacitetshöjning av fryskapacitet i
4102 hyreslägenheter

4103 Svenska konsumenter genom en informationskampanj får påvisat vilka fantastiska råvaror vi
4104 producerar i Sverige och att vi får en kunskapshöjning om tillvaratagandet av dessa

4105

4106 **Distriktets yttrande**

4107 Centerpartiets distriktsstyrelse i Gävleborg yrkar

4108 Att motionen besvaras

4109

4110 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4111 10.45 Buller

4112 *Carina Sundbom Skellefteå, Tobias Holmström Skellefteå*

4113

4114 WHO presenterade i oktober 2018 en studie, Environmental Noise Guidelines for the
4115 European Region, vilken ger nya och lägre rekommendationer för bullernivåer från vägar,
4116 transporter och fritidsbuller. Sveriges riktvärde för trafikbuller vid husfasader är idag 60 dBA
4117 och 65 dBA för små lägenheter vid nybyggnation av bostäder. WHO föreslår emellertid att
4118 riktvärden bör sänkas till 53 dBA. För att klara en sådan skärpning måste industrin jobba hårt
4119 för att ta fram tystare däck, tystare bilar etc. men även samhällsplaneringen har en viktig roll
4120 att spela.

4121 Det är klarlagt att buller skapar ohälsa och enligt folkhälsomyndigheten är buller ett stort
4122 folkhälsoproblem, inte minst trafikbuller. Särskilt utsatta är våra barn som i bullriga
4123 utemiljöer ska finna ro till meningsfull lek och välbehövliga pauser från övrig undervisning.
4124 Ibland sker till och med undervisningen utomhus.

4125 Enligt dagens Plan- och bygglag delas en skolgård in i lek, vila och pedagogisk verksamhet
4126 samt övriga vistelseytor inom skolgården. Det är olika riktvärden för olika områden på
4127 skolområdet. Bullersituationen granskas vid nybyggnation i anslutning till bygglovsanmälan.
4128 Vid befintliga förskolor/skolor faller ansvaret på den störande verksamheten t.ex. på väg-eller
4129 spårhållaren.

4130 Då våra städer och tätorter har som ambition att växa lär trafiken öka på dessa platser. Inte
4131 blir det bättre av att i många kommuner drivs centralisering av den pedagogiska verksamheten
4132 i allt större utsträckning, vilket i sin tur ökar trafiken utanför förskolorna och skolorna.

4133 Det är sedan tidigare känt att buller påverkar vår hälsa negativt och vi har en oro att buller blir
4134 en hälsofara för våra barn, när våra städer och tätorter växer. Därför vill vi att WHO:s nya
4135 rekommendationer blir riktvärden vid nybyggnation av förskolor och skolor, och att
4136 sänkningen även tas hänsyn till vid befintliga verksamheter.

4137

4138 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4139 WHO:s nya rekommendationer blir riktvärden vid nybyggnation av förskolor och skolor

4140 Riktlinjerna även styr bullernivåer vid befintliga förskolor och skolor.

4141

4142 **Distriktets yttrande**

4143 Motionärerna vill att WHO:s nya rekommendationer blir riktvärden vid nybyggnation av
4144 förskolor och skolor samt att riktlinjerna även ska styra bullernivåer vid befintliga förskolor
4145 och skolor. Det är viktigt att av hälsoskäl hålla nere bullernivåerna vid våra förskolor och
4146 skolor. Om man ska ändra riktvärdena så anser vi att man inte kan göra det retroaktivt, dvs att
4147 riktlinjerna ska gälla både vid nybyggnation och vid befintliga byggnader utan att det i sånt
4148 fall måste gälla vid nybyggnationer.

4149 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta

4150 att bifalla den första att-satsen,

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4151 att avslå den andra att-satsen.
- 4152 Kommittén föreslår distriktsstämman besluta enligt distriktsstyrelsens förslag.
- 4153 Reservation i kommittén från Lars Tängdén för bifall till motionen.
- 4154 Under stämmans behandling yrkas:
- 4155 • Lars Tängdén bifall till motionens andra att-sats samt i övrigt enligt kommitténs
- 4156 förslag.
- 4157 Distriktsstämman beslutar enligt kommitténs förslag.
- 4158 Carina Sundbom, distriktsstyrelsen, reserverar sig för bifall till motionen.
- 4159

4160 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4161 10.46 Statlig kreditgaranti

4162 *Robert Boström Norsjö*

4163

4164 Svaga bostadsmarknader karaktäriseras av en generellt svag efterfrågan på bostäder, främst på
4165 grund av en varaktig befolkningsminskning, en svag utveckling av hushållens inkomster eller
4166 en svag sysselsättningsutveckling. Det kan dock finnas ett behov av bostadsbyggande även i
4167 ekonomiskt svaga regioner. Det kan exempelvis finnas ett behov av bostadsbyggande för
4168 vissa kategorier av bostadskonsumenter till följd av demografiska förändringar, t.ex. för äldre
4169 eller yngre hushåll som har ett bostadsbehov som inte matchas av den lokala
4170 bostadsmarknaden, eller genom en urbanisering från landsbygd till mindre tätorter. Ett vanligt
4171 problem på svaga bostadsmarknader är att produktionskostnaderna ligger nära eller över
4172 värdet av den färdiga bostadsbyggnaden, vilket gör det svårt att finna finansiering för ny- eller
4173 ombyggnad av bostäder. Ett särskilt bekymmer på landsbygden, som ofta karaktäriseras av
4174 svaga bostadsmarknader, är att det kan saknas lokalt förankrade bankkontor och tillräcklig
4175 kunskap om den lokala bostadsmarknaden och den ekonomiska utvecklingen i övrigt. Detta
4176 kan leda till att riskerna i bostadsbyggnadsprojekt övervärderas och att potentiellt lönsamma
4177 projekt inte beviljas lån.

4178 Frågan om kreditgarantiernas funktionalitet på landsbygden berördes av Utredningen EU
4179 och kommunernas bostadspolitik i betänkandet med samma namn (SOU 2015:58)
4180 Utredningen konstaterade att det krävs ett utvidgat offentligt åtagande där staten eller
4181 kommunen övertar risken för bostadsbyggandet om det offentliga vill möjliggöra för
4182 privatpersoner att bygga egna hem på landsbygden.

4183

4184 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4185 att ett förenklat system för statliga kreditgarantier tas fram för att möjliggöra för
4186 privatpersoner att bygga/renovera egna hem på landsbygden

4187

4188 **Distriktets yttrande**

4189 Sannerligen finns det även i ekonomiskt svagare regioner behov av bostadsbyggande, främst i
4190 landets norra- och landsbygdsregioner. Det är allmänt känt att problemet med dessa svaga
4191 bostadsmarknader är att produktionskostnaderna är mycket nära eller högre än
4192 marknadsvärdet på slutprodukten. Detta innebär svårigheter för att exempelvis ta lån för just
4193 ny eller ombyggnationer.

4194 Boverkets kreditgaranti syftar till att främja fler bostäder genom att underlätta
4195 finansieringsmöjligheterna för byggherrar. Boverkets kreditgaranti beskrivs enklast som en
4196 försäkring som långivaren (banken) kan teckna vid finansiering av ny- och ombyggnad av
4197 bostäder.

4198 Kreditgarantin gynnar såväl byggaktören som långivaren genom att den ger långivaren ett
4199 skydd mot kreditförluster och kan minska låntagarens behov av egen kapitalinsats eller
4200 topplån.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4201 Nu kan Boverket lämna kreditgaranti för lån till ombyggnad av egnahem och ägarlägenheter.
4202 1 juli 2014 ändrades lagen vilket gav privatpersoner som bygger om sitt egnahem eller
4203 ägarlägenhet chans att finansiera ombyggnationen.
- 4204 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta
4205 att bifalla motionen.
- 4206 Kommittén föreslår distriktsstämman besluta enligt distriktsstyrelsens förslag.
- 4207 Distriktsstämman beslutar enligt kommitténs förslag.
4208

4209 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4210 10.47 Offentliga toaletter

4211 *Charlotte Wennerberg Liljeblad Halland*

4212

4213 Ofta är det svårt att finna toaletter i byggda offentliga miljöer. Ibland saknas toalett helt inom
4214 rimliga avstånd. Barn- och föräldrar får det besvärligt. Äldre, sjuka och medicinerande
4215 människor blir osäkra och kan dra sig för att ge sig ut i det offentliga rummet.

4216 Att bygga snygga offentliga toaletter kommer att göra stadsmiljön mer tillgänglig för större
4217 grupper. Toaletterna skall vara bemannade för att garantera trygghet, hygien och funktion.
4218 Toaletterna kan drivas med hjälp av sociala företag i ett franchise-system

4219

4220 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4221 att Centerpartiet verkar för att kommunerna tar sitt ansvar för att göra den byggda miljön
4222 tillgänglig med till tillräckligt många och bra offentliga toaletter

4223 att en riktlinje skapas för bedömning av lämpligt antal toaletter, med bra utformning för
4224 offentlig miljö

4225

4226 **Distriktets yttrande**

4227 Distriktsstyrelsens yttrande

4228 Motionären föreslår att Centerpartiet ska arbeta för bättre tillgång till toaletter i offentlig
4229 miljö. Ansvar för tillgången till offentliga toaletter och hur dessa utformas är en fråga för
4230 varje enskild kommun att avgöra. Hur det ser ut runt om i Sverige skiljer sig säkert åt ifrån
4231 kommun till kommun eftersom efterfrågan, behov och prioriteringar ser olika ut. Är man
4232 missnöjd med tillgången till offentliga toaletter bör man trycka på för en förändring direkt i
4233 den enskilda kommunen och det är även på kommunal nivå som eventuella riktlinjer bör
4234 fastställas.

4235 Distriktsstyrelsen föreslår stämman

4236 att avslå motionen.

4237 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:

4238 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag

4239 att avslå motionen

4240

4241 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4242 10.48 Inlösen av fastigheter

4243 *Håkan Andersson Skellefteå Västerbotten*

4244

4245 När en järnvägsplan vunnit laga kraft kan en del fastigheter bli kraftigt berörda av planen.

4246 Fastighetsägaren kan få erbjudande om inlösen av fastigheten. Ifall han/hon väljer att avböja

4247 erbjudandet kan Trafikverket tvångsinlösa fastigheten.

4248 Från det att planen beslutas till dess att den vinner laga kraft kan fastighetsägarens liv

4249 ”pausas”. Det blir deprimerande att underhålla eller utveckla fastigheten. Den går inte heller

4250 att sälja – vem vill satsa på en fastighet som kan komma att lösas in?

4251

4252 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4253 att Centerpartiet ska verka för att fastighetsägare får erbjudande om inlösen av berörda

4254 fastigheter redan innan en beslutad plan (t.ex. järnvägsplan) vinner laga kraft.

4255

4256 **Distriktets yttrande**

4257 Även om vi känner förståelse för de problem som enskilda fastighetsägare kan erfara om man

4258 hamnar i det limboläge som motionen tar upp, så är nog inte den lösning som föreslås rimlig.

4259 Det kan givetvis ta en tid mellan beslut om järnvägsplan och när planen vinner laga kraft, men

4260 det är trots detta inte rimligt att staten skall lösa in fastigheter innan man vet om det kommer

4261 byggas en järnväg där.

4262 Det är inte alldeles ovanligt att planer inte vinner laga kraft och då skulle samhället riskera att

4263 bli stående med fastigheter som är inlösta till ingen nytta.

4264 Järnvägar är någonting som byggs med en mycket lång planeringshorisont, exempelvis har

4265 Norrbottenbanan har diskuterats sedan 1950 talet, så möjligheterna att som fastighetsägare

4266 påverka den egna situationen är ändå relativt goda.

4267 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta

4268 att avslå motionen.

4269 Kommittén föreslår distriktsstämman besluta att instämma i motionens intentioner.

4270 Distriktsstämman beslutar enligt kommitténs förslag.

4271

4272 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4273 10.49 Bostadsstrategi för hemlösa

4274 *Lennart Pettersson och Fredrik Jönsson, Svalöv*

4275

4276 Bostadssituationen i Sverige är besvärlig. Antalet bostäder räcker inte och kommer inte att
4277 göra det under de närmaste åren. Det är många som drabbas av detta men de som drabbas
4278 allra värst är förmodligen hemlösa och missbrukare.

4279 Att behöva sova utomhus, i tält eller i trapphus är inte värdigt en av de främsta
4280 välfärdsstaterna i världen.

4281 Det finns ingen social bostadspolitik i Sverige och är inget som heller har eftersträövats. Vi vill
4282 inte skilja ut människor efter deras ekonomi eller sociala situation. Detta har fått till följd att
4283 det inte finns någon lösning för de som har det alla svårast på bostadsmarknaden.

4284 Det är inte helt enkelt att ha en hemlös, en missbrukare eller en kriminell person i samma
4285 trapphus som andra boenden. Det kan vara en lösning, men det är inte heller självklart att
4286 kräva av fastighetsägare att de måste ha några lägenheter för sociala ändamål.

4287 För att minimera problemen med hemlösa, behöver en nationell strategi tas fram. Den kan
4288 spegla både omfattningen och de konsekvenser det får både för den enskilde personen, för
4289 familjen och för samhället i stort. Hur detta ska lösas, får en utredning visa men helt klart är
4290 att behovet är både stort och brådskande.

4291

4292 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4293 att Centerpartiet initierar en nationell strategi för att lösa bostadsfrågan för hemlösa

4294

4295 **Distriktets yttrande**

4296 Motionärerna beskriver bra de stora negativa konsekvenser av dagens stora hemlöshet. Inte
4297 minst i Skånska kommuner.

4298 Den vanligaste orsaken till hemlöshet är idag ekonomisk utsatthet kombinerat med bristen på
4299 billiga bostäder. Ett allvarligt problem är dessutom att många barn saknar en varaktig bostad.
4300 Inte minst ökar problemet i storstäderna. Orsakerna är ofta att barnets föräldrar befinner sig i
4301 en ekonomiskt utsatt situation och att det saknas billiga bostäder. För att motverka hemlöshet
4302 krävs därför både insatser för att fler människor ska få ett arbete och en bättre fungerande
4303 bostadsmarknad.

4304 Centerpartiet har idag ett antal förslag för att motverka hemlöshet. Försäkringskassan har idag
4305 möjlighet att öronmärka bostadsbidraget. Centerpartiet vill att detta slås fast i lag. På så sätt
4306 riskerar ingen som tar emot bostadsbidrag att bli vräkt för att man inte har betalt hyran.
4307 Hemlöshet hänger också många gånger samman med psykisk sjukdom och/eller
4308 missbruksproblem. För att hjälpa människor tillbaka till en bra tillvaro behövs framförallt
4309 insatser mot missbruk och psykisk ohälsa. Dessa är bra förslag men mer bör göras.

4310 Centerpartiet tycker att den absolut viktigaste uppgiften är att se till att inga barn är hemlösa.
4311 Idag finns det ingen säker statistik över exakt hur många barn i Sverige som är det, men man
4312 vet att det rör sig om tusentals. Det är visserligen få av dessa barn som tvingas att leva på

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4313 gatan. Ofta bor barnen i tillfälliga boenden eller hos släktingar och vänner. Centerpartiets mål
4314 att inte ett enda barn i Sverige ska behöva vara hemlös. För att nå detta mål och att motverka
4315 hemlöshet i övrigt föreslår
- 4316 Distriktsstämman föreslår Partistämman
- 4317 att bifalla motionen
- 4318
- 4319

4320 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4321 10.50 Förebyggande arbete mot hemlöshet

4322 *Tina Fingal Swens, Maria Comstedt, Elisabeth Malmqvist, Jessika Edetun Falk,*
4323 *Abdulrahman Ibrahim Muhammed & Cecilia Hermansson. Örebro.*

4324

4325 Motion: Kommunernas ansvar för att förebygga att familjer hamnar i hemlöshet och
4326 utestängning från bostadsmarknaden.

4327 I Sverige lever tusentals barn med föräldrar i hemlöshet, beaktat att inte alla dessa barn
4328 befinner sig i akut hemlöshet, det vill säga hemlöshetssituation 1, utan i någon form av
4329 långsiktig boendelösning. Socialstyrelsen har ändock uppgivit att 1500 hemlösa föräldrar
4330 lever med sina barn i akut hemlöshet. Viktigt att påpeka i detta avseende är att denna mätning
4331 enbart visar de som själva uppgivit att de lever i hemlöshet, vad mörkertalet är kan vi bara sia
4332 om.

4333 Socialstyrelsens mätning visar att den överlägset största bidragande orsaken till hemlöshet
4334 bland föräldrar med barn under 18 år är att de inte godkänts som hyresgäster på ordinarie
4335 bostadsmarknad. Ytterligare en vanligt förekommande orsak var svårigheter att ta sig in på
4336 arbetsmarknaden. Detta att jämföra med personer i hemlöshet som inte lever med sina barn,
4337 där faktorer som missbruk och psykisk ohälsa är vanligare förekommande bidragande
4338 faktorer. En tredjedel av de föräldrar i hemlöshet som levde tillsammans med sina barn
4339 uppgav att det enda behovet av stöd de hade var att finna en egen bostad till skillnad mot de
4340 som inte levde med sina barn där behoven var av betydligt mer omfattande karaktär. Då ”tak
4341 över huvudet-lösningar”, så som härbärgen, inte är anpassade för barn visar undersökningen
4342 att de föräldrar i akut hemlöshet som levde tillsammans med sina barn exempelvis bodde på
4343 vandrarhem, hotell, jourboenden etcetera. Detta tenderar ofta att bli dyra historier för
4344 kommunernas socialtjänst.

4345 I kommunerna bör ansvaret för att förebygga hemlöshet åligga socialtjänsten, men i
4346 samverkan med en mängd andra aktörer. Med hänvisning till ovan bör ett stort fokus ligga på
4347 att förebygga vräkningar, utestängning från ordinarie bostadsmarknad och hemlöshet hos just
4348 barnfamiljer. Vi vet att hyresskuld är den största bidragande orsaken till vräkning bland
4349 barnfamiljer och till långvariga bekymmer att senare ta sig tillbaka till ordinarie
4350 bostadsmarknad. Dessutom ökar risken för egen social problematik i framtiden för de barn
4351 som växer upp utan en trygg hemsituation. Trots det är det mindre än en fjärdedel av landets
4352 kommuner som har strukturerade handlingsplaner för uppsökande förebyggande arbete vad
4353 gäller hyresskulder i vräkningsförebyggande syfte. Mindre än en femtedel har handlingsplaner
4354 för att förebygga hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Orsakerna till
4355 hyresskulder är många och en bred samverkan mellan samhällets olika sektorer är därför
4356 nödvändig för att ge dessa familjer bästa möjliga stöd i förebyggande syfte.

4357

4358 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4359 att Centerpartiet kraftfullt verkar för att uppdraga åt kommunerna att införa strukturerade
4360 handlingsplaner för att förebygga hyresskulder och i och med detta förebygga vräkningar och
4361 bostadslöshet bland barnfamiljer.

4362 att Centerpartiet verkar för en rekommendation till kommunerna att dessa handlingsplaner
4363 skall innefatta uppmaning till samverkan mellan socialtjänst, Budget- och skuldrådgivare,

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4364 Kronofogdemyndigheten, bostadsföretag, arbetsmarknadsåtgärder, sjukvården, skola/förskola
4365 samt det civila samhällets organisationer.
4366
- 4367 Distriktets yttrande
- 4368 Distriktsstyrelsen håller med motionärerna om att det är viktigt att kommunerna arbetar
4369 intensivt och strategiskt för att förbygga hemlöshet. Vi tycker att det är kommunerna som ska
4370 lägga upp arbetet hur man gör och fatta beslut om vad man ska göra.
- 4371 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:
- 4372 -att avslå första att-satsen
- 4373 -att bifalla andra att-satsen
- 4374 Samt att lägga till följande att-sats:
- 4375 -Att Centerpartiet verkar för att kommunerna ska införa strukturerade handlingsplaner och
4376 andra insatser för att förebygga hyresskulder och i och med detta förebygga vräkningar och
4377 bostadslöshet bland barnfamiljer.
- 4378 Distriktsstämman beslutade:
- 4379 Att avslå första att-satsen
- 4380 Att bifalla andra att-satsen
- 4381 Att lägga till att-sats: Centerpartiet verkar för att kommunerna ska inför strukturerande
4382 handlingsplaner och andra insatser för att förebygga hyresskulder och i och med detta
4383 förebygga vräkningar och bostadslöshet bland barnfamiljer
- 4384 Att bifalla distriktsstyrelsens förslag till beslut att bifalla motionen med ovanstående tillägg.
4385

4386 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4387 10.51 Forum för idédebatt

4388 *Håkan Larsson, Krokoms kommun (Såväl kretsstyrelsen som kretsårsmötet står bakom motionen)*

4389

4390 En allvarlig brist i centerrörelsen är att det idag saknas ett forum för idédebatt, där olika
4391 åsikter inom rörelsen kan föras fram och diskuteras. Ett sådant forum är viktigt för ett brett
4392 folkrörelseparti där frågor och idéer behöver diskuteras och förankras. Det behövs ett
4393 underifrånperspektiv.

4394 Tidigare fanns centerrörelsens idé- och debattidskrift som under decennier – från 1941 och in
4395 på 2000-talet – hade stor betydelse för den idéutvecklingen i vår folkrörelse. Dessutom fanns
4396 betydande utrymme för debatt och erfarenhetsutbyte inom de olika centerorganisationernas
4397 medlemstidningar (Svensk Politik/Focus, Budkavle, Ung Center etc).

4398 Tidningen C, med utgivning endast fem gånger per år, fyller inte denna roll. Tidningen
4399 innehåller främst information från partiledningen vilket i praktiken innebär ett
4400 ovanifrånperspektiv. Utrymmet för debatt och inlägg från medlemmar runt om i landet är
4401 minimalt. Ska tidningen bli en arena för idédebatt måste den breddas och öka
4402 utgivningsfrekvensen.

4403 Inte heller finns någon gemensam digital arena för diskussion och erfarenhetsutbyte inom
4404 centerrörelsen. Att det finns olika facebookgrupper där frågor kan diskuteras är positivt, men
4405 dessa fyller inte behovet av en gemensam arena för centerrörelsens idédebatt.

4406 Diskussionsgrupperna på Connect fungerar inte heller som någon bred arena för idédebatt.

4407 Vi kan också konstatera att de flesta andra partier har fungerande arenor för idédebatt i både
4408 tryckt och digital form. Antingen direkt knutna till partiet eller närstående i stiftelse- eller
4409 annan organisationsform. Att behovet av en arena för idédebatt finns även inom
4410 centerrörelsen råder ingen tvekan om. Behovet av en modern variant av Politisk tidskrift – i
4411 tryckt och digital form – är uppenbart.

4412 Detta är tredje gången vi från Centerpartiet i Krokoms kommun lyfter denna fråga i en motion
4413 till riksstämman. Vid stämman i Falun 2015 vann motionen starkt stöd såväl i kommittén som
4414 på själva stämman. En enig stämma beslutade då:

4415 -Att uppdra åt partistyrelsen att snarast ta initiativ till att skapa centerrörelsens rikstäckande
4416 arena för diskussion, reportage, nyheter och erfarenhetsutbyte.

4417 Tyvärr tolkade partistyrelsen detta eniga stämmobeslut som att det räckte med att utöka
4418 utgivningen av Tidningen C från fyra till fem utgåvor per år – och att det nya intranätet
4419 (Connect) skulle ge utrymme för dialog och debatt. Detta upprepades av partistyrelsen inför
4420 stämmobehandlingen i Malmö 2017. Vi har svårt att se att detta innebär att stämmobeslutet
4421 från 2015 fullt ut har följts i praktiken.

4422 Vi hoppas att många nu inser behovet av ett forum för centergrön idédebatt och upprepar
4423 därför vårt förslag. Formerna kan självfallet diskuteras, men vi föreslår att utgivningen av
4424 Politisk tidskrift återupptas i modern tappning. En tryckt debattidskrift i kombination med en
4425 levande, kontinuerligt uppdaterad, webbsida. Tidskriften bör ha en självständigt arbetande
4426 redaktion på centergrund. Partistyrelsen bör anslå ekonomiska medel för att möjliggöra detta.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4427 En nystart av Politisk tidskrift kan gärna ske i samverkan med CUF, som 1941 tog initiativ till
4428 att starta tidskriften och som sedan drev den i över 60 år. (Under en stor del av tiden genom
4429 förlaget By & bygd.)
- 4430 Mot denna bakgrund föreslår Centerpartiet i Krokoms kommun stämman besluta:
4431
- 4432 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4433 att ge partistyrelsen i uppdrag att snarast initiera och ekonomiskt stödja skapandet av en
4434 rikstäckande aréna för idédebatt – en nystart av Politisk tidskrift i modern tappning
4435
- 4436 **Distriktets yttrande**
- 4437 Håkan Larsson yttrar sig.
- 4438 Stämman beslutar:
4439 att vidaresända motionen till Centerpartiets partistämma.
4440

4441 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4442 10.52 Forum för idédebatt

4443 *Centerpartiet Oxelösund*

4444

4445 Oxelösunds centerkrets önskar, liksom tidigare, att centerrörelsen startar en debatt- och
4446 idétidskrift. Det är ett fattigdomsbevis att det saknas ett fungerande forum för debatt. Det
4447 medlemmarna serveras är mest information från partiets ledande politiker. Gräsrötterna
4448 kommer sällan till tals. Det utrymmet finns inte i tidningen C.

4449 Centerrörelsen skulle gynnas av en öppnare debatt, för övrigt värdigt en rörelse som har
4450 decentralisering som mål. Materialet bör vara tryckt, inte bara digitalt. Annars når man bara
4451 de digitalt erfarna. Alla medlemmar i organisationerna måste kunna ha tillgång till forumet
4452 och nås av detsamma.

4453

4454 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4455 att Centerpartiet startar utgivningen av en tryckt debatt- och idétidskrift tillgänglig för alla
4456 medlemmar i centerorganisationerna.

4457

4458 **Distriktets yttrande**

4459 Motionären efterfråga en debatt och idéskrift för medlemmarna i Centerpartiet. Motionären
4460 tycker inte att tidningen C är tillräckligt för det.

4461 Motionären vill ha ett tryckt debattforum och inte enbart att digitala medier ska vara platsen
4462 för debatt i Centerpartirörelsen.

4463 Som motionären säger så instämmer distriktsstyrelsen att det finns debattforum digitalt idag,
4464 men är inte överens med motionären att det behövs ytterligare ett tryckt media för debatt.
4465 Distriktsstyrelsen anser att det är bättre att utveckla tidningen C till att ha ytterligare sidor och
4466 där ge utrymme för debatt än att lägga kostnader på ytterligare en tryckt tidning.

4467 Distriktsstyrelsen förslag till beslut

4468 Att avslå motionens uppsats och ersätta den med

4469 Att tidningen C ökar sitt utrymme för debatt för medlemmar i Centerpartiet och dess
4470 syskonorganisationer.

4471 Beslut vid Oxelösunds kommunkrets årsstämma

4472 Att bifalla motionen

4473 Distriktsstämman beslutar

4474 Att avslå motionens uppsats och ersätta den med

4475 Att tidningen C ökar sitt utrymme för debatt för medlemmar i Centerpartiet och dess
4476 syskonorganisationer.

4477

4478 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4479 10.53 Forum för idédebatt

4480 *Väckelsång-Tingsås C-avdelning Tingsryds krets*

4481

4482 Tidigare utgav Centerrörelsen en debattskrift som hette Politisk Tidskrift. Det var ett forum
4483 där den ideologiska debatten fördes. Det var inte enbart centerpartister som skrev artiklar.
4484 Varje parti behöver ett debattorgan där den ideologiska argumenten bryts mot varandra. En
4485 debattskrift behövs än mer sedan Centerrörelsen övergav att hålla riksstämman varje år.

4486 Centerpartiet är det rikaste partiet i världen och borde ha råd att ge ut en ideologisk skrift. Vår
4487 medlemstidning är ett forum där enbart det lyfts fram vad partiet har gjort och alltid positiva
4488 nyheter. Detta är inte fel vad beträffar interna publikationer där man behöver sprida
4489 propaganda.

4490 Men ett parti som inte har någon ideologisk debatt som man även visar upp utåt kommer att
4491 ha det svårt i framtiden. Om man har en stark debatt är det lättare för medlemmar att hänga
4492 med när det svänger inom politiken. Det har blivit än mer angeläget eftersom riksstämman
4493 hålls bara vartannat år numera.

4494 När även andra politiska debattörer kommer till tals ökar också förståelsen mellan partier.
4495 Man lär sig förstå hur ”motståndarna” tänker och argumenterar.

4496

4497 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4498 att starta en ideologisk debattskrift där olika politiska idéer kommer till tals

4499

4500 **Distriktets yttrande**

4501 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att instämman i motionens intention att öka
4502 möjligheten till ideologisk idédebatt i Centerpartiet. Ett helt nytt medie- och
4503 kommunikationslandskap gör att en tidskrift troligen inte är rätt format, men att den fria
4504 debatten är mycket viktig och kan ske i olika medier.

4505 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att anse motionen besvarad.

4506 Distriktsstämman beslutar att motionen går vidare till Partistämman i Karlstad 2019 med det
4507 yttrande som distriktsstyrelsen har besvarat motionen med. Stämman bifaller Ingvar Karlssons
4508 tillägg

4509 ”att 4 sidor i tidningen C skall användas som debattorgan”.

4510

4511 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4512 [10.54 Bildbank](#)

4513 *Henrik Juhlin, Huddinge Stockholms län*

4514

4515 Vid tillfällen där man vill kunna göra ett snabbt utspel eller en annons så skulle det vara bra
4516 om det fanns en generell bildbank att hämta bilder och inspiration ifrån.

4517 Det samma gäller vid planerade kampanjer och utspel från riksorganisationerna. Då skulle det
4518 vara bra om det finns ett gäng bilder att välja ifrån, som man då kan ladda ner och göra lokala
4519 med sina egna budskap.

4520 Det skulle också vara ett bra ställa att sprida klara bilder inför utspel, där det då finns några
4521 varianter med klar text och bild att välja ifrån.

4522 Man kan också tänka sig att det kan finnas generella filmsnuttar, bakgrundsfilmer, ljud,
4523 musik, ikoner och illustrationer att ladda ner.

4524

4525 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4526 att Centerpartiet skaffar ett bildbankssystem

4527 att riksorganisationen fyller på med professionella bilder inför kampanjer / stora utspel

4528 att bildbanken fylls på med generella bilder inom olika politikerområden så det finns generella
4529 bilder att använda för till exempel kretsar som vill göra annonser / utspel.

4530

4531 **Distriktets yttrande**

4532 Bifall

4533

4534 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4535 10.55 Opinionsbildning och marknadsföring

4536 *Jarl Folkesson, Storuman Västerbotten.*

4537

4538 Vid tidpunkten när vi hade låga opinionssiffror, och i samband med framtidsstämman i
4539 Upplands Väsby, började våra belackare andas om att vi var ”obehövliga” - och försökte
4540 smeta på oss det epitetet. Det blev då uppenbart att vi själva måste anta ett positivt och tydligt
4541 enkelt signalelement (igenkänningsord/begrepp) som borde ligga mitt i Megatrenden. Detta
4542 var svårt att få förståelse för vid Framtidsstämman. Efter mer än ett år av
4543 opinionsansträngningar presenterades dock vårt underbart fantastiskt goda signalelement
4544 ”Närodlad politik”. Ett signalelement som varit oss till utomordentlig nytta i de två senaste
4545 valrörelserna!

4546 Vid partistämman i Falun framfördes analysen att plånboksfrågorna inte längre var den
4547 dominerande valvinnaren utan att mer ”mjuka individ- och känslonära” frågor som
4548 sjukvårdsbristerna började komma fram i megatrenderna. Vi hade redan då möjligheten att
4549 prioritera begreppen ”Närodlad folkhälsa” samt driva vår sjukvårdspolitik under ”varumärket
4550 ”Närvårdsreform. Det krävs ett eget, särskiljande varunamn för att kunna ”sälja” sin produkt.
4551 Vårt varunamn skapar en konflikt mot dem som uppger sig sälja likartade produkter. Vi griper
4552 tag i problemformuleringsprivilegiet och andra måste hela tiden förhålla sig till oss - vi sätter
4553 därigenom dagordningen i den vårdpolitiska debatten.

4554 Den chansen blir det nu i stället den sista rent socialistiska regionen i Sverige, nämligen
4555 Västerbotten, som utnyttjar! De har nu gått ut vitt och brett och gjort reklam för sin nya
4556 organisationsmodell för första linjens sjukvård som nämligen innebär inrättande av
4557 närvårdsområden!

4558 Med anledning av behovet att ”Sveriges bästa politik måste ha Sveriges bästa
4559 opinionsbildning och marknadsföring” så är det av största vikt att när politiska huvudteman
4560 prioriteras inom vårt parti, och inför en valrörelse, så skall från början och hela tiden under
4561 processen specialistkompetens inom opinionsbildning och marknadsföring medverka - så att
4562 våra politiska huvudteman får produktnamn och presenteras på ett så tydligt och okränkligt
4563 sätt att även breda väljargrupper av politiskt oinsatta och inaktiva får en positiv uppfattning
4564 om Centerpartiets huvudfrågor.

4565

4566 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4567 att Centerpartiets ledning från första början och systematiskt och kontinuerligt knyter
4568 professionellt sakkunnig specialistkompetens inom opinionsbildning och marknadsföring till
4569 alla viktiga processer för att ta fram och formge våra politiska huvudteman

4570

4571 **Distriktets yttrande**

4572 Distriktsstyrelsen instämmer i motionärens önskan om att partiet måste ta varje chans som ges
4573 att tydligt kommunicera vår politik. Det innebär självklart att vi måste ha kunniga
4574 medarbetare som kan hjälpa politiken att forma budskap och på bästa sätt hitta rätt form för
4575 att kommunicera detta budskap gentemot rätt målgrupp.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4576 På nationell nivå finns en kompetent och kunnig kommunikationsenhet med redaktör för
4577 sociala medier, mediastrategier och pressekreterare, allt styrs av en presschef. Utöver denna
4578 enhet har vi politikenheten med politiskt sakkunniga – proffs på de olika områden de har
4579 ansvar för, det finns även en partiledarstab med liknande kompetens som de två tidigare
4580 enheterna, som jobbar med vår partiledare och följer med runt om i landet. Sedan december
4581 har vi även anställt en policychef som tillsammans med sitt team bland annat jobbar med hur
4582 vi ska jobba strategiskt.
- 4583 Inför större händelser, tex valrörelser, tar partiet extern hjälp av både media- och
4584 kommunikationsbyråer. Vilka absolut måste räknas som professionellt sakkunniga med
4585 specialistkompetens. Den kompetens och kunskap de ger oss är inget som stannar vid
4586 valrörelser och uppdateringar av grafisk profil, utan är något som ständigt utvecklas och
4587 används i organisationen.
- 4588 Det största problemet med all denna kompetens är möjligtvis att den är centrerad till nationell
4589 nivå, och bara till viss del sprids ute i landet bland den personal och de förtroendevalda vi har.
4590 Ytterligare
- 4591 ett problem som finns är att trots att proffstipsen kommer, så tenderar många distrikt och
4592 kretsar ändå att göra som de alltid gjort eftersom ”det alltid har funkat”.
- 4593 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta
4594 att instämma i motionens intentioner.
- 4595 Kommittén föreslår distriktsstämman besluta enligt distriktsstyrelsens förslag.
- 4596 Under stämmans behandling yrkas:
- 4597 • Jarl Folkesson, Storuman, bifall till motionen.
- 4598 Distriktsstämman beslutar enligt kommitténs förslag.
- 4599

4600 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4601 10.56 Internationella kontakter

4602 *Håkan Larsson, Krokombesök (Såväl kretsstyrelsen som kretsårsmötet står bakom motionen)*

4603

4604 De nordiska centerpartierna grundades som agrardemokratiska centerpartier under de första
4605 decennierna på 1900-talet. Liknande partier bildades vid den här tiden även i övriga Europa,
4606 främst i öst- och centraleuropa. Vi exemplifierar här med det polska PSL-partiet, världens
4607 äldsta centergröna parti.

4608 Det äldsta agrardemokratiska partiet grundades 1895 i den del av det då delade Polen som
4609 ingick i Österrike-Ungern. Detta parti – PSL – spelade en nyckelroll när Polen återvann sin
4610 självständighet från 1918 och framåt. PSL-ledaren Wincenty Witos var premiärminister vid
4611 tre tillfällen, bland annat när Röda Armén på väg västerut stoppades 1920 (”undret vid
4612 Wisla”). Witos tog också, tillsammans med kollegor från Tjeckoslovakien och Bulgarien,
4613 initiativ till Internationella Agrarbyrå, kallad ”Gröna Internationalen”, som snart samlade
4614 agrardemokratiska partier från stora delar av Europa.

4615 Av de nordiska bondepartierna blev endast Agrarförbundet i Finland formell medlem i Gröna
4616 Internationalen. Bondeförbundet blev inte medlem, men hade en kontaktperson till
4617 internationalen, Herbert Rettig, som bland annat rapporterade på stämmorna. Under 1930-talet
4618 upprätthölls kontakterna och Axel Pehrsson Bramstorp citerade bland annat i ett tal sin polske
4619 kollega Witos. Bondeförbundet hämtade symboler som de gröna fanorna och fyrklövern från
4620 Gröna internationalen (från början från PSL). Efter andra världskriget och Europa hade delats
4621 av järnridån och då hade Bondeförbundet kontakter med agrardemokrater i exil. En polsk
4622 PSL-medlem i exil, Michal Plucinski, engagerade sig i Bondeförbundet och föreläste bland
4623 annat på föreningsgården Mem. År 1952 skrev Thore Peterson, som bland annat varit
4624 förbundssekreterare i SLU med omfattande internationella kontakter, en intressant artikelserie
4625 om de gröna agrardemokratiska partierna i Politisk tidskrift. Artiklarna publicerades även i
4626 norska medier.

4627 Under 1980-talet inledde CUF ett omfattande utbyte med det polska
4628 Landsbygdsungdomsförbundet ZMW. Hundratals polska ungdomar fick möjlighet att besöka
4629 Sverige och studera hur det demokratiska systemet fungerade i vårt land. När järnridån föll
4630 och demokratin återinfördes i Polen 1989/90 spelade dessa ungdomar en viktig roll i
4631 återupprättandet av PSL som självständigt parti. Under 1990-talet utvecklade Centerpartiet och
4632 PSL ett nära samarbete inom ramen för International Network of Centre Parties (INC).
4633 Initiativet togs av tidigare vice partiordföranden Johannes Antonsson, som vid stämman i
4634 Hässleholm 1990 höll ett anförande under rubriken ”Skapa en europeisk centerunion!”. Pär
4635 Granstedt var drivande i detta arbete.

4636 Under 1990-talet var det en självklarhet att partierna inom INC besökte varandras
4637 kongresser/stämmor. Centerpartiet och PSL hade ett omfattande utbyte under de kommande
4638 åren. En av huvudtalarna vid centerstämman i Skövde år 2000 var PSL-ledaren Jaroslaw
4639 Kalinowski. Det är ingen överdrift att hävda att PSL hämtade mycket inspiration från
4640 Centerpartiet under denna tid.

4641 En uttalad målsättning med INC var att så småningom utveckla nätverket till en centergrön
4642 international och en egen partigrupp i Europaparlamentet. Efter Sveriges EU-inträde beslutade
4643 stämman i Östersund 1995 också att Centerpartiet tills vidare skulle ansluta sig till den

4644 liberala gruppen, ELDR (numera ALDE) i avvaktan på att en centergrön grupp skulle kunna
4645 bildas.

4646 Målsättningen om en centergrön partigrupp förverkligades dock inte. Några år senare valde
4647 Centerpartiet nämligen att bli fullvärdig medlem i ELDR och dessutom att ansluta sig till
4648 Liberala internationalen (LI). Det underströks dock samtidigt att kontakterna inom INC, där
4649 partier från 17 länder deltog, skulle fortsätta. PSL ville i det längsta utveckla samarbetet till en
4650 international, men när man inte fann stöd för detta valde man att ansluta sig till den
4651 kristdemokratiska partigruppen EPP.

4652 Tyvärr somnade kontakterna in när de centergröna partierna valt att ansluta sig till olika
4653 partigrupper och internationaler. Idag är de gröna centerpartierna i Europa delade mellan
4654 liberala Alde, konservativa/kristdemokratiska EPP och gröna gruppen. Medan centerpartierna
4655 i Sverige, Finland och Estland är anslutna till Alde, hör PSL till EPP och ”Unionen mellan
4656 bönder och gröna” i Lettland och Litauen till gröna gruppen. Bara för att ta några exempel.

4657 De gröna centerpartierna har en gemensam agrardemokratisk idégrund med värdeord som
4658 decentralisering och miljöansvar, liksom ambitionen att förena frihet med trygghet. I dagens
4659 läge har de mycket att lära av varandra och ett återupptaget utbyte skulle kunna ge mycket
4660 inspiration över gränserna. Ett utbyte kan mycket väl ske även om partierna tillhör olika
4661 partigrupper.

4662 I Norden finns ett samarbete mellan centerpartierna, men detta bör utvecklas och stärkas,
4663 såväl på nationell som på distriktsnivå. Det är också viktigt att återuppta kontakterna med de
4664 centergröna partierna runt Östersjön, inte minst det polska partiet PSL. Utbytet kan ske i
4665 bilateral form, men gärna också inom ramen för en nystart av International Network of Centre
4666 Parties (INC). Centerpartiet i Krokum föreslår mot denna bakgrund att stämman uttalar sig för:
4667

4668 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4669 att ge partistyrelsen i uppdrag att utveckla kontakterna med de centergröna partierna i första
4670 hand runt Östersjön, men även i övriga Europa.

4671

4672 **Distriktets yttrande**

4673 Håkan Larsson yttrar sig och yrkar på ett tilläggsyrkande: att Centerpartiet att arbetar för att
4674 utveckla kontakterna mellan de gröna Centerpartierna i Norden och Europa.

4675 Bosse Svensson yttrar sig.

4676 Thomas Andersson yttrar sig och yrkar bifall till Håkan Larssons tilläggsyrkande.

4677 Beslutsgång:

4678 det finns ett förslag på beslut och ett förslag på ett tillägg.

4679 Ordförande frågar på styrelsens förslag.

4680 Ordförande frågar på Håkan Larssons tilläggsyrkande och finner att stämman beslutar:

4681 -att anse motionen som besvarad, samt att skicka den vidare till partistämman.

4682 -att Centerpartiet att arbetar för att utveckla kontakterna mellan de gröna Centerpartierna i
4683 Norden och Europa.

4684

4685 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4686 10.57 Centralt och regionalt stöd till kretsar och
4687 distrikt

4688 *Lars-Åke Engdahl, Grums centerkrets Värmland*

4689

4690 Valet 2018 medförde att Grums centerkrets tappade ett mandat i kommunfullmäktige från
4691 fyra till tre ledamöter. Valresultatet medförde även att Socialdemokraterna numera har egen
4692 majoritet, Sverigedemokraterna näst största parti med 5 mandat, Nya Moderaterna 4 mandat,
4693 Miljöpartiet och Vänsterpartiet 1 mandat vardera. Liberalerna och Kristdemokraterna har inga
4694 mandat. Detta innebär inför valet 2022 att vi, med ett mandat mindre, förlorar ca 25 kkr per år
4695 fram till nästa val. Det är ett kännbart avbräck i vår ekonomiska situation.

4696 Grums centerkrets är en liten krets med få medlemmar och få aktiva i styrelsen och vid
4697 evenemang och kampanjer av olika slag så är det alltid samma två till fem som planerar och
4698 arbetar. Det blir allt svårare att hitta människor som öppet vill engagera sig för C i denna
4699 mycket ”röda” kommun oavsett vad det är. Vi som gör detta börjar, med några undantag, bli
4700 till åren samt börjar att bli lite ”trötta”.

4701 Situationen i Grums är inte unik utan många små kretsar upplever samma problem. Om de
4702 små kretsarna urholkas på personer som öppet vill arbeta för centerpartiets politik och/eller att
4703 de ekonomiska resurserna ej är tillräckliga för nödvändiga kampanjer så riskerar dessa kretsar
4704 att bli osynliga för sina väljare och på så sätt riskerar också Centerpartiet att på alla nivåer
4705 tappa värdefulla röster.

4706 För att inte förlora fler mandat 2022 utan istället försöka vinna tillbaka de C förlorade och
4707 kanske till och med vinna fler, så ser vi ett behov av ett riktat och utökat stöd från central och
4708 regional/distriktsnivå till kretsar med små personella och ekonomiska resurser.

4709

4710 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4711 att distrikten i första steget kallar sina kretsar till möte och diskussion om rådande situation
4712 samt behov av och formerna för olika typer av stödåtgärder

4713 att distrikten skall göra en behovsanalys av bedömt resursmässigt stöd, både personellt och
4714 ekonomiskt, och från denna analys ta fram ett förslag till aktuella kretsar hur stödet kan lösas,

4715 att mer av distriktens inriktning, med stöd av regional organisations-/verksamhetsutveckling,
4716 görs mot resurssvaga kretsar med kraftsamling till valåret 2022.

4717

4718 **Distriktets yttrande**

4719 Det är viktigt att det finns resurser att bedriva valrörelse även i områden där partiet inte är lika
4720 starkt. Ännu viktigare är det att finns resurser mellan valen och delvis finns det redan genom
4721 att centralt anställd personal finns regionalt placerad. DS ser gärna mer i den riktningen.

4722 Distriktsstämman föreslår därmed att motionen är besvarad.

4723

4724 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4725 10.58 Centralt och regionalt stöd till kretsar och
4726 distrikt

4727 *Eringsboda centerpartiavdelning, Ronneby krets, Blekinge.*

4728

4729 Den lokala verksamheten är en av grundbultarna i Centerpartiets program. Vi som verkar på
4730 lokala planet och är politiskt engagerade träffar medborgare i olika sammanhang och för att
4731 nå ut till blivande väljare behöver vi verksamhet/aktiviteter under perioden mellan valen och
4732 under valåren.

4733 Vi använder mycket av vår lediga tid till politiskt arbete och det är i mångt och mycket helt
4734 ideellt. Om vi ska kunna bedriva verksamhet och aktiviteter, får vi oftast använda våra eget
4735 kapital för att kunna t.ex. vara med på marknader, mässor och andra arrangemang där vi
4736 träffar många besökare. Vi bjuder t.ex. på kaffe, skaffa vinster till lotterier, köper gåvor som
4737 vi delar ut eller trycka material.

4738 Om vi ska kunna öka medlemsantalet, röstetalet för Centerpartiet i Blekinge och möjligheten
4739 att få en Centerpartistisk riksdagsman/kvinna behöver vi mer ekonomiska resurser.

4740 Under de senare årens val har Centerpartiet i Blekinge tappat flera röster på landsbygden och
4741 många av våra väljare har gått över till andra partier. Centerpartiet behöver satsa mer på
4742 landsbygdens frågor för att åter bli attraktiva för väljarna på landsbygden. Service,
4743 kollektivtrafik, boende, småföretagande och fiber är några av områdena som måste värnas av
4744 oss Centerpartister. Det är Centerpartisterna på gräsrotsnivå som behöver ökade resurser att
4745 använda till aktiviteter där man möter väljarna.

4746 Därför föreslår styrelserna för Eringsboda Centerpartiavdelning och Centerkvinnor att
4747 stämman beslutar

4748

4749 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4750 att mer ekonomiska resurser avsätts till distrikt och kretsar, och att dessa resurser fördelas
4751 mellan avdelningar och nätverk mellan valperioderna och valen.

4752 att mer ekonomiska resurser avsätts till distrikt som saknar riksdagskvinnor/män.

4753 att Centerpartiet i hela Sverige och i Blekinge driver en aktiv landsbygdspolitik fram till nästa
4754 val.

4755

4756 **Distriktets yttrande**

4757 Centerpartiet i Blekinge ser gärna att mer resurser kommer det lokala planet till del. För oss i
4758 Blekinge är det angeläget att åter kunna få ett riksdagsmandat och att Centerpartiet på
4759 nationell nivå särskilt prioriterar mandatlösa kretsar inför nästa val. Vi tror att det som tidigare
4760 hetat Decentraliserad Riksorganisation (DRO) med fördel kan förändras på ett sätt som istället
4761 stärker distriktens verksamhet och möjligheter att ha anställd personal.

4762 Kretsar kan söka microstöd från riksorganisationen på 3000kr för att driva utåtriktade
4763 samtalsdrivna kampanjer. Det kan vara en möjlighet att få stöd till lokalt arbete. För att nå

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4764 framgång i kommande val behöver vi som parti, vara aktiva under hela mandatperioden. Ett
4765 arbete som ska prioriteras högt såväl på distrikts- och krets nivå.
- 4766 Centerpartiet har ett stort förtroende i landsbygdsfrågor och vi har ett starkt stöd för denna
4767 politik. Att kommunicera och hålla dialog kring vår landsbygds politik är en viktig faktor för
4768 att kunna göra bra val framöver.
- 4769 Distriktsstyrelsen för Centerpartiet i Blekinge föreslår stämman;
4770 Att bifalla motionen
4771

4772 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4773 10.59 Centralt och regionalt stöd till kretsar och
4774 distrikt

4775 *John Carlsson, Trosa Sörmland*

4776

4777 Centerpartiet är ett ekonomiskt mycket välbärgat parti. Runt om i våra distrikt ser de
4778 ekonomiska förutsättningarna däremot mycket olika ut. Att kunna ha ombudsmän eller andra
4779 funktioner anställda är långt ifrån en självklarhet på många platser, samtidigt som det är helt
4780 nödvändigt för att kunna hålla samman kretsarna i distrikten och kunna bedriva en
4781 sammanhållen valrörelse där Centerpartiet syns och växer.

4782 Ofta räcker de ideella krafterna räcker helt enkelt inte till och de ekonomiska resurserna finns
4783 inte för att anställa personal. Det gör att Centerpartiets utveckling lokalt, regionalt och i
4784 förlängningen på riks blir lidande. För att motverka denna utveckling bör riksorganisationen
4785 bekosta en grundbemanning i samtliga distrikt runt om i landet, oavsett om man idag har
4786 många anställda eller ingen personal anställd. Det skulle frigöra ideella resurser i och skapa
4787 enorma möjligheter runt om i hela landet för att kunna rekrytera nya medlemmar, bedriva
4788 centerpolitik och bedriva ett aktivt kampanjarbete.

4789

4790 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4791 att riksorganisationen bekostar en grundläggande personalbemanning i alla distrikt.

4792

4793 **Distriktets yttrande**

4794 Motionärerna visar på ett område som hanteras på många olika sätt i landet. Det är stor
4795 skillnad på vilken kunskap som finns hos de ideellt förtroendevalda när det gäller
4796 arbetsgivarfrågor. Det handlar om medarbetarnas säkerhet och villkor till en bra arbetsmiljö
4797 och villkor som är avtalsenliga. Som det ser ut idag så kan det vara olika villkor beroende på
4798 var man är anställd. Genom att ha en gemensam arbetsgivare som tar ansvar för personalens
4799 arbetsmiljö, jämställdhetsfrågor m.m så kan Centerpartiet bli en bättre arbetsgivare enligt
4800 motionären.

4801 Det är även stor skillnad på vilka förutsättningar distrikten har ekonomiskt att anställa
4802 personal vilket gör att distrikt som har mindre resurser har svårt att anställa personal. Det gör
4803 att många distrikt under mellanvalsperioderna får lägga mycket av den ideella energin på att
4804 utveckla organisationen och inte bedriva politik. Det gör att det blir ojämt i landet och i
4805 längden minskar det kraften i det fortsatta arbete både lokalt, regionalt och nationellt.

4806 Distriktsstyrelsen delar motionärernas åsikter att det är svårt att hantera personalfrågor på ett
4807 bra sätt. Det är många olika saker som kan brista om distriktsstyrelsen och ytterst dess
4808 ordförande inte är påläst och kunnig på olika avtal. Det kan i slutänden bli dyrt för ett distrikt
4809 om man hanterar dessa frågor fel, och personal kan fara onödigt illa. Att ha råd med en
4810 anställd ombudsman på heltid skulle ge alla distrikt en möjlighet att utveckla rörelsen både
4811 mellan valen och under valrörelsen.

4812 Distriktsstyrelsen ser att det vore en fördel för rörelsen om all personal är anställd av
4813 riksorganisationen, men givetvis med ett delat arbetsledaransvar, där distriktet kan påverka

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4814 vad uppdraget är. Det finns andra partier som idag har lösningar för att all personal är anställd
4815 centralt men arbetar i respektive distrikt. På så sätt har samtliga distrikt i landet tillgång till en
4816 heltidsanställd. Det finns då även avtal som gör att distrikten betalar en del för tjänsten.
- 4817 Distriktsstyrelsen förslag till beslut:
- 4818 Att bifalla motionerna
- 4819
- 4820 Distriktsstämman beslutar
- 4821 Att bifalla motionerna
- 4822

4823 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4824 10.60 Centralt och regionalt stöd till kretsar och
4825 distrikt

4826 *Kjell Jonsson, Båstad Skåne.*

4827

4828 Centerpartiet har attraherat många ”nya” väljare, framförallt bland gruppen unga, välutbildade
4829 och kvinnor. Många av dagens aktiva och basorganisation har sin bakgrund i mer traditionella
4830 centerväljargrupper, äldre och från landsbygd. Denna grupp ska vi naturligtvis behålla men
4831 utmaningen består i att behålla och aktivera den nya gruppen.

4832 Den nya gruppen väljare är van vid att diskutera och debattera aktuella samhällsfrågor men
4833 inte alltid utifrån ett partipolitiskt perspektiv. Centerpartiet skulle därför behöva utveckla och
4834 stimulera sina olika partigrupper lokalt, regionalt och centralt att arrangera attraktiva möten
4835 där olika åsikter möts kring dagsaktuella frågor.

4836 Medel för detta finns idag inte i någon stor omfattning lokalt eller regionalt. Centerpartiet
4837 nationellt disponerar ett stort kapital. Varför inte investera en liten del av detta för att stödja
4838 en mer livaktig diskussion kring aktuella samhällsfrågor och samtidigt skapa möjligheter att
4839 knyta fler medlemmar till partiet genom att visa att vi vill ha en bred diskussion om
4840 samhällsfrågor.

4841

4842 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4843 att Centerpartiet nationellt anslår 10 miljoner kronor per år och tilldelar distriktet utifrån
4844 lämplig variabel, en summa att fördelas lokalt och regionalt för arrangemang i syfte att
4845 arrangera möten där olika åsikter möts kring dagsaktuella frågor

4846

4847 **Distriktets yttrande**

4848 Håller med motionärens syfte och mål i motionen – det är viktigt att vi når ut och stimulerar
4849 det engagemang som vi får genom de nya väljarna och medlemmar.

4850 Det är viktigt att vi stärker organisationen på lokal nivå och möter våra väljare fysiskt men
4851 också genom olika sociala medier. Här måste vi tillåta oss att vara öppna i sinnet för nya
4852 former av möten, dialog och samtal om vi ska nå framgång.

4853 När det gäller resurser så anser vi det viktigt att möjlighet finns för att kunna göra olika
4854 insatser som är förknippade med ekonomiska åtaganden – men det måste finnas en plan och
4855 riktlinje i arbetet.

4856 Det finns idag resurser att söka genom riksorganisationen – bra det ska vi alla ta del av! Men
4857 vi behöver också ha stimulans och idéer från varandra – goda exempel och samordning.
4858 Utbildningar av våra ledare och informatörer – erfarenhetsutbyte – detta ser vi som en uppgift
4859 inom varje distrikt.

4860 Vi behöver aktiva medlemmar för ett framgångsrikt Centerparti.

4861 Distriktsstämman föreslår Partistämman

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 4862 Att avslå att-satsen att Centerpartiet nationellt anslår 10 miljoner kronor per år och tilldelar
4863 distrikten utifrån lämplig variabel, en summa att fördelas lokalt och regionalt för arrangemang
4864 i syfte att arrangera möten där olika åsikter möts kring dagsaktuella frågor
4865 att stämman bifaller motionens syfte och mål
4866

4867 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4868 10.61 Centralt och regionalt stöd till kretsar och 4869 distrikt

4870 *Mia Nerby, Oppositionsråd Strängnäs kommun Sörmlands län*

4871

4872 Ett parti = en arbetsgivare – ett sätt att bli starkare!

4873 Inom Centerrörelsen är vi duktiga på att introducera och utbilda nya och erfarna politiker i
4874 deras uppdrag, men hur ser villkoren ut för våra medarbetare? Vi vet alla att Sverige inom en
4875 snar framtid kommer att ha svårt att klara sin kompetensförsörjning och det kommer att bli en
4876 hård konkurrens om de mest kompetenta sakkunniga medarbetarna, och där behöver vi se
4877 över vårt eget hus.

4878 Det är stor skillnad på att leda ett distrikt med ideella förtroendevalda, kontra att ha anställda
4879 medarbetare och vara arbetsgivare/ chef och klara de förpliktelser som det innebär. I
4880 chefsrollen för distriktsordförande ingår bland annat att:

- 4881 • teckna anställningsavtal
 - 4882 • kunna arbetsrättslig lagstiftning
 - 4883 • hantera chefs- och ledarskapsfrågor
 - 4884 • föra lön-, utvecklings- och medarbetar samtal
 - 4885 • ansvara för det löpande systematiska arbetsmiljöarbetet
 - 4886 • ha kunskaper i viss löneadministration och tillhörande redovisning
- 4887 Hur säkerställer vi att dessa kunskaper finns ute i regionerna/distrikten och är förväntningarna
4888 rimliga? Av den information och de hänvisningar som finns på vårt intranät i
4889 arbetsgivarfrågor framgår att en del av materialet är dispositivt och att man får göra egna
4890 ”lokala” förändringar.

4891 I dagsläget anser jag att vi som parti behöver en mer sammanhållen arbetsgivarpolitisk för vår
4892 egen organisation. Vi borde ha fler enhetliga riktlinjer, checklistor och rutiner kring vilka
4893 förhållningssätt vi ska ha till våra anställda medarbetare. I dag är det fullt möjligt att en
4894 medarbetare med en specifik typ av tjänst har helt olika villkor, förmåner och förutsättningar
4895 beroende på om hen är anställd av riksorganisationen, region eller distrikt. Är det rimligt?
4896 Och bidrar det till att bygga ett starkt ”varumärke”?

4897 Att istället anställa alla medarbetare i riksorganisationen är ett sätt att få:

- 4898 • en bättre kompetensförsörjning
- 4899 • rättvisa, jämlika och jämställda anställningar
- 4900 • gemensam kompetensutbildning och utveckling
- 4901 • kvalitetssäkrad kompetens
- 4902 • ett stärkt ledarskap

4903 Vi behöver:

- 4904 • en gemensam chef och ledarskapspolicy
- 4905 • gemensam kompetensutveckling
- 4906 • mer standardiserade anställningsvillkor

4907 Genom detta förfarande kan vi få ett attraktivare arbetsgivarerbjudande och ökad
4908 konkurrenskraft. Och ute i regionerna/distrikten kan man få ägna sig mer åt det man helst vill
4909 och är bäst på – att driva vår politik!

4910

4911 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4912 att alla medarbetare i Centerpartiet anställs av riksorganisationen

4913

4914 **Distriktets yttrande**

4915 Motionärerna visar på ett område som hanteras på många olika sätt i landet. Det är stor
4916 skillnad på vilken kunskap som finns hos de ideellt förtroendevalda när det gäller
4917 arbetsgivarfrågor. Det handlar om medarbetarnas säkerhet och villkor till en bra arbetsmiljö
4918 och villkor som är avtalsenliga. Som det ser ut idag så kan det vara olika villkor beroende på
4919 var man är anställd. Genom att ha en gemensam arbetsgivare som tar ansvar för personalens
4920 arbetsmiljö, jämställdhetsfrågor m.m så kan Centerpartiet bli en bättre arbetsgivare enligt
4921 motionären.

4922 Det är även stor skillnad på vilka förutsättningar distrikten har ekonomiskt att anställa
4923 personal vilket gör att distrikt som har mindre resurser har svårt att anställa personal. Det gör
4924 att många distrikt under mellanvalsperioderna får lägga mycket av den ideella energin på att
4925 utveckla organisationen och inte bedriva politik. Det gör att det blir ojämt i landet och i
4926 längden minskar det kraften i det fortsatta arbete både lokalt, regionalt och nationellt.

4927 Distriktsstyrelsen delar motionärernas åsikter att det är svårt att hantera personalfrågor på ett
4928 bra sätt. Det är många olika saker som kan brista om distriktsstyrelsen och ytterst dess
4929 ordförande inte är påläst och kunnig på olika avtal. Det kan i slutänden bli dyrt för ett distrikt
4930 om man hanterar dessa frågor fel, och personal kan fara onödigt illa. Att ha råd med en
4931 anställd ombudsman på heltid skulle ge alla distrikt en möjlighet att utveckla rörelsen både
4932 mellan valen och under valrörelsen.

4933 Distriktsstyrelsen ser att det vore en fördel för rörelsen om all personal är anställd av
4934 riksorganisationen, men givetvis med ett delat arbetsledaransvar, där distriktet kan påverka
4935 vad uppdraget är. Det finns andra partier som idag har lösningar för att all personal är anställd
4936 centralt men arbetar i respektive distrikt. På så sätt har samtliga distrikt i landet tillgång till en
4937 heltidsanställd. Det finns då även avtal som gör att distrikten betalar en del för tjänsten.

4938 Distriktsstyrelsen förslag till beslut:

4939 Motionärerna visar på ett område som hanteras på många olika sätt i landet. Det är stor
4940 skillnad på vilken kunskap som finns hos de ideellt förtroendevalda när det gäller
4941 arbetsgivarfrågor. Det handlar om medarbetarnas säkerhet och villkor till en bra arbetsmiljö
4942 och villkor som är avtalsenliga. Som det ser ut idag så kan det vara olika villkor beroende på
4943 var man är anställd. Genom att ha en gemensam arbetsgivare som tar ansvar för personalens
4944 arbetsmiljö, jämställdhetsfrågor m.m så kan Centerpartiet bli en bättre arbetsgivare enligt
4945 motionären.

4946 Det är även stor skillnad på vilka förutsättningar distrikten har ekonomiskt att anställa
4947 personal vilket gör att distrikt som har mindre resurser har svårt att anställa personal. Det gör
4948 att många distrikt under mellanvalsperioderna får lägga mycket av den ideella energin på att
4949 utveckla organisationen och inte bedriva politik. Det gör att det blir ojämt i landet och i
4950 längden minskar det kraften i det fortsatta arbete både lokalt, regionalt och nationellt.

4951 Distriktsstyrelsen delar motionärernas åsikter att det är svårt att hantera personalfrågor på ett
4952 bra sätt. Det är många olika saker som kan brista om distriktsstyrelsen och ytterst dess
4953 ordförande inte är påläst och kunnig på olika avtal. Det kan i slutänden bli dyrt för ett distrikt
4954 om man hanterar dessa frågor fel, och personal kan fara onödigt illa. Att ha råd med en

- 4955 anställd ombudsman på heltid skulle ge alla distrikt en möjlighet att utveckla rörelsen både
4956 mellan valen och under valrörelsen.
- 4957 Distriktsstyrelsen ser att det vore en fördel för rörelsen om all personal är anställd av
4958 riksorganisationen, men givetvis med ett delat arbetsledaransvar, där distriktet kan påverka
4959 vad uppdraget är. Det finns andra partier som idag har lösningar för att all personal är anställd
4960 centralt men arbetar i respektive distrikt. På så sätt har samtliga distrikt i landet tillgång till en
4961 heltidsanställd. Det finns då även avtal som gör att distrikten betalar en del för tjänsten.
- 4962 Distriktsstyrelsen förslag till beslut:
- 4963 Att bifalla motionerna
- 4964
- 4965 Distriktsstämman beslutar Motionärerna visar på ett område som hanteras på många olika sätt
4966 i landet. Det är stor skillnad på vilken kunskap som finns hos de ideellt förtroendevalda när
4967 det gäller arbetsgivarfrågor. Det handlar om medarbetarnas säkerhet och villkor till en bra
4968 arbetsmiljö och villkor som är avtalsenliga. Som det ser ut idag så kan det vara olika villkor
4969 beroende på var man är anställd. Genom att ha en gemensam arbetsgivare som tar ansvar för
4970 personalens arbetsmiljö, jämställdhetsfrågor m.m så kan Centerpartiet bli en bättre
4971 arbetsgivare enligt motionären.
- 4972 Det är även stor skillnad på vilka förutsättningar distrikten har ekonomiskt att anställa
4973 personal vilket gör att distrikt som har mindre resurser har svårt att anställa personal. Det gör
4974 att många distrikt under mellanvalsperioderna får lägga mycket av den ideella energin på att
4975 utveckla organisationen och inte bedriva politik. Det gör att det blir ojämt i landet och i
4976 längden minskar det kraften i det fortsatta arbete både lokalt, regionalt och nationellt.
- 4977 Distriktsstyrelsen delar motionärernas åsikter att det är svårt att hantera personalfrågor på ett
4978 bra sätt. Det är många olika saker som kan brista om distriktsstyrelsen och ytterst dess
4979 ordförande inte är påläst och kunnig på olika avtal. Det kan i slutänden bli dyrt för ett distrikt
4980 om man hanterar dessa frågor fel, och personal kan fara onödigt illa. Att ha råd med en
4981 anställd ombudsman på heltid skulle ge alla distrikt en möjlighet att utveckla rörelsen både
4982 mellan valen och under valrörelsen.
- 4983 Distriktsstyrelsen ser att det vore en fördel för rörelsen om all personal är anställd av
4984 riksorganisationen, men givetvis med ett delat arbetsledaransvar, där distriktet kan påverka
4985 vad uppdraget är. Det finns andra partier som idag har lösningar för att all personal är anställd
4986 centralt men arbetar i respektive distrikt. På så sätt har samtliga distrikt i landet tillgång till en
4987 heltidsanställd. Det finns då även avtal som gör att distrikten betalar en del för tjänsten.
- 4988 Distriktsstyrelsen förslag till beslut:
- 4989 Att bifalla motionerna
- 4990
- 4991 Distriktsstämman beslutar
- 4992 Att bifalla motionerna
- 4993
- 4994

4995 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

4996 10.62 Placeringspolicy

4997 *Sofie Sandell, Karin Green, Henrik Arnesson & Peter Lundin, Kungsbacka, Halland*

4998

4999 Hur vi investerar våra pengar formar vår framtid. Genom hur vi väljer att investera våra
5000 pengar så säger vi både direkt och indirekt vad vi tycker är viktigt för framtiden. Utan
5001 riktlinjer är det stor risk att Centerpartiets kapital investeras i företag som skövlar regnskog,
5002 bidrar till cancer och bidöden, eller sponsrar klimatförstörare som flygbolag.

5003 Centerpartiets kapital ska investeras i hållbara näringar och företag. Vi behöver en
5004 investeringspolicy för hur vi hanterar vårt kapital. Investeringspolicyn ska praktiskt användas
5005 av förvaltarna som har hand om Centerpartiets kapital.

5006 Svenska kyrkan har en finanspolicy som anger strategisk inriktning och regler för hur Svenska
5007 kyrkans nationella nivå ska bedriva finansförvaltning.

5008 Läs mer här: <https://www.svenskakyrkan.se/ansvarsfulla-investeringar>

5009 Exempel på standard och policys att jämföra med är Fair Finance guide och andra principer är
5010 SRI (Socially Responsible Investing) och ESG (Environmental, Social & Governance) samt
5011 PRI (Principles for Responsible Investing).

5012 ESG-faktorerna (Environmental, Social & Governance)

5013 Miljömässig hänsyn – klimatförändring, energi, kärnkraft, hållbarhet, biologisk mångfald,
5014 rent vatten, ozonlagret, genetiska modifieringar, socio-mässiga konflikter etc. Social hänsyn
5015 – mångfald, jämlikhet, jämställdhet, mänskliga rättigheter, konsumentskydd, djurrätsfrågor,
5016 schyssta arbetsvillkor etc. Bolagsstyrningsmässig hänsyn – lednings- och styrelsestruktur,
5017 anställningsvillkor, ersättning, policies, lobbying, skattepolicy, investeringspolicy etc.

5018

5019 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5020 att Centerpartiet ska ta fram en policy som ger klara riktlinjer åt kapitalförvaltarna om hur
5021 Centerpartiets kapital ska investeras.

5022 att vi ska ställa högre och tydliga krav på social och miljömässig hållbarhet när vi investerar
5023 Centerpartiets kapital.

5024

5025 **Distriktets yttrande**

5026 Distriktsstyrelsens förslag

5027 Centerpartiets kapital förvaltas av ett helägt bolag som heter Randello Invest AB.
5028 Partistytelsen har fastställt en placeringspolicy benämnd ”Riktlinjer för ansvarsfulla
5029 placeringar” med riktlinjer för kapitalförvaltningen. Vice partiledare Anders W Jonsson
5030 (ordförande), riksdagsledamoten Annika Qarlsson samt partisekreteraren Michael Arthursson
5031 utgör Randellos styrelse.

5032 Bolaget rapporterar två gånger per år till partistytelsen hur förvaltningsarbetet fortskrider. I
5033 samband med ordinarie partistämmor sammanfattas Randellos bokslut. Partistytelsen anger i
5034 sina riktlinjer att Randellos placeringsstrategi ska vara långsiktig. Placeringspolicyn preciserar

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 5035 att god etik, miljöhänsyn och jämställdhet mellan könen är en nödvändig förutsättning för en
5036 långsiktigt god lönsamhet i företag. Randello ska i sin förvaltning premiera företag som på ett
5037 trovärdigt sätt visar att de kan hantera sina etiska, miljömässiga och sociala risker. Människan
5038 och företagen samverkar ekologiskt och ska verka för en hållbar utveckling av samhället.
5039 Företagen ska i sin användning av naturkapitalet ta hänsyn även till kommande generationers
5040 behov.
- 5041 Randello ska ej investera i bolag som upprepat eller medvetet bryter mot något av dessa
5042 kriterier. Investeringar skall ej heller göras i länder som är föremål för, av Sverige
5043 sanktionerad, handelsblockad av FN eller EU.
- 5044 Centerpartiet har alltså redan tydliga riktlinjer för hur partiets kapital skall förvaltas med
5045 tydliga krav på bland annat social och miljömässig hållbarhet. Därmed behövs inga nya
5046 riktlinjer tas fram.
- 5047 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta
- 5048 Att avslå motionen
- 5049 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:
- 5050 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag
- 5051 att avslå motionen
- 5052

5053 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5054 10.63 Val till krets- distrikts- och partistyrelsen

5055 *Hans Lenkert, Nacka, Stockholms län*

5056

5057 Inför de olika styrelsevalen betyder valberedningens arbete mycket och det finns särskilt
5058 nedtecknat i arbetsordningen, sidan 7, vad de ska tänka på. Valberedningen ska presentera ett
5059 bra team bestående av personer med olika bakgrunder, intressen mm i god tid för insyn och
5060 diskussion. I nuvarande stadgar finns möjlighet att under stämman nominera personer till de
5061 olika styrelserna.

5062 Syftet med förslaget är att medlemmarna/stämmodeltagarna ska få möjlighet att på
5063 hemmaplan diskutera nya nominerade, känna till bakgrund mm. Med mail eller liknande kan
5064 information spridas med kort varsel.

5065 Syftet är också att få en lugn stämma med välgrundade beslut.

5066 Förslag till förändrad stadga§ 6 Kretsstämma Mom. 2 Kallelse, tid och plats

5067 Kretsstämman ska hållas före februari månads utgång. Minst tio dagar före kretsstämman ska
5068 personlig kallelse sändas till alla medlemmar i kretsen. Kallelse ska innehålla tid, plats samt
5069 information om vilka ärenden som ska behandlas. I samband med kallelsen ska samtliga
5070 ärenden inklusive valberedningens förslag finnas tillgängliga för alla röstberättigade
5071 medlemmar.

5072 Utöver valberedningens förslag kan nominering av person för val göras av medlem senast sju
5073 dagar före stämman. Nomineringen ska sändas till valberedningen som utan dröjsmål ska
5074 delge medlemmar och styrelse denna.

5075 Någon senare nominering kan inte göras med undantag av om nominerad avsäger sig sin
5076 nominering eller det uppkommer annan inte beräknad omständighet som gör nomineringen
5077 inaktuell. Då tillåts styrelsen nominera senare än sju dagar före stämman. Medlemmarna ska
5078 snarast delges detta.§ 14 Distriktsstämma och nomineringsstämma Mom. 2 Kallelse, tid och
5079 plats

5080 Distriktsstämma ska hållas senast den 30 april. Datum för distriktsstämma ska meddelas
5081 kretsarna senast två månader före stämman.

5082 Minst tio dagar före distriktsstämma och nomineringsstämma ska personlig kallelse skickas
5083 till valda ombud. Kallelsen ska innehålla tid, plats samt information om vilka ärenden som
5084 ska behandlas. I samband med kallelsen ska samtliga ärenden inklusive valberedningens
5085 förslag finnas tillgängliga för ombuden.

5086 Distriktet beslutar själv hur övriga medlemmar ska informeras om stämman.

5087 Utöver valberedningens förslag kan nominering av person för val göras av stämмоombud
5088 senast sju dagar före stämman. Nomineringen ska sändas till valberedningen som utan
5089 dröjsmål ska delge ombud och styrelse denna.

5090 Någon senare nominering kan inte göras med undantag av om nominerad avsäger sig sin
5091 nominering eller det uppkommer annan inte beräknad omständighet som gör nomineringen
5092 inaktuell. Då tillåts styrelsen nominera senare än sju dagar före stämman. Ombud ska snarast
5093 delges detta.§ 21 Partistämman Mom. 2 Kallelse, tid och plats

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 5094 Partistämman hålls udda år före september månads utgång på tid och plats som fastställs av
5095 partistyrelsen.
- 5096 Tid och plats för partistämman ska meddelas kretsar och distrikt minst sex månader före
5097 partistämman.
- 5098 Personlig kallelse ska vara valda ombud tillhanda senast två månader före partistämman.
5099 Handlingarna inklusive valberedningens förslag ska vara tillgängliga för ombuden och alla
5100 medlemmar minst 20 dagar före stämman.
- 5101 Utöver valberedningens förslag kan nominering av person för val göras av stämмоombud
5102 senast 10 dagar före stämmans första dag. Nomineringen ska sändas till valberedningen som
5103 utan dröjsmål ska delge ombud och styrelse denna.
- 5104 Någon senare nominering kan inte göras med undantag av om nominerad avsäger sig sin
5105 nominering eller det uppkommer annan inte beräknad omständighet som gör nomineringen
5106 inaktuell. Då tillåts styrelsen nominera senare än 10 dagar före stämmans första dag. Ombud
5107 ska snarast delges detta.
- 5108
- 5109 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 5110 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 6 Kretsstämma Mom. 2 Kallelse, tid och plats enligt
5111 förslag
- 5112 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 14 Distriktsstämma och nomineringsstämma Mom.
5113 2 Kallelse, tid och plats enligt förslag
- 5114 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 21 Partistämman Mom. 2 Kallelse, tid och plats
5115 enligt förslag
- 5116
- 5117 Distriktets yttrande
- 5118 1 Avslag
- 5119 2 Avslag
- 5120 3 Avslag
- 5121

5122 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5123 [10.64 Medlemsavgift](#)

5124 *Hans Lenkert Nacka, Stockholms län.*

5125

5126 Centerpartiet har en centraliserad medlemsavgiftshantering vilket är effektivt och säkrare än
5127 en spridd sådan. Man har också en centraliserad beslutsmodell om avgiftens storlek. I takt
5128 med IT-utvecklingen är det möjligt utan större merarbete för den centrala instansen att
5129 administrera differentierade medlemsavgifter om så önskas av någon krets.

5130 Förslag till förändrad stadga § 4 Medlemskap Mom. 2 Medlemsavgift och fördelning av
5131 densamma

5132 Partistämman fastställer en för kretsarna gemensam grundmedlemsavgift samt beslutar hur
5133 den ska fördelas mellan kretsarna och riksorganisationen. Varje krets kan besluta om en
5134 medlemsavgift som är högre än grundmedlemsavgiften.

5135 Distriktsstämman beslutar om någon del av grundmedlemsavgiften ska överföras från kretsen
5136 till distriktet.

5137 Om kretsen har avdelningar beslutar kretsstämman hur avgiften ska fördelas mellan kretsen
5138 och avdelningarna.

5139 Om beslut finns att subventionera medlemsavgiften för enskilda medlemmar ansvarar den
5140 som fattat beslutet för att medlemsavgiften betalas för de medlemmar som berörs.

5141 För att effektivisera arbetet sköter riksorganisationen utsändande, påminnelser, bokföring mm
5142 av medlemsavgifter. Senast den sista november ska kretsarna meddela riksorganisationen
5143 vilken total medlemsavgift som gäller kommande verksamhetsår. Om inget meddelande
5144 inkommer till riksorganisationen gäller den beslutade grundmedlemsavgiften.

5145

5146 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5147 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 4 Medlemskap Mom. 2 Medlemsavgift och
5148 fördelning av densamma enligt förslag

5149

5150 Distriktets yttrande

5151 Avslag

5152

5153 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5154 10.65 Medlemstillhörighet

5155 *Hans Lenkert Nacka, Stockholms län.*

5156

5157 Centerpartiet har tre organisationsled som bekant - krets, distrikt och riks.

5158 Två av organisationsleden har medlemmar. Distriktets medlemmar synes vara de kretsar som
5159 verkar inom distriktets geografiska område och riksorganisationens medlemmar är enskilda
5160 personer. Man ansluter sig till och avslutar sitt medlemskap genom anmälan till
5161 riksorganisationen. Man betalar medlemsavgiften till riksorganisationen.

5162 Kretsen är en självständig juridisk person, en ideell förening. Men den ideella föreningen
5163 har inga medlemmar

5164 har inga egna stadgar utan av riksorganisationen fastställda

5165 beslutar inte om medlemsavgift utan den fastställs av partistämman

5166 partistämman beslutar vilket belopp av medlemsavgiften som ska tillfalla kretsen

5167 distriktsstämman kan besluta om att distriktet ska ha en del av medlemsavgiften som
5168 partistämman beslutar ska gå till kretsen.

5169 För en självständig juridisk person känns det onaturligt med de påtvingade stadge-, avgifts- -
5170 och fördelningsbestämmelserna. Ett av de viktigaste kriterierna för att en förening
5171 överhuvudtaget ska existera är att man har medlemmar.

5172 Förslag till förändrad stadga

5173 §3 Organisation Mom. 2 Tre organisationsled

5174 Centerpartiet har tre organisationsled - krets, distrikt och riksorganisation - som var för sig är
5175 egna juridiska personer med eget ekonomiskt ansvar. Centerpartiets riksorganisation består av
5176 de medlemmar som är anslutna till en krets eller direkt till riksorganisationen.

5177 Kretsarna är sammanslutna i distrikt.

5178 §4 Medlemskap Mom. 1 Medlemskapets giltighet

5179 Var och en som delar Centerpartiets värderingar kan bli medlem genom att årligen betala den
5180 medlemsavgift som fastställts.

5181 Medlemskapet är individuellt och innebär ett aktivt ställningstagande för Centerpartiets
5182 grundidé och syfte.

5183 Medlemskapet gäller kalenderår. Den som betalar sin medlemsavgift under årets sista kvartal
5184 räknas även som medlem för kommande kalenderår. Medlem kan avsluta sitt medlemskap i
5185 förtid genom att meddela detta till den krets medlemmen hör eller vid direktanslutning till
5186 riksorganisationen.

5187 Den som är medlem i annat parti i Sverige kan inte samtidigt vara medlem i Centerpartiet.

5188

5189 Jag/vi föreslår partistämman besluta

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 5190 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 3 Organisation mom.2 Tre organisationsled enligt
5191 förslag
- 5192 att ändra Centerpartiets gällande stadga § 4 Medlemskap Mom. 1 Medlemskapets giltighet
5193 enligt förslag
- 5194
- 5195 Distriktets yttrande
- 5196 Avslag
- 5197

5198 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5199 10.66 Processen vid uteslutningsärenden

5200 *Johan Ulin, Uppsala*

5201

5202 I dagsläget saknas det en tydlig beskrivning av en rättssäker, demokratisk och decentraliserad
5203 process i Centerpartiets stadgar och arbetsordning gällande uteslutning av en medlem. En
5204 sådan beskrivning som ska ligga till grund för processen inför ett beslut av partistyrelsen
5205 måste vara väl definierad.

5206 Uteslutning är en ytterst allvarlig sak. Och den kan om den inte behandlas på ett omsorgsfullt
5207 sätt resultera i att man bryter mot rättssäkerhets- och demokratiprinciper som därmed gör våld
5208 på flera andra av Centerpartiets grundläggande principer och åskådning. Vi efterfrågar därför
5209 en rättssäker och demokratisk processbeskrivning gällande uteslutningsärenden där rimliga
5210 grunder för uteslutning beskrivs, och där det även beskrivs hur man ska gå till väga för att
5211 belägga och rapportera anledningarna till uteslutning. Skälen för en uteslutning måste vara
5212 sakliga och vara möjliga att besvara i sak, och ska därför preciseras noggrant. Bevis måste
5213 framföras och verifieras och vittnesmål måste beläggas. Processen bör även innefatta ett
5214 samrådsskede med alla berörda i en demokratisk organisation, genom t.ex. en omröstning vid
5215 ett extra kretsmöte, om det inte rör sig om brottsliga handlingar eller händelser som strider
5216 mot Centerpartiets grundläggande principer. Även i dylika fall måste dessa preciseras i sak så
5217 att de kan bemötas.

5218 Dagens skrivning om att ett uteslutningsärende ska hanteras skyndsamt får inte påverka
5219 processen så att den blir rättsosäker eller odemokratisk. Därför bör man tillägga att ärendet
5220 ska behandlas med rimligt rådrum, dvs. ca 30 dagar. Detta för att alla parter och den lokala
5221 organisationen och alla dess medlemmar ska ha en rimlig möjlighet att sätta sig in i och
5222 besvara anklagelserna, om det inte rör sig om en brottslig handling eller annan allvarlig orsak
5223 som redan är avgjord i t.ex. rättslig process. Det är anmärkningsvärt att ledamöter i
5224 partistyrelsen, som består av ett flertal lagstiftare (dvs. riksdagsledamöter), inte har sett till att
5225 hantera uteslutningsärendet på ett rättssäkert och demokratiskt sätt. Så länge lagbrott inte
5226 begåtts, vilka i så fall måste beivras omgående och vara grund för uteslutning efter att dom
5227 fallit. Vilket också bör beskrivas under mom. 9. Fallet med uteslutning av kommunalrådet
5228 Stefan Hanna visar tydligt på dessa brister i partiets stadgar och arbetsordning avseende
5229 hanteringen och beslutsgången vid ett uteslutningsärende. I fall som detta där det inte handlar
5230 om t.ex. samröre med extremistorganisation, eller tydligt dokumenterade kränkande
5231 uttalanden i domstol om parterna, som t.ex. varit fallet vid tidigare uteslutningar, utan handlar
5232 om hur man hanterar skillnader i åsikter om hur en valrörelse skall skötas, och
5233 värderingsfrågor om vad som är hotfullt eller kränkande. Men där det inte är fört i bevis,
5234 belagt, eller beivrats tidigare, borde man på lokal nivå kunna sköta en uteslutning genom en
5235 helt demokratisk process där en icke önskvärd person avsätts av en majoritet av medlemmarna
5236 på närmaste stämma, eller på extrainsatt stämma. I partiets arbetsordning föreslår vi att
5237 påföljden "Erinran" införs för att säkerställa en god behandling av medlem innan en så pass
5238 drastiskt åtgärd som uteslutning beslutas. Detta skulle då även ge utrymme att lösa problemet
5239 på en helt demokratisk väg som nämnts ovan. Partiets stadgar bör även kompletteras med
5240 möjligheten att överklaga ett uteslutningsärende. Detta för att ge en högre rättssäkerhet, och
5241 på så sätt förhindra att man genom odemokratiska metoder kan avsätta någon person
5242 framgent.

- 5243 Kretsstyrelsens yttrande och förslag till beslut Medlemskap och uppdrag i, och för,
5244 Centerpartiets räkning är en förtroendefråga. En uteslutningsprocess måste vara rättssäker.
5245 Garantin för rättssäkerheten är mer en tillämpnings- än en formaliafråga. Det finns i
5246 Centerpartiets stadgar ett regelverk som beskriver hur ett uteslutningsärende ska hanteras,
5247 vilket kopieras nedan:
- 5248 "Mom. 9 Uteslutning
- 5249 Kretsstyrelse eller Distriktsstyrelse kan skriftligen begära hos Partistyrelsen att medlem som
5250 bryter mot stadgarna, motverkar partiets syfte eller på annat sätt allvarligt skadar Centerpartiet
5251 ska uteslutas.
- 5252 En begäran om uteslutning ska hanteras skyndsamt. Den som är föremål för uteslutning ska
5253 meddelas detta och ges möjlighet att själv yttra sig innan Partistyrelsen beslutar i frågan.
- 5254 Den som blir utesluten ska få ett skriftligt meddelande med motivering till uteslutningen.
5255 Beslutet ska även meddelas syskonorganisationernas riksorganisationer då den som är
5256 utesluten inte längre har de rättigheter som följer av medlemskap i Centerpartiet - även om
5257 personen fortfarande är medlem i Centerkvinnorna, Centerpartiets Ungdomsförbund eller
5258 Centerstudenter. Den som blivit utesluten kan ansöka hos Partistyrelsen om återinträde i
5259 Centerpartiet."
- 5260 Förslag till beslut
- 5261 Att anse motionen besvarad
- 5262 Kretsstämmans beslut:
- 5263 Att anse motionen besvarad
- 5264
- 5265 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 5266 Att en översyn görs av partiets stadgar och arbetsordning i enlighet med intentionerna och
5267 förslagen i motionen
- 5268
- 5269 **Distriktets yttrande**
- 5270 Uteslutning är något oerhört allvarligt, och i Centerpartiet inte särskilt vanligt förekommande.
5271 I Uppsala län har det aldrig skett tidigare vad vi känner till. Det är ingenting som sker
5272 lättvindigt, och det är alltid olyckligt när det sker.
- 5273 Personkonflikter kan oftast lösas i den konstellation de uppstått. Där det inte är möjligt
5274 behöver kretsar och distrikt stöd. Frågor om uteslutning är dock betydligt större och
5275 allvarligare än personkonflikter.
- 5276 Frågan om medlemskap i en ideell förening eller inte är inte en juridisk process. Det finns en
5277 ordning för detta idag som partistämman tidigare diskuterat och ställt sig bakom. Det kommer
5278 alltid att vara en bedömning om huruvida och i vilken grad en medlem "allvarligt skadar
5279 partiet. Den bedömningen är det rimligt att partistyrelsen gör. Partistyrelsen är dock ingen
5280 domstol. Det är personer valda av partistämman att leda organisationen mellan stämmorna.
5281 Regelverket för detta är stadgarna, som samma stämma beslutat om.
- 5282 Rimligt är att uteslutningsärenden sker skyndsamt, vilket är det normala i de flesta
5283 organisationer när det handlar om personärenden. Ett viktigt skäl till detta är bland annat att
5284 skydda personen i fråga, samt eventuella närstående.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 5285 När ett ärende landar i ett uteslutningsärende så är det sista utvägen, oftast efter en lång tid av
5286 försök till problemlösning inom den berörda kretsen. Att införa ett verktyg som ”erinran” är
5287 därmed inte aktuell anser distriktsstyrelsen.
- 5288 Distriktsstyrelsen föreslår stämman:
5289 att avslå motionen.
- 5290 Mötet biföll distriktsstyrelsens yrkande.
5291

5292 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5293 10.67 Vitalisera demokratin vid riksstämman

5294 *Maria Andersson, Kungsbacka, Camilla Heurén, Halmstad, Christian Persson, Varberg,*
5295 *Anette Ivarsson, Falkenberg, Ove Bengtsson, Laholm*

5296

5297 Riksstämman är Centerpartiets högsta beslutande organ och det forum där medlemmarnas
5298 uttryck och åsikter kommer till tals och där politikens inriktning på lite längre sikt, läggs fast.

5299 Vid stadgeförändringen i början av 10-talet fick riksstämman en annan sammansättning. Den
5300 blev mycket större och stämman förlades till vart annat år. Det innebar att makten i partiet
5301 försköts från medlemsbasen till partistyrelsen och riksdagsgruppen.

5302 Stämmans storlek är ett problem. Vid stämman förekommer ingen debatt eftersom talartiden
5303 är begränsad. Ingen vill ”slösa sin tid” på att debattera och spetsa sina argument. Det
5304 förekommer inte heller någon dialog mellan partiets ledning och medlemmarna i stämmans
5305 olika ställningstaganden. Folkrorelsestämman har övergått till att bli en kongress med färdiga
5306 anförande och en politisk riktning som görs upp i grupper och kommittéer vid sidan av
5307 stämman.

5308 Återupprätta förtroenderollen och ombudens betydelse.

5309 Det ska vara ett förtroendeuppdrag att vara ombud på en partistämma. Du ska ha
5310 medlemmarnas förtroende att företräda dem. Det innebär att ombuden ska vara väl
5311 förberedda, kunna föra medlemmarnas talan och argumentera för deras sak.

5312 I och med att ombuden företrädesvis representerar en geografi, och inte en medlemsbas, har
5313 företrädarrollen minskats. Ett ombud kan representera allt från ett fåtal medlemmar till upp
5314 emot tusen medlemmar. Skillnaden i företräderskap urholkar stämmans legitimitet. Intresset
5315 för att vara ombud är tydligen allt för svagt på sina håll eftersom alla ombudsplatser inte är
5316 fyllda under hela stämman.

5317 Basen i Centerpartiet är medlemmen och det bör vara den som utgör grunden för
5318 sammansättningen på stämman.

5319 Stämmans storlek och omfattning av politiska detaljfrågor gör att de stora viktiga vägvalen
5320 görs någon annanstans. Det är inte nödvändigt att vara ombud på stämman för att påverka
5321 riktningen för partiet.

5322 Vår slutsats är att

5323 medlemmarnas företräderskap på stämman måste uppvärderas,

5324 stämmans storlek måste minskas för att stämman ska bli mer vital och potent,

5325 riksstämman ska lägga fast den långsiktiga riktningen för partiet via en spänstig offentlig
5326 debatt,

5327 mellan stämмоåren det måste finnas andra fora för politisk debatt och beslut där företrädare
5328 för kommunkretsarna och företrädare för länen kan utveckla politiken i samtal med
5329 riksdagsgrupp och partistyreelse.

5330

5331 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5332 tillsätta en arbetsgrupp med syfte att föreslå stadgeförändringar som vitaliserar riksstämman i
5333 enlighet med intentionerna i motionen.

5334

5335 **Distriktets yttrande**

5336 Distriktsstyrelsens yttrande

5337 Intresset för Centerpartiet är stort och vi får in nya medlemmar. Att kunna påverka partiets
5338 politik är en viktig drivkraft för att vara medlem. Det är därför väsentligt att vi har stämmor
5339 och andra forum som ger möjlighet till spänstig debatt och utbyte av tankar på andra sätt.

5340 Den snedfördelning som nu finns med ombudsantal utifrån antal kretsar istället för antal
5341 medlemmar man representerar urholkar representantskapet, eftersom medlemsbasen i partiet
5342 är personer och inte kommuner, vilket sannolikt inte är avsikten.

5343 Distriktsstyrelsen föreslår stämman

5344 att bifalla motionen.

5345 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:

5346 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag

5347 att bifalla motionen

5348

5349 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5350 10.68 Medlemskap

5351 *Helena Richardsson Centerpartiet Hisingen*

5352

5353 Med tanke på den senaste tidens uppmärksammade djurrättsterroristers kriminella handlingar
5354 som i stor utsträckning drabbat jordbrukare och andra djurägare i Västra Götaland så bör
5355 Centerpartiet ta ställning till förmån för jordbrukare som bedriver sin verksamhet för att
5356 producera livsmedel och tjänster till landets medborgare. Handlingar som hot, våld och
5357 mordbrand är olagliga och inte att betrakta som förenliga med en demokratisk process.
5358 Därmed är det att likställa djurrättsterroristers handlingar med annan terrorism där syftet är att
5359 styra med psykiskt och fysiskt våld. Centerpartiet ska inte ha medlemmar som ägnar sig åt
5360 terrorism i någon form.

5361

5362 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5363 att utesluta alla medlemmar som ägnat sig åt varje typ av terrorism, inte minst
5364 djurrättsterrorism

5365 att tydligt ta parti för den utsatta parten, att visa att det är viktigt med ett livaktigt tryggt
5366 svenskt jordbruk inte minst för en hållbar livsmedelsförsörjning

5367

5368 **Distriktets yttrande**

5369 Distriktsstyrelsens yttrande:

5370 Terrorism och däribland djurrättsterrorism är olagliga handlingar och personer som utför
5371 dessa lever inte upp till Centerpartiets värderingar. När det gäller uteslutning av medlemmar
5372 så finns det redan i Centerpartiets stadgar regler som täcker in detta.

5373 Sverige bör måna om sin livsmedelsproduktion som håller bland den högsta kvaliteten i
5374 världen och dessutom ger mindre klimatpåverkan än många andra länders
5375 livsmedelsproduktion. Vi bör stå bakom dess företrädare.

5376 Detta har Centerpartiet tydligt tagit ställning för, bland annat i debatten om detta under första
5377 delen av 2019.

5378 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

5379 Att anse motionen besvarad.

5380 Distriktsstämman beslutar:

5381 att bifalla distriktsstyrelsens förslag

5382

5383 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5384 10.69 Seniorers inflytande i Centerpartiet

5385 *Kent Ivarsson, Bengt Ericsson, Eva-Britt Sandlund, Karin Halldin (Stockholms län),*
5386 *Christina Linderholm, Magnus Eriksson, Catharina Mann, Göran Råsmar & Thomas*
5387 *Wihlman (Stockholms stad).*

5388 Vi möter idag mer än någonsin tidigare äldre seniora personer som arbetar, mår bra och är
5389 aktiva i olika sammanhang. Men allt för många seniorer är otrygga och har dålig livskvalitet
5390 på grund av att det finns en mängd problem och brister som drabbar äldre på viktiga områden.
5391 Det handlar om attitydproblem men även om ekonomisk utsatthet, kvalitetsproblem i sjukvård
5392 och äldreomsorg, brister i pensions- och skattesystem och svårigheter att finna lämpligt
5393 boende mm. Frågor om våra seniora medborgares hela livssituation, möjligheter till inflytande
5394 och förutsättningar att få ett längre aktivt och gott liv måste få större utrymme i den politiska
5395 debatten inte minst inom Centerpartiet.

5396 Centerpartiets seniornätverk är en viktig opinionsbildare för partiet i seniora frågor. Synen på
5397 äldre måste förändras. Alla behövs; unga, medelålders och äldre med olika erfarenheter och
5398 kompetenser. Generationsklyvning med fördomar om äldre, eftersatt äldreomsorg och
5399 åldersdiskriminering måste bekämpas. Äldre har rätt till delaktighet i samhället och ska ha
5400 goda levnadsvillkor. Det är i den andan som Centerpartiets seniornätverk verkar.

5401 I riksdagen, t ex, skulle behövas 68 riksdagsledamöter över 65 år, i dag är det 17, för att
5402 återspegla andelen seniorer i befolkningen. Centerpartiet har ingen riksdagsledamot över 65
5403 år. Det behövs fler beslutsfattare med kunskap om äldres livssituation.

5404 I Seniornätverkets valanalys över valet 2018 som överlämnats till partistyrelsen och partiets
5405 valanalysgrupp konstaterades att äldrefrågorna inte fick tillräckligt utrymme, vilket avspeglas
5406 i det låga röstetalet för väljare över 65 år. Med tanke den stora gruppen seniorer i vårt
5407 samhälle och de många problem och frågor som associeras till denna grupp måste
5408 representationen inom partiet av seniorer säkerställas centralt, i distrikten och kretsarna. Det
5409 gäller såväl i beslutande organ, valberedningar som nomineringskommittéer.

5410 Att i likhet med systerorganisationerna komma in i beslutande organ skulle innebära ökade
5411 möjligheter att lyfta äldrefrågorna. Till en början måste detta av stadgeskäl bli som
5412 adjungerande i olika organ. På sikt bör målet vara att skapa en formell plattform för
5413 "CenterSeniorer" i likhet med Centerkvinnorna, Centerstudenterna och CUF. Partiet bör
5414 studera hur andra partier löst frågan om bildande av Seniorförbund och Seniornätverk.

5415 Styrgruppen för Centerpartiets Seniornätverk för Stockholms stad och län

5416

5417 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5418 att rekommendera att seniornätverket får en adjungerande plats i partistyrelsen,
5419 distriktsstyrelserna och i kretsstyrelserna samt nomineringskommittéer och valberedningar.

5420 att utreda frågan om att bilda ett seniorförbund med samma stadgemässig status för
5421 representation som partiets övriga syskonorganisationer besitter idag.

5422

5423 **Distriktets yttrande**

5424 1 Avslag

5425 2 Avslag

5426 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5427 10.70 Seniorers inflytande i Centerpartiet

5428 *För seniornätverken i Göteborg och Fyrbodals; Dan Öjvind Gasstorp & Christina Rogestam,*
5429 *Göteborg/Fyrbodals*

5430

5431 Centerpartiets Seniornätverket i Stockholm stad och län har lämnat en väl motiverad motion
5432 om att partiet behöver ta vara på seniorernas kompetens och erfarenhet i det interna politiska
5433 arbetet.

5434 Vi instämmer i deras motiveringar och hemställer att partistämman beslutar:

5435

5436 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5437 att rekommendera att seniornätverket får en adjungerande plats i partistyrelsen,
5438 distriktsstyrelserna och i kretsstyrelserna samt nomineringskommittéer och valberedningar

5439 att utreda frågan om att bilda ett seniorförbund med samma stadgemässiga status för
5440 representation som partiets övriga syskonorganisationer har idag

5441

5442 **Distriktets yttrande**

5443 Distriktsstyrelsens yttrande:

5444 Nätverk och avdelningar räknas i Centerpartiets organisationsstruktur som frivilliga
5445 organisationsformer.

5446 Om det skulle fastslås i Centerpartiets stadgar eller arbetsordning att varje sådan frivillig
5447 organisation (avdelning eller nätverk) skall ha en adjungerad plats i styrelser i alla
5448 Centerpartiets organisationsnivåer skulle det snabbt kunna resultera i att styrelser sväller
5449 i storlek vad gäller antal deltagande personer vid varje mötessammankomst. Vilket
5450 eventuellt skulle kunna bli svårhanterbart.

5451 Samma resonemang som ovan vad gäller styrelser ser Distriktsstyrelsen också gäller
5452 även för nomineringskommitté och valberedning.

5453 Däremot ser Distriktsstyrelsen att det är av stor vikt att Centerpartiets styrelser i alla
5454 partiets olika organisationsnivåer (krets, distrikt och nationellt) har ett utbyte och nära
5455 kontakt med avdelningar och nätverk. Till exempel genom att styrelsen har möjlighet till
5456 att utifrån enskilt mötestillfälle kunna adjungera en representant från en avdelning eller
5457 nätverk till en mötessammankomst eller under en mötespunkt vid en sammankomst. Till
5458 exempel om en avdelning eller nätverk (eller omvänt om styrelsen) vill väcka en fråga
5459 med styrelsen och ha ett resonemang med styrelsen i en specifik fråga.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

5460 Utifrån ovan resonemang vill Distriktsstyrelsen betona det väldigt positiva i att
5461 seniornätverket lyfter upp frågan till diskussion. Att det är viktigt för Centerpartiet att
5462 Centerpartiet har livskraftiga avdelningar och nätverk inom organisationen, både lokalt
5463 och nationellt, och att det sker en bra dialog mellan styrelser och avdelningar och
5464 nätverk i Centerpartiets alla olika organisationsnivåer.
5465 Angående frågan om att ombilda seniornätverket till ett förbund ser Distriktsstyrelsen det
5466 som att det är en fråga som nätverket självt äger, och på så vis få samma
5467 förutsättningar till representation som gäller för övriga syskonorganisationer.
5468 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:
5469 Att avslå första att-satsen
5470 Att anse andra att-satsen besvarad
5471 Distriktsstämman beslutar:
5472 att bifalla distriktsstyrelsens förslag.
5473

5474 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5475 10.71 Ändra datum för partistämman

5476 *Henrik Jansson Vänersborg*

5477

5478 Centerpartiet grundades en gång i tiden som ett bonde- och landsbygdsparti.

5479 Landsbygden och de gröna näringarna är nödvändiga för vårt land, och kommer att bli allt
5480 mer nödvändiga för att vi ska lyckas ställa om samhället till ett hållbart samhälle när det gäller
5481 energi- och livsmedelsförsörjning.

5482 Vilka beslut som fattas på stämman och vilken politik som kommer att drivas av partiet beror
5483 naturligtvis på vilka medlemmar som kan närvara och tjänstgöra på partistämman.

5484 Att då placera partistämman under den mest arbetsintensiva perioden för de gröna näringarna
5485 gör att många av de som har kunskaperna som behövs för partiet, som vet vilken politik som
5486 behövs och som också till stor del utgör grunden i partiet, inte kan närvara på stämman av
5487 praktiska skäl.

5488

5489 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5490 att partistämman flyttas till en för de gröna näringarna lämplig tid under året.

5491

5492 **Distriktets yttrande**

5493 Distriktsstyrelsens motivering

5494 Distriktsstyrelsen delar motionärens inriktning att Centerpartiets partistämman bör vara en tid
5495 på året som passar för de gröna näringarna. Partistyrelsen bör se över möjligheterna att flytta
5496 stämman utifrån motionärens förslag.

5497 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifall motionen

5498 Stämman beslutar att bifalla motionen.

5499

5500 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5501 10.72 Centerpartiet och Liberalerna

5502 *Per-Ewert Ohlsson-Björk, Sandviken*

5503

5504 Centerpartiet och Liberalerna/Folkpartiet står på samma ideologiska grund och delar
5505 fundamentala värderingar. Skillnaderna är ytliga och är i hög utsträckning inte mer än ordval
5506 och betoning. Det som i huvudsak anförs som argument mot ett samgående är skillnader i
5507 partikultur. Detta är i sammanhanget ett mycket svagt argument och har även rent faktiskt
5508 minskat med tiden. Man bör vara öppen för möjligheten att det går att lära en
5509 liberal/folkpartist att dansa och le. Visst har C och L/Fp historiskt olika väljarbaser. Men det
5510 är uppenbart att det måste finnas ett tydligt alternativ för liberala väljare, oavsett var man bor i
5511 landet.

5512 Vi kan lägga tid och resurser på ökad samverkan mellan partierna. Men ett sådant arbete
5513 kommer inte vara långsiktigt hållbart och innebära ett underutnyttjande av resurser och
5514 kompetens. De liberala krafterna måste fokuseras på politikutveckling och opinionsbildande,
5515 inte desperat överlevnad. Liberal politik behöver ske i ett formaliserat arbete i en gemensam
5516 organisation. Vi måste på riktigt samlas under samma tak och tiden är knapp.

5517 Ambitionen är givetvis att ett plus ett blir tre men det behöver inte ens bli två. Men om vi inte
5518 agerar enligt motionens intentioner kommer utvecklingen obönhörligen resultera i en
5519 tillbakagång för den liberala humanistiska idétraditionen i svensk politik.

5520

5521 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5522 att partistyrelsen omgående påbörjar ett arbete med Liberalernas dito med syfte att
5523 åstadkomma ett samgående mellan partierna.

5524 att målsättningen är att samgåendet ska genomföras under innevarande mandatperiod.

5525

5526 Distriktets yttrande

5527 Centerpartiet i Gävleborgs förslag till Distriktsstämman

5528 Det finns tydliga skillnader mellan de två liberala partierna i Sverige. Vi tycker att det är bra
5529 att det finns skillnader på dessa och att de medborgare har två alternativ att vända sig till i den
5530 liberala underbara sfären. Men vi ser ingen synergieffekt med att slå ihop dessa. Vi tror inte
5531 $1+1=3$.

5532 Centerpartiets distriktsstyrelse i Gävleborg yrkar att

5533 Att motionen avslås:

5534

5535 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5536 10.73 Liberalismen

5537 *Torsten Sandberg Kalix Norra Centerpartiavdelning, Norrbotten.*

5538

5539 JÄMLIKHET OCH TRYGGHET I ETT DECENTRALISERAT SAMHÄLLE Motionen
5540 handlar om att Centerpartiet (C) bör starta en bred ny idédebatt om partiets värdegrund. I det
5541 sammanhanget måste etiketten liberal, diskuteras. Vilken liberalism är den rätta? Bör
5542 begreppet användas eller finns det bättre alternativ?

5543 Liberal Liberal, klassisk liberal, socialliberal, frisinnad, nyliberal, frihetlig,
5544 libertarian... Spaltkilometer ägnas varje år åt att förklara vad liberalismen står för. Det blir
5545 ibland som en besvärjelse som skymmer sakfrågorna. Alla förslag är liberala, oavsett var de
5546 finns på den liberala skalan. Bakom begreppet liberal ryms nämligen vitt skilda åsikter i
5547 grundläggande politiska värderingsfrågor. Ytterligheterna är den ursprungliga klassiska
5548 liberalismen (idag används begreppet socialliberalism) å ena sidan och nyliberalismen och
5549 libertarianismen å den andra. Allt kokas nu ihop under ordet liberal.

5550 Klassisk liberalism

5551 Den ursprungliga klassiska liberalismen växte fram under 1600- och 1700-talen mot överheter
5552 och orättvisor av olika slag. Mot kungar, despoter och privilegierade klasser. Människors lika
5553 värde betonades. Förhållandet till nationalstaten var en grundbult där individernas frihet
5554 betonades. Men inte till priset av att staten inte fick främja t ex produktion och sysselsättning.
5555 När det gäller marknaden samma sak. Handelsprivilegier och skråtänkande skulle motverkas.
5556 Marknadsekonomi men inom fastlagda ramar. Det behövs motkrafter som arbetar för det
5557 allmännas bästa. Nationalstater byggda på maktindelning mellan regering, parlament, domstolar
5558 och fria medier och medborgare. Med tolerans i trosfrågor.

5559 De liberala grundarna hade sagt nej till fri global migration om de tillfrågats därför att det
5560 hade skadat tilliten mellan medborgarna och därmed det öppna demokratiska samhället. De sa
5561 nej till en marginalisering av nationalstaten. Det skulle släppa fram farliga krafter.

5562 Till denna liberalism bekänner sig idag de flesta svenska politiska partierna. Främst L och S.
5563 C avviker med sin starka nyliberala framtoning. M med en blandning av klassisk liberalism
5564 och konservatism.

5565 Nyliberalismen

5566 Begreppet introducerades under den sista fjärdedelen av 1900-talet. Den bygger på det
5567 klassiskt liberala, men betonar individen mycket starkare. Allra längst går libertarianerna med
5568 fri invandring, helt fri kapitalism, fri drog- och vapenhandel och en total yttrandefrihet.
5569 Statens uppgifter skall begränsas till polis, militär och domstolsväsende (väktarstat) och
5570 skatterna anpassas därtill. Velfärdsstaten skall starkt begränsas genom privatiseringar av
5571 skolor, äldreomsorg och sjukvård mm. Kännetecknande är den starka tilltron till marknaden,
5572 nationellt och globalt. Den löser allt till det bästa. Kända politiska företrädare till nyliberalism
5573 är Ronald Reagan och Margaret Thatcher.

5574 Individualismen

5575 Individens frihet är en stomme i liberalismen. Det sekulära. Att få tycka vad man vill. Tro på
5576 vilken religion man vill eller inte alls. Men spännvidden i tolkningen är stor. Den klassiska
5577 liberalismen skjuter alltid in ”så länge vi inte skadar andra”.

- 5578 En del menar att individualismen tagit över familjens roll. Det är en svår fråga. Familjerna är
5579 ju grunden för barns uppfostran och utveckling. Där skall grunden läggas till empati,
5580 självförtroende, kärlek och moral mm. Jag lutar åt att den långtgående individualisering vi nu
5581 ser är skadlig. Trots medvetenheten om att familjen inte alltid fungerar bra. För att inte säga
5582 ibland riktigt dåligt (missbruk, hederskultur mm). Sådana familjer behöver samhällets stöd där
5583 skolorna har en stor roll.
- 5584 Jag läste någonstans att ”familjen stjälar normalt inte, det gör individen”. Det ligger en del
5585 visdom i det!
- 5586 Under rubriker nedan lämnar jag synpunkter på liberalismens olika skepnader.
- 5587 Allmänt
- 5588 Det nyliberala tankegodset utgår, liksom det socialistiska, ifrån att alla människor är goda.
5589 Enligt min mening en idyllisk men tyvärr felaktig utgångspunkt. Det är bara att läsa historien.
5590 Från början strider mellan familjer/klaner, sen mellan feodala små samhällen och i modern tid
5591 mellan nationalstater. Vi bär alla på egenskaper som i stort och smått, om inte familjerna och
5592 samhället är på sin vakt, kan utveckla negativa beteenden.
- 5593 Den blinda tilltron till marknaden är också naiv, inte minst i dagens komplicerade värld. Det
5594 är egenintresset som styr det ekonomiska tänkandet. Det ger en viktig drivkraft ja. Men helt
5595 fritt kommer andra till skada. Det kan gälla stora ekonomiska och sociala klyftor, människors
5596 arbetsmiljö, den fysiska miljön eller undandragande av skatt från det allmänna.
- 5597 Den blinda tilltron till marknaden har bidragit till att de regionala klyftorna ökat.
5598 Koncentrationen till de stora tätorterna har aldrig varit större än under de senaste
5599 mandatperioderna. Statens verksamhet har inte minst under de första alliansåren genomgått en
5600 kraftig centralisering. Den s k storstadsförhandlingen har bidragit till centraliseringen. En ny
5601 höghastighetsbana i 350 km/tim är ett exempel på ett storstadsprojekt. Grundläggande
5602 infrastruktur som t ex stomnät för bredbandsutbyggnad utanför tätorterna och
5603 järnvägsunderhåll har släppts från staten med kända problem.
- 5604 I nyliberalernas starka tilltro till marknaden finns inte plats för en regionalpolitik av betydelse.
5605 De sociala klyftorna har ökat främst genom allt större förmögenhets- och inkomstskillnader.
5606 Men även genom den privatiseringsmodell som införts på skolans område.
- 5607 Till detta skall också läggas en naiv tro på det mångkulturella samhällets fördelar. Det finns
5608 en gräns när fördelar övergår till nackdelar, när sammanhållningen mellan människor
5609 krackelerar. Det som bäddar för antidemokratiska rörelser.
- 5610 Nyliberalismen står i klar konflikt med den klassiska liberalismen, eller om någon så vill,
5611 socialliberalismen. Den ligger långt till höger på vänster-högerskalan, vilket statsvetare
5612 påpekat. Även i GAL-TAN skalan, särskilt om de gröna frågorna flyttas till en annan plats.
5613 Vilket de borde. Gröna frågor ligger långt ifrån nyliberalism!
- 5614 Nationalstaten
- 5615 Nyliberaler förringar nationalstaten. För många av dem är nationalstater, med uppgifter utöver
5616 väktarstatens, lika med unken nationalism. Jag använder ordet nationalstaten med risk för att
5617 någon sammanblandar/förknippar det med odemokratisk nationalism. Skilj på detta!
- 5618 Är för övrigt nationalism bara ett problem? ”Älska Sverige, avsky nationalism” en rubrik i
5619 DN (Per Svensson 4 juni 2018). Är Sveriges arbete för sysselsättning, värnandet om våra
5620 företag, kampen för att ligga före i vår tekniska utveckling, egen livsmedelsförsörjning och
5621 närodlat osv nationalism? Givetvis. Att sätta landets intressen före andras är en realitet. Men
5622 givetvis finns det än gräns för detta. Liberalen Svante Nycander har skrivit: ”Nationalism som

- 5623 verkar för det ömsesidigt nyttiga är väl förenlig med civiliserade internationella relationer,
5624 öppenhet och tolerans”. Den klassiska liberalismen.
- 5625 Vad är alternativet till nationerna? Överstatliga demokratiskt valda stabila organ som kan
5626 ingripa när nationer otillbörligt försöker gynna sin nations intressen på bekostnad av andras?
- 5627 Nej, de organen finns inte! FN är i stor utsträckning handlingsförlamat. EU är tyvärr på dekis
5628 genom Brexit och växande odemokratiska rörelser. Sen finns det en rad andra organisationer,
5629 några öppna men många sluta. Flera med som enda mål att skydda handeln. Bland de slutna
5630 finns Bilderberggruppen och Trilaterala kommissionen. Vad vill de senare? Förenklat är de
5631 globala organ som verkar för att internationella handelsregler skall överordnas
5632 nationalstaternas sociala, ekonomiska, miljömässiga och kulturella intressen.
- 5633 Är det de multinationella företagen och finansvärlden som skall styra det som inte ingår i
5634 väktarstaternas uppgifter? De som idag i stor utsträckning ligger utanför nationernas kontroll.
5635 Den nyliberala ordningen. Nej, det är absolut ingen lösning, framförallt inte socialt och
5636 miljömässigt. Federala självstyrande regioner/delstater? Inget alternativ i mellanstatliga
5637 angelägenheter. Klansamhällen? Riktigt dåligt!
- 5638 Jag frestas att säga som Långben i en klassisk julfilm: ”Vem styr?” Just nu finns det bara ett
5639 svar. Nationalstaterna, de finns. Ibland i dess skröplighet med odemokratiska ledare och
5640 minoritetsförtryck. Ibland väl fungerande. De är idag den enda grund som vi har som det går
5641 att bygga demokratiska samhällen på!
- 5642 Tilläggas bör att nationalstaten kan vara decentraliserad där besluten fattas på så nära
5643 människorna som möjligt. På rätt nivå. Som nationen Sverige i stor utsträckning fungerar. Vi
5644 behöver i varje fall inte ha en federativ statsbildning för att ha ett decentraliserat
5645 beslutfattande. Sverige är ett alldeles för litet land för sådana experiment!
- 5646 Sammanfattningsvis bör vi alltså värna de demokratiska nationalstaterna och dess arbete för
5647 att trygga människors välfärd. Det är inom dess ramar människor kan känna identitet, trygghet
5648 och samhörighet. En nödvändighet för att delta i det demokratiska arbetet. Därutöver givetvis
5649 arbeta så gott det går med de demokratiska öppna globala fora vi har och med internationella
5650 och bilaterala avtal mellan stater. Nyliberalernas förminskning av nationalstaterna är av ondo.
- 5651 Globaliseringen
- 5652 Globaliseringen är både en ofrånkomlig och i grunden en positiv process. Socialt, ekonomiskt,
5653 kulturellt, miljömässigt. Rätt utvecklad. Den ökade världshandeln har lyft ca en miljard
5654 människor ur extrem fattigdom (Rosling). Med det finns problem. Globaliseringen har en
5655 slagsida mot finansvärlden, valutorna och de multinationella företagen. De som är de stora
5656 vinnarna. Finanseliten i världen styr och ställer nästan som de vill. WTO försöker upprätthålla
5657 regler men det är ändå vilda västern. Inkomstklyftorna har ökat jag tror överallt. De rikaste i
5658 världen har blivit enormt mycket rikare. De största förlorarna är kanske våra barnbarn när
5659 klimat- och miljöfrågor nonchaleras.
- 5660 När den globala marknaden ges företräde missgynnar det bl. a vår livsmedelsproduktion och
5661 landsbygdens möjligheter att överleva. Landet blir extra sårbart. Sverige ligger i utkanten till
5662 de stora marknaderna och har ofta högre miljökrav på produktionen. Avstånden är långa. Vår
5663 självförsörjningsgrad är helt otillräcklig när det gäller mat, bränsle, gödselmedel och råvaror.
5664 Det är ingen tillfällighet att nyliberalen Fredrik Segerfeldt, vän till Johan Norberg (han som
5665 ledde in C på den nyliberala banan), går till storms mot att vi alls har ett svenskt jordbruk.
- 5666 Ett annat exempel är EU:s sociala pelare som deklarerades vid toppmötet i Göteborg i
5667 november 2017. Självklara mål kan det tyckas när det gäller tillgång till arbetsmarknaden,
5668 rättvisa arbetsvillkor och social trygghet. Marknadsliberaler angriper förslaget med det för

5669 dem intressanta argumentet att vi måste slå vakt om välfärdsstaten Sverige. Att ett överstatligt
5670 organ skulle kunna få inflytande över vår välfärdspolitik. ”Ska rättvisa löner och minimilöner
5671 garanteras alla lär det inte bli mycket bevänt längre med den fria rörlighet, konkurrens och
5672 innovationsförmåga som Europa så väl behöver...” (Nils Karlsson VD för Näringslivets
5673 forskningsinstitut i DN den 6 maj 2018). Likande reaktioner hördes från borgerliga politiker.
5674 Nu passar det med välfärdsstaten!

5675 Nyliberaler skyddar globaliseringens vinnare mot ingripande baserat på sociala och
5676 miljömässiga hänsyn. De klassiska liberalerna hade invänt mot detta. De hade arbetat för nya
5677 normer för globaliseringen!

5678 Liberalism och jämlikhet

5679 Det fullständigt flödar information och artiklar om den ökande ojämlikheten i Sverige och i
5680 andra länder. Om globaliseringens förlorare. Sverige är enligt OECD det land där klyftorna
5681 ökat mest. Femton finansfamiljer kontrollerar ca 70 % av börsens värde osv osv. Frågan är
5682 inte minst kopplad till ohälsa och barn som far illa. Jag noterar att traditionellt borgerliga
5683 institutioner som t ex Internationella Valutafonden IMF och Världsbanken liksom liberala
5684 skribenter, särskilt utomlands, varnar för den stora lönespridningen. De kan tänka sig högre
5685 skatt för de mycket högt avlönade och tryggare jobb. För att möta de populistiska hoten. Men
5686 vilka arbetar emot? Självklart inte S och V. Däremot i varje fall nyliberala företrädare och
5687 många borgerliga politiker i övrigt. Platt skatt var för inte så länge sedan upp till diskussion
5688 inom C. Förre centerpolitikern och statsrådet Nils G Åsling varnar i Politisk Tidskrift 1959
5689 både från socialismens övertro på staten och gammal liberalismen: ”...vars konsekvenser
5690 historien visat är koncentration av den ekonomiska makten på ett fåtal händer”. Tidigare
5691 partisekreteraren Gustaf Jonnergård var inne på samma spår liksom andra ledande
5692 centerpartister tidigare.

5693 På vilken sida står C idag? På den som värnar om ett rättvisare samhälle som håller ihop eller
5694 på några andras? Man kan undra hur januariavtalets mål om minskade klyftor skall
5695 genomföras, särskilt när värnskatten tas bort. Höjda miljöskatter förutsätter en jämnare
5696 inkomstfördelning. De kan stöta på patrull när vanligt folk inte har råd med avgifter på bensin
5697 och konsumtion. Svaret på frågan får vi kanske i C:s agerande kring nämnda punkt i
5698 januariavtalet! Signalerna när detta skrivs är oroande!

5699 Liberalismen och miljön

5700 Här finns mycket att säga. Jag berör främst de globala transporterna.

5701 Det är konstigt att vi lyfter fram individernas ansvar och möjligheter här hemma i Sverige
5702 men så fort vi kommer ut på den globala arenan är det svårare eller stopp. Hemma: Köp
5703 miljöbil, betala fossilskatt, jämför utsläppsvärden, åk kollektivt, handla närodlat osv. Satsa på
5704 individens egen kraft att åstadkomma förändring! Globalt: Inte så när det gäller transporter.
5705 Varken sjöfarten eller flyget ingår i Parisavtalet. Ingen politiker ifrågasätter på allvar att
5706 torsken vi äter fiskas i Barents hav, förpackas i Kina där vatten och ibland kemikalier sätts till,
5707 skickas till Frankrike för att så småningom hamna i din närbutik. Omfryst 3 gånger.

5708 Alla transporter har en klimatpåverkan. Det är inte hållbar politik att skicka varor fram och
5709 tillbaka över världen utan höga utsläppskrav. Lokalsamhället är klimatteffektivt! Högre
5710 miljökrav på transporter i Sverige missgynnar företag som inte är exportberoende. De starkt
5711 marknadstroende nyliberalerna bryr sig inte nämnvärt om den globala handelns och resandets
5712 miljöpåverkan.

5713 C bör stödja den cirkulära ekonomin, här och i världen. Även till priset av minskad
5714 ekonomisk tillväxt. Är för övrigt ständigt ökad tillväxt möjlig med hänsyn till människor och

- 5715 miljö? Det gick bra att diskutera detta innan C blev så marknadsliberalt! Då arbetade C för att
5716 ge välfärdsbegreppet en ny dimension.
- 5717 Asylfrågor och migration
- 5718 Det var allianspartierna och Mp som 2011 öppnade för en mer eller mindre ohämmad
5719 inbjudan att söka asyl i Sverige. Det var omöjligt att diskutera volymer, att diskutera
5720 skillnader mellan de som flyr och flyttar. Resultatet av det som hände 2015 ser vi nu.
5721 Växande utanförskapsområden och andra problem, inte minst för de asylsökande. När Sverige
5722 inte klarade att ta emot så många migranter på en gång.
- 5723 Det är helt klart att allianspartierna och Mp, och inte minst Reinfeldt och Löf personligen,
5724 bär ett mycket stort ansvar för att Sd fått ett allt starkare stöd i opinionen! Sd har funnit en väg
5725 till framgång för sina, utöver främlingsfientliga agendor, även antidemokratiska värderingar.
5726 Bakom allianspartiernas agerande fanns den nyliberala tankekedjan Timbro. De som
5727 förespråkade en helt fri global migration. De som dessutom tror att en ansvarsfull
5728 migrationspolitik och världshandel är oförenliga.
- 5729 Jag måste lägga till att alla problem när det gäller t ex utanförskapsområden och det våld vi
5730 ser givetvis inte har en koppling till den stora migrationen runt 2015. Utanförskapsområden
5731 fanns redan tidigare. I ett tidigare inlägg pekade jag också på positiva saker med en kulturell
5732 mångfald. Demografiska fakta visar att vi behöver en invandring så att den växande skaran
5733 äldre får den vård som anstår en välfärdsstat.
- 5734 Arbetsrätten
- 5735 Timbroliberalerna Johan Norberg och Fredrik Segerfeldt (Fredrik som för inte så länge sedan
5736 inte hade något emot att lägga ned det svenska jordbruket) skriver 2012 bl. a följande: "Våra
5737 bostads och arbetsmarknader är inte anpassade för mångfald och rörlighet.... Är det verkligen
5738 volymen människor som är problemet eller är det systemen?" Annie Löf i DN den 6 dec.
5739 2015: "Människors frihet är viktigare än de svenska systemen".
- 5740 I det kaos som uppstår vid ett stort invandrарtryck kan ändringar göras bl. a i arbetsrätten som
5741 det annars inte går att få gehör för. Företrädare för teknikföretagen säger i DN den 8 dec. 2018
5742 att "Vi har flera gånger tidigare framfört till allianspartierna att det är mycket vanskligt att
5743 försöka lagstifta om kollektivavtalade löner". Parterna har levererat! Man vill inte ha C:s och
5744 L:s modell för "introduktionsjobb" med en lagstadgad lönesänkning till 70 % av
5745 kollektivavtalens lägsta löner.
- 5746 Det sagda utesluter inte att det behöver göras ändringar för små medelstora företag. De
5747 företag som växer! Särskilt de minsta har ofta problemen med att känna till och följa alla
5748 regler samt betala alla avgifter som hör till regelverken.
- 5749 Politiker måste skapa förtroende för systemet
- 5750 I Södermanlands Nyheter hittade jag en insändare som handlade om huruvida människor
5751 frihet är viktigare än systemen."
- 5752 Man blir både arg och ledsen över hur en del politiker inte förstår sammanhangen. Hur ett
5753 demokratiskt samhälle är uppbyggt. Det svenska systemet skall vara en garant för människors
5754 frihet och trygghetSvenska system är uppbyggda i god demokratisk anda, genom folkstyre
5755 och demokrati..... I det systemet skapar man olika regler för hur man på olika sätt värnar den
5756 enskildes frihet..."Bra fångat! Det kan vara en sammanfattning av det ovanstående. En
5757 nyliberal politik står ofta i konflikt med den enskildes frihet. Den frihet som de klassiska
5758 liberalerna värnade om.
- 5759 När blev C nyliberalt

- 5760 Kanske skall jag nöja mig med starka nyliberala värderingar. Allt är ju inte svart eller vitt.
5761 Trådarna löper tillbaka till mitten av 1990-talet. Timbro initierade en grupp ”unga borgerliga
5762 politiker” med Ulf Kristersson i MUF och Michael Arthursson i CUF i spetsen. Det startade
5763 offensiven mot ungdomsförbunden med nyliberala värderingar. En del började läsa Ayn Rand
5764 och andra ultraliberala tänkare. I stället för att läsa vad Gustaf Jonnergård skrivit.
5765 Timbroanknutna Johan Norberg fanns med i bakgrunden och han var stor säkerhet inspiratör
5766 till det famösa förslaget till nytt idéprogram för C. Det program som inte bara var nyliberalt
5767 utan i vissa delar också libertariant, dvs längst ut på den liberala skalan.
- 5768 Gustaf Jonnergård skrev bl. a följande: ”Denna nyliberalism är mycket lik 1800-talets
5769 gammalliberalism som menade att egennytta och samhällsintresse var detsamma. I denna
5770 nyliberala marknadsekonomi garanteras inte trygghet. Men det blir trångt för friheten också.
5771 Det ekonomiskt starka fåtalet får ju obehindrat trycka ner de andra.” Han underströk vidare
5772 ”nödvändigheten av att utveckla en social marknadsekonomi, som inom sociala och
5773 miljömässiga ramar ger goda möjligheter för människor ett enskilt eller i samverkan till
5774 initiativ och verksamhet. Det är centerlinjen som avvisar både socialism och liberalt
5775 låtgåssystem”.
- 5776 I tidningen Sörmlandsbygdens nyutkomna historieskrift står att läsa från årgången 1997:
5777 ”..... går Gösta Karlsson till angrepp mot Dick Erixon (numera SD) och näringslivets
5778 tankesmedja Timbro: Låt inte andra avgöra Centerpolitiken...”. Han kallar Timbro för
5779 ”nyliberalismens och storfinansens vapensmedja”. Gösta Karlsson var folkbildare och
5780 riksdagsman för C. C borde ha lyssnat på hans råd!
- 5781 En medelväg
- 5782 Det finns en medelväg mellan protektionism och gammaldags nationalism å ena sidan och
5783 nyliberalism och oreflekterad marknadsliberalism å den andra. C behöver en diskussion om
5784 sin liberalism. ”Jämlikhet och trygghet i ett decentraliserat samhälle” hette det partiprogram
5785 som antogs av stämman i Göteborg 1970. De målen håller ännu. C måste återta sina positioner
5786 i ekonomiska och sociala jämlikhetsfrågor, i regional- och miljöpolitiken. Frågor som
5787 förminskats i betydelse. En grundbult redan från rörelsens början har varit att motverka både
5788 offentlig och privat maktkoncentration! Våga att sätta ramar också för näringslivet! Det finns
5789 ingen motsättning i detta med att bedriva en bra närings- och företagarpolitik!
- 5790 Bryt blockpolitiken
- 5791 Gunnar Hedlund: ”Jag vill inte dela upp svenska folket i block och ställa dem mot varandra.
5792 Det blir en ryckig politik. Uppsplitande strider hindrar ofta de praktiska lösningarna. Det blir
5793 bättre resultat om man kan samarbeta”.
- 5794 Den hårda blockpolitiken bör brytas. Den är fördummande. Den tillhör inte C:s tradition. C:s
5795 tradition är att vara ett parti inriktat på sakfrågor, utan skygglappar. Vi samarbetar där vi får ut
5796 mest av vår politik. Det får man inte genom att låsa sig i block. Den tvåblocksretorik som
5797 drivits av också C under många år är olycklig. Osmart skulle jag vilja säga. Av typ ”Jag har
5798 ägnat 20 år åt att jaga socialdemokrater.” Eller det där med skor som skall ätas upp.
- 5799 Liberal
- 5800 Sen var det begreppet liberal. Nu gömmer det sig allsköns politik under samma etikett. Under
5801 det positiva ordet liberal göms nyliberala förslag som minskar människors frihet! Det är
5802 mycket bättre att koncentrera på sakfrågorna, att säga vad man vill! Nu skyms sikten!
5803 Människor blir vilse i den schablondebatt som pågår nu. Visioner för framtiden bör vara
5804 tydliga i sak, inte försvinna i ”ismer”. Om begreppet liberal överhuvudtaget skall användas så

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 5805 bör det vara sparsamt för att beskriva demokratins värdegrund kopplad till den klassiska
5806 liberalismen. Socialliberal ligger då närmast. Ekohumanism kan vara ett annat alternativ.
- 5807 Tankesmedjor
- 5808 Kopplingarna till den högerinriktade tankesmedjan Timbro måste avvecklas. Det är mycket
5809 bättre att upprätthålla direkta kontakter med näringslivets organisationer. C har så många
5810 kunniga politiker och medlemmar så vi behöver inte anställa medarbetare med Timbros
5811 värderingar eller låta oss styras av andra nätverk överhuvudtaget!
- 5812 Med det ovanstående gör jag inte anspråk på att i allt gjort riktiga analyser. Liberalismen
5813 innehåller många vinklar och vrår. Men jag anser tillräckligt för att få stöd för följande
5814 yrkande.
- 5815
- 5816 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 5817 att Centerpartiet startar en bred program- och idédebatt i kretsar och distrikt kring de frågor
5818 som behandlas i motionen
- 5819
- 5820 Distriktets yttrande
- 5821 Distriktsstämman föreslår att instämma i motionens intentioner
- 5822

5823 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5824 10.74 Välkommandet av nya medlemmar

5825 *Eva Gustafsson. Stenkyrka, Lummelunda Centerorganisationer*

5826

5827 För att Centerpartiet ska utvecklas och nå framgångar så krävs att nya medlemmar ansluts till
5828 partiet. Det gäller såväl både i avdelningen, kretsen, distriktet och förbundet. Idag upplever vi
5829 i Stenkyrka-Lummelunda Centerorganisationer det mycket frustrerande att vi inte har kontroll
5830 på var våra nya medlemmar föreslås höra hemma. Det blir ett detektivarbete med att
5831 efterforska var den nya medlemmen hamnat i för avdelning. Är det postadressen man går på
5832 så hamnar den nya medlemmen troligtvis i Tingstäde centeravdelning. Det gäller att kontakta
5833 ombudsmannen och be dem leta för att så småningom få dem överförda till den avdelning de
5834 avsett att gå med i. För vår del i Stenkyrka-Lummelunda så måste vi även inför varje kallelse
5835 vaka upp att CK-medlemmar blir ihågkomna för att få inbjudan till våra årsmöten och övriga
5836 träffar. Vi i Stenkyrka-Lummelunda centerorganisationer efterlyser ett smidigare och en mer
5837 välkomnande arbetssätt från distrikt och förbund. Det skall vara roligt och gå lätt att värva nya
5838 medlemmar och få dem att hamna i den avdelning som de själva vill tillhöra. Vi vill också att
5839 CK-medlemmarna får kallelser till avdelningars möten, speciellt i avdelningarna där CK gått
5840 upp i Centeravdelningarna. Vi vill ju fortsätta att vara ett folkrörelseparti framöver och då ska
5841 alla känna sig betydelsefulla och delaktiga. Stenkyrka den 13 februari 2019

5842

5843 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5844 att centerdistriktet och förbundet säkerställer rutiner för att medlemmar ska hamna rätt och att
5845 den nya medlemmen därmed känner sig välkommen, delaktig och betydelsefull.

5846 att CK-medlemmar som tillhör Centerkvinnor Gotland, men fortfarande vill delta i
5847 avdelningarnas arbete, inte glöms bort vid kallelser till Center-avdelningarnas möten.

5848

5849 Distriktets yttrande

5850 Att stämman uppdrar åt distriktsstyrelsen att initiera en workshop för kretsstyrelserna där
5851 rutiner för välkommandet av nya medlemmar tas fram.

5852 Att motionen andra att sats anses besvarad i och med den pågående stadgeöversyn där
5853 förbundets Medlemsservice är involverad och Gotland representerat.

5854

5855 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5856 10.75 Kandidatqualificering

5857 *Morgan Andersson, Halland*

5858

5859 Jag anser att den som tänker kandidera till riksdagen ska kunna visa att hen har någon form av
5860 arbetslivserfarenhet, så hen inte direkt kan komma in från skolbänken. Min uppfattning är att
5861 man behöver lite egna arbetslivserfarenheter i dag för att lättare kunna förstå de förväntningar
5862 som väljarna ställer på de som är förtroendevalda. Jag anser också att den som får förtroendet
5863 att företräda sina väljare i riksdagen inte ska kunna kandidera mer än max 2 perioder i följd
5864 utan hen däremellan varit ute i arbetslivet.

5865 Anledningen till detta är att hen då inte riskerar att bli en del av ett system och dessutom ges
5866 ett större antal kandidater möjligheter att väljas in. Det skapas på så sätt ett ökat intresse bland
5867 ett större antal kandidater som vill engagera sig i politiken och skulle därför också bidra till att
5868 stärka demokratin.

5869

5870 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5871 att kandidat till riksdagen ska kunna visa att hen har någon form av arbetslivserfarenhet.

5872 att en ledamot i riksdagen endast har möjlighet att väljas in för max 2 perioder i följd utan hen
5873 däremellan varit ute i arbetslivet.

5874

5875 **Distriktets yttrande**

5876 Distriktsstyrelsens yttrande

5877 De som väljs in i riksdagen ska representera alla. Det är en fördel om personer med olika
5878 erfarenheter röstas in. Erfarenhet, som kan komma från arbetslivet likväl som från skolan. Att
5879 vid nominering utesluta någon, som saknar arbetslivserfarenhet eller varit vald i 2 perioder, är
5880 emot Centerpartiets stadgar.

5881 Enligt Centerpartiets stadgar kan den nomineras, som är medlem i Centerrörelsen och valbar i
5882 den församling som valet gäller.

5883 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

5884 Att avslå motionen

5885 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag

5886 att avslå motionen

5887

5888 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5889 10.76 Medlemsutskick

5890 *Ann-Marie Jacobsson, Färgelanda C-krets*

5891

5892 En bred och lokal verksamhet med möten, studiebesök och sammankomster är utmärkande för
5893 Centerrörelsen. Vi skapar lokala samtalsarenor som utvecklar vår politik och gör Centerpartiet
5894 till en folkrörelse.

5895 Det har dock blivit alltmer problematiskt att få tillgång till medlemsregister för
5896 lokalavdelningar och kretsar efter GDPR:s införande. Det blir svårare att skicka ut
5897 inbjudningar för verksamheten och medlemsvården blir lidande. Med hjälp av ny teknik
5898 skulle detta kunna förenklas betydligt med hjälp av en central utskicksfunktion för lokala
5899 inbjudningar och informationsbrev. T.ex. LRF har en funktion där lokalavdelningarna kan
5900 göra utskick till aktuella medlemmar i form av ett A5 kort. Centerpartiet skulle kunna ha
5901 något liknande med en mall att göra konceptet i eller att manus skickas in till
5902 riksorganisationen som gör layout. Det skall vara enkelt att bjuda in medlemmarna till lokala
5903 aktiviteter.

5904

5905 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5906 att Centerrörelsen inrättar en funktion för automatiserade utskick som kan användas av
5907 avdelningar och kretsar.

5908

5909 **Distriktets yttrande**

5910 Distriktsstyrelsens motivering

5911 Distriktsstyrelsen anser att det måste vara enkelt att anordna aktiviteter för avdelningar,
5912 kretsar, distrikt och syskonorganisationer inom Centerpartiet. När en inbjudan idag ska
5913 skickas behövs flera steg för att kunna skicka det antingen per mejl eller post.
5914 Mediageneratören har dessutom varit bristfällig. Motionären lyfter ett bra förslag att förenkla
5915 för ansvarig att kunna göra utskick till medlemmar på ett enkelt sätt för behöriga,
5916 medlemsansvarig på varje nivå. Det måste självklart tas fram utifrån nuvarande lagstiftning
5917 gällande GDPR. Att ta fram ett system med mallar för inbjudningar till möten och nyhetsbrev
5918 som är kopplade till dagsaktuella medlemsregistret skulle skapa en mer enhällig grafisk profil,
5919 minska administrationen lokalt och minska riskerna med att gamla medlemslistor används
5920 emot GDPR.

5921 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman:

5922 Att bifall motionen

5923 Hans-Inge Sältenberg yrkar på följande tillägg: "Kretsarnas medlemsansvarige skall ges full
5924 rådighet över den egna kretsens medlemslistor digitalt." Marianne Karlsson yrkar bifall till
5925 Hans-Inge Sältenbergs tilläggsyrkande. Votering begärs. Presidiet genomför justering i
5926 röstlängd och konstaterar att 70 ombud är närvarande. Därefter genomförs votering. Med
5927 röstsiffror 39 för tilläggsyrkande mot 28 mot, varav 3 avstår.

5928 Stämman beslutar

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 5929 Att bifalla motionen
- 5930 Att bifalla följande tilläggsyrkande: Kretsarnas medlemsansvarige skall ges full rådighet
- 5931 över den egna kretsens medlemslistor digitalt.
- 5932 Att sända motion med svar från distriktsstämman till partistämman.
- 5933

5934 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5935 10.77 Organisationsförändring

5936 *Gunnel Lindby. Mellersta kretsen på Gotland*

5937

5938 Centerpartiet på Gotland är organiserat i distrikt, kretsar och avdelningar. I andra delar av
5939 Sverige är man organiserade på ett annat sätt. Där utgör en krets detsamma som en kommun.
5940 Gotlands indelning i kretsar gör att arbetet gentemot Riksorganisationen försvåras då
5941 kretsindelningen inte liknar övriga Sverige, där vi har en kommun men tre kretsar.

5942 Vi som är förtroendevalda i kretsarna ser att aktiviteterna som arrangeras i kretsarna många
5943 gånger sammanfaller med distriktets aktiviteter. Det blir då inte mycket kvar till kretsarna att
5944 arbeta med.

5945 Det har blivit svårare att få styrelsemedlemmar i kretsarna att engagera sig i den roll som man
5946 har blivit vald till. Det förefaller då som att kretsmötena blir möten för några enstaka eldsjälar,
5947 och möten hålls för mötets egen skull. Det känns inte längre meningsfullt att ha kretsarna kvar
5948 i sin nuvarande form. Det goda arbetet som ändå utförs i kretsarna kan mycket väl utföras på
5949 annat sätt inom distriktets organisation, t.ex i arbetsgrupper eller kommittéer.

5950

5951 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5952 Att Centerpartiet på Gotland utreder möjligheten till, och konsekvenserna av att avveckla eller
5953 omorganisera kretsarna på Gotland

5954

5955 Distriktets yttrande

5956 Att motionen anses besvarad.

5957

5958 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

5959 10.78 Klimatkompensera för flygresor

5960 *Karin Green, Kungsbacka Halland.*

5961

5962 Flyget är otvivelaktigt det transportsätt som per resa orsakar mest utsläpp, som är skadliga för
5963 klimat och miljö. Så småningom kommer väl både fossilfria bränslen och elektriska flyg. Men
5964 det är väldigt bråttom att minska koldioxidutsläppen i världen. För att nå klimatmålen och en
5965 hållbar framtid måste vi i världen på några år sänka våra utsläpp till ca 1 ton Co2 per person
5966 och år. Det är stor skillnad mot Sverige idag.

5967 Därför måste vi alla direkt göra vad vi kan för att resa med miljövänligare färdmedel och
5968 hellre ta tåg, buss eller bil dit vi ska, vare sig det gäller arbets- eller semesterresor. Ibland är
5969 dock flyget det enda rimliga alternativet i den moderna tillvaron. Då finns ändå en möjlighet
5970 att göra rätt för sig genom att betala för att utsläppen sänks någon annanstans i världen, s k
5971 klimatkompensation. Som politiker har vi möjlighet att påverka samhällsutvecklingen och
5972 lagstiftningen. Men det är också viktigt att vi agerar som goda exempel.

5973 Beslutsförslag:

5974 Kretsstyrelsen föreslår årsstämman att bifalla motionen.

5975 Kretsstämman beslutade att:

5976 bifalla motionen samt sända den tillsammans med kretsstyrelsens yttrande för behandling på
5977 Centerpartiets distrikts-och riksstämma.

5978

5979 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5980 att Centerpartiets sammankomster förläggs på tider och platser, så att så gott som alla
5981 deltagare kan ta sig dit med andra färdmedel än flyg

5982 att Centerpartiet klimatkompenserar för de resor som deltagarna gör med flyg till partiets
5983 sammankomster

5984

5985 Distriktets yttrande

5986 Distriktsstyrelsens yttrande

5987 Alla, inklusive politiker, bör göra vad man kan för att möta klimathotet. Distriktsstyrelsen
5988 instämmer i motionärernas oro men anser inte att plats för olika partievent går att bestämma
5989 över på det sättet. På grund av att Sverige är ett avlångt land kommer det alltid finnas
5990 deltagare som behöver flyga. Självklart är det så att färre behöver flyga när arrangemang hålls
5991 på platser som Stockholm men Centerpartiet är också ett parti som värnar om att hela landet
5992 ska leva. Att alltid förlägga partiarrangemang i Stockholm, vilket troligtvis skulle bli
5993 resultatet, ser distriktsstyrelsen därför som problematiskt.

5994 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta

5995 Att avslå motionens första att-sats

5996 Att bifalla motionens andra att-sats

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 5997 Centerpartiet Hallands årsstämmobeslut:
- 5998 Årsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag
- 5999 att avslå motionens första att-sats
- 6000 att bifalla motionens andra att-sats
- 6001

6002 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6003 10.79 Resekostnadsutjämning för kommundagarna

6004 *Jon Essebro Lycksele Västerbotten*

6005

6006 Det är viktigt att man bygger upp ett personligt nätverk och knyter kontakter utanför den egna
6007 kretsen och där har konferenser och utbildningar en stor betydelse.

6008 Kommundagarna är ett bra tillfälle att lära känna andra och utbyta idéer men som det nu är
6009 med en konferensavgift på 2 500 kronor exklusive resa och logi blir den totala kostnaden för
6010 en del kretsar så hög att man undviker att skicka deltagare av kostnadsskäl.

6011 Sverige är ett avlångt land med olika förutsättningar och vi är det parti som vill värna om hela
6012 landet låt det även gälla vår egen organisation.

6013

6014 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6015 att centerpartiet inför en resekostnadsutjämning för kommundagarna

6016

6017 **Distriktets yttrande**

6018 Motionären lyfter i sin motion hur olika delar av landet har olika förutsättningar att delta på
6019 nationella event, främst för att kostnaden blir hög när konferensavgifter, resa och logi räknas
6020 samman. Detta medför ibland att vissa kretsar undviker att skicka deltagare av kostnadsskäl.

6021 Distriktsstyrelsen instämmer i motionärens önskan om att vi som parti bör leva som vi lär,
6022 alltså att värna om hela landet även internt i vår egen organisation. Vi är även eniga med
6023 motionären om att det är angeläget att så många som möjligt kan delta vid
6024 konferenser/utbildningar som arrangeras av partiet nationellt. En av partiets utgångspunkter
6025 måste vara att deltagandet ska vara så högt som möjligt från alla delar av landet, detta är
6026 också en av anledningarna till att kommundagarna flyttar runt varje år.

6027 Tyvärr finns flertalet av möjliga platser i södra delarna av landet, främst för att den stora
6028 flaskhalsen är tillgång till boende. Detta innebär att många av Norrlands inlandskommuner
6029 ofta får höga resekostnader eftersom tillgången till billiga och tidseffektiva resealternativ för
6030 ett dygns konferens saknas.

6031 En resekostnadsutjämning kan dock få negativa konsekvenser. Ett exempel är att om vissa
6032 kretsar/regioner skickar flera deltagare medan andra skickar endast en-två så minskar
6033 incitamentet att

6034 hålla nere resekostnaderna då varje deltagande krets/region skulle faktureras en snittkostnad
6035 istället för en faktisk kostnad. I dessa fall kan en resekostnadsutjämning innebära att
6036 resekostnaden ökar för vissa delar av landet.

6037 Distriktsstyrelsen ser dock ändå att en resekostnadsutjämning skulle vara positiv för
6038 majoriteten av landets kommunkretsar. Vi ser även att deltagarfördelningen skulle kunna
6039 jämnas ut om det innebär att kommuner och regioner som oftast har kort och relativt billig
6040 resväg även skulle behöva stå för delar av kostnaderna för de som har längre och dyrare väg.
6041 Det skulle möjliggöra för kretsar som ligger sämre till geografiskt att ha möjlighet att delta på
6042 mer lika villkor.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

- 6043 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta
6044 att bifalla motionen.
6045 Kommittén föreslår distriktsstämman besluta enligt distriktsstyrelsens förslag.
6046 Distriktsstämman beslutar enligt kommitténs förslag.
6047

6048 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6049 [10.80 Bra konsumentval av oss själva i](#)
6050 [Centerpartiet](#)

6051 *Herbert Falck, Botkyrka Stockholms län*

6052

6053 Punkt 25 av de 73 punkterna i januariöverenskommelsen handlar om öppenhet vad gäller
6054 ursprunget av kött och fisk inklusive det som serveras på restauranger och i storkök.

6055 Förhoppningen med detta är ju att vi skall kunna bli mer ansvarsfulla i våra val. Det kan
6056 emellanåt förekomma att vi själva vid våra sammankomster inte använder det förnuft vi
6057 väntar oss av svenska folket, vilket vi naturligtvis borde.

6058

6059 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6060 att centerpartiet vid egna arrangemang gör upphandlingar där man väger in hälsa och miljö.

6061

6062 **Distriktets yttrande**

6063 Bifall

6064

6065 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6066 10.81 Utställarverksamhet

6067 *Adam Slottner Värmland*

6068

6069 Då jag vid upprepade tillfällen noterat att Djurens rätt ställt ut på våra evenemang som
6070 kommundagarna och stämmorna- och jag har både förvånats över och frågat om hur det
6071 kommer sig att de får göra det- anser jag att det är hög tid att sätta stopp. Då Djurens rätt vid
6072 ett flertal tillfällen på senare tid, vägrat ta avstånd från och snarare uttalat förståelse för
6073 "djurrätts"terrorister/aktivister som härjar och hotar våra livsnödvändiga bönder, ska Djurens
6074 Rätt självklart inte få sprida sin propaganda på våra egna, demokratiska sammankomster.

6075

6076 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6077 att Djurens rätt och liknande sammanslutningar som stödjer terroriserande verksamhet inte får
6078 ställa ut eller på något vis närvara vid våra sammankomster,

6079

6080 **Distriktets yttrande**

6081 Djurrättsaktivisternas trakasserier av laglig verksamhet placerar dem vid sidan av det
6082 samhälle vi vill stå för. Djurens rätt tar förvisso avstånd från dessa aktiviteter men står
6083 samtidigt för en världsbild som ligger långt från den centerpartistiska.

6084 Distriktsstämman tillstyrker motionen.

6085

6086 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6087 10.82 Smarta möten

6088 *Tobias Leverin, Grästorps kommun*

6089

6090 För att kunna behålla engagemanget och kraften inom Centerpartiet och samtidigt locka fler
6091 att engagera sig behöver vi tänka smartare kring hur vi bäst samverkar inom och utom partiet.
6092 Idag är det för mycket tid som läggs på resande, onödiga resekostnader och miljöpåverkan.
6093 Tekniken idag möjliggör att man kompletterar fysiska möten med distansmöte utan att för den
6094 skull tappa den relationsskapande delen.

6095 Ett kanske ändå viktigare argument är att den samlade politiska bilden är att digitalisering är
6096 svaret på hur vi ska kunna behålla välfärdssamhället. Detta är också något som vi för vidare
6097 till våra verksamheter och kräver omgående insatser. Att då inte själva anamma teknikens
6098 möjligheter och leva som vi lär är snudd på politiskt tjänstefel, särskilt som kommunallagen
6099 sedan 1 februari 2014 har öppnat för möten på distans.

6100 Låt därför Centerpartiet en föregångare när det gäller att nya digitaliseringens möjligheter i
6101 politikens tjänst.

6102

6103 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6104 att partiorganisationen omgående tar fram riktlinjer, utbildning och utrustning för
6105 distansmöten

6106 att distansmöte används och förordas som komplement inom och utom partiet.

6107

6108 **Distriktets yttrande**

6109 Yttrande

6110 Motionären tar upp en mycket viktig fråga då vi idag står inför ett förändrat samhälle där
6111 digitaliseringen går allt fortare och fortare. Att hitta alternativa mötesformer som både är
6112 tidsbesparande och miljövänligare än långa transporter av många människor är givetvis något
6113 som ett miljöparti som Centerpartiet bör arbeta aktivt med. De tekniska lösningarna ska alltså
6114 definitivt vara en del av partiets arbete med att hålla möten, men de måste vara ett
6115 komplement till de fysiska mötena.

6116 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

6117 Att bifalla motionen

6118 Distriktsstämman Beslutar enl DS förslag.

6119

6120 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6121 10.83 Almedalsveckan

6122 *Daniel Giertz, Linköping Östergötland*

6123

6124 Under Almedalsveckan är det stendött under lördagen och söndagen. 2018, var det 47
6125 programpunkter + mötesplatser på lördagen, och 15 programpunkter + mötesplatser på
6126 söndagen. Det är därför folk åker hem på fredagen om inte redan under torsdagen. En av få
6127 orsaker till att folk stannar över lördag och söndag är att det är ens partiledare som ska tala på
6128 söndagen. Det finns några saker man skulle kunna göra för att det ska hända mer över
6129 lördagen och söndagen. En sak man kan göra, är att ta bort avgiften för att ha programpunkter
6130 över lördag och söndag. I nuläget är det kostnadsfritt att anmäla programpunkter före 25/4
6131 17.00. Därefter kostar det 1000 kronor fram till 27/5 17.00 och därefter 2000 kronor.

6132 Om det blir gratis att ansöka för lördag och söndag, kan organisationer som varken har pengar
6133 eller kan ha framförhållning att ansöka senast 25 april, ha programpunkter under lördag och
6134 söndag. En annan idé vore att Almedalsveckan är i Visby i vanlig ordning söndag till fredag,
6135 men någon annanstans under lördag och söndag. Då kommer människor som bor i eller nära
6136 den kommunen och inte vill lägga tid och pengar på att åka till Visby, att åka dit i stället och
6137 då kommer organisationer och företag att ha intresse av att ha programpunkter där, och nå
6138 människor som man inte hade nått om man bara hade varit i Visby.

6139

6140 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6141 att det blir kostnadsfritt att registrera programpunkter för lördag och den senare söndagen
6142 under Almedalsveckan även om man anmäler sent.

6143 att Almedalsveckan läggs någon annanstans under lördag och den senare söndagen, antingen
6144 samma stad varje år, eller att man alternerar från år till år.

6145

6146 **Distriktets yttrande**

6147 Kretsstyrelsens svar på motionen

6148 Almedagsveckans organisation kan säkert utvecklas. Kretsstyrelsen har sympati med
6149 intentionen i motionen. Almedalsveckan har dock sin egen organisation, som äger frågan om
6150 hur veckan skavara upplagd. Det är alltså inte vare sig Centerpartiets eller någon annan
6151 deltagande organisation som beslutar om detta.

6152 Kretsstyrelsen yrkar därför på att motionen avslås.

6153 Kretsårsmötet beslutade att avstyrka motionen

6154 Distriktsstyrelsen yttrande

6155 Almedalsveckans anordnas av en egen organisation, där Region Gotland står som värd för
6156 Almedalsveckan och de lokala partierna som finns representerade i riksdagen är
6157 huvudarrangörer.

6158 Denna organisation äger frågan om hur Almedalsveckan ska arrangeras vilket gör att vare sig
6159 Centerpartiet eller någon annan deltagande part kan besluta dylika saker på egen hand.

Kommitté 10 – Bostad, kommunikation, organisation, övrigt

6160 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta att avslå motionen.

6161 Distriktsstämmans beslut

6162 Stämman beslutade enligt distriktsstyrelsens förslag.

6163

6164 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6165 10.84 Lösenordspolicy

6166 *Aron Bergman, Nordanstig*

6167

6168 OBS: Motionen saknar viss styling, speciellt att-satserna. Motionen och att-satserna finns som
6169 ett PDF-dokument med korrekt styling på följande länk:
6170 https://drive.google.com/file/d/1o6thiNoe1FZGAK_d1AnWiuuStBKRfs9H/view?usp=sharing
6171 g

6172 Centerpartiets lösenordspolicy innehåller irrelevanta, kontraproduktiva krav som tenderar att
6173 leda till svaga lösenord.

6174 I juni 2017 publicerade NIST (National Institute of Standards and Technology) en revision av
6175 deras riktlinjer för digital verifiering[1] i vilken de lade till rekommendationer för
6176 lösenordskrav för att öka lösenordets styrka.

6177 Den faktor som påverkar lösenordets styrka mest är längden. NIST rekommenderar en
6178 minimilängd på 8 bokstäver och en minsta maxlängd på 64 bokstäver, men påpekar att det
6179 inte finns någon anledning att inte tillåta lösenord många gånger längre än så, eftersom
6180 hashade lösenord alltid är lika långa. NIST lägger vikt vid användandet av lösenordsfraser
6181 istället för lösenord eftersom det leder till långa, starka lösenord som är lätta att komma ihåg.

6182 Många lösenordspolicys innehåller krav på lösenordets sammansättning. NIST
6183 rekommenderar att det inte ska finnas några krav på vad ett lösenord måste innehålla.
6184 Forskning visar att användare som utsätts för krav på lösenordets innehåll reagerar på ett
6185 förutsägbart sätt, vilket minskar styrkan hos ett lösenord. Dessutom tenderar lösenord med
6186 innehållskrav bli svåra att komma ihåg och skrivs därför ned eller sparas på ett annat osäkert
6187 sätt.

6188 Det ska inte heller finnas några restriktioner på vilka tecken som får användas. Användare ska
6189 ha möjlighet att använda alla ASCII-tecken och dessutom alla Unicode-tecken (vilket
6190 inkluderar emojis) i sitt lösenord.

6191 NIST rekommenderar även att användare inte ska tvingas ändra sitt lösenord utan anledning,
6192 till exempel periodiskt. En giltig anledning att tvinga en lösenordsändring är exempelvis vid
6193 ett databasintrång.

6194 En annan viktig aspekt för att undvika frustration hos användaren är att hemsidan tydligt
6195 anger lösenordskraven när man skapar sitt lösenord. Användaren måste ges chansen att göra
6196 rätt från början.

6197 Centerpartiets nuvarande lösenordspolicy ser ut som följer:

6198 Lösenordet ska innehålla minst 8 tecken

6199 Lösenordet ska innehålla minst en versal, en gemen och en siffra

6200 Lösenordet får inte ha använts tidigare

6201 Lösenordet måste bytas var sjätte månad av säkerhetsskäl

6202 Centerpartiets lösenordspolicy avviker från ovan nämnda rekommendationer på två av fyra
6203 punkter och finns dessutom inte att tillgå någonstans i anslutning till skapandet av lösenord.

6204 NISTs rekommendationer nämner inte huruvida användaren ska tillåtas återanvända lösenord,
6205 men det följer ändå inte den generella rekommendationen om att förenkla så mycket som
6206 möjligt för användaren. Det faktum att Centerpartiet sparar fler än ett lösenord per medlem
6207 gör att hackare vid ett eventuellt databasintrång inte bara får lösenordshashen för det
6208 nuvarande lösenordet, utan för alla lösenord som medlemmarna använt tidigare. Antalet
6209 lösenord som läcks riskerar därför att bli många gånger större än antalet konton, speciellt
6210 eftersom medlemmarna tvingas byta lösenord varje halvår.

6211 Sannolikheten är stor att lösenord som en medlem använt vid ett tidigare tillfälle på Connect
6212 fortfarande används på en annan hemsida. Det är därför varken säkert eller användarvänligt
6213 att spara mer än medlemmarnas nuvarande lösenord.

6214 [1] NIST SP 800-63B-3 (<https://pages.nist.gov/800-63-3/sp800-63b.html>)

6215 [2] En hashfunktion är en matematisk funktion för att konvertera data av vilken längd som
6216 helst till data med en given längd. Funktionen ska inte heller gå att omvända, det går alltså
6217 inte få fram originaldatan från ett hashvärde.

6218

6219 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6220 att Centerpartiets lösenordspolicy lyder som följer: *Lösenordet ska innehålla minst 8 tecken.

6221 *Lösenordet får innehålla alla tecken, inklusive emojis och mellanslag. *Välj gärna en

6222 lösenordsFRAS som innehåller flera ord. Fraser är enkla att komma ihåg oc

6223 att lösenordspolicyn blir synlig vid skapandet av lösenord; både vid registrering och vid byte
6224 av lösenordet.

6225 att tvingande lösenordsbyten endast ska ske vid databasintrång eller liknande händelser.

6226

6227 **Distriktets yttrande**

6228 Centerpartiets distriktsstyrelse i Gävleborg yrkar att

6229 Att Motionen skickas till Centerpartiets riksorganisation och i övrigt anses besvarad

6230

6231 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6232 10.85 Digitaliserad idéutveckling

6233 *Fredrik Adolfsson, Pia Andreasson, Caroline Blomberg, Camilla Byrinder, Jörgen Dyssvold,*
6234 *Christer Eriksson, Pietro Marchesi, Erik Sarfors, Eva von Wernstedt, Marcus Wangel och*
6235 *Susanne Wicklund (samtliga Centerpartiet i Stockholm).*

6236

6237 Bakgrund: Idag kan en medlem i Centerpartiet lägga fram förslag och idéer genom motioner
6238 till partiets regionala och nationella stämmor. Alla förslag och idéer som finns i dessa
6239 motioner samlas idag enbart i protokoll. I bästa fall fångar någon upp en motionerad idé och
6240 driver den politiskt så den kan bli verklighet. Det här arbetssättet gör att många goda idéer
6241 aldrig kommer upp till ytan. Man bjuds in att lämna förslag och idéer oftast bara en gång om
6242 året inför stämman, vilket gör att det inte systematiskt bedrivs någon löpande idéutveckling
6243 inom partiet. Många gånger får den som lämnat idéer via motioner ingen som helst
6244 återkoppling på om de antagits För den som lämnat idéer via motioner finns idag ingen
6245 systematisk återkoppling och framför allt ingen uppdatering vad som sedan händer om
6246 motionen blivit antagen. Detta ökar inte motivationen att fortsätta komma med idéer. Genom
6247 att förslag och idéer inte samlas i en central databas är de idag inte heller sökbara på något
6248 enkelt sätt.

6249 Lösning: Det finns idag flera färdiga system för ärendehantering av idéer ute på marknaden,
6250 t.ex. Co:tunity från Kairos Future. En sådan lösning skulle enkelt kunna anpassas efter
6251 Centerpartiets behov och strukturer. Att digitalisera idéarbetet inom Centerpartiet skulle ge
6252 flera vinster:

6253 Arbetet med att utveckla idéer till ”närodlat politik” skulle pågå varje dag, dygnet runt, hela
6254 året och i hela landet

6255 Fler goda idéer skulle komma in

6256 Det ökar motivationen för att vilja bidra med idéer

6257 Det blir fler som engagerar sig i idéutvecklingen

6258 Genom en betygs- eller röstningsfunktion kan medlemmar ”rösta upp” de bästa idéerna i
6259 tematiska topplistor

6260 Den som lämnat en idé kan själv följa vad som händer med den över tid

6261 Alla idéer blir kategoriserade och sökbara på en mängd olika sätt

6262 Hela arbetet med att bedöma motioner inför stämmor skulle bli mer systematiskt och
6263 digitaliserat (oberoende av att alla samlas på samma plats vid samma tid för att gå igenom
6264 dem)

6265 Eftersom idéutveckling och innovation sker bäst i grupp föreslår vi också att man börjar
6266 arbeta med en ny slags politiksmedjor som kan genomföras både som fysiska träffar men
6267 också digitala event, t ex via Google Hangout. Varje sådan smedja skulle ha ett tema eller en
6268 viss samhällsutmaning som man önskar få in fler och nya idéer kring. Den skulle inledas med
6269 att ämnet eller utmaningen presenteras innan man metodiskt börjar utveckla idéer. Dessa idéer
6270 läggs självklart också in i det nya digitala idésystemet.

6271

6272 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6273 att Centerpartiet köper in och implementerar ett ärendehanteringssystem där goda idéer kan
6274 lämnas in, presenteras, diskuteras, bedömas, skickas vidare som motion till stämma, och
6275 eventuellt flaggas upp till berörda politiker.

6276 att en grupp på central nivå får ett nytt eller utökat ansvar för Centerpartiets idé och
6277 utvecklingsarbete.

6278 att Centerpartiet, redan under 2019 och på prov, genomför ett antal digitala politiksmedjor där
6279 man baserat på en samhällsutmaning i grupp systematiskt får arbeta fram konkreta förslag och
6280 idéer.

6281

6282 **Distriktets yttrande**

6283 Människor brinner olika mycket, för olika frågor, på olika platser. Centerpartiets förmåga att
6284 möta medlemmarnas ökade krav är helt avgörande för vår framtid. Digitalisering är en av de
6285 stora samhällskrafterna som sätter prov på Centerpartiets organisation och idéutveckling. I sin
6286 motion berör motionärerna just hur denna stora utmaning skulle kunna lösas.

6287 Digitaliseringen av samhället (och organisationer) kräver nya verktyg och arbetssätt, vilket
6288 motionärerna beskriver. Men att upphandla ett ärendehanteringssystem för att sedan testa det
6289 med ett nytt arbetssätt riskerar att motverka motionens syfte. En rimligare ordning är att ge
6290 partistyrelsen i uppdrag att, i enlighet med motionen, genomföra ett antal digitala
6291 politiksmedjor under 2019 för att sedan kartlägga vilka behov och krav på ett system detta
6292 medför. Utifrån en sådan analys kan verktyg köpas in. Fördelen är då att sannolikheten att
6293 system kommer användas och fyller en nytta ökar markant

6294 Utöver ett nytt system och arbetssätt föreslår motionärerna att en grupp på central nivå får ett
6295 nytt och utökat ansvar för Centerpartiets idé och utvecklingsarbete. En sådan grupp finns
6296 redan på plats idag under Centerpartiets nya policychef – Magnus Demervall. Vilket gör att
6297 andra att-satsen kan anses vara besvarad.

6298 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman besluta:

6299 Att avslå första och andra att-satsen

6300 Att bifalla tredje att-satsen

6301 Att om ett år ge partistyrelsen i uppdrag att utreda politiksmedjornas behov av
6302 digitala verktyg

6303 Distriktsstämmans beslut:

6304 Att avslå första och andra att-satsen

6305 Att bifalla tredje att-satsen

6306 Att ge partistyrelsen i uppdrag att utreda politiksmedjornas behov av digitala verktyg

6307

6308 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6309 10.86 Digitalt motionssystem

6310 *Henrik Juhlin, Huddinge Stockholms län*

6311

6312 På förra partistämman så används ett digitalt system för att hantera yrkanden, voteringar och
6313 begäran av ordet vilket var mycket smidigt för oss ledamöter, tyvärr så fanns en del brister
6314 som jag tycker att riksorganisationen borde se över. Det kan vara så att en del av förslagen i
6315 denna motion redan är på plats eftersom jag ser att systemet redan används nu för att skicka in
6316 motionerna, men eftersom inte allt är på plats och eftersom jag inte kan se hur systemet
6317 kommer att fungera längre fram i processen, så skickar jag ändå in motionen.

6318

6319 För alla nivåer

6320 Jag tycker det är skulle vara bra om systemet fungerar för alla nivåer, så att även kretsen kan
6321 använda systemet och dra nytta av funktionaliteten. Framförallt för motioner som ska gå
6322 hela vägen, så att distriktet kan få hjälp med svaret utifrån vad kretsstyrelsen och
6323 kretsstämman har tyckt. I de fall där det finns en regionorganisation mellan distriktet och
6324 partistämman, så måste systemet fungera för denna nivå också. Yrkanden och beslut

6325 En stor brist enligt mig vid förra partistämman var att alla yrkanden och besluten kring dem
6326 försvann i mellan varje steg. Vilket gjorde hela arbetet rörigt och svårt att hantera för oss
6327 ombud. Låt yrkanden finns kvar i systemet, men om de ska tas upp för beslut så måste så klart
6328 någon yrka på det igen. Så att vi ombud hela tiden kan se alla yrkanden och vad den tidigare
6329 instansen tyckte om förslaget. Så att när det är uppe för votering på stämman, så ska man
6330 kunna se vad distriktet, regionen och kommittén har beslutat om att-satserna.

6331 En motion måste kunna gå flera vägar upp mot partistämman.

6332 Om flera medlemmar från olika distrikt vill skriva under en motion tillsammans och att den då
6333 ska passera flera distrikt på vägen mot partistämman, då bör möjligheten finnas. Så att inte
6334 samma motion behöver postas flera gånger i systemet. Det skulle också underlätta för
6335 distriktet att skriva förslag till beslut om man kan hjälpas åt i ett gemensamt system.
6336 Alternativ så ska det vara väldigt lätt att slå ihop två motioner till en och att då yrkanden och
6337 beslut slås ihop så att de finns att läsa för partistyrelsen och kommittén.

6338

6339 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6340 att Centerpartiet använder ett digital motionsystem för alla nivåer

6341 att alla yrkanden, yttranden och beslut följer med hela vägen så att man kan se vad tidigare
6342 instanser har tyckt

6343 att medlemmar från olika kretsar och distrikt kan skriva under samma motion så samma
6344 motion kan passera genom flera ben på vägen upp utan att vara kopior av varandra.

6345

6346 Distriktets yttrande

6347 Bifall

6348 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6349 10.87 Digitalt arkiv

6350 *Johan Karlson, Älmeboda Kronoberg*

6351

6352 Centerpartiet är en stor folkrörelse byggd på en mängd avdelningar, kretsar och distrikt. Vi är
6353 representerade i snart sagt alla beslutande offentliga organ i landet. Bakom vårt agerande i
6354 kommunfullmäktige, regionfullmäktige, nämnder eller andra offentligt utnämnda organ finns
6355 mängder av protokoll, mötesanteckningar, presentationer, brev, insändare, motioner och
6356 liknande dokument. Det interna partiarbetet som bygger upp vårt parti behöver dokumenteras
6357 på ett bra sätt. Vi behöver helt enkelt ett e-arkiv för partiet. I detta arkiv kan protokoll från
6358 lokalavdelningar, kretsar eller distriktsstyrelser samlas. Hit hör också
6359 gruppmötesdokumentation från våra interna möten i kommungrupper eller regiongrupper.
6360 Genom ett e-arkiv dokumenteras vårt arbete samlat och ordnat. Verksamheten kan också i
6361 övrigt dokumenteras med också andra dokument som kan antas vara av värde för arkivering.
6362 Det kan handla om valmaterial, debattartiklar, motioner eller liknande. Genom ett e-arkiv får
6363 vår organisation kontinuitet vilket kan vara av stort värde lokalt vid generationsväxlingar.
6364 Genom ett e-arkiv skapas möjlighet på sikt för viktig forskning om politiska beslutsprocesser
6365 och Centern som parti.

6366

6367 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6368 att ett nationellt e-arkiv inrättas för Centerpartiets avdelningar, kretsar, distrikt, kommun- och
6369 regiongrupper och andra relevanta organ.

6370 att partiets stadgar kompletteras så att dessa delar av partiet genom stadgarna anmodas att
6371 ordnat och konsekvent ladda upp dokumentationen i detta e-arkiv.

6372

6373 Distriktets yttrande

6374 En viktig fråga om att stärka informationen om partiets politiska arbete. Idag finns detta delvis
6375 redan på Connect. Gällande lagring av protokoll från kommuner och regioner så sker det idag
6376 i särskilda arkiv (t.ex. kommunarkivet). Där förvaras också mycket av materialet från
6377 centerrörelsens interna verksamhet. För partiets nationella verksamhet finns t.ex. riksarkivet.
6378 Idag finns goda möjligheter, genom bl.a. välordnade söktjänster på nätet, att ur dessa arkiv
6379 finna det som har med centerrörelsens politiska insatser att göra.

6380 Distriktsstyrelsen föreslår att motionen anses besvarad

6381 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

6382

6383 Kommitté 10 - bostad, övrigt och organisationsfrågor

6384 10.88 Avskaffa partistödet

6385 *Wilhelmina Horn & Valentin Berner, Göteborg*

6386

6387 Partistödet i dess nuvarande form utgör en negativ effekt på landets demokratiska processer.
6388 Detta då den ekonomiska klyftan mellan riksdagspartier och partier utan plats i riksdagen blir
6389 orimligt hög. Detta gynnar gamla partier till förmån för nya. Det är också till viss del orimligt
6390 att medborgare förväntas betala för partiets medlemsverksamhet. Detta är något som
6391 partiernas egna medlemmar bör förväntas stå för. Avskaffandet av partistödet i dess
6392 nuvarande form skulle leda till en hälsosam konkurrens om medlemsstödet mellan valen, och
6393 inte bara väljarnas stöd precis inför valen. En sådan utveckling skulle gynna de partier som
6394 har en ”gräsrotsrörelse” bakom sig.

6395

6396 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6397 att partistödet i dess nuvarande form avskaffas

6398 **Distriktets yttrande**

6399 Distriktsstyrelsen uppskattar grundtanken i motionen, att dela ut skattemedel skall ske med
6400 stor försiktighet och varje organisation har i grunden ett ansvar att sträva efter att bli
6401 självförsörjande. Distriktsstyrelsen instämmer också i att den nuvarande modellen för
6402 partistöd lämnar en del övrigt att önska, bland annat kan den som motionärerna påpekar
6403 misstänkas ha en starkt konserverande effekt och skapa orimliga fördelar för dem som redan
6404 är inne i systemet. Systemet har ju dock en kontrollstation vart fjärde år, inget parti får stöd på
6405 gamla meriter utan måste vid varje val så till svars inför väljarna.

6406 Vad gäller resonemanget kring att ett slopat partistöd skulle gynna partier med en stark
6407 gräsrotsrörelse förefaller detta vid en första anblick sympatiskt. Frågan är ju dock om partier
6408 med brett väljarstöd men liten medlemskår bör missgynnas. Partier har ju redan idag ett
6409 kraftigt incitament att rekrytera nya medlemmar och den konkurrens motionärerna önskar
6410 torde i stor utsträckning redan finnas.

6411 En annan aspekt av frågan är att vi idag ser en beklaglig utveckling där andelen av
6412 befolkningen som är medlemmar i ett politiskt parti stadigt minskar samtidigt som
6413 populistiska, utomparlamentariska och/eller anti-demokratiska grupperingar över hela Europa
6414 växer i styrka. Att i detta läge försämma de ekonomiska förutsättningarna för ordinarie
6415 demokratiskt partiarbete ter sig problematiskt.

6416 Ett annat problem distriktsstyrelsen ser med motionen är att den är så långtgående. Att helt
6417 slopa dagens modell utan att ha en ny redo förefaller inte seriöst. En förändring av partistödet
6418 skulle innebära en radikal förändring av förutsättningarna för demokratiskt partiarbete i
6419 Sverige och behöver därför hanteras varsamt.

6420 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

6421 Att avslå motionen.

6422 Distriktsstämman beslutar:

6423 att bifalla distriktsstyrelsens förslag.